

వేదములు

అధర్వ వేద సంహిత -1

ఉచిత గురుకుల విద్య ఫౌండేషన్
www.freegurukul.org

సదాశివ సమారంభం

గురు దక్షిణామూర్తి

గురు వేదవ్యాస మహర్షి

గురు కుచ మహర్షి

గురు నారద మహర్షి

గురు వాల్మీకి మహర్షి

గురు శ్రీకృష్ణ

శంకరాచార్య మధ్యమాం

గురు దత్తాత్రేయ

గురు బాబాజి

గురు గోతమ బుద్ధ

గురు ఆదిశంకరాచార్య

గురు రామానుజాచార్యులు

గురు జ్ఞానేశ్వర్

గురు రవిదాస్

గురు కబీర్ దాస్

గురు మైత్రన్య మహా ప్రభువు

గురు నానక్

గురు రాఘవేంద్ర స్వామి

గురు వీరభక్త్యంద్ర స్వామి

యోగి బేమన

అస్మదాచార్య పర్యంతం

గురు చైలింగ్ స్వామి

గురు లాహిరి మహాశయ

గురు రామకృష్ణ పరమహంస

అమ్మ శారదా దేవి

గురు వివేకానంద

గురు సాయిబాబా

గురు అరబింద్

గురు రమణ మహర్షి

గురు యోగానంద

గురు భక్తవేదాంత ప్రభుపాద

గురు మళయాళ స్వామి

గురు విద్యాప్రకాశానందగిరి

గురు చంద్రశేఖర పరమాచార్య

వందే గురుపరంపరాం..

“ఉచిత గురుకుల విద్య ఫౌండేషన్” ద్వారా విలువలు, నైపుణ్యాలతో కూడిన విద్య ఉచితంగా + సులభంగా + ఆకర్షణీయంగా + నాణ్యతతో కూడి అందించే సేవా కార్యక్రమంలో భాగంగా ఈ పుస్తకాన్ని తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం వెబ్ సైట్ నుంచి సేకరించి అందిస్తున్నాము. ఇందుకు మేము వారికి కృతజ్ఞత తెలియచేసుకుంటున్నాము.

సాయి రామ్ వారి సేవల విస్తరణలో భాగంగా ఈ ఫౌండేషన్ స్థాపించబడినది. ఈ స్వచ్ఛంద సంస్థ ద్వారానే అన్ని సేవలు అందించబడును. ఇటువంటి పుస్తకాలు మీరు వ్రాసినట్లయితే (లేక) సేకరిస్తే మాకు తెలియచేయండి. మేము ప్రతి విద్యార్థికి ఉచితంగా అందేలా చేస్తాము, తద్వారా ఉన్నత విలువలు, నైపుణ్యాలు కలిగిన విద్యార్థులను మన దేశానికి అందించవచ్చు. మాతో కలిసి నవ భారత నిర్మాణ కార్యక్రమంలో పనిచేయుటకు, భాగస్వామ్యం అగుటకు ఆసక్తి ఉంటే సంప్రదించగలరు.

ఈ గ్రంథాలను ఉచితంగా ఆన్ లైన్ లో చదువుటకు, దిగుమతి(డౌన్లోడ్) చేసుకొనుటకు గల మార్గాలు:

- 1) తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం వారి వెబ్ సైట్: <http://ebooks.tirumala.org>
- 2) ఉచిత గురుకుల విద్య ఫౌండేషన్ వెబ్ సైట్ : www.freegurukul.org
- 3) సాయి రామ్ వెబ్ సైట్ : <https://sites.google.com/site/saidealattitudemanagement>
- 4) మొబైల్ ఆప్: Free Gurukul

గమనిక: భక్తి, జ్ఞాన, ధర్మ ప్రచారార్థం ఉచితంగా eBook రూపంలో తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం వారి సహాయంతో ఇవ్వడం జరిగింది. ఇది లాభార్జన దృష్టిలేని ఉచిత సేవ. ఈ సేవలో అంతర్జాలంలోని(ఇంటర్నెట్) లైసెన్సు / కాపీరైటు అభ్యంతరాలు లేనివి అనుకొన్న పుస్తకాలను గ్రహించటం జరిగినది. అనుకోకుండా ఏవైనా అభ్యంతరకరమైనవి ఉన్నచో మాకు తెలుప మనవి, వాటిని తొలగించగలము అని మనవి చేసుకొంటున్నాము.

Website: www.freegurukul.org

Mobile App: Free Gurukul

email: support@freegurukul.org

Facebook: www.facebook.com/freegurukul

Helpline/WhatsApp: 9042020123

“ మన లక్ష్యం: విలువలు, నైపుణ్యాలతో కూడిన విద్య అనేది ఉచితంగా + సులభంగా + ఆకర్షణీయంగా + నాణ్యతతో కూడి అందరికీ అందించబడాలి “

ఉచిత గురుకుల విద్య ఫౌండేషన్ – Free Gurukul Education Foundation

సర్వం పరమాత్మ పాద సమర్పణమస్తు

TTD(తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం)

<http://ebooks.tirumala.org>

← ebooks.tirumala.org

 తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు
Tirumala Tirupati Devasthanams
ePublications

Home Languages Series Authors Archives Saptagiri Catalog Contact Us Search

COMPLAINTS PLS CONTACT e MAIL saptagirittu@gmail.com CAN CALL 0877 226 4359 4543, 4360, 4363, 4306 BETWEEN 10.30 AM AND 5 PM (DURING WORKING DAYS)

Saptagiri

TELUGU (1197)
BANJARA (2)
ENGLISH (226)
SANSKRIT (70)
TAMIL (302)
KANNADA (175)
HINDI (181)

Panchangam

Sri Bhagavad Ramanuja "Sahasrabdi" Utsavam

Maha Bharatham - Bhagavatham

Maha Bharatham Vol 1...
Potana Bhagavatam Vo...
Potana Bhagavatam Vo...
Potana Bhagavatam Vo...
Potana Bhagavatam Vo...

అతి విశిష్టం ఈ దానం!

“దానాలలోకెల్లా ఆధ్యాత్మిక విద్యాదానం చాలా శ్రేష్ఠమైంది! దాని తరువాతిది లౌకిక జ్ఞానదానం, ప్రాణదానం, అన్నదానం” అని వ్యాసమహర్షి చెప్పారు.

మన ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానం భారతదేశ హద్దులలో నిలిచి పోకూడదు. లోకమంతటినీ ఆవరించాలి! ఇలా లోకవ్యాప్తమైన ధర్మప్రచారాన్ని మన పూర్వులు చేశారు. హైందవ వేదాంతం ఎన్నడూ ఈ దేశం దాటి పోలేదని చెప్పేవారూ, మతప్రచారార్థం తొలిసారిగా, పరదేశాలకు వెళ్ళిన సన్యాసిని నేనే అని చెప్పేవారూ, తమ జాతిచరిత్ర నెరుగని వారే! ఇలాంటి సంఘటనలు ఎన్నోసార్లు జరిగాయి. అవసరమైనప్పుడల్లా, భారతీయ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానప్రవాహం వెల్లువలా లోకాన్ని ముంచెత్తుతూ వచ్చింది.

రాజకీయ ప్రచారాన్ని రణగొణధ్వనులతో, యోధులతో సాగించవచ్చు. అగ్నిని కురిపించి, కత్తిని జళిపించి, లౌకిక జ్ఞానాన్నీ సంఘనిర్మాణ విజ్ఞానాన్నీ విరివిగా ప్రచారం చేయవచ్చు. కానీ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానదానం కళ్ళకు కనిపించకుండా, చెవులకు వినిపించకుండా కురుస్తూ, రోజూ పువ్వుల రాసుల్ని వికసింపజేసే మంచులాగా నిశ్శబ్దంగా జరగవలసి ఉంది. భారతదేశం నిరాడంబరంగా, లోకానికి మళ్ళీ మళ్ళీ చేస్తూ వచ్చిన దానమిదే!

మిత్రులారా! నేను అవలంబించే విధానాన్ని తెలియజేస్తాను వినండి. భారతదేశంలోనూ, ఇతర దేశాల్లోనూ మన పౌరమార్గిక ధర్మాలను బోధించడానికి తగినవారుగా మన యువకుల్ని తయారు చేయడానికై భారతదేశంలో కొన్ని సంస్థలను నెలకొల్పాలి! ఇప్పుడు మనకు కావలసింది బలిష్ఠులు, జవసంపన్నులు, ఋజువర్తనులు, ఆత్మ విశ్వాసపరులు అయిన యువకులు. అలాంటి వారు నూరుమంది దొరికినా, ప్రపంచం పూర్తిగా పరివర్తన చెందగలుగుతుంది!!

ఇచ్చాశక్తి తక్కిన శక్తులన్నీ కన్నా బలవత్తరమైంది. అది సాక్షాత్తూ భగవంతుని దగ్గరి నుండి వచ్చేదే కాబట్టి దాని ముందు తక్కినదంతా లొంగిపోవలసిందే. నిర్మలం, బలిష్ఠం అయిన ‘ఇచ్చ’ (సంకల్పం) సర్వశక్తిమంతమైంది. దానిలో మీకు విశ్వాసం లేదా? ఉంటే మీ మతంలోని మహోన్నత ధర్మాలను ప్రపంచానికి బోధించడానికై కంకణం కట్టుకోండి. ప్రపంచం ఆ ధర్మాల కోసమై ఎదురుచూస్తోంది. ఆనేక శతాబ్దాలుగా ప్రజలకు క్షుద్రసిద్ధాంతాలు నేర్పడం జరిగింది. వారు వ్యర్థులని ప్రపంచమంతటా బోధలు జరిగాయి. ఎన్నో శతాబ్దాల నుండి వారు ఈ బోధనల వల్ల భయభ్రాంతులై, పశుప్రాయులైపోతున్నారు. తాము ఆత్మస్వరూపులమనే మాటను వినడానికైనా వారెన్నడూ నోచుకోలేదు. “నీచాతినిచుడిలో కూడా ఆత్మ ఉంది. అది అమృతం, పరమ పవిత్రం, సర్వశక్తిమంతం, సర్వవ్యాపకమైనది” అని వారికి ఆత్మను గురించి చెప్పండి. వారికి ఆత్మవిశ్వాసాన్ని ప్రసాదించండి. ❖

మూలం: శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ - ఫిబ్రవరి 2014

5655

Donated By

T. Reddy Ram,
Vepamana street,
Chittoor

26/08/03

‘ముఖ్యంగా ఇంతదాకా పాఠశాళిక నుఖసంధాయకాలైన వానిని గూర్చి వ్యాఖ్యానించాను. ఇప్పుడు ఐహిక నుఖ సౌభాగ్య సంధాయకమైన అథర్వవేదాన్ని వ్యాఖ్యానిస్తున్నాను’ - అని సాయ నాచార్యులు ఈ వేదభాష్యభూమికలో పేర్కొన్నారు.

మానవుని అనుదిన జీవనానికి సంబంధించిన అనేక విషయాలకు చెందిన ఈ అథర్వవేదసంహితలో అలనాటి జనజీవన సరళి బహుధా వివృతమైనది.

ఇందలి విషయ విభిన్నతలను, వివృతులను వివరించడానికి ఈ వేదానికున్న ఇతర నామధేయాలే తార్కాణాలు.

బ్రహ్మవేదం, భిషగ్వేదం, క్షత్రవేదం, అంగిరోవేదం, అథర్వాంగిరోవేదం, అథర్వవేదం, అథర్వణవేదం - ఇవన్నీ ఆ నామాంతరాలలోనివే.

ప్రధానవైదిక కర్మ అయిన యజ్ఞంలో నలుగురు ఋత్విక్కులుంటారు. వారిలో హోత, ఉద్గాత, అధ్వర్యుడు మిగత మూడు వేదాలలో నిష్ణాతులు కాగా బ్రహ్మ అథర్వవేదం తలస్పర్శిగా తెలిసినవాడు కావాలి.

ఆ బ్రహ్మదే యజ్ఞంలో పెద్దపీట. ఆయన అంతటినీ, అన్నిటినీ పర్యవేక్షిస్తూ, తన తోడివారి సారపాట్లను కూడా సవరిస్తూ యజ్ఞాన్ని నిర్వహిస్తాడు. యజ్ఞంలోని బాహిర కర్మలను వారు పరిపూతం చేయగా బ్రహ్మమనస్సును పునీతంచేస్తాడని గోపథ బ్రాహ్మణం పేర్కొన్నది. ఆ కారణం వల్లనే దీనికి బ్రహ్మవేదమన్న పేరువచ్చినది.

భిషగ్వేదమన్న నామాంతరం రావడానికి కారణం ఇందలి విషయప్రాధాన్యం. ఇందులో మానవులకు వచ్చే అనేక వ్యాధులను గూర్చి, వాటి చికిత్సలను గూర్చి కావలసినన్ని వివరాలున్నాయి.

ఆయా రోగనిరోధకాలైన మంత్రాలతో పాటు వాటిని నిర్మూలించే ఓషధులు, ఇతర వైద్య ప్రక్రియలకూడా ఇందులో ఉన్నవి. అందుకే దీనిని ఉపవేదం, ఆయుర్వేదం అనడం కలదు.

వాత, పిత్త, కఫాదులు, శ్వాసకాసాదులు, హృద్రోగం, కుష్ఠ, గండమాల, మూత్రఘాతం, ఉన్మాదం, యక్షు, రాజయక్షు-ఇత్యాది వ్యాధులెన్నో ఇందులో ప్రస్తావనకు వచ్చినవి. వాటి చికిత్సా విధానాలూ ఇందులో ఉన్నవి.

మూత్రకృధాదులను గూర్చిన అథర్వవేద ప్రారంభంలోని మంత్రాలలో శత్రుచికిత్సా ప్రస్తావన కూడా అంతర్గృహితమై ఉన్నట్లు తజ్ఞులు చెప్తారు.

ఇవే కాక అనేక క్రిమికీటకాదుల వల్ల వచ్చేబాధలు, వాటి నివారణోపాయాలు ఇందులో వివృతము లైనవి. చికిత్సలకు పనికి వచ్చే అనేక మూలికలు, ఓషధులను గూర్చిన విషయ వివేచనం కూడా ఇందులో కలదు. కాబట్టే దీనిని 'భిషగ్వేద' మన్నారు.

దీనికి క్షత్రవేదమన్న పేరుకూడా సార్థకమైనదే. రాజనీతి, దండనీతి, అర్థనీతి అనడం కూడా వాడుకలో ఉన్నదే. ఆ వేదకాలం నాటి రాజనీతిని గురించి, రాజ్యాంగ వ్యవస్థను గురించి ఇందులో కావలసినంత వివరం ఉన్నది. సమితి, సభ, విశేష, రాష్ట్ర, రాజ్య-మొదలగుపదాలు అప్పటి పరిపాలనా విధానంలోని పరిపక్వతను తెలియజేస్తాయి.

అలనాడు ఒక విధమైన ప్రజాస్వామ్యం, రాచరికం కూడా కలదని మనం ఉహించవచ్చు. 'విశేష' అనేపదం ప్రజాపతినిధులను తెలియజేస్తుంది. వారే రాజును ఎన్నుకునేవారు. సమితిలో గొప్పప్రసంగాలు, ప్రపచనాలు కూడా సాగేవి. ఆ ఎన్నుకున్న రాజు ఉనికికి ప్రజాసంక్షేమమే మూలస్తంభం. దానిని ఉపేక్షిస్తే ఆ రాజు పదవీధ్రష్టుడౌతాడు.

బ్రహ్మవేద మనదానికి అనువుగా ఇందులో అనేక దార్శనిక వేదాంత విషయచర్చలు ఉండడం కూడా కారణం కావచ్చును.

మరొకటి యజ్ఞంలోని 'బ్రహ్మ' అథర్వవేదజ్ఞుడు కావలె నన్నది ముందే వివరించాను. అదికాక 'బ్రహ్మ' అన్నమాటకు యజ్ఞమని, పరబ్రహ్మమని కూడా అర్థం. వీనికి చెందిన తాత్త్విక సూక్తాలు ఇందులో ఉన్నవి. ఉదాహరణకు కాలసూక్తం, స్కమ్భ సూక్తం మొదలైనవి.

అథర్వవేదంలోని పదిహేనవ కాండ మొత్తాన్ని 'వ్రాత్య కాండ' అంటారు. ఇందులో పదైనిమిది సూక్తాలు. వానిలో మొత్తం 220 మంత్రాలు ఉన్నవి. మిగతకాండలలో కూడా ఈ విషయానికి ప్రాధాన్యంకల మంత్రాలు అక్కడక్కడా ఉన్నవి.

పీటన్నిటి మూలంగా ఈ వేదంలో రాజనీతి గురించి అనేక విషయాలు, వ్యాధుల చికిత్సలకు సంబంధించిన ఎన్నో అంశాలు, అలాగే తాత్త్విక దార్శనిక విషయాలకు సంబంధించిన అనేక మంత్రాలు కలవని వీని పిండితార్థం.

ఇందుమూలంగా ఈ వేదానికి మన పెద్దలు ఎంత ప్రాముఖ్యం నిచ్చారో తెలుసుకొనవచ్చును. ఇందలి విషయాలను అనేక శీర్షికల క్రింద వివరించడం కూడా మనం గమనించ వచ్చును. 'భైషజ్యస్మి', 'ఆయుష్మాణి', 'పౌష్టికాని', 'ప్రాయశ్చిత్తాని', 'స్త్రీకర్మాణి', 'రాజకర్మాణి', 'బ్రాహ్మణ్యాని' అన్నవి ఈ శీర్షికలలో కొన్ని.

వ్యాధినివారణకు చెందిన విభిన్న చికిత్సాదులు, భైషజ్యములు. తోడివారికి దీర్ఘాయుర్దాయాన్ని అపేక్షించే మంత్రాలు ఆయుష్ష్యములు. పౌష్టిక మంత్రాలు జనం గృహనిర్మాణ సమయంలోను, వ్యవసాయానికై నేలను దున్నే సమయంలోను కొన్ని వ్యాపారాల లావా

దేవీలలోను ఉపయోగించేవారు. ప్రాయశ్చిత్త మంత్రాలు అశుభాలను దూరం చేసేందుకై ఉద్దేశించినవి. స్త్రీకర్మకు చెందినమంత్రాలు ప్రత్యేకించి స్త్రీ జీవితాన్ని గురించినవి. మాట వరుసకు పెండ్లి, ప్రేమ, శిశునంక్షేమం ఇత్యాదులు.

ఇక రాజకర్మలను గురించి ముందేచెప్పినట్లు అవి ఆనాటి పరిపాలనా విభాగానికి చెందిన మంత్రభాగాలు. ఇక వేదాంత, దార్శనిక విషయ మంత్రాలను 'బ్రాహ్మణ్యము'లని పేర్కొన్నారు.

ఇందుమూలంగా ప్రాచీనవైదిక వాఙ్మయ సమధ్యయనంలో అథర్వవేదానికున్న ప్రాముఖ్యం అంతా ఇంతా కాదని చెప్ప వచ్చును. ఇందులోని జనజీవితానికి సంబంధించిన అనేక సూక్తాలు, మంత్రాలు అప్పటి భారత చరిత్రకు నిధానాలు. వేదఋషులు సమాజవికాసానికి, పౌరుల జీవితాల సమున్నతికి ఎంతగా పరితపించేవారో ఈ సంహితలో మనకు అడుగడుగునా కనిపించే సూక్తాలు, మంత్రాలు వేనోళ్ళచాటుతున్నవి. ఇవన్నీ అతితర భావనా శక్తితో విడిగి విప్పరిన కవితాలతాలతాంతాలుగా మనకు దర్శన మిస్తాయి.

ఇతర వేదాలలో లేని షరొక ప్రధానాంశం ఆధిచారిక క్రియాకలాపాలకు చెందినది. ఆ నాటి జనం తమ సుఖసౌభాగ్యాల కోసమే గాక, వాటికి విఘాతం కల్పించే శత్రువుల నిర్మూలనాన్ని కూడా కాంక్షించేవారు. అందుకై ప్రయత్నించేవారు. ఇందుకే అనిర్దిష్టాలైన కొన్ని మంత్రాలు, తంత్రాలు ఇందులో కొల్లలుగా ఉన్నవి.

అంతమాత్రాన ఇది కేవలం ఏ ఆటవిక జాతుల మూఢవిశ్వాసాలను తెలిపేవోనని భావించడం సరికాదు. ప్రతిదానికి అప్పటి వారు కొన్నిమంత్రాలను పఠించి కొన్ని తాంత్రిక ప్రక్రియలను కల్పించుకుని లోకవ్యవహారం నడుపుకునే వారని మనకు తెలిసినదే.

పాశ్చాత్యపండితులకిది కేవలం అభిచారక క్రియాకలాప వివరణగా తోచడంలో ఆశ్చర్యం లేదు. వాళ్ళదృష్టివేరు.

అందుకే ఇదంతా పురాతనమైన అనేక అనాగరక జాతుల భయ భ్రాంతుల నందయమేనని వారికి అనిపించినా, ఆ మాట వారన్నా అదేమీ వింతకాదు.

ఇక అథర్వాంగిరోవేద మనడానికి మూలం ఈ సంహితలోని అనేక మంత్రాలను దర్శించిన వారు వారేకనుక.

కవితాసౌందర్యం.

ఈ సంహితలోని మంత్రాలలో అపూర్వం, అద్భుతం అయిన కవితా సౌందర్యం కల సూక్తాలు అనేకం ఉన్నవి.

ఇందలి వాస్తోష్ఠి సూక్తం (31-12) కాలను (గృహాన్ని) అభివర్ణించే సూక్తం. ఇత్యాదులు ఇందుకు నిదర్శనాలు.

ఆ ఇల్లుకేవలం బాహ్య సౌందర్య ప్రదర్శకమే కాక అందులో నివసించే వారి సుఖసౌఖ్యాలు, ఆయురారోగ్యాలు, కుటుంబజీవనం ఇత్యాదులు పరమోత్కృష్టంగా ఉండవలెనని ఆ సూక్తం పేర్కొంటున్నది. అందలివ్యక్తులు తమతమ కర్తవ్యాలను నిర్వర్తించినపుడే జీవితం సుఖమయం కాగలదని కూడా ఇది వాకొన్నది.

అందలి గృహిణులు నేతితో నింపిన పూర్ణకుంభాలను గ్రహింపవలెనని సూచించడంతో కుటుంబ జీవనానికి వారు మూలధారమని చెప్పినట్టెనది.

అలాంటి చక్కని. దృఢమైన ఆకృతిగల ఇంటిలో, శత్రువులకు, విచారాలకు, విషాదాలకు దూరమైన ఇంటిలో నూరేళ్ళు జీవించాలని ఆపృటివారు భావించుకున్నారు.

కాముక విశృంఖల ప్రవర్తన ఆరోగ్యానికి భంగకరమని, అది సాంఘిక నిగళబద్ధమని కూడా నూచిస్తున్న కామేషు (3-25) సూక్తం ఆనాటి వేదఋషుల దూరదృష్టికి నిదర్శనం.

మరి శ్రీ వశీకరణాదులను గూర్చి మంత్రాలున్నవంటే అవి కామప్రవర్ధకాలని భావించరాదు. ఆనాటి పురుషులు తమ ప్రేయసులను ఎంతగా ఆకర్షింప దలచుకున్నారో అది మాత్రమే వీనిలో అభివ్యక్తమౌతుంది.

ఆ నాటి జనం, ముఖ్యంగా వ్యవసాయం మీద ఆధారపడిన వారు. వారికి కావలసిన భూమిని సంతృప్తిపరచి, ధాన్యాన్ని సముత్పన్నంచేసింది వర్షమే గనుక ఇందలి వృష్టిసూక్తం ఎంతో సాగనుగా వానా వంగడులను అభివర్ణిస్తుంది.

(వృష్టిసూక్తం వివరణ 2వ సంపుటిలో....)

ఇలాగే చెప్పుకుంటు పోతే వాక్సూక్తం, దుందుభిసూక్తం లాంటివి అపారభావనా శక్తికి, అనుపమ కవితా వైభవానికి ఉదాహరణలుగా కానవస్తాయి.

ఇక ఆయుస్సూక్తం మనీషి దీర్ఘాయువును ఆకాంక్షిస్తూ చెప్పినది. ఇది ఆనాటి సామాజిక దృక్పథానికి చిహ్నంగా నిలుస్తుంది. ఈ సూక్తం దీర్ఘాయువును ప్రసాదించ మని దేవతల నందరినీ అర్థించడమే కాక యజమానిని మృత్యువునుంచి దూరం చేయమని కూడా కోరుతుంది. ఇందుకు కావలసిన మందుమాకులను కూడా ఈ సూక్తం వివరిస్తుంది. మనీషి ఎప్పుడూ ఉన్నతోన్నత స్థితికి వెళ్ళాలే తప్ప క్రిందికి జారిపోకూడదని, అతను అమృతరథాన్ని అధిరోపించవలెనని కూడా ఈ సూక్తం ఉద్బోధిస్తుంది.

మరి పృథివీసూక్తం - అలనాటివారు నేలతల్లిని ఎంతగా ప్రేమించేవారో తెలియజేస్తుంది. ఈ సూక్తాన్ని ప్రాచ్యపాశ్చాత్య

పండితు లందరూ విపరీతంగా మెచ్చుకున్నారు. నాటి జనజీవన దర్పణంగా, నాటి ప్రజా దృక్పథ వివరణంగా కనిపించేది ఈ సూక్తం.

“యత్ తే మధ్యం పృథివి యచ్చ నభ్యం
యాస్త ఉర్జస్తన్వః సంబభూవుః ।
తాసు నో ధేహ్యాభి నః పవస్వ
మాతా భూమిః పుత్రో అహం పృథివ్యాః
పర్జన్యః పితా స ఉ నః పివర్తు” (12-1-12)

“ఓ పృథ్వీ నీ మధ్యభాగ మేది?
నీ నాభీస్థాన మేది?
నీతో ఉర్జ స్వంతములైన
శరీరధారులు స్వయంభువులై ఉన్నారు.
వారిలో మాకు స్థానమివ్వు.
మాకు రక్షనివ్వు.
ఓ భూమీ! నీవు మాతవు
నేను పుత్రుడను.
పర్జన్యుడు మా తండ్రి
అయన మమ్ము పాలించుగాక!”

ఇక నాటి వివాహోదయాలతో కూర్చిన మంత్రాలు అనేకమున్న నూక్తాలు కూడా ఈ సంహితలో కలవు.

కాలసూక్తం వంటివి భారత సాహిత్య భాండారంలో అనర్హ మణులుగా విలసిల్లునవి.

ఈ సంహితకు తొమ్మిది శాఖ లున్నట్లు ‘నవధా అథర్వణో వేదః’ అన్నపతంజలి భాష్యంలోని వాక్యం తెలుపుతుంది.

అవి పైపులాద, స్త్రాద, మౌద, శౌనకీయ, జాజల, జలద, బ్రహ్మవద, దేవదశచారణ విద్యలని అథర్వ పరిశిష్టచరణవ్యాహం

పేర్కొన్నది. అదే మరొకపాఠం ప్రకారం, పిప్పల, శౌనక, దామోద, తోత్రాయణ, జాబాల, కునఖి, బ్రహ్మపలాశ, దేవదర్శి, చారణ విద్యలన్నవి ఆ తొమ్మిది శాఖలు.

ఇక ఐదుశాఖలే ఉన్నట్లు పాంచరాత్రంలోని అహిర్బుధ్న్య సంహిత అంటున్నది. ఏమైనా ఇప్పుడు దొరుకుతున్నవి రెండే. అవి పైప్పలాద, శౌనకశాఖలు. వీనిలో శౌనకశాఖను ప్రామాణికంగా దేశ మంతటా పరిగ్రహిస్తున్నారు. ఇది ఆ శాఖకు చెందిన పాఠమే.

అథర్వవేద సంహితలో ఇరవైకాండ లున్నవి. వీనిలో కడపటి రెండూ తరువాత చేరినవని అనేవారూ ఉన్నారు. కొందరు పదహారు కాండలని, కొందరు పందొమ్మిది కాండలని అనడంకూడా కలదు.

శౌనకశాఖను బట్టి ఇరవైకాండలలో మొత్తం 736 (730 ?) సూక్తా లున్నవి. వీనిలోని మొత్తం మంత్రాల సంఖ్య 5933. (5918 ?)

ఋగ్వేదం నుంచి పన్నెండువందలదాకా ఋక్కులు ఇందులో చేరినవి. క్రమంలో కొంత మార్పున్నది.

ఇది అథర్వవేద సంహితకు చెందిన స్థూల స్వరూపం. దీనికి సాయణభాష్యం ఉన్నది. కానీ అది సమగ్రం కాదు.

ఇంత విస్తృతి, విషయవైవిధ్యం వైలక్షణ్యం కల ఈ సంహితను గూర్చి, ఇందలి విషయ పరంపరను గూర్చి విపులంగా వివరించడానికి ఇది తావుకాదు. ఎలాగూ మీ ముందుకు వస్తున్న ఈ గ్రంథ సంపుటులనుచూచి పొరకులైన మీరే గ్రహించగలరు. ఇది కేవలం ఒక స్థూలరేఖా చిత్రణం, ప్రవేశిక మాత్రమే.

అథర్వవేద సంహితకు కొన్ని ప్రచురణలలో కొన్నికొన్ని పాఠాంతరాలు ఉన్నవి. దీనిని మొదట జర్మనీలో ప్రచురించారు. భారతదేశంలోని ప్రచురణలలో నేను పరిగ్రహించినది 'విశ్వేశ్వరా

నంద వేదిక్ రీసెర్చ్ ఇన్స్టిట్యూట్ - హోషియార్పూర్ ' (Visweswararanda Vedic Research Institute - Hoshiarpur) వారు 1960 లో ప్రచురించిన ప్రచురణ. మూలం, పదం మొదలైన వానికి దానినే నేను ప్రమాణంగా గ్రహించాను. ఈ ప్రతిని 'విశ్వబంధు' అనే మహాపండితుడు అనేక ప్రతులను సంపాదించి, సంప్రతించి, పరిశోధించి సిద్ధపరచినాడు. ఇదే అన్నిటికంటే అధునాతనమైన సంస్కరణ. ఇది ఐదుసంపుటలుగా ప్రచురిత మైనది. విలియమ్ డ్వైట్ విట్నీ (William Dwight Whitney) ప్రచురణమొదలు బాంబే పండిట్ (Bombay Pandit Edition) ప్రచురణవరకు వచ్చిన వాసిన సంప్రతించి విశ్వబంధు పండితుడు ఈ ప్రచురణను సంస్కరించినాడు. ఇందులోని ఇరవై కాండలను, ఎనిమిది సంపుటలలో మూలంతో పదంతో పాటు చేర్చి నా అనువాదాన్ని కొనసాగించినాను.

నేను ప్రధానంగా సాయజభాష్యాన్నే అనుసరించినాను. కానీ అది అసంపూర్ణంగా ఉన్నందువల్ల దానిమీదనే ఆధారపడడం సాధ్యం కాదుగదా! అందువల్ల విలియమ్ డ్వైట్ విట్నీ (William Dwight-Whitney) పాశ్చాత్య పండితులలో ప్రధానంగా ప్రామాణికుడుగా పలువురు పరిగ్రహించిన అనువాదకుడు గనుక ఆ అనువాదాన్ని కూడా సంప్రతిస్తూ వచ్చినాను.

దీనిని మోతీలాల్ బనారీదాస్ (Motilal Banarsidass) సంస్థ రెండు సంపుటలుగా ప్రచురించింది. అదికాక సరళమందరంగా అనువదించినవాడు మరైస్ బ్లూమ్ ఫీల్డ్ (Maurice Bloomfield). అయితే ఆయన పరిపూర్తిగా యథాక్రమంగా ఈ సంహితను అనువదించలేదు. ఆయన ఒక దృష్టితో దానిలో కొంతభాగాన్ని తా నొక క్రమాన్ని పాటిస్తూ అనువదించినాడు. దీనిని కూడా మోతీలాల్ బనారీదాస్ (Motilal Banarsidass) సంస్థ ఒకే సంపుటంగా ప్రచురించింది.

గ్రీఫిత్ (Ralph T. H. Griffith) అను పాశ్చాత్య వైదికవిద్వాంసుడు ఋగ్వేదాన్ని అనువదించినాడు. ఈతని అధర్వవేద సంహితానువాదం ఆంగ్లంలో చదువుకోవడానికి హామీగా ఉంటుంది. కానీ కొంత స్వేచ్ఛానువాదపద్ధతిలో రచించిన దిది. దీనిని చౌఖాంబ సాన్స్క్రిప్ట్ సీరీస్ ఆఫీస్, వారణాసి (Chowkhamba Sanskrit Series office, Varanasi) వారు 1938లో రెండు సంపుటాలుగా ప్రచురించినారు.

ఇవిగాక మహామహోపాధ్యాయ, పండిత శ్రీపాదదామోదర సాత్వలేకర్, హిందీలో సుబోధ భాష్యాన్ని రచించి మూలంతో పాటు ఐదు సంపుటాలుగా ప్రచురించినాడు. దీనిని స్వాధ్యాయ మండల్, కిల్లాపారడీవారు ప్రచురించినారు. ఇదికాక దేవీచాండ్ (Devichand) తన అంగ్లానువాదాన్ని వ్రాసి మూలంతోపాటు ఒకే సంపుటంగా ప్రచురించినాడు. కానీ ఈయన సంప్రదాయపండితుల పద్ధతి ననుసరించక దయానందసేరస్వతి వేసిన బాటలో నడుస్తూ ఈ అనువాదం చేసినాడు. దీనిని మున్షీరామ్ మనోహర్ లాల్ పబ్లిషర్స్, న్యూఢిల్లీ (Munshiram Manoharlal Publishers, New Delhi) వారు ప్రచురించినారు. వీటి నన్నిటినీ సాయణభాష్యంతోచోట్ల, అవసరమైనచోట్ల సంప్రతించి సాయణపద్ధతిలోనే అర్థంచేసుకొని, నేను తెలుగులో అనువదిస్తూ వస్తున్నాను.

ఒక్కొక్కకాండలోను అనువాకాలు, సూక్తాలు వానిలో మంత్రాలు ఇలా క్రమంగా ఉన్నవానిని యథాతథంగా విశ్వబంధు ప్రచురణను పాటించి అనుసరించినాను.

అయినా కొన్నిచోట్ల పర్యాయసూక్తాలూ, అవీ ఉన్నచోట్ల ఇందలి సంఖ్యలను అలాగే వాడక ఇతర ప్రచురణలను కూడా పరిగ్రహించి వానిలో అత్యధిక ప్రచురణల స్వీకరించిన సంఖ్య క్రమాన్నే అనుసరించినాను.

ఈ అనువాదంలో తు. చ. తప్పకుండా అనువదించిన పండితుడు విట్నీ (Whitney); కానీ అదే కారణంవల్ల తన అనువాదాన్ని తానే కొన్ని మంత్రాలవద్ద అర్థంలేనిదని చెప్పుకొనవలసి వచ్చినది. ఈయనలోనున్న మరొక సుగుణం, కొన్ని మంత్రాలు బొత్తిగా అర్థంకానివి, అర్థం కాలేదనే చెప్పి దండాస్వయంలాగా తన అనువాదాన్ని కొనసాగించినాడు.

ఈ కారణాలన్నిటివలన వీనిలో ఏ ఒక్కదానినో యథా రూపంగా, ఆదర్శంగా పరిగణించలేక పోయినాను. సాయణభాష్యంలో కూడా యద్యా, తద్వాలు అక్కడక్కడా ఉండనే ఉన్నవి. రెండు మూడు అర్థాలను ఆయన సూచించిన చోటకూడా ఏదో ఒక దానిని మాత్రమే నా అనువాదానికి ఆధారంగా చేసుకున్నాను - ఎక్కడో తప్పు.

ఒక్కొక్క సూక్తానికో, సూక్తగుచ్ఛానికో భాష్యకర్త ప్రవేశికగా ఇస్తూవచ్చిన వినియోగాదులను కొన్నిచోట్ల సంక్షిప్తీకరించి చెప్పినాను. ఎలాగూ ఆ వినియోగాదుల వివరమంతా కల్పసూత్రాలలో చూచుకొనవలసినదే. వానిలోనూ ముఖ్యంగా కౌళిక, వైతానన సూత్రాలలో వివృత మైనవి. ఆ సూత్రగ్రంథ నిరపేక్షంగా ఈ వినియోగాలను బట్టి కర్మప్రవణులు కావడానికి పీటలేదు. ఇంతకూ దీనిని అధర్వవేదసంహితలో ఉన్న ఋక్కులలో ఏమున్నదో తెలియజేయడమే లక్ష్యంగా సిద్ధపరచినాను. చికిత్సలనో, అభిచారికక్రియలనో ఉద్దేశించి కాదు.

ఒక్కొక్క సూక్తాన్ని ఒక్కొక్క పేర పేర్కొనడం కొన్నిట ఉన్నది. అలా కొన్నింటికి ఇచ్చాను. కానీ అన్నిటికీ అలా ఇవ్వలేదు. కొన్నిసూక్తాలలో ఉన్న విషయాన్ని వినియోగ వివరణ |పారంభంలోనే నాలుగు మాటలతో చెప్పడం కూడా చాలాచోట్ల జరిగింది.

కొంత ఉప్పు, తూగురావలెనన్న ఉద్దేశంతో ముక్తచ్ఛందంలో నా అనువాదాన్ని కొనసాగించినాను. యతిప్రాసాదులనుగానీ, మాత్రానియమాన్నిగానీ పాటించలేదు. అందుకు ప్రయత్నించనూ లేదు. కారణం యథామూలానువాదానికి అవి కొంత అడ్డంకిగా నిలువనూ వచ్చును. పైగా అనవసర ధ్వీకరణలు, సంక్షిప్తీకరణలు మొదలైనవానికి తాషలం కావచ్చును. అందుకనే నే నాజోలికిపోలేదు. ముఖ్యంగా కొంత కవిత్వచ్ఛాయలు ఉన్నచోటల్లా ఆ అడ్డవదలాలు పోకుండా, తెలుగు నుడికారం చెడకుండా అనువాదాన్ని మలచు కున్నాను. కొన్నిచోట్ల వచనప్రాయాలైన భాగాలకూడా ఉన్నవి. దానికి కారణం మూలంలోని లక్షణాలే.

ఇందులో ఓషధులు మొదలైనవానిలో కొన్నిటికి సరియైన తెనుగుపేళ్ళేవో మనకు తెలియవు. వాని వివరణకోసం సర్ మోనియర్ మోనియర్ విలియమ్స్ (Sir Monier Monier Williams) ప్రచురించిన సంస్కృతాంగ్ల నిఘంటువు, సూర్యకాంతపండితుడు వ్రాసిన వైదిక నిఘంటువు, ఎ. ఎ. మేక్ డోనెల్ (A. A. Macdonell) మఱియు ఎ. బి. కీత్ (A. B. Keith) వ్రాసిన వేదిక్ ఇండెక్స్, ఆఫ్ నేమ్స్ అండ్ సబ్జెక్టుస్ (Vedic Index of Names and Subjects) మొదలైనవి సంప్రతించాను. దీనిని మోతీలాల్ బెనారసిదాస్ సంస్థ రెండు సంపుటాలుగా ప్రచురించింది. వానిలోని వృక్షశాస్త్రీయ నామధేయాల (Botanical Names) ను అంతర్జాతీయంగా అంగీకృతమైనవికదా అని కూడా ఇచ్చినాను.

ఇ. బ్లాట్టర్ (E. Blatter) జె.ఎఫ్. కైస్ (J. F. Caius) మరియు కె. ఎస్. మహ్సర్ (K. S. Mahskar) పండితులచే పరిష్కృతమై, లలిత మోహన్ బసు (Lalit Mohan Basu)చే నాలుగు సంపుటాలలో ప్రచురితమైన 'ఇండియన్ మెడిసినికల్ ప్లాంట్స్ (Indian Medicinal Plants) అనే నిఘంటువును బట్టి సంస్కృతంలోను, తెలుగు

లోనూ వీలైనన్నిచోట్ల పర్యాయపదాలను ఇచ్చినాను. ఇవన్నీ అథోక్షాపికలో ఉట్టుకితాలైనవి. .

ఇంత శ్రమపడినా, ఎన్ని నిఘంటువులను సంప్రతించినా తెలియనివి కొన్నిలేక పోలేదు. వానిని యథామూలంగా ఇచ్చినాను.

ఏ అనువాదంలో గానీ, ఏ వ్యాఖ్యానంలో గానీ ఎంత వివరించినా సాఫీగా నమస్వయం కాని పట్టులుకొన్ని ఈ అథర్వవేద సంహితలో ఉండనే ఉన్నవి. వానిలో ఒక్కొక్కటి తమకు నచ్చిన ఒక్కొక్కవారి ననుసరించి అనువదించుకున్నారు: వీరిలో ఏ ఒక్కరిదో ప్రామాణికమని ఘోషించడం తర్కసహంకాదు కదా! మఱి మనకంటె చాల ముందున్న భాష్యకర్త సాయణుడుగనుక ఆయన ననుసరించడం పాశ్చాత్య వ్యాఖ్యాతలకూతప్పలేదు. భారతీయులకూ తప్పలేదు. నాకూ తప్పలేదు. ఆయన చెప్పిన అర్థం సరికాదనే పాశ్చాత్య పండితులూ ఉన్నారు.

ఆ భాష్యాన్ని పూర్తిగా త్రోసిపుచ్చుతూ, డాక్టర్ సూర్యకాంత్ బాలి (Dr Suryakanth Bali,) మంత్రాలన్నీ కేవలం అనాటి కవితాఖండాలనీ, ఏ ఏ నూక్తాలు ఏ ఏ ఋషుల పేర్లతో వెలసినవో, అవి ఆ ఋషి కర్తృకములేనని వివరిస్తూ 'హిస్టారికల్ క్రిటికల్ స్టడీస్ ఇన్ ది అథర్వవేద' (Historical Critical Studies in the Atharvaveda) అనే ఒక ఉత్తమ గ్రంథాన్ని, అనేక విద్వాంసులు వ్రాసిన వ్యాసాలతో సంపాదించినాడు. దీనిని 'నాగ్ పబ్లిషర్స్, ఢిల్లీ' (Nag Publishers, Delhi) వారు ప్రచురించినారు. కర్మకాండను బట్టి వ్యాఖ్యానించే సాయణుని భావాన్ని కాదు పొమ్మన్నాడు.

ఇక్కడ ఒక సంగతి చెప్పాలి. దాదాపు అర్దశతాబ్దం క్రిందట డా॥ చిలుకూరు నారాయణరావు గారు అథర్వవేద సంహితను టీకా తాత్పర్యాలతో సిద్ధపరచవలెనని సంకల్పించి నాకు, మిత్రుడు

డా॥ పుట్టపర్తి నారాయణాచార్యులకు కొంతపనిని అప్పగించాడు. మే మా పనిని కొంతనిర్వహించాము. మరి దోసిని తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం వారు తెప్పించి చూడగా ఇరవై కాండలకు గాను మొదటి మూడుకాండలకు మాత్రమే టీకా తాత్పర్యాదులు ఇచ్చినట్లు తేలినది. ఆ ఇంతలో ఈ అథర్వవేద సంహితానువాదం ఏ మాత్రం ముగియదు గనుకను, ఆ పద్ధతికంటే అనువాదంగా ప్రచురించడమే మంచిదని భావించడం వల్లనూ దానిని ఏ మాత్రం సంప్రదించకుండా స్వతంత్రంగా నేనీ అనువాదానికి పూనుకున్నాను. ఆ వివరమంతా నివేదించే ఉన్నాను. దానిని ఈ అనువాదంలో ఏమాత్రం వినియోగించుకోలేదు

వేదదులు మంత్రదష్టాని సంప్రదాయవాదు లంటే మంత్ర ప్రస్థలని కొందరు అధునికులు అనవచ్చును. ఈ వివాదం సులభంగా తేలేది కాదు. తేలకపోయినా వేదార్థ పరిజ్ఞానానికి వచ్చే అటంకమూ లేదు, అహూతమూ లేదు.

ఈ మొదటి సంపుటలో సంహితలోని మొదటి మూడు కాండలను మంత్రం, పదం, నా అనువాదంతో పాటూ ఇస్తున్నాను. ఇందులో ఏ కాండ గానీ, ఏ అనువాదం గానీ, ఒకే విషయానికి సంబంధించినది కాదు. కొన్ని చోట్ల ఒక సూక్తంలోనే విషయాంతరాలుండవచ్చును. ఏమైనా మొదటి కాండలో ప్రతిసూక్తం అధిక భాగం నాలుగు మంత్రాలు కలది. రెండవ కాండలో ఆరు మంత్రాలున్న సూక్తాలు హెచ్చు. మూడవ కాండలో 7 (?) మంత్రాలతో కూర్చినవి. ఈ కాండలలోని సూక్తాలు మంత్రసంఖ్యను బట్టి ఈ క్రమ మేర్పరచినట్లుగా కనబడుతుంది.

మొదట కాండ

ఈ సంపుటంలోని మొదటికాండలోని మొదటి సూక్తం మేధాజనన సూక్తం. అది ఇలా ప్రారంభ మౌతుంది.

“యే త్రిషప్తాః పరియన్తి విశ్వా రూపాః ఖిద్రతః ।

వాచస్పతిర్బలా తేషాం తన్వోఽఅద్య దధాతు మే ॥ 1 ॥

పునరేహి వాచస్పతే దేవేన మనసా సహ ।
 వసోష్పతే ని రమయ మయ్యేవాస్తు మయి శ్రుతమ్ ॥2॥
 ఇహైవాభి వి తనూభే ఆర్త్ని ఇవ జ్యయా ।
 వాచస్పతిర్ని యచ్ఛతు మయ్యేవాస్తు మయి శ్రుతమ్ ॥3॥
 ఉపహాతో వాచస్పతి రుపాస్తాన్ వాచస్పతి ర్హ్యయతామ్ ।
 సంశ్రుతేన గమేమహి మాశ్రుతేన వి రాధిషి ॥ 4 ॥

అనువాదం

విశ్వరూపధారులై ఏ త్రిసప్తపదార్థాలూ
 నర్వేసర్వత్రా వ్యాపించునో,
 వాని సర్వబలం ఓ వాచస్పతీ!
 నాకు నమకూర్చు.

ఓ వాచస్పతీ! దివ్యమనస్సుతో తిరిగిరా!
 ఓ వసోష్పతీ! నన్నానందింపజేయి.
 నా శ్రుతం నాలోనే ఉండి పోనీ!
 ధనుష్కోటులు రెంటినీ జ్యోబద్ధం చేసినట్టు
 ఐహికాముష్మికాలను నమకూర్చు.

వాక్పతి తా నిచ్చిన ఫలాన్ని నియమితం చేయనీ!
 నా శ్రుతం నాలోనే ఉండనీ.
 వాచస్పతిని అహ్వనిస్తున్నాము.

ఫలసిద్ధికై మమ్ము ఆయన కూడా అహ్వనించుగాక!
 జ్ఞానం మాకు సర్వం స్వాయత్త మగుగాక!
 ఆ శ్రుతం నుంచి మేము విడిపోకుండుముగాక!

ఇది కేవలం తన మేధాశక్తిని పెంపొందించుటకై వాచస్పతిని
 ప్రార్థించే సూక్తం.

ఇందులో మఱి విజయసూక్త మున్నది. సంగ్రామాదులలో విజయం కోసమై వినియోగించే మంత్ర సంపుటి అది.

అలాగే అరోగ్యాన్ని కోరుతూ చేసే కర్మలో వినియోగించే మంత్రాలు, ఉదక దేవతలను ప్రార్థించే మంత్రాలు కల విభిన్న సూక్తాలు ఇందులో ఉన్నవి. మరి ధర్మప్రచార సూక్తమున్నది రాక్షసులను నాశం చేయవలెనని అగ్నిని ప్రార్థించే సూక్తం.

ఇలాగే వర్చః ప్రాప్తికై వినియోగించే సూక్తం కూడా ఒకటున్నది.

ఇక పెక్కుమంత్రాలు రోగచికిత్సకై, సుఖప్రసూతి మొదలైన వానికై చేసేకర్మలలో వినియోగించే మంత్రాలతో నిండి ఉన్నవి.

దీని నడుమ పరమాత్ముకు నమస్కారం చేస్తూ చెప్పిన సూక్త మొకటి కనబడుతుంది. ఒకటి చోరనాశనాన్ని కోరేది, మరొకటి సౌభాగ్యాన్ని వృద్ధిచెందించమని కోరేది.

వీటన్నిటికంటే రోగనివారణలో 'శ్వేతకుష్ఠ నాశన సూక్త' మన్నపేర ఒకటి ఉన్నది. ఆరుగృతా నిరోధానికై చేసే హోమాదులలో వినియోగించే మంత్రాలు కొన్ని ఉన్నవి. ఈ సందర్భంలోనే అనేక మూలికలను, ఓషధులను, వనస్పతులను పేర్కొనడం జరిగింది. వీని తెలుగుపేర్లను తెలుసుకొనుటకై గట్టి ప్రయత్నమే చేశాను. తెలియనిచోట పృథ్విశాస్త్ర నామధేయం (Botanical name) ఇచ్చాను. ఈ విషయంలో ముందే కొంత వివరంగా చెప్పిఉన్నాను.

శీత జ్వరాన్ని గురించి, వానిలో వరుస జ్వరాన్నిగురించి కొన్ని సూక్తాలున్నాయి. ఆ కాలంలో ఈ జ్వరాల పరివ్యాప్తి అధికంగా ఉండినదేమో!

ఇక సుఖప్రాప్తిసూక్తాదులు, దుష్టనాశనాదిసూక్తాదులు, రాజ్య సంవర్ధన సూక్తాదులు, ఆయుష్యవర్ధన సూక్తాదులు వాటి పేర్లతోనే లోని విషయాన్ని వ్యక్తీకరిస్తున్నది. దిబ్బాతంగా ఇదీ మొదటికాండ స్వరూపస్వభావాదుల వివరణ.

రెండవ కాండ

కామితార్థ సిద్ధికైచేసే కర్మలో వినియోగించే మంత్రాలతో రెండవకాండ ఆరంభమౌతుంది. దీనిలో ఏకేశ్వరనూక్తముక టున్నది. ఇందులో ముఖ్యంగా సూర్యస్తుతి కనబడుతుంది.

“దివి స్పృష్టో యజతః సూర్యత్వ
గవ యాతా హరసో దైవ్యస్య ।
మృదాద్ గంధర్వో భువనస్య య
స్పతిరేక ఏవ నమస్యః సుశేవాః ॥

దివిలో నున్నవాడు, యజనీయుడు
సూర్య సమానవర్ణుడు, దేవ క్రోధనివారకుడు
సుఖప్రదాత కూడా ఆయనే.

ఆ గంధర్వుడు (అదిత్యుడు) భువనపతి.

ఆయ నొక్కడే నమస్కారార్హుడు.

సేవాసులభుడు.

దీనిలో అరోగ్యాన్ని ప్రసాదించమని కొన్ని ఓషధులను ప్రార్థించడం జరిగింది. ఇంద్రస్తోత్రంకూడా ఇందులో ఒకటి. అగ్ని స్తోత్రమూ అలాంటిదే. రోగనివారణకై చెప్పిన నూత్రాలే ఈ కాండలో ఎక్కువ. వాటిని సాధ్యమైనంత సులభంగా అర్థం చేసుకోవడానికి వీలైనంత సరళంగా అనువదించాను.

మణిబంధనాదులు పీటన్నిటా కనబడతవి. మణి అంటే ఏ చెట్టుకొమ్మనో, రెమ్మనో తెగగొట్టి, కట్టుకొనుటకు అనువుగా తయారు చేసుకునే వారు. వానిని మంత్రపూర్వకంగా కట్టడం వలన కొన్ని రుగ్మతలకు దూరం కావచ్చునని, కొన్ని భూత ప్రేతాదు లను తరిమివేయ వచ్చునని అప్పటి వార విశ్వాసం.

ఈ సంహితలో అభిచారకర్మకు చెందిన సూక్తాలు ఎక్కడబడితే అక్కడ దర్శన మిస్తాయి అలాగే ఆపన్నివారణకై భయరహిత జీవనానికై చేసే కర్మలలో వినియోగించే సూక్తాలు కొన్ని ఉన్నవి. ఆయుష్కాముడు చేసే హోమాదులలో వినియోగించే మంత్రాలు చాలాకలవు.

పృథ్విపర్ణి వంటి చిత్రమైన ఓషధుల పేర్లు ఓషధులుగా ఉపయోగించడం ఇందులో కలదు. 'పృథ్విపర్ణి' అంటే కోలపొన్న, సురపొన్న, నేలపొన్న అనే అర్థాలను కొన్ని నిఘంటువుల సాయంతో గ్రహించినాను. అలాగే 'పార' అనే పేరుగల ఓషధికి వినబొద్ది, వినబొంది, చిరుబొద్ది, విద్ధకర్ణి మొదలైన పేర్లను గ్రహించినాను.

మూడవ కాండ

ఇది రాజులకు సంబంధించిన సూక్తంతో ప్రారంభ మౌతుంది.

అగ్నిర్ముః శత్రూన్ ప్రత్యేతు విద్వాన్

ప్రతిదహన్నభిశస్తి మరాతిమ్ ।

ససేనాం మోహయతు పరేషాం

సిర్హస్తాంశ్చ కృణవ జ్ఞాతవేదాః

■ 1 ■

యూయముగ్రా మరుత ఈదృశే

స్థాభి ప్రేత మృణత సహధ్వమ్ ।

అమీ మృణన్ వసవో నాథితా ఇమే

అగ్నిర్ద్వైషాం దూతః ప్రత్యేతు విద్వాన్

■ 2 ■

అమిత్రసేనాం మఘవన్నస్మాన్ ఛత్రాయతీమభి ।

యువం తా మిన్ద్రో వృత్రహన్నగ్నిశ్చ దహతం ప్రతి॥3॥

ప్రసూత ఇన్ద్రో ప్రవతా హరిభ్యాం

ప్ర తే వజ్రః ప్రమృణన్నేతు శత్రూన్ ।

జహప్రతీచో అనూచః పరాచో
విష్వక్ నత్యం కృణుహి చిత్తమేషామ్ || 4 ||

ఇన్ద్రసేనాం మోహయా మిత్రాణామ్
అగ్నేర్వాతస్య ధ్రాజ్యాతాన్ విమాచో వినాశయ || 5 ||

ఇన్ద్రసేనాం మోహయతు మరుతో ఘ్నన్వోజసా ।
చక్షూంష్యగ్నిరా దత్తాం పునరేతు పరాజితా || 6 ||

జయోపాయవేత్త అయి అగ్ని
మా శత్రువుల పైకి వెళ్ళు గాక !
మా పైకి వచ్చే శత్రువును దహిస్తూ వెళ్ళుగాక !
పరసేనను మోహింపజేయుగాక ;
సర్వజ్ఞుడైన అగ్ని మా శత్రువులను
హస్తవ్యాపార శూన్యులను చేయుగాక ! || 1 ||

ఉగ్రులైన మరుత్తులారా ! మీరీ సంగ్రామ కర్మలో
నాకు సాయంగా ఉండండి.
శత్రువులను ఎదుర్కొంటూ వెళ్ళండి.
హింసించే శత్రువులను అభిభవించండి.
అలాగే వసుదేవతలు ప్రార్థితులై
మా శత్రువులను చంపుదురు గాక !
ఈ వసువుల దూత జ్ఞాని అయిన అగ్ని
శత్రువుల పైకి వెళ్ళుగాక ! || 2 ||

ఓ ఇంద్రా మాపై పగబట్టివచ్చే
శత్రుసేనను ఎదుర్కొను.
వృత్ర సంహారి అయిన ఓ ఇంద్రుడా !
నీవు అగ్ని కలిసి ఆ పరసేనను భస్మీకరించండి., || 3 ||

ఓ ఇంద్రుడా ! హరినామకములైన అశ్వములను
పూన్చిన నీ రథం ప్రహత మార్గంలో వెళ్ళుగాక !

నీ వ్రజాయుధం శత్రువులను ఛేదిస్తూ వెళ్ళుగాక !
 నీవు ప్రతిముఖంగా వస్తున్న శత్రువులను
 పరాజ్ఞుఖులై పారిపోతున్న శత్రువులను నశింపజేయ్యి.
 ఈ శత్రువుల వ్యవస్థిత చిత్తాన్ని
 అవ్యవస్థితంగా చెయ్యి. ॥ 4 ॥

ఓ ఇంద్రుడా ! విరోధిసేనను మోహింపజేయి.
 అగ్ని వాయువుల దహన వేగాలతో
 ఆ శత్రువులను పలాయనం చెందించి ధ్వంసం చెయ్యి. ॥ 5 ॥

ఇంద్రుడు పరసేనను మోహింపజేయుగాక !
 మరుత్తులు తమబలంతో హింసింతురుగాక !
 అగ్ని పరనేత్రాలను అపహరించుగాక !
 'పరాజితమైన సేన వెనుదిరిగి పోవుగాక ! ॥ 6 ॥

సూక్తం - 1 - కాండ - 3

శత్రుసేనను సమ్మోహింప జేయడానికి చేసే హామంలో దీని ఉపయోగ మని మొదటి సూక్తమే తెలుపుతుంది. శత్రు పరిహరణం కోసం చేసే ప్రక్రియలు, రాజాహ్వానం మొదలైనవి కొన్ని ఉన్నవి.

విఘ్నశమన కర్మలు, కాలయజ్ఞానికి సంబంధించిన సూక్తాలు కొన్ని ఉన్నవి. క్షయాదులను నిర్మూలించి దీర్ఘాయుస్సు నిచ్చే ఓషధులను చెప్తూ కొన్ని సూక్తాలున్నవి.

ఇందులో నదీపవాహసూక్త మొకటి ఉన్నది. ఇది నదులను జలాన్ని ప్రశంసిస్తూ, స్తుతిస్తూ చెప్పిన మంత్రాలతో ఉన్నది. అలాగే వాణిజ్యలాభార్థమైన మంత్రాలున్నవి.

ఇక వ్యవసాయాన్ని గూర్చి చెప్పినవి చాలనే ఉన్నవి. అప్పటికే సేద్యనాద్యాలు బాగా వ్యాపించి ఉన్నవని, వానిలో కొన్ని పరిణత పద్ధతులుకూడా ఉన్నవని మనకు తెలుస్తుంది.

అగ్నిని స్తుతిస్తూ ఉదకమధ్యంలో, మేఘంలో, పురుషునిలో, కొన్ని శిలలలో, ఓషధులలో, వనస్పతులలో ఉన్నదని చెప్పడం అనాటి వారి సునిశిత దృష్టికి, భావుకతకు నిదర్శనం.

“యే అగ్నయో అవ్యవృత్యే వృత్రే

యే పురుషే యే ఆశ్వసు

య అవివే శోషధీర్యో వనస్పతీం

స్తేభ్యో అగ్నిభ్యో హత మస్త్యేతత్

॥ 1 ॥

ఉదకమధ్యంలో నున్న అగ్నులకు

మేఘంలో విద్యుద్దూపంగా ఉన్న అగ్నులకు

పురుషునిలో వైశ్వానరాత్మకంగా ఉన్న అగ్నులకు

సూర్యకాంతాది శిలలలో ఉన్న అగ్నులకు

ఓషధులలో, వనస్పతులలో ఉన్న అగ్నులకు

ఆ అగ్ను లన్నింటికీ ఈ హవిస్సు చెందుగాక !

సూక్తం: 21 : కాండ: 8

ఇక వీరపుత్ర ప్రాప్తికి చెప్పిన సూక్త మొకటి, శ్రీ వశీకరణార్థమైన సూక్త మొకటి ఉన్నవి.

శ్రీ వశీకరణ మంటే పరశ్రీవశీకరణ మనికాదు, స్యశ్రీని తన మీద మరింత మరులు కొల్పుటకై దీనిని ఉద్దేశించినట్లు భావించవచ్చును.

ఇలా ఈ మూడవకాండ విభిన్న విషయ ప్రపూర్ణంగా ఉన్నది.

ఈ మూడు కాండలతో ఈ ప్రథమ సంపుటం ముగుస్తుంది. ఈ సంపుటం ప్రవేశిక వలెనే మిగత సంపుటాలకు వ్రాసే దానిలో వివరిస్తూ వస్తాను. మొత్తం మీద అథర్వణ వేదసంహితను గూర్చిన ఒక స్థూలరేఖా చిత్రణం కోసం మాత్రమే ఈ భూమికారచనలో ప్రయత్నించాను.

త్పించినాను. వెనువెంటనే మిగత సంపుటాలను కూడా వెలువరించడం జరుగుతుంది గనుక ఆ కాండల వివరణం కూడా త్వరలోనే పాఠకులకు లభిస్తుంది.

ఈ నాశ్రమంతా పాఠకులు దీనిని చదివి ఈ సంహితలోని విషయమేమిటో తెలుసు కొనుటకే. ఆ ఫలితాన్ని ఇది సాధిస్తే అంతకంటే నాకు కావలసినదే మున్నది!

విషయసూచిక

ప్రథమకాండ

మొదటి అనువాకం

పేజీ

1. మేధాజనన సూక్తం	1
2. విజయ సూక్తం	4
3. ఆరోగ్య సూక్తం	7
4. జలసూక్తం	14
5. వ సూక్తం	17
6. వ సూక్తం	19

రెండవ అనువాకం

7. ధర్మప్రచార సూక్తం	22
8. వ సూక్తం	27
9. వర్చఃప్రాప్తి సూక్తం	30
10. అసత్యపాపపరిక్షణ సూక్తం	34
11. సుఖప్రసూతి సూక్తం	38

మూడవ అనువాకం

12. శ్వాసాదిరోగనివారణ సూక్తం	43
13. పరమాత్మకు నమస్కారం	47
14. కులవధూ సూక్తం	51
15. సంఘటన మహాయజ్ఞ సూక్తం	54
16. చోరనాశన సూక్తం	57

చాలవ అనువాకం

17. రక్తస్రావం ఆపడానికి	61
18. సౌఖ్యగ్యవర్ధన సూక్తం	64

	పేజీ
19. శత్రునాశన సూక్తం	67
20. ఇంద్ర ప్రార్థన	71
21. ప్రజాపాలక సూక్తం	74
చిదవ అనువాకం	77
22. హృదోగ-కామిలల చికిత్స	77
23. శ్వేతకుమ్భనాశన సూక్తం	81
24. కుమ్భనాశన సూక్తం	84
25. శీతజ్వరదూరీకరణ సూక్తం	87
26. సుఖప్రాప్తి సూక్తం	91
27వ. సూక్తం	94
28. దుష్టనాశన సూక్తం	97
అరవ అనువాకం	100
29. రాజ్యసంపర్దన సూక్తం	100
30. ఆయుష్యవర్దన సూక్తం	104
31. దిక్పాలక సూక్తం	108
32. జీవనరసం	112
33. జలసూక్తం	114
34. మధువిద్య	118
35. తేజోబల దీర్ఘాయు సూక్తం	122
ద్వితీయకాండ	127
మొదటి అనువాకం	128
1. గుహ్యవిద్య	128
2. ఏకేశ్వర సూక్తం	133

	పేజీ
3. ఆరోగ్య సూక్తం	137
4. రోగనివారకమైన జంగిడబంధనం	142
5. ఇంద్రస్తోత్రం	146
రెండవ అనువాకం	152
6. అగ్నిస్తోత్రం	152
7. శాపనివృత్తికి	157
8. రోగనివారక సూక్తం	161
9. సంధివాత నివారణ సూక్తం	165
10. క్షేత్రియరోగ నివారణ సూక్తం	168
మూడవ అనువాకం	179
11. వరప్రయోగ నివారణ	179
12. అభిఛారకర్మ	183
13. వస్త్రధారణ సూక్తం	190
14. ఆపన్నివారణ సూక్తం	194
15. నిర్భయజీవనం	199
16. విశ్వంభర ప్రార్థన	202
17. ఆత్మసంరక్షణ ప్రార్థన	204
చాలవ అనువాకం	207
18వ. సూక్తం	207
19. ప్రాయశ్చిత్త విధి	210
20వ. సూక్తం	213
21వ. సూక్తం	215
22వ. సూక్తం	218
23వ. సూక్తం	221

	పేజీ
24వ. సూక్తం	224
25వ. సూక్తం	232
26. గోవుష్టి సూక్తం	235
బదవ అనువాకం	240
27. విజయప్రాప్తి సూక్తం	240
28వ. సూక్తం	245
29. ఆయుర్బల సంతానార్థం	249
30. పతిపత్నీసమాగమ సూక్తం	256
31. క్రిమిరోగనివారణ సూక్తం	259
ఆరవ అనువాకం	264
32. క్రిమినాశన సూక్తం	264
33వ. సూక్తం	267
34. పశుస్వర్గ గమనం	272
35. విశ్వకర్మ సూక్తం	277
36. వివాహ శుభకర్మ	282
తృతీయకాండ	289
మొదటి అనువాకం	291
1. పరసేనా సమ్మోహన సూక్తం	291
2వ. సూక్తం	296
3. రాజ పునః సంస్థాపన	301
4. రాజాహ్వానం	306
5. పర్ణమణిధారణ సూక్తం	319

	పేజీ
రెండవ అనువాకం	318
6. శత్రునాశన సూక్తం	318
7వ. సూక్తం	324
8వ. సూక్తం	328
9వ. సూక్తం	334
10. కాలయజ్ఞం	338
మూడవ అనువాకం	348
11. దీర్ఘాయు సూక్తం	348
12. గృహనిర్మాణ సూక్తం	355
13. నదీప్రవాహ సూక్తం	363
14వ. సూక్తం	368
15. వాణిజ్య లాభార్థం...	372
చాలవ అనువాకం	380
16. ప్రాతఃప్రార్థన	380
17. కృషికై	386
18. వనస్పతి....	393
19. పరసేనా నిబర్హణం	397
20. తేజస్సుకోసం ప్రార్థన	404
ఐదవ అనువాకం	411
21. కామాగ్ని శాంతికి....	411
22. తేజస్సుకై	420
23. వీరపుత్రప్రార్థన	424
24వ. సూక్తం	429
25. స్త్రీ వశీకరణార్థం	433

పేజీ

అరవ అనువాకం

437

26. భయనివృత్తికై

437

27వ. సూక్తం

443

28. యమశజనన దోషనివారణం

451

29. సవయజ్ఞంలో.

456

30. ఐకమత్యం

462

31. వటువునకు ఆశీర్వాదం

467

అనువాకం : 1

సూక్తం—1

మేధాజననసూక్తం

ఋషి: అథర్వణః । దేవత: వాచస్పతిః । చందస్సు: 1-3 అనుష్టుప్, 4 చతుష్పదా విరాడురోబ్ధహతిః । మంత్రములు: 4.

వివియోగం: ఈ సూక్తానికి మేధాజననకర్మలో వివియోగం.

మంత్రము:

యే త్రిషప్తాః పరియన్తి విశ్వా రూపాణి చిద్రతః ।

వాచస్పతిర్పలా తేషాం తన్వః అద్య దధాతు మే ॥ 1 ॥

పదము:

యే । త్రిషప్తాః । పరియన్తి । విశ్వా । రూపాణి । చిద్రతః ।

వాచః । పతిః । పలా । తేషామ్ । తన్వః । అద్య । దధాతు । మే

॥ 1 ॥

అనువాదం:

విశ్వరూపధారులై *విత్రిసప్తపదార్థాలూ

సర్వే సర్వత్రా వ్యాపించునవో

* వృథివ్యాదులైన మూడులోకాలు, వాటి అధిపతులైన అగ్నివాయు అధిక్యులు, సత్త్వరజస్తమోగుణాలు, బ్రహ్మవిష్ణుమహేశ్వరులు-ఇలా త్రిసంఖ్యతో కూడిన వాటి వర్ణింపబడి ఇక్కడి త్రిశబ్దం చెప్తుంది. అలాగే సప్తర్షులు, సప్తగ్రహాలు, సప్తమరుద్గుణాలు, సప్తలోకాలు, సప్తచంద్రులు మొదలుగా గల సప్త సంఖ్యాకములైన వన్నీ సప్తశబ్దంతో వివక్షితమైనవి. వీటినే మేధాక విధంగా కూడ చెప్పవచ్చును-అంటూ మొత్తం మీద వర్వభూత భావం అనే భావం చెప్పుకోవచ్చును.

॥ 1 ॥

వాని సర్వజలం ఓ వాచస్పతీ!

నాకు సమకూర్చు

॥ 1 ॥

మంత్రము:

పునరేహి¹ వాచస్పతే² దేవేన మనసా³ సహ

వసోష్పతే⁴ ని రమయ మయ్యేవాస్తు మయి శ్రుతమ్ ॥ 2 ॥

పదము:

పునః⁵ : ఆ⁶ | ఇహి⁷ | వాచః⁸ | పతే⁹ | దేవేన¹⁰ | మనసా¹¹ | సహ¹² |

వసోః¹³ | పతే¹⁴ | ని¹⁵ | రమయ¹⁶ | మయి¹⁷ | ఏవ¹⁸ | అస్తు¹⁹ | మయి²⁰ |

శ్రుతమ్ ॥ 2 ॥

అనువాదం:

ఓ వాచస్పతీ! దివ్య మనస్సుతో తిరిగిరా

ఓ వసోష్పతీ! నన్నానందింప జెయ్యి.

*నా శ్రుతం నా లోనే ఉండిపోని

॥ 2 ॥

ఇహైవాభి వి తనూభే ఆర్త్తి ఇవ జ్యయా¹ ।

వాచస్పతిర్ని యచ్చతు మయ్యేవాస్తు మయి శ్రుతమ్ ॥ 3 ॥

పదము:

ఇహ² | ఏవ³ | అభి⁴ | వి⁵ | తను⁶ | ఉభే⁷ ఇతి⁸ | ఆర్త్తి⁹ ఇవేత్త్యా¹⁰ ర్త్తి¹¹

2-ఇవ¹² | జ్యయా¹³ ।

* అధీతమైనది ధారణలో ఉండునట్లు నాకు మేధను ప్రసాదింపుమని భావము.
మంత్రము:

వాచః | పతిః | ని | యచ్చతు | మయి | వివ | అస్తు | మయి |

శ్రుతమ్ || 3 ||

అనువాదం :

* ధనుష్కోటులు రెంటినీ జ్యాబద్ధం చేసినట్లు

ఐహికాముష్మికాలను సమకూర్చు.

వాక్పతి తా నిచ్చిన ఫలాన్ని నియమితం చేయనీ!

నా శ్రుతం నాలోనే ఉండనీ!

|| 3 ||

పంక్రమ :

ఉపహూతో వాచస్పతిరుపాస్మాన్ వాచస్పతిర్వయతామ్ |

సం శ్రుతేన గమేమహి మా శ్రుతేన వి రాధిషి || 4 ||

పదము :

ఉపహూతః | వాచః | పతిః | ఉప | అస్మాన్ | వాచః | పతిః |

వ్యయతామ్ |

సమ్ | శ్రుతేన | గమేమహి | మా | శ్రుతేన | వి | రాధిషి | || 4 ||

అనువాదం :

వాచస్పతిని అహ్వనిస్తున్నాము.

ఫలసిద్ధికై మమ్ము ఆయన కూడ అహ్వనించుగాక!

జ్ఞానం మాకు సర్వం స్వాయత్త మగుగాక!

ఆ శ్రుతం నుంచి మేము విడిపోకుందుముగాక!

|| 4 ||

* ఇక్కడ అల్లెత్రాడు ధనుస్సు రెంటి మొనలను కలిపినట్లు ఐహికాముష్మిక ఫలసాధన సమకూర్చుమని భావము.

పూక్తం - 2

విజయం - పూక్తం

ఋషి : అశ్వమేధుః॥ దేవత : వర్ణమ్యుక్తుః॥ చందస్సు : 1, 2, 4 అనుష్టుప్,
శత్రువదా విరాజ్ఞాన గాయత్రీ॥ మంత్రములు : 4॥

వినియోగం : వంగ్రామాదులలో జయం కోసమై చేపే అజ్ఞానోమాదులలో దీవి
వినియోగం. అలాగే జ్వరం, అతిసారం, అతిమూత్రం, నాడీ
వ్రణం మొదలగువాని ఉపశమనానికి కూడ కొన్ని చికిత్సలతో
పాటు దీవికి వినియోగం.

మంత్రము :

విద్మా శరస్య పితరం వర్ణస్యం భూరిధాయనమ్ ।

విద్మో వ్యస్య మాతరం పృథివిం భూరి వర్చనమ్ ॥ 1 ॥

పదము :

విద్మా । శరస్య । పితరమ్ । వర్ణస్యమ్ । భూరిధాయనమ్ ।

విద్మో ఇతి । ను । అన్య । మాతరమ్ । పృథివిమ్ । భూరి

వర్చనమ్ ॥ 1 ॥

అనువాదం :

శరజనకుని పర్జన్యుని

నకల శక్తు లిచ్చువాని మే మెరుగ్గుదుము.

అతని జననిని పృథివిని

చరాచరాత్మక రూపధారిణిని కూడ మే మెరుగ్గుదుము. ॥ 1 ॥

మంత్రిమః :

జ్ఞా॒౭కే॒ వరి॑డో నమా॒శ్శా॒నం తన్వం॒౭కృ॒ధి ।

వీ॒దు ర్వరీ॒ యో ౭రా॑తి రవ ద్వే॒షాంసా॒ కృ॒ధి ■ 2 ■

పదమః :

జ్ఞా॒౭కే॒ । వరి॑ । నః । నమ॒ । అ॒శ్శా॒నమ్ । తన్వం॒౭మ్ । కృ॒ధి ।

వీ॒దుః । వరీ॒యః । అరా॑తిః । అవ॒ । ద్వే॒షాంసి॒ । అ । కృ॒ధి ■ 2 ■

అనువాదం :

ఓ మార్వీ ! నీ ఈ నంతానాన్ని పరివ్యాపించి
మా శరీరాలను కఠిన శిలలుగా, శస్త్రాభేద్యాలుగా చెయ్యి.
ఓ ఇంద్రా ! నీవు సేనను స్తంభింప చేయువాడవు.
మా శత్రువులను, తత్కృతమైన అపియములను
అపాకరించు. ■ 2 ■

మంత్రిమః :

వృ॒క్షం యద్గా॑వః పరి॒షస్వ॒జ్ఞానా॒

అను॒స్ఫురం॒ శర॒మర్ప॑స్త్యభుమ్ ।

శరు॑మస్మద్యా॒యవ ది॒ద్యుమి॑న్ద్ర ■ 3 ■

పదమః :

వృ॒క్షమ్ । యత్ । గా॑వః । పరి॒౭స॒స్వ॒జ్ఞానాః॑ ।

అను॒౭స్ఫురమ్ । శరమ్ । అర్ప॑న్తి । ఋ॒భుమ్ ।

శరుమ్ । అన్మత్ । యవయ । దిద్యుమ్ । ఇన్ద్ర

॥ 3 ॥

అనువాదం :

మా హవిస్సులచే సంప్రీతుడవైన ఓ ఇంద్రా !

ధను ర్దండాన్ని ఆశ్లేషించుకొని ఉన్న

అల్లెతాడు వదలిన బాణాన్ని

మాలైపు వస్తున్న దానిని

మానుంచి దూరం చెయ్యి.

॥ 3 ॥

అర్థాంతరం :

నిదామవీరితమైన గోగణం నీడనిచ్చే పరివృక్షకులను ఎలా ఆశ్లేషించి ఉండునో అలాగే శత్రువును పరిశేషించివ భటాదులు ఆయనను సేవిస్తూంటారు. వాడు విడిచిన శరాన్ని, మాలైపు వస్తున్న దానిని మానుంచి దూరం చెయ్యి.

మంత్రము :

మంత్రము :

యథాద్వాంచ పృథివీ చాన్తస్తిష్ఠతి తేజనమ్ ।

ఏవా రోగం చాస్రావం చాన్తస్తిష్ఠతు ముష్ణాత్ ॥ 2 ॥

పదము :

యథా । ద్వామ్ । చ । పృథివీమ్ । చ । అన్తః । తిష్ఠతి । తేజనమ్ ।

ఏవ । రోగమ్ । చ । అస్రావమ్ । చ । అన్తః । తిష్ఠతు । ముష్ణాః ।

ఇత్ ॥ 4 ॥

అనువాదం :

ద్యావా పృథ్వుల మధ్య వేణువు

తన ఔన్నత్యంతో వాని నధఃకరించి నిలబడే ఉన్నది.

అలాగే జ్వరాది రోగాలకు అతిసారాదులకు అద్దుగా
వాని నధఃకరించి ముంజగ్రాస రజ్జువు నిలుచుగాక! || 4 ||

ఇది రెండవ సూక్తం

సూక్తం - 3

ఆరోగ్య - సూక్తం

ముషిః ఆథర్వుడు || దేవతలు: మంత్రాలలో పేర్కొన్న వర్ణనాదులు ||

చందస్సు: - 1-5 పద్యపంక్తి : 6-9 అనుష్టుప్ || మంత్రములు : 9||

వివియోగం: మూత్రపురీష నిరోధంలో చేసే చికిత్సలో దీనికి వివియోగం.

మంత్రము:

విద్మా శరన్యే పితరం పర్జన్యమ్ శతవృష్టమ్ ।

తేనా తే తన్వేత శం కరం

పృథివ్యాం తే నిషేచనం

బహిష్టే అస్తు బాలితి

|| 1 ||

పదము:

విద్మ । శరన్యే । పితరమ్ । పర్జన్యమ్ । శతవృష్టమ్ ।

తేనా । తే । తన్వే । శమ్ । కరమ్ ।

పృథివ్యామ్ । తే । నిషేచనమ్ ।

బహిః । తే । అస్తు । బాల్ । ఇతి

|| 1 ||

అనువాదం :

శరజనకుని పర్జన్యుని
శతబల సంయుతుని మే మెరుగుదుము.
ఓ మూత్ర రోగార్తుడా!
పృథివిపై నిషేచనంతో
నీ శరీరాన్నర్చిబద్ధమైన మూత్రం
జలజల బహిర్గత మగుగాక!

॥ 1 ॥

మంత్రము:

విద్వా శరస్య పితరం మిత్రం శతవృష్ట్యమ్ ।

తేనా తే తస్యై శం కరం

పృథివ్యాం తే నిషేచనం

ఐహిష్ఠే అస్తు వారితే

॥ 2 ॥

పదము:

విద్వా శరస్య పితరమ్ మిత్రమ్ శతవృష్ట్యమ్ ।

తేనా తే తస్యై శమ్ కరమ్ ।

పృథివ్యామ్ తే నిషేచనమ్ ।

ఐహిష్ఠే అస్తు వారే ఇతి

॥ 2 ॥

అనువాదం :

శరజనకుని మిత్రుని
శతబల సంయుతుని మేమెరుగుదుము.

పృథివిపై నీ నిషేచనం వలన
శరీరంలోని నకల దోషాలు
త్వరగా పరిహృతాలౌగాక!

॥ 2 ॥

మంత్రము:

విద్మా శరన్య పితరం వరుణం శతవృష్ట్యమ్ ।

తేనా తే తన్వే ౩ శం కరం

పృథివ్యాం తే నిషేచనం

ఐహిష్టే అస్తు బాలితే

॥ 3 ॥

వదము:

విద్మ । శరన్య । పితరమ్ । వరుణమ్ । శతవృష్ట్యమ్ ।

తేన । తే । తన్వే ౨ । శమ్ । కరమ్ ।

పృథివ్యామ్ । తే । నిషేచనమ్ ।

ఐహిః । తే । అస్తు । బాల్ । ఇతి

॥ 3 ॥

అనువాదం:

శరజనకుని వరుణుని

శతబల సంయుతుని మేమెరుగుదుము.

పృథివిపై నీ నిషేచనం వలన

శరీరంలోని నకల దోషాలు

త్వరగా పరిహృతాలౌగాక!

॥ 3 ॥

మంత్రము :

వి॒ద్మా శ॒రస్య॑ వి॒తర॑ం చ॒న్ద్రం శ॒తవృ॑ష్ట్యమ్ ।

తే॒నా తే తన్వే॑ శం క॒రం

వృ॒ధి॒వ్యాం తే ని॒షేచ॑నం

ఋ॒హి॒ష్ఠే ఆ॒స్తు బా॒లి॒తి

॥ 4 ॥

పదము :

వి॒ద్మ । శ॒రస్య॑ । వి॒తర॑మ్ । చ॒న్ద్రమ్ । శ॒తవృ॑ష్ట్యమ్ ।

తే॒న । తే । తన్వే॑ । శమ్ । క॒రమ్ ।

వృ॒ధి॒వ్యామ్ । తే । ని॒షేచ॑నమ్ ।

ఋ॒హిః । త । ఆ॒స్తు । బాల్ । ఇతి॑

॥ 4 ॥

అనువాదం :

శరజనకుని చంద్రుని

శతబల సంయుతుని మేమెరుగుదుము.

పృథివిపై నీ నిషేచనం వలన

శరీరంలోని నకల దోషాలు

త్వరగా పరిహృతాలౌగాక !

॥ 4 ॥

మంత్రము :

వి॒ద్మా శ॒రస్య॑ వి॒తర॑ం సూ॒ర్యం శ॒తవృ॑ష్ట్యమ్ ।

తే॒నా తే తన్వే॑ శం క॒రం

పృథి॒వ్యాం తే ని॒షేచ॑నం

బ॒హిష్ఠే॑ ఆ॒స్తు బా॒లితి

॥ 5 ॥

పదము:

వి॒ద్మ | శ॒రస్య॑ | పి॒తర॑మ్ | సూ॒ర్యమ్ | శ॒తఽపృ॑ష్ఠ్యమ్ |

తే॒న | తే | తన్వే॒ | శమ్ | క॒రమ్ |

పృథి॒వ్యామ్ | తే | ని॒సేచ॑నమ్ |

బ॒హిః | తే | ఆ॒స్తు | బాల్ | ఇతి

॥ 5 ॥

అనువాదం:

శరజనకుని సూర్యుని

శతబలనంయుతుని మే మెరుగుదుము.

పృథివీపై నీ నిషేచనం వలన

శరీరం లోని సకల దోషాలు

త్వరగా పరిహృతాలౌగాక !

॥ 5 ॥

మంత్రము:

యదా॒స్త్రే ఘ॑ గ॒వీన్యో॒ర్యద్యస్తా॒వధి॑ సం॒శ్రితమ్ |

ఏ॒వా తే॒ మూ॒త్రం ము॒చ్యతాం బ॒హిర్బాలి॑తి స॒ర్వకమ్ || 6 ||

పదము:

యత్ | ఆస్త్రే॑ ఘ॑ | గ॒వీన్యోః॑ | యత్ | వస్త్రా॑ | అధి॑ | సమ్॒శ్రి

తమ్ |

ఏ॒వ । తే॒ । మూ॒త్రమ్ । ము॒చ్యతామ్ । ఐ॒హిః । బాల్ । ఇ॒తి ।

సర్వకమ్ ॥ 6 ॥

అనువాదం:

ఓ మూత్ర రోగార్తుడా!

అంత్రములలో, మూత్రాశయ పార్శ్వనాడులలో,

మూత్రాశయంలో నిరుద్ధమై ఉన్న నీ మూత్రం

సర్వమూ బహిర్గతమౌగాక!

॥ 6 ॥

పంక్తము:

ప్ర॑తే భి॒నద్మి॒ మే॒హ॑నం వర్త్రం వే॒శ్వాః ఇ॒వ ।

ఏ॒వా తే॒ మూ॒త్రం ము॒చ్యతాం ఐ॒హి॒ర్బా॒లితి॑ సర్వకమ్ ॥ 7 ॥

పదము:

ప్ర । తే । భి॒నద్మి॒ మే॒హ॑నమ్ । వర్త్రమ్ । వే॒శ్వాః ఇ॒వ ।

ఏ॒వ । తే॒ । మూ॒త్రమ్ । ము॒చ్యతామ్ । ఐ॒హిః । బాల్ । ఇ॒తి ।

సర్వకమ్ ॥ 7 ॥

అనువాదం:

ఓ మూత్రవ్యాధి పీడితుడా!

నీ మూత్రనాళాన్ని భేదిస్తున్నాను.

పల్వల జలం త్రవ్విన కాల్యమంచి వలె

నీ మూత్రం సర్వమూ బహిర్గతమౌగాక!

॥ 7 ॥

మంత్రము:

విషేతం తే వస్త్రీబిలం సముద్రస్యోదధీరీవ ।

ఏవా తే మూత్రం ముచ్యతాం బహిర్బాలితీ సర్వకమ్ ॥ 8 ॥

పదము:

విషేతమ్ । తే । వస్త్రీబిలమ్ । సముద్రస్య । ఉదధీః । రీవ ।

ఏవ । తే । మూత్రమ్ । ముచ్యతామ్ । బహిః । బాల్ । ఇతి ।

సర్వకమ్ ॥ 8 ॥

అనువాదం:

ఓ మూత్ర రోగార్తుడా !

సముద్ర జలం ప్రవహించడానికి దారిని చేసినట్టు

నీ మూత్రబిలాన్ని ఉద్భాటన చేస్తున్నాను.

నీ మూత్రం సర్వమూ బహిర్గతమౌగాక !

॥ 8 ॥

మంత్రము:

యథేషుకా పరావతదవస్థస్థైధి ధన్వనః ।

ఏవా తే మూత్రం ముచ్యతాం బహిర్బాలితీ సర్వకమ్ ॥ 9 ॥

పదము:

యథా । ఇషుకా । పరావతత్ । అవస్థస్థైః । అధి । ధన్వనః ।

ఏవ । తే । మూత్రమ్ । ముచ్యతామ్ । బహిః । బాల్ । ఇతి ।

సర్వకమ్ ॥ 9 ॥

అనువాదం:

ఓ మూత్ర రోగార్తుడా!

అలాగే, ధనుస్సునుంచి వదలిన బాణం

నిరాటంకంగా వెళ్ళినట్టుగా

సీ మూత్రం సర్వమూ ఒక్కసారిగా బయల్పడటం గాక! || 9 ||

ఇది మూడవ సూక్తం

సూక్తం - 4

జల - సూక్తం

ఋషి: నిందు ద్వీపురు లేక కృతి॥ దేవత: ఆవశ:॥ చందస్సు:

1-3 గాయత్రీ, 4 పురస్తాద్ బృహతీ॥ మంత్రములు: 4॥

వినియోగం: గోరోగోపశమనార్థం ఈ సూక్తంతో అభిషంత్రించిన జలాన్ని ఉప్పులో కలిపి కాని లేక గాని వానికి త్రాపించాలి. దీనికి సంబంధించిన కొన్ని హోమాదులలో దీనికి వినియోగం.

మంత్రము:

అమృయో యస్త్యధ్వభిర్జామయో అధ్వరీయతామ్ ।

ప్రశ్చతీర్మధునా పయః || 1 ||

పదము:

అమృయః । యస్తై । అధ్వభిః । జామయః । అధ్వరి

2.యతామ్ ।

ప్రశ్చతీః । మధునా । పయః

|| 1 ||

అనువాదం :

యజ్ఞకర్తకు భగినీ మణులు
యజ్ఞకర్తకు మాతృమూర్తులు
జలప్రపూర్ణ నదీనివహాలు
నిజమార్గంలో ప్రవహిస్తూ
యజ్ఞభూమికి వస్తున్నవి.
మధు పయో సమ్మిళితా లవుతున్నవి.

॥ 1 ॥

మంత్రము :

అమూర్యా ఉప సూర్యే యాభిర్వా సూర్యః సహ ।

తానో హిన్వన్త్యధ్వరమ్ ॥ 2 ॥

పదము :

అమూః । యాః । ఉప । సూర్యే । యాభిః । వా । సూర్యః
సహ ।

తాః । నః । హిన్వన్తు । అధ్వరమ్ ॥ 2 ॥

అనువాదం :

నదులు సూర్యాభిముఖాలై వెళుతూ
మన యజ్ఞకర్మలను ఫలదాన సమర్థాలు చేయుగాక ! ॥ 2 ॥

మంత్రము :

అహో దేవీరుప హ్వయే యత్ర గావః పిబన్తి నః ।

సింధుభ్యః కర్త్యం హవిః ॥ 3 ॥

పదము :

అ॒వః । దీ॒పిః । ఉ॒వ । హ్వ॒యే । య॒త్ర । గా॒వః । వి॒ప॒న్తి । నః ।
సి॒న్ధు॒భ్యః । క॒ర్త॒వ్యమ్ । హ॒విః ॥ ౩ ॥

అనువాదం :

దే॒వతా॒రూపా॒లైన ఉద॑కాలను అ॒హ్వనిస్తున్నాను.
ఆ జల॑పూరితాలైన నదీ తటా॒కాదులలోనే
మా గో॒గజాలు నీరు త్రాగుతున్నవి.
అబ్ధి నుంచి పారుతున్న అపే॒వతలు
ఈ హవిస్సు నంగీకరింతురు గాక !

॥ ౩ ॥

మంత్రము :

అ॒వ్వు ! న॒ర॒మృత॑మ॒వ్వు భే॒షజమ్ ।
అ॒పా॒ముత॑ వ్ర॒త స్తి॒భిర॒శ్వా భ॑వథ వా॒జినో
గా॒వో భ॑వథ వా॒జినీః ॥ ౪ ॥

పదము :

అ॒వ్ను । అ॒న్తః । అ॒మృతమ్ । అ॒వ్ను । భే॒షజమ్ ।
అ॒పామ్ । ఉ॒త । వ్ర॒త స్తి॒భిః । అ॒శ్వాః । భ॑వథ వా॒జినః ।
గా॒వః । భ॑వథ వా॒జినీః ॥ ౪ ॥

అనువాదం :

ఈ జలంలో అమృత మున్నది.
ఔషధములున్నవి.

వీనిని త్రావి అశ్వగణం బలిష్ఠమౌగాక !
గోగణం నత్త్వసంపన్నమౌగాక !

॥ 4 ॥

ఇది నాల్గవ సూక్తం

సూక్తం - 5

ఋషి : సింధు ద్వీపుడు లేక కృతి ॥ దేవత : అవః ॥

చందస్సు : గాయత్రీ ॥ మంత్రములు : 4 ॥

వినియోగం : ఈ రెండు సూక్తాలకు పపాహోమానంతరం మార్జనంలో, అగ్ని
చయన అనుమంత్రణంలో, బృహద్గణ, రఘుగణ, వలిరి గణా
దులకు చెందినది. వావి వినియోగాన్నిబట్టి దీనికి కూడ వినియోగం
గో రోగోపకమన పుష్టి, ప్రజనన కర్మాదులలో వీటికి వినియోగం.
వాస్తునంస్కార కర్మలో ఈ సూక్తంకో గృహభూమివి కడపాలి.
అదిత్య మహాశాంతిలో దీనికి వినియోగం.

మంత్రము :

అ॒హో॒ హి॒ ష్టా॒ మ॒యో॒ భువ॒స్తా॒ న॒ ఉ॒ర్జే॒ దధా॑తన ।

మ॒హి॒ రణా॑య॒ చక్ష॑సే

॥ 1 ॥

పదము :

అ॒వః॑ , హి॒ । ష్టా॒ । మ॒యః॑ భువః॑ । తాః॑ । నః॑ । ఉ॒ర్జే॒ । దధా॑తన ।

మ॒హి॒ । రణా॑య॒ । చక్ష॑సే

॥ 1 ॥

అనువాదం :

ఓ జలదేవతలారా !

మీరు సుఖప్రదాయినులు.

మాకు బలాన్నివ్వండి.

మేము దర్శనీయుల మగుటకై
పుష్టిని కల్పించండి.

॥ 1 ॥

మంత్రము :

యో వః శివతమో రసస్తస్య ధాజయతేహ నః ।

ఉశతీరివ మాతరః

॥ 2 ॥

పదము :

యః । వః । శివతమః । రసః । తస్య । ధాజయత । ఇహ । నః ।

ఉశతీరివ । మాతరః

॥ 2 ॥

అనువాదం :

మీలో శివంకరమైన రసం ఉన్నది.

దానిని మాకు దత్తం చేయండి.

ప్రేమించే మాతృమూర్తులవలె

మాకా రసాన్ని ప్రసాదించండి.

॥ 2 ॥

మంత్రము :

తస్మా అరం గమామ వో యస్య క్షయాయ జిన్వథ ।

అహో జనయథా చ నః

॥ 3 ॥

పదము :

తస్మై । అరమ్ । గమామ । వః । యస్య । క్షయాయ । జిన్వథ ।

అహః । జనయథ । చ । నః

॥ 3 ॥

అనువాదం :

ఓ జలదేవతలారా !

అన్నప్రాప్త్యర్థమై

మిమ్ములను పూర్తిగా ఆశ్రయిస్తున్నాము

అహారాభివృద్ధిని

మాకు పుత్రపౌత్రాభివృద్ధిని

కల్పించండి.

॥ 3 ॥

మంత్రము :

ఈశానా వార్యదామ్ క్షయస్తీశ్చర్వణీనామ్ ।

అహో యాదామి భేషజమ్

॥ 4 ॥

పదము :

ఈశానాః । వార్యదామ్ । క్షయస్తీః చర్వణీనామ్ ।

అహః । యాదామి । భేషజమ్

॥ 4 ॥

అనువాదం :

అపేక్షింపదగిన నుఖాలకు స్వామినులగు మీరు

మనుష్యజీవనాన్ని కల్పించండి.

మీ నుండి వ్యాధినివారక ఔషధాన్ని

అర్థిస్తున్నాను.

॥ 4 ॥

ఇది ఐదవ సూక్తం

సూక్తం - 6

ఋషిః అథర్వరు లేక కృతిః దేవతః అవః॥ ఛందస్సు : 1-8 గాయత్రీ,
4 వశ్యావంక్తి॥ మంత్రములు : 4 ॥

మంత్రము :

శం నో దేవీరభిష్టయ ఆవో భవన్తు పీతయే ।

శం యోరభి స్రవన్తు నః ॥ 1 ॥

పదము :

శమ్ । నః । దేవీః । అభిష్టయే । ఆవః । భవన్తు । పీతయే ।

శమ్ । యోః । అభి । స్రవన్తు । నః ॥ 1 ॥

అనువాదం :

ఈ జలదేవతలు మా అభీష్ట పూర్తికై

సర్వత్ర సుఖప్రదాలౌగాక !

పానార్థమై స్వాదుతరము లగుగాక !

సుఖార్థమై, రోగోపశమనార్థమై

అవి మావైపు ప్రవహించుగాక !

॥ 1 ॥

మంత్రము :

అచ్చ మే సోమో అబ్రవీదస్తర్విశ్వాని భేషణా ।

అగ్నిం చ విశ్వశంభువమ్ ॥ 2 ॥

పదము :

అవ్-2-ను । మే । సోమః । అబ్రవీత్ । అ-స్తః । విశ్వాని । భేషణా ।

అగ్నిమ్ । చ । విశ్వ-2-శంభువమ్ ॥ 2 ॥

అనువాదం :

ఉదకమధ్యంలో సర్వరోగ నివర్తకములైన

ఓషధు లున్నవని సోమదేవుడు మాకు ఉపదేశించినాడు.

విశ్వ సుఖకారకమైన అగ్నికూడ వానిలో కలదని
సోమదేవుడు మాకు ఉపదేశించినాడు.

॥ 2 ॥

మంత్రము:

అవః పృథీత భేషజం వరూథం తస్వేతి మమ ।

జ్యోక్ చ సూర్యమ్ దృశే

॥ 3 ॥

పదము:

అవః । పృథీత । భేషజమ్ । వరూథమ్ । తస్వేతి । మమ ।

జ్యోక్ । చ । సూర్యమ్ । దృశే

॥ 3 ॥

అనువాదం:

ఓ జలదేవతలారా !

చిరకాల సూర్యదర్శనార్థమై (దీప్తాయురర్థమై)

సర్వరోగ నివర్తకమైన ఔషధాన్నిచ్చి

నా శరీరాన్ని గట్టి పఱచండి.

॥ 3 ॥

మంత్రము:

శం న ఆహో ధన్వన్యాతః శము సన్త్వనూప్యాః ।

శం నః ఖగ్నిత్రిమా ఆపః శము యాః కుమ్భ ఆభృతాః

శివా నః సన్తు వార్షికీః

॥ 4 ॥

పదము.

శమ్ । నః । ఆహః । ధన్వన్యాః । శమ్ । ఓం ఇతి । సన్తు ।

అనూప్యాః ।

శమ్ । నః । ఖని॑త్రిమాః । ఆవః । శమ్ । కిం ఇతి॑ । యాః ।

కుమ్మే । ఆ॒ఽభృ॑తాః ।

శివాః । నః । స॒న్తు । వార్షి॑కీః

॥ 4 ॥

అనువాదం :

మరుభూ నముద్భూతాలైన జలాలు సుఖప్రదాలగుగాక !
జల సంపన్న స్థలాలలోని ఉదకములు కూడ
మాకు సుఖహేతువులగు గాక !
అలాగే బావులలోని నీరు కూడ మాకు సుఖకరమగు గాక !
నదీతటాకాదుల నుంచి కడవలలో కొనివచ్చినవి కూడ
మాకు సుఖప్రదాలే గాక !
వర్షనముద్భూతాలైన వారిధారలు కూడ
మాకు శివంకరము లగు గాక !

॥ 4 ॥

ఇది ఆరవ సూక్తం

ఇది మొదటి అనువాకం

అనువాకం : 2

సూక్తం - 7

ధర్మ వ్రచార సూక్తం

ఋషిః చాతనుడు॥ దేవతః అగ్ని ౩ ఇంద్రుడును॥ ఛందస్సు : 1-4, 6, 7
అనుష్టుప్, 5 త్రిష్టుప్ ॥ మంత్రములు : 7 ॥

వినియోగం : భూత విచారదుల ఉచ్చాటనార్థమై చేసే హోమాదులలో ఈ అను
వాకంలోని మొదటి రెండు సూక్తాలు చాతనగణంగా పరిగణిస్తారు.

మంత్రము :

స్తు॒వా॒నమ॑గ్న॒ ఆ వ॑హ యాతు॒ధా॒నం కిమి॑దీ॒నమ్ ।

త్వం హి దేవ వన్దితో హన్తా దన్యోర్బభూవీథ || 1 ||

పదము :

స్తువానమ్ । అగ్నే । ఆ । వహ । యాతుధానమ్ । క్షిమిదినమ్ ।

త్వమ్ । హి । దేవ । వన్దితః । హన్తా । దన్యోః । బభూవీథ || 1 ||

అనువాదం :

స్తుతిస్తున్న మావద్దకు ఓ అగ్ని !

నిగ్రహార్థమై ఘాతుక రాక్షసుని పట్టి కోనిరా దేవా !

వందితుడైనట్టి నీవు దన్యుహంతకుడవు గదా ! || 1 ||

మంత్రము :

ఆఙ్యస్య వరమేష్ఠిన్ జాతవేదస్తనూవశిన్ ।

అగ్నే తౌలస్య ప్రాశాన యాతుధానాన్ వి లావయ || 2 ||

పదము :

ఆఙ్యస్య । వరమేష్ఠిన్ । జాతవేదః । తనూవశిన్ ।

అగ్నే । తౌలస్య । ప్ర । ప్రాశాన । యాతుధానాన్ । వి । లావయ || 2 ||

అనువాదం :

ఓ పరమేష్ఠి ! జాతవేదుడవు నీవు.

నకల జంతు శారీరక సంయమ సుధాతవు.

మేము నమర్పించు నకల ఆజ్యాదుల స్వీకరించు.

దుష్ట యాతు ధానాదుల నష్టం చెందించు.

|| 2 ||

పంక్తము :

వి॒ల॒వ॒న్తు॒ యా॒తు॒ధా॒నా॒ అ॒త్రి॒ణో॒ యే॒ కి॒మీ॒ది॒నః ।
అ॒థే॒ద మ॑గ్నీ॒ నో హ॒వి రి॒ష్ట్య॒శ్చ ప్ర॑తి హ॒ర్యత॑మ్ ॥ ౩ ॥
పదము .

వి॒ । ల॒వ॒న్తు॒ । యా॒తు॒ధా॒నాః॑ । అ॒త్రి॒ణః । యే॒ । కి॒మీ॒ది॒నః ।
అ॒థ॑ । ఇ॒దమ్ । అ॒గ్నీ॒ । నః॑ । హ॒విః । ఇ॒ష్ట్యః॑ । చ॒ । ప్ర॑తి॒ ।
హ॒ర్యత॑మ్ ॥ ౩ ॥

అనువాదం :

యాతుధాను లెల్ల ప్రాణి
జాత భక్షకులు నుమీ !
సర్వ ప్రాణి జీహంసువులు
విలపింతురుగాక !
మే మిచ్చే ఈ హవిస్సు
ఆ మహేంద్రునితో పాటూ
అగ్ని ! నీవు తరిగించు.

॥ ౩ ॥

పంక్తము :

అ॒గ్నిః హ॒ర్వ ఆ ర॑భ॒తాం
ప్రే॒ష్ట్యో ను॒దతు॒ బాహు॑మాన్ ।
బ్ర॒వీ॒తు స॒ర్వో యా॒తుమా॑న్
అ॒య మ॒స్మిత్కే॑త్య

॥ 4 ॥

పదము.

అగ్నిః | హుర్వః | ఆ | రభతామ్ |

ప్ర | ఇన్ద్రః | నుదతు | బాహు ౭మాన్ |

బ్రవీతు | సర్వః | యాతు ౭మాన్ |

అయమ్ | అస్మి | ఇతి | ఆ ౭ ఇత్య

॥ 4 ॥

అనువాదం:

అగ్ని మొదట యాతుధాన నిగ్రహాన్ని మొదలిడసి!

ఆవల భుజబలవంతుడు

అమరేంద్రుడు విశేషించి అవశేషం చేయుగాక!

యాతుధానులెల్ల వచ్చి

తమ్ము తాము తెలియ బఱచి

మమ్ము వదలి పోవసి!

॥ 4 ॥

మంత్రము:

పశ్యామ తే వీర్యం ౭ జాతవేదః

ప్రణో బ్రూహి యాతుధానాన్ సృచక్షః |

త్వయా సర్వే వరితస్తాః పురస్తాత్

త ఆ యస్త ప్రబ్రువాణా ఉపేదమ్

॥ 5 ॥

పదము:

పశ్యామ | తే | వీర్య ౭మ్ | జాత ౭వేదః |

ప్ర | నః | బ్రూహి | యాతు ౭ధానాన్ | సృ ౭చక్షః |

త్వయా । నర్వీ । పరి॒తప్తాః । పురస్తాత్ ।

తే । ఆ । యస్తు । ప్ర॒తప్తు॒వా॒ణాః । ఉప । ఇదమ్ ॥ 5 ॥

అనువాదం :

జ్ఞానీ! నీ పరాక్రమము దర్శింతుము గాక!
మానవులకు నీ వేమో మార్గదర్శకుడవు.
మా జోలికి రాకుండా మఱీ మఱీ అజ్ఞాపించుము.
పురతః పరితప్తులగుచు
విలపించే వారెల్లరు
వేగవచ్చి బావనిమ్ము

॥ 5 ॥

మంత్రము :

ఆ రభస్వ జాతవేదోస్మాకార్థాయ జ్ఞిషీ ।

దూతో నో అగ్నిభూత్వా యాతుధానాన్ వి లావయ ॥ 6 ॥

పదము :

ఆ । రభస్వ । జాత॒వేదః । అస్మా॑క । అర్థా॑య । జ్ఞి॒షీ ।

దూ॒తః । నః । అగ్ని॑ । భూ॒త్వా । యాతు॑ధానాన్ । వి । లా॒వయ ॥

॥ 6 ॥

అనువాదం :

ఆ రాక్షస నిర్మూలన ఆరంభించుము నీవే
అవతరించితివి మాకై
అగ్ని! మా దూత వగుచు
ఆ రాక్షసుల నణచుము.

॥ 6 ॥

మంత్రము:

త్వమ్‌గ్ని యాతుధానాన్ ఉపబద్ధాన్ ఇహ వహ ।

అధైషా మిన్ద్యో వజ్రేణావీ శీర్వాడీ వృశ్శతు ॥ 7 ॥

పదము:

త్వమ్‌ । అగ్ని । యాతుధానాన్‌ । ఉపబద్ధాన్‌ । ఇహ । అ ।
వహ ।

అథ । ఏషామ్‌ । ఇన్ద్యోః । వజ్రేణ । అవీ । శీర్వాడీ । వృశ్శతు ॥ 7 ॥

అనువాదం:

యాతుధానులను నీవే

అగ్ని ! బంధించి తెమ్ము.

అప్పు డింద్రుడే తానై

అశనిని చేపట్టి వారి

తలలను తెగవేయు గాక!

॥ 7 ॥

ఇది ఏడవ సూక్తం

సూక్త - 8

ఋషి : చాతనుడు ॥ దేవత : 1, 2 బృహస్పతి, అగ్ని సోమలు, 3, 4 అగ్ని ॥

పదము: 1-3 అనుష్టుప్, 4 బార్హతగర్భా త్రిష్టుప్ ॥ మంత్రములు. 4 ॥

మంత్రము:

ఇదం హవిర్యాతుధానాన్ నదీ. ఫేనమివా వహత్ ।

య ఇదం స్త్రీ పుమా నకరీహ స స్తవతాం జనః ॥ 1 ॥

పదము .

ఇదమ్ । హవిః । యాతుఽధానాన్ । నదీ । ఫేనమ్ఽభవ । ఆ ।
 వహత్ ।
 యః । ఇదమ్ । స్త్రీ । పుమాన్ । అకః । ఇహ । సః । స్తువతామ్ ।
 జనః ॥ 1 ॥

అనువాదం .

ఈ హవిస్సు నది నురుగును వలె
 యాతుధానులను కొనివచ్చు గాక !
 పురుషుడుకాని, స్త్రీకాని, ఈ హవిస్సును
 ఎవరైతే నమర్చిస్తున్నారో
 వారు నిన్ను ప్రశంసించురు గాక ! ॥ 1 ॥

మంత్రము .

అయం స్తువాన అగమదీమం స్మ ప్రతి హర్యత ।
 బృహస్పతే వశే లభ్యాగ్నిషోమా వి విధ్యతమ్ ॥ 2 ॥

పదము :

అయమ్ । స్తువానః । ఆ । అగమత్ । ఇమమ్ । స్మ । ప్రతి ।
 హర్యత ।
 బృహస్పతే । వశే । లభ్యా । అగ్నిషోమా । వి । విధ్యతమ్ ॥ 2 ॥

అనువాదం :

ఓ దేవులారా ! రాక్షస పీడితులైన జనం
 మిమ్ములను స్తుతిస్తూవస్తున్నారు.

ఓ బృహస్పతీ ! వీరిని స్వామ్యత్వం చేసుకో.

ఓ అగ్ని ! ఓ సోమ ! మీరు ఆ రాక్షసులను శిక్షించండి || 2 ||

మంత్రము :

యాతుధానస్య సోమవ జహి ప్రజాం నయస్య చ ।

ని స్తువానస్య పాతయ పర మక్ష్యతావరమ్ || 3 ||

పదము :

యాతుధానస్య । సోమవ । జహి । ప్రజామ్ । నయస్య । చ ।

నిః । స్తువానస్య । పాతయ । పరమ్ । అక్షి । ఉత । అవరమ్ || 3 ||

అనువాదం :

ఓ సోమపాయీ యాతుధానుల

సంతానాన్ని కూడ నశింపజేయి.

భయంతో నిన్ను స్తుతిస్తున్న శత్రువుల

దక్షిణ నేత్రాన్ని, వామనేత్రాన్ని కూడ

స్థాన భ్రష్టం చెయ్యి.

|| 3 ||

మంత్రము :

యతైషా మగ్నే జనిమాని వేత్త

గుహా సతామత్రిదాం జాతవేదః ।

తాంస్త్యం బ్రహ్మణా వా వృధానో

జహ్యేషాం శతతర్హ మగ్నే

|| 4 ||

పదము :

యత్ర॑ ఏ॒షామ్॑ అగ్ని॑ జని॑మాని॒ వేత్త॑ ।

గుహా॑ సతామ్॑ అత్రి॑దామ్॑ జాత॑వేదః॒ ।

తాన్ త్వమ్ బ్రహ్మ॑తా వావృ॑ధానః ।

జహి॑ ఏ॒షామ్॑ శత॑తర్హమ్॑ అగ్ని॑

॥ 4 ॥

అనువాదం .

గుహలో దాగిన ఈ రాక్షసులు ఓ అగ్ని !

ఎక్కడున్నారో నీకు తెలుసు.

నీవు మంత్రంతో వర్ధమానుడవై

ఆ స్వస్థానంలో నున్న రాక్షసులను నశింపజేయి.

వారి బహువిధ హింసాకార్యాలను నివర్తింపజేయి.

॥ 4 ॥

ఇది ఎనిమిదవ సూక్తం

సూక్తం - 9

వర్చః ప్రాప్తి సూక్తం

ఋషి : అథర్వదుః దేవత : 1, 2 మంత్రములందు చెప్పుదిన వసువు

మొదలుగా గల దేవతలు : 3, 4 అగ్ని॑ చంద్రు : త్రిష్టవ్॑ ॥

మంత్రములు

॥ 4 ॥

వినియోగం : సంవదలి వృద్ధికోసం చేసే వైదిక కర్మలోను, అయుష్కాములై

చేసే కర్మలోను ఉపవయన కర్మలోను దీనికి వినియోగం.

పుష్పాభిషేక కర్మలో కూడ దీనిని ఉపయోగిస్తారు.

పంక్తము:

అస్మిన్ వసు వసవో ధారయన్విష్ట్యః

పూషా వరుణో మిత్రో అగ్నిః ।

ఇమ మాదిత్యా ఉత విశ్వే చ దేవా

ఉత్తరస్మిన్ జ్యోతిషి ధారయన్తు

॥ 1 ॥

పదము:

అస్మిన్ । వసు । వసవః । ధారయన్తు । ఇష్ట్యః ।

పూషా । వరుణః । మిత్రః । అగ్నిః ।

ఇమమ్ । ఆదిత్యాః । ఉత । విశ్వే । చ । దేవాః ।

ఉత ఉత్తరస్మిన్ । జ్యోతిషి । ధారయన్తు

॥ 1 ॥

అనువాదం:

ఈ పురుషుని యందు వసుదేవతలు,

ఇంద్ర - పూష - వరుణ - అగ్ని - దేవతలు

ధనధారణ చేతురు గాక!

అతే ఆదిత్యులు, విశ్వదేవులు, ఇతరదేవతలందఱు

ఉత్కృష్టతర తేజము నందు ఇతనిని ఉంతురు గాక! ॥ 1 ॥

పంక్తము:

అస్య దేవాః ప్రదిశి జ్యోతిరస్తు

సూర్యో అగ్నిరుత వా హిరణ్యమ్ ।

పదము :

యేన' । ఇష్టాయ' । సమ్2అభరః । పయాంసి । ఉత్2తమేన' ।

బ్రహ్మదా । జాత2వేదః ।

తేన' । త్వమ్ । అగ్ని' । ఇహ' । వర్తయ' । ఇమమ్ । స2జాతా

నామ్ । శ్రేష్ఠ్యే' । ఆ' । ధేహి' । వినమ్ ॥ 3 ॥

అనువాదం :

ఉత్తమ మంత్రంతో ఓ జాతవేద !

ఇంద్రునికై క్షీరాజ్యాదిరూప హవిస్సులను నమర్చించు.

ఓ అగ్ని ! నీవు అలాంటి ఉత్తమ మంత్రంతో

ఈ సంపత్కాముడైన పురుషుని

ఈ లోకంలో అభివృద్ధి చెందించు.

సమానులలో ఇతనికి శ్రేష్ఠత్వాన్ని కల్పించు. ॥ 3 ॥

మంత్రము :

విషాం యజ్ఞముత వర్షో దదేహం

రాయస్పృషముత చిత్తాన్యగ్నే' ।

సవత్సా' అస్మదధరే భవన్తూత్తమం

నాకమధి' రోహయేమమ్ ॥ 4 ॥

పదము :

ఆ' । విషామ్ । యజ్ఞమ్ । ఉత' । వర్షః । దదే' । అహమ్ ।

రాయః । వి'షమ్ । ఉత' । చిత్తాని' । అగ్ని' ।

అకర్ష. 3

పదము :

అయమ్ | దేవానామ్ | అసురః | వి | రాజతి |

వశా | హి | సత్యా | వరుణస్య | రాజ్ఞః |

తతః | వరి | బ్రహ్మణా | శాశదానః |

ఉగ్రస్య | మన్యోః | ఉత్ | ఇమమ్ | నయామి

■ 1 ■

అనువాదం :

ఇంద్రాది దేవతలలో పాపనిగ్రహీతయై
వరుణుడు విరాజిల్లుతున్నాడు.
సత్యరూపాలైన పదార్థ జాతాలు
రాజనమానుడైన వరుణదేవుని వశంలో ఉంటున్నవి.
అందుకనే సర్వత్ర స్తుతిమంత్రంతో, హవిస్సుతో
అత్యంత ఉగ్రుడైన వరుణుని అనుగ్రహం సంపాదిస్తున్నాను.
అన్యతభాషణా పాప జనితమైన
జలోదరరోగ హేతుభూతమైన ఆయన క్రోధంనుంచి
అర్తుడైన ఈ పురుషుని రోగవిముక్తుని చేస్తున్నాను. ■ 1 ■

మంత్రము :

నమస్తే రాజన్ వరుణాస్తు మన్యవే

విశ్వం హ్యుగ్ర నిచికేషీ ద్రుగ్ధమ్ |

సహస్ర మన్యాన్ ప్ర సువామి సాకం

శతం జీవాతి శరదస్తవాయమ్

■ 2 ■

పదము :

నమః । తే । రాజన్ । వరుణ । అస్తు । మన్యవే ।

విశ్వం । హి । ఉగ్ర । నిఽచికేషీ । ద్రుగ్ధమ్ ।

సహస్రమ్ । అన్యాన్ । వ్ర । సువామి । సాకమ్ ।

శతమ్ । జీవాతి । శరదః । తవ । అయమ్ ॥ 2 ॥

అనువాదం :

ఓరాజా ! వరుణా ! నీక్రోధానికి నమస్కారం.

ఓ ఉగ్ర స్వరూపా ! సర్వాపరాధాలను నీవెరుగుదువు.

ఇలాంటి అపరాధులైన అనేక జనులతోపాటు

ఇతనిని నీకు అందిస్తున్నాను.

ఈ వ్యాధి పీడితుడు నీ అనుగ్రహం వల్ల

నూరేళ్ళు జీవించు గాక !

॥ 2 ॥

మంత్రము :

యదు వక్తాన్వతం జిహ్వయా వృజినం బహు ।

రాజ్ఞస్త్యా సత్యధర్మణో ముళ్ళామి వరుణాదహమ్ ॥ 3 ॥

పదము :

యత్ । ఉవర్ణ । అన్వతమ్ । జిహ్వయా । వృజినమ్ । బహు ।

రాజ్ఞః । త్యా । సత్యధర్మణః । ముళ్ళామి । వరుణాత్ । అహమ్

॥ 3 ॥

నాస్తిత్వంతో పరితుష్టుడవై
భయాదులను నశింపజేయి.

॥ 4 ॥

ఇది వదన సూక్తం

సూక్తం-11

పంఖిపసూతి సూక్తం

ఋషి : అథర్వణుడు ॥ దేవత : మంత్రాలలో పేర్కొన్న పూషాదులు. చందస్సు :
1 పంక్తి : 2 అనుష్టుప్, 3 చతుష్పదోష్టిగర్భా కకుమ్మత్యనుష్టుప్ ॥ 4 ॥
పత్యపంక్తి ॥ మంత్రములు. 6-8

వినియోగం:- సుఖప్రసవానికై చేసే కర్మలో దీనికి వినియోగం.

మంత్రము :

వషట్ తే పూషన్ సస్మిన్ సూతౌ అర్యమా

హోతా కృణోతు వేధాః ।

సిస్రతామ్ నార్యతప్రజాతా వి వర్వాణి

జిహతామ్ సూతవై ॥ 1 ॥

వదము :

వషట్ । తే । పూషన్ । అస్మిన్ । సూతౌ । అర్యమా ।

హోతా । కృణోతు । వేధాః ।

సిస్రతామ్ । నారీ । ఋతప్రజాతా । వి । వర్వాణి ।

జిహతామ్ । సూతవై । ఓం ఇతి । ॥ 1 ॥

అనువాదం :

ఓ సకల ప్రాణిజాత పోషకుడవైన దేవా!
 నీకు ఈ సుఖప్రసవ కర్మలో దేవతల నాహ్వానించే ఋత్విక్కు
 అర్యముడై వషట్కారంతో హవిస్సు నిచ్చుగాక!
 అలాగే సకల జగన్నిర్మాతయైన దేవుడు
 తదాత్మకుడై సుఖప్రసవ ఫలదాత అగుగాక!
 ఈ హవిస్వీకారంతో సంతుష్టుడైన దేవుని (పూషన్)
 అనుగ్రహం వలన
 ఈ సతి సత్యప్రసవయై సుఖంగా ప్రసవించుగాక!
 సుఖప్రసవార్థమై ప్రసవ నిరోధకాలైన
 సంధిబంధములు విడివడు గాక!

॥ 1 ॥

మంత్రము:

చత్రో దివః ప్రదిశశ్చత్రో భూమ్యా ఉత ।
 దేవా గర్భం సమైరయన్ తం వ్యూర్ధ్వవస్తు సూతవే ॥ 2 ॥

పదము:

చత్రోః దివః । ప్రదిశః । చత్రోః । భూమ్యాః । ఉత ।
 దేవాః । గర్భమ్ । సమ్ । ఐరయన్ । తమ్ । వి । వ్యూర్ధ్వవస్తు ।
 సూతవే ॥ 2 ॥

అనువాదం :

అకసానికి సంబంధించిన ప్రాచ్యాది
 ప్రధాన చతుర్దిక్కులు,
 భూలోకానికి సంబంధించిన చతుర్దిక్కులు,

అ దిగ్దేవతలైన ఇంద్రాదులు
 ఈ గర్భాన్ని సంగతం చేసినారు.
 ఇప్పు డా దేవతలు ప్రసవార్థమై
 ఉదరస్థమైన గర్భాన్ని
 విగతాచ్ఛాదనం చేయుదురు గాక !

॥ 2 ॥

మంత్రము :

సూ॒షా వూ॒ర్హో॑తు వి యో॒గీం హ॑వయామసి ।

శ్ర॒థయా॑ సూ॒షణే॑ త్వమ॒వ త్వం బి॑ష్కలే సృ॒జ ॥ 3 ॥

పదము :

సూ॒షా । వి । ఉ॒ర్హో॑తు । వి । యో॒గీమ్ । హ॑వయామసి ।

శ్ర॒థయే॑ । సూ॒షణే॑ । త్వమ్ । అ॒వ । త్వమ్ । బి॑ష్కలే । సృ॒జ

॥ 3 ॥

అనువాదం :

ప్రజనయిత్రి ఐన దేవత సూష
 గర్భవరణాన్ని తొలగించుగాక !
 మేము కూడ సుఖప్రసవాని కనుకూలంగా
 గర్భనిర్గమన మార్గాన్ని వివృతం చేస్తాము.
 ఓ సుఖప్రసవదేవతా !
 నీవు కూడ నేను చేసే సుఖప్రసవ కర్మతో
 ప్రీతురాలవై ఆ మార్గాన్ని విశ్లేషించు.
 ఓ దేవతా ! గర్భాన్ని అవాఙ్ముఖం చెయ్యి.

॥ 3 ॥

మంత్రము :

నే॒వ మా॑సి స పి॒వసి నే॒వ మ॒జ్జస్వా॑హతమ్ ।

అవై¹తు పృ²శ్ని శే³వలం శు⁴నే జ⁵రాయ్⁶త్తవే⁷వ జ⁸రాయ్⁹
పద్యతామ్ || 4 ||

పదము:

న¹2²ఇ³వ మ⁴ం⁵సే న⁶ పీ⁷వసి న⁸2⁹ఇ¹⁰వ మ¹¹జ్జ¹²2¹³ను అ¹⁴2¹⁵హ¹⁶తమ్
అ¹⁷వ ఏ¹⁸తు పృ¹⁹శ్ని శే²⁰వలమ్ శు²¹నే జ²²రాయ్²³ అ²⁴త్త²⁵వే
అ²⁶వ జ²⁷రాయ్²⁸ పద్య²⁹తామ్ || 4 ||

అనువాదం:

ఓ ప్రసవిత్రీ! ఉదరగతమైన ఈ మాంసంతో
నీవు స్థూలం కావు.
ఈ మాయ, మజ్జదులలో అబద్ధమైనది కాదు.
నీటిపై నున్న నాచువలె
ఆ గర్భవేష్టనాన్ని పతనం చేయి.
ఆ జరాయువు శ్వాస భక్షణార్థమై
అవపతనం చెందు గాక!
మాయ భూమిపై పడిపోవుగాక!

|| 4 ||

మంత్రము:

వి¹తే భి²నద్మి మే³హ⁴నం వి యో⁵నిం వి గ⁶వీ⁷నీ⁸కే
వి మా⁹తరం చ పు¹⁰త్రం చ వి కు¹¹మారం
జ¹²రాయ్¹³తావ జ¹⁴రాయ్¹⁵ పద్య¹⁶తామ్ || 5 ||

పదము:

వి¹ తే² భి³నద్మి⁴ మే⁵హ⁶నమ్⁷ వి⁸ యో⁹నీ¹⁰మ్¹¹ వి¹² గ¹³వీ¹⁴నీ¹⁵కే¹⁶ ఇ¹⁷తి¹⁸

వి । మాతరమ్ । చ । పుత్రమ్ । చ । వి । కుమారమ్ ।

జరాయుజా । అవ । జరాయు । పద్యతామ్ ॥ 5 ॥

అనువాదం :

ఓ గర్భిణీ ! నీ మేహనాన్ని (నీ మూత్రావసేక ద్వారాన్ని),
తదాధారభూతమైన యోనిని,
దాని పార్శ్వంలో నిర్గమన ప్రతిబంధకాలుగా
ఉన్న నాడులను,
విభేదనం చేస్తున్నాను.
ఈ విధంగా తల్లిని కొడుకును వేరుపరుస్తున్నాను.
ఆ మాయనుంచి శిశువును వేరుపరుస్తున్నాను.
ఆ మాయకూడ పడిపోవుగాక !

॥ 5 ॥

మంత్రము :

యథా వాతో యథా మనో

యథా పతన్తి పక్షిణః ।

ఏవా త్వం దశమాన్య సాకం

జరాయుజా పతావ జరాయు పద్యతామ్ ॥ 6 ॥

పదము :

యథా । వాతః । యథా । మనః ।

యథా । పతన్తి । పక్షిణః ।

ఏవ । త్వమ్ । దశమాన్య । సాకమ్ ।

జరాయుజః । వతః । అవః । జరాయుః । వద్యతామ్ ॥ 6 ॥

ఇతి ద్విశీయోఽనువాకః

అనువాదం :

ఏ విధంగా గాలి పిమనో,
ఎలా మనస్సు వేగంగా పరుగిడునో,
ఆ విధంగా పదినెలలు తల్లి పోషించిన ఓ శిశువా!
నీవు గర్భవేష్టనంతో పాటు గర్భాశయంనుంచి
త్వరగా బైటికి రా!
ఆ మాయ కూడ పడిపోవుగాక!

॥ 6 ॥

ఇది పదకొండవ సూక్తం

ఇది రెండవ అనువాకం

అనువాకం: 3

సూక్తం-12

శ్వాసాది రోగవివారణ సూక్తం

ఋషి! భృగువు, అంగిరసుడు ॥ దేవత! యక్షునాశనమ్ ॥ ఛందస్సు - 1-3

జగతి: (2,3 త్రిప్టుప్) 4 అనుప్టుప్ ॥ మంత్రములు: 4 ॥

వినియోగం: శ్వాసాది రోగవివారణార్థమై చేసే కర్మంలో దీనికి వినియోగం.
మబ్బువట్టిన రోజున, జడి వట్టవప్పుడు తన్నివారణార్థమై కూడ
దీనిని ఉపయోగిస్తారు.

మంత్రము:

జరాయుజః ప్రథమ ఉస్రియా వృషో

వాతాభ్రజా స్తనయన్నేతి వృష్ట్యో ।

అ॒జ్ఞా॒న్త॒స్స॒మ॒జ్ఞాన్ హ॒విషా॑ విధే॒మ
యో అ॒గ్ర॒భీత్ వ॒ర్వా॒స్యా గ్ర॒భీతా
పదము.

॥ 2 ॥

అ॒జ్ఞే॒ఽఅ॒జ్ఞే । శోచి॑షా । శి॒శ్రియా॒ణమ్ ।
న॒మ॒స్య॒న్తః । త్వా । హ॒విషా॑ । విధే॒మ ।
అ॒జ్ఞాన్ । స॒మ్అ॒జ్ఞాన్ । హ॒విషా॑ । విధే॒మ ।
యః । అ॒గ్ర॒భీత్ । వ॒ర్వ । అ॒స్య । గ్ర॒భీతా

॥ 2 ॥

అనువాదం:

ప్రాజుల అంగాంగంలో
స్వతేజస్సుతో వ్యాపించిన నీకు
నమస్కరిస్తూ హవిస్సు నర్పిస్తున్నాము.
గ్రహించే గమనశీలురైన సూర్యుని అనుచరులను,
పరివార ప్రాయులైన దేవతలను
హవనం అర్పించి పూజిస్తున్నాము.
అతని అంగాలను పీడించే
జ్వరాది రూప రోగాన్ని
పరిహరించుటకై
హవిస్సు నర్పిస్తున్నాము.

॥ 2 ॥

మంత్రము:

ము॒ఞ్చ శీ॒ర్ష॒క్త్యా ఉ॒త కా॒న ఏ॒నం
వ॒దు॒ష్ప॒రురా॒వివే॒శా యో అ॒స్య ।

యో అ॒భ॒జా వా॒త॒జా య॒శ్చ శు॒ష్కీ

వన॒స్పతీ॑స్త॒వతాం॒ వర్వ॑తాంశ్చ

॥ ౩ ॥

వదము :

ము॒ళ్ళా । శీ॒ర్షక్త్యాః । ఉ॒త । కా॒సః । ఏ॒నమ్ ।

వ॒రుః॒౨వ॒రుః । ఆ॒౨వి॒వేశ॑ । యః । అ॒స్మ్య ।

యః । అ॒భ॒౨జాః । వా॒త॒౨జాః । యః । చ । శు॒ష్కీః ।

వన॒స్పతీ॑న్ । స॒చతామ్ । వర్వ॑తాన్ । చ

॥ ౩ ॥

అనువాదం :

తలనొప్పి నుంచి కాసరోగం నుంచి

ఇతనిని విముక్తుని చెయ్యి.

ఇతని అంగాంగములను అవహించిన

రోగాలను దూరం చెయ్యి.

మేఘం నుంచి, వాతం నుంచి, ఉష్ణం నుంచి

ఉత్పన్నమైన రోగాలు

ఈ పురుషుని వదలి

చెట్టులనూ గుట్టలనూ

పట్టిపోవు గాక !

॥ ౩ ॥

పంక్తము :

శం మే వర్వ॑స్మై గా॒త్రాయ॒ శమ॑స్త్యవ॑రాయ॒ మే ।

శం మే చతు॑ర్భ్యో అ॒గ్నేభ్యః॒ శమ॑స్తు త॒న్వేతి॒ మమ॑ ॥ 4 ॥

పదము :

శమ్ | మే | పరస్మై | గాత్రాయ | శమ్ | అస్తు | అవరాయ | మే |

శమ్ | మే | చతుఃస్థ్యః | అజ్ఞేభ్యః | శమ్ | అస్తు | తన్వే |

మమ ॥ 4 ॥

అనువాదం :

(రోగి తన ఆరోగ్యానికై చేసే ఆశంస)
నాపైనుండే శిరస్సునకు నుఖ మగుగాక !
నా అభింగాలకు నుఖం కలుగుగాక !
నా కరచరణాలైన చతురంగాలకు కూడా
నుఖం కలుగు గాక !
నా శరీరానికి నుఖం కలుగు గాక !

॥ 4 ॥

ఇది వన్నెండవ సూక్తం

సూక్తం - 13

పరమాత్మకు వచస్కారం

ఋషి : భృగువు. అంగిరసుడు ॥ దేవత : విద్యుత్ ॥ ఛందస్సు :- 1, 2 అనుష్టుప్ :
3 చతుష్పాద విరాడగతి, 4 త్రిష్టుప్ పరాభృహతి గర్భావంక్తి ॥
మంత్రములు : ॥ 4 ॥

వివియోగం :- పిదుగుపాటును తప్పించేందుకై చేసే కర్మలో దీనికి వివియోగం
అట్లే ఉపాకర్మలో అజ్యహోమంలో దీనికి వివియోగం.

మంత్రము :

నమస్తే అస్తు విద్యుతే నమస్తే స్తనయిత్వే |

నమస్తే అస్త్యశ్మనే యేనా దూదాశే అన్యసి ॥ 1 ॥

పదము :

నమః | తే | అస్తు | వి॒ద్యుతే | నమః | తే | స్తన॒యిత్న॑వే |
 నమః | తే | అస్తు | అశ్మ॑నే | యేన॑ | దుః॒ఽదాశే | అస్య॑సి || 1 ||

అనువాదం :

ఓ పర్జన్యా! నీ మెఱపునకు నమస్కారం.

గర్జించే నీ పిడుగునకు నమస్కారం.

వ్యాపనశీలమైన మేఘానికి నమస్కారం.

స్తుతి, నమస్కార, హవిరాదులను

నీకు అర్పించని వానిపై

నీ పిడుగును పడవేతువు కదా!

|| 1 ||

మంత్రము :

నమ॑స్తే వ్ర॒వతో నపా॑ద్ య॒తస్త॑వః స॒మూహ॑సి |

మృ॒డయా॑ న స్త॒నూభ్యో॑ మ॒యస్తో॑కేభ్య॑ స్కృ॒ధి || 2 ||

పదము :

నమః | తే | వ్ర॒వ॒తః | నపా॑త్ | య॒తః | తవః | సమ్॒ఽ

హ॑సి |

మృ॒డయ॑ | నః | త॒నూభ్యః | మ॒యః | తో॑కేభ్యః | కృ॒ధి || 2 ||

అనువాదం :

అకాలంలో వర్షం పడకుండా

మేఘ మండలంలోనే నిలిపే ఓపర్జన్యా! నీకు నమస్కారం.

పాతక దాహకమైన తేజస్సును

పిడుగుగా పడవేసేవాడవు నీవు.

మా శరీరాలపై పిడుగుపడకుండా మమ్ము సుఖపెట్టు.

మా పుత్ర పౌత్రాదులను కూడ సుఖపెట్టు. || 2 ||

మంత్రము:

ప్ర॒వ॒తో న॒పా॒న్న॒మ॒ ఏ॒వా॒స్తు తు॒భ్యం

నమ॑స్తే హే॒తయే॑ త॒పుషే॑ చ కృ॒ణ్మః ।

వి॒ద్మ॒ తే ధా॑మ ప॒రమం॑ గు॒హ్యత్

స॒ము॒ద్రే అ॒స్త ర్ని హే॒తాసి॑ నాభిః || 3 ||

పదము:

ప్ర॒వ॒తః । న॒పాత్ । నమః॑ । ఏ॒వ । అ॒స్తు । తు॒భ్యమ్ ।

నమః॑ । తే । హే॒తయే॑ । త॒పుషే॑ । చ । కృ॒ణ్మః ।

వి॒ద్మ॒ । తే । ధా॑మ । ప॒రమమ్ । గు॒హ్య॑ । యత్ ।

స॒ము॒ద్రే । అ॒స్తః । ని॒హే॒తా । అ॒సి । నాభిః॑ । || 3 ||

అనువాదం :

అకాలంలో వర్షం పడకుండా

మేఘ మండలంలోనే నిలిపే ఓ వర్షన్యా!

నీకు నమస్కరించుటకంటె ఏమి చేయగలను?

సంతాపకారకం అశనిరూపం అయిన

నీ ఆయుధానికి నమస్కరిస్తున్నాము.

ఓ వర్షన్యా! నీ వుండే పరమ రహస్యస్థానాన్ని

మే మెఱుగుదుము,
అంతరిక్ష మధ్యంలో నీ నాభి కలదు.
అక్కడే నీవుంటావు.

॥ 3 ॥

పంక్తము:

యాం త్వా దేవా అసృజన్త విశ్వ
ఇషుం కృత్వానా అసనాయ ధృష్ణమ్ ।
సా నో మృడ విదధే గృణానా
తస్యే తే నమో అస్తు దేవి

॥ 4 ॥

పదము:

యామ్ । త్వా । దేవాః । అసృజన్త । విశ్వే ।
ఇషుమ్ । కృత్వానాః । అసనాయ । ధృష్ణమ్ ।
సా । నః । మృడ । విదధే । గృణానా ।
తస్యే । తే । నమః । అస్తు । దేవి

॥ 4 ॥

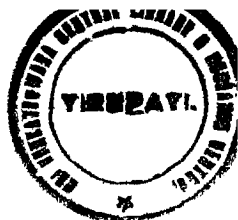
అనువాదం :

ఓ అశనీ! (ఓ పిడుగా!)
శత్రుహననానికై వేసే బాణంగా
సర్వదేవతలు నిన్ను సృష్టించినారు.
అలాంటి నీవు స్తుతి పాత్రమవై మమ్ములను
ఆ భయాన్నుంచి తప్పించి సుఖపెట్టు.
ఓ దేవీ! అలాంటి మహిమోపేతురాలవైన
నీ కిదే నా నమస్కారం.

॥ 4 ॥

ఇది పదమూడవ సూక్తం

సూక్తం - 14
కులవధూ - సూక్తం

ఋషి: భృగువు, అంగిరసుడు॥ దేవత: యముడు॥ చందస్సు:- 1 కకుమ్మ
త్యనుష్టుప్: 3 చతుష్పదా: 2: 4 అనుష్టుప్ విరాడనుష్టుప్
మంత్రములు: ॥ 4 ॥

వినియోగం:- శ్రీపురుష దౌర్భాగ్యార్థమై వారికి చెందిన మాల్యాదులను ఖననం చేసే కర్మలో దీనికి వినియోగం.

మంత్రము:

భగమస్యా వర్చ ఆదిష్యధి వృక్షాదివ స్రజమ్ ।

మహాబుధ్న ఇవ పర్వతో జ్యోక్ పితృష్వాస్తామ్ ॥ 1 ॥

పదము:

భగమ్ । అస్యా: । వర్చ: । ఆ । అదిషి । అధి । వృక్షాత్ 2 ఇవ ।

స్రజమ్ ।

మహాబుధ్న: 2 ఇవ । పర్వత: । జ్యోక్ । పితృషు । ఆస్తామ్ ॥ 1 ॥

అనువాదం:

వృక్షాదులనుచి పూలను మాలకై కోసుకున్నట్టుగా
అనిష్టురాలైన ఈ శ్రీ భాగ్యాన్ని, వర్చస్సును
నా అధీనం చేసుకుంటున్నాను.

భూమిలో ఎంతో లోతుగా

పాతుకొని ఉన్న పర్వతం వలెనే

ఈమె చిరకాలం తల్లి దండ్రుల ఇండ్లలోనే ఉండిపోవుగాక! ॥1॥

మంత్రము :

ఏ॒షా తే॑ రా॒జన్ క॒న్యాఽవ॒ధూర్న్వి ధూ॑యతాం యమ ।
సా మా॒తుర్బ॑ధ్యతాం గృ॒హేథో॑ బ్రా॒తురథో॑ పి॒తుః ॥ 2 ॥

పదము :

ఏ॒షా । తే॑ । రా॒జన్ । క॒న్యాఽ । వ॒ధూః । ని । ధూ॑యతామ్ ।
యమ ।
సా । మా॒తుః । బ॒ధ్యతామ్ । గృ॒హే । అ॒ధోఽథి॑ । బ్రా॒తుః । అ॒ధో
ఽథి॑ । పి॒తుః ॥ 2 ॥

అనువాదం :

ఓ విరాజ మానుడవైన సోముడా! యముడా!
ఈ కన్య నీ భార్య.
ఈ దౌర్భాగ్యురాలను పతిగృహం నుంచి వెడలనడతువుగాక!
ఆమె తల్లి ఇంటిలో కట్టి పడవేసి నట్లుగా
చిరకాల ముండుగాక!
అలాగే సోదరుని ఇంటిలో బంధితురాలాగాక!
జనకుని ఇంటిలో బంధితురా లాగాక!
॥ 2 ॥

మంత్రము :

ఏ॒షా తే॑ కు॒లపా॑ రా॒జన్ తా॒ము తే॑ పరి॒ దద్య॑సి ।
జ్యోత్॑ పితృ॒ష్వాసా॑తా ఆ శీ॒ర్షః శ॒మోపా॑యేత్ ॥ 3 ॥

పదము :

ఏ॒షా । తే॑ । కు॒ల॒పాః । రా॒జన్ । తా॒మ్ । ఓం యి॑తి । తే॑ । పరి॒
దద్య॑సి ।

జ్యోత్ | పితృషు | ఆసాత్తై | ఆ | శీర్ఙ్గః | శమ్మేఽఽ | హ్యేత్ || 3 ||

అనువాదం :

ఓ రాజా ! ఈశ్రీ నీకు కులపత్ని

ఈమెను నీకే అప్పగిస్తున్నాను.

ఈమె శిరస్సు నేలపై వ్రాలునంత వఱకు

చిరకాలం పితృగృహంలోనే నివసించుగాక !

|| 3 ||

మంత్రము :

అసీతస్య తే బ్రహ్మదా కశ్యపస్య గయస్య చ |

అన్తఃకోశమివ జామయోఽపి నహ్యమి తే భగమ్ || 4 ||

పదము :

అసీతస్య | తే | బ్రహ్మదా | కశ్యపస్య | గయస్య | చ |

అన్తఃకోశమ్ అవ | జామయః | అపి | నహ్యమి | తే | భగమ్

|| 4 ||

అనువాదం :

ఓ నారీ ! నీభాగ్యాన్ని

అనితుడనే ఋషి మంత్రంతో

నీ నుంచి నివర్తింపజేస్తున్నాను.

అలాగే కశ్యప మంత్రంతోను

గయుని మంత్రంతోను నీ భాగ్యాన్ని

నీ నుంచి నివర్తింపజేస్తున్నాను.

భగిన్యాది శ్రీలు గృహ మధ్యంలో

ధన వస్త్రాదులను దాచి
కప్పివేసి నట్టుగా నిన్ను ఉంచుతున్నాను.

॥ 4 ॥

ఇది పదునాల్గవ సూక్తం

సూక్తం - 15

సంఘటన మహాయజ్ఞ సూక్తం

ఋషి: అథర్వణుడు॥ దేవత: మంత్రాంతలో పేర్కొన్న సింధువు మొదలగు
వారు॥ ఛందస్సు: 1 భరిగ్ బృహతీ: 2 భరిగ్ పత్యపంక్తి: 3, 4
అనుష్టుప్॥ మంత్రములు: 4 ॥ 4 ॥

వినియోగం:- సర్వవృద్ధి కర్మలలో దీనికి వినియోగం. మిశ్రధాన్యాదులు,
మధుమిశ్రనక్తు (పేలపిండి) మంత్రప్రాశనంలోను దీనికివినియోగం.
సంవద అభివృద్ధి నిమిత్తం కూడ దీనిని వినియోగిస్తారు.

మంత్రము:

సం సో స్రవన్తు సీన్ధవః

సం వాతాః సం పతత్రిణః ।

ఇమం యజ్ఞం ప్రదివో మే జుషంతాం

సంస్రావ్యేఽథ హవిషా జుహోమి

॥ 1 ॥

పదము:

సమ్ । సమ్ । స్రవన్తు । సీన్ధవః ।

సమ్ । వాతాః । సమ్ । పతత్రిణః ।

ఇమమ్ । యజ్ఞమ్ । ప్ర॒తి॒వః । మే । జ॒ష్ణామ్ ।

సమ్॒ ప్రా॒వ్యే॒ణ । హ॒వి॒షా । జ॒హా॒మి

॥ 1 ॥

అనువాదం

నదులు నా కనుకూలాలై ప్రవహించుగాక !

వాయువులు నా కనుకూలంగా వీచుగాక !

పక్షులు నా కనుకూలమై ఎగురుగాక !

పురాతన దేవతలు నా ఈ యజ్ఞానికి వచ్చి

హవిస్సును స్వీకరింతురు గాక !

ప్రసన్నున్న అజ్ఞాదుల నీ అగ్నిలో హవనం చేస్తున్నాను. ॥1॥

మంత్రము :

ఇ॒హై॒వ హ॒వమా॑ యా॒త మ ఇ॒హ

సం॒ప్రా॒వణా॑ ఉ॒తే॒మం వర్త॑యతా గి॒రః ।

ఇ॒హై॒తు సర్వో॑ యః పశు॒రస్మిన్

తి॒ష్ఠతు॑ యా ర॒యిః

॥ 2 ॥

పదము :

ఇ॒హ । ఏ॒వ । హ॒వమ్ । ఆ । యా॒త । మే । ఇ॒హ ।

సమ్॒ ప్రా॒వణాః । ఉ॒త । ఇ॒మమ్ । వర్త॑యత । గి॒రః ।

ఇ॒హ । ఆ । ఏ॒తు । సర్వః॑ । యః । పశుః । అ॒స్మిన్ ।

తి॒ష్ఠతు॑ । యా । ర॒యిః

॥ 2 ॥

అనువాదం :

దేవతలారా !

నా ఈ అహ్వనాన్ని పురస్కరించు కొని ఇక్కడికే రండి.

ఇక్కడ హోమం జరుగుతున్నది.

స్తోత్ర పాఠాలు వినవస్తున్నవి.

స్తుతి పాత్రులైన మీరు హవిస్సు నిచ్చే

ఈ యజమానికి అభ్యుదయం చేకూర్చండి.

మీ అనుగ్రహం వల్ల సర్వపశు సంపద

మా ఇంటు వర్ధిల్లు గాక !

అలాగే ధనధాన్య రూపమైన సంపద

మా ఇంటు నెలకొను గాక !

॥ 2 ॥

మంత్రము :

యే నదీనాం సంప్రవస్తుతాసః సదమక్షితాః ।

తేభీర్నే సర్వైః సంప్రావైర్ధనం సం ప్రావయామసి ॥ 3 ॥

పదము :

యే । నదీనామ్ । సమ్ప్రవస్త్తి । ఉత్పాసః । సదమ్ । అక్షితాః ।

తేభీః । మే । సర్వైః । సమ్ప్రప్రావైః । ధనమ్ । సమ్ । ప్రావ
యామసి ॥ 3 ॥

అనువాదం :

గంగాదుల ప్రవాహాలు

భూమినుంచి అక్షయములై ప్రవహించుగాక !

గోపీరజ్యాది రూపమైన ధనం

సస్యాదుల అభివృద్ధి ద్వారా మాకు లభించు గాక ! ॥ 3 ॥

మంత్రము :

యే సర్పిషః సప్తవన్తి క్షీరస్య చోదకస్య చ
తేభీర్మే సర్వైః సంస్రావైర్ధనం సం ప్రావయామసి ॥ 4 ॥

పదము :

యే । సర్పిషః । సప్తవన్తి । క్షీరస్య । చ । ఉదకస్య । చ ।
తేభిః । మే । సర్వైః । సప్తస్రావైః । ధనమ్ । సమ్ । ప్రావ-
యామసి ॥ 4 ॥

అనువాదం :

అజ్ఞాదులు, క్షీరాదులు, ఉదకాదులు
అక్షయమై ప్రవహించు గాక !
వాటితో గోహిరణ్యాది రూపమైన ధనం
సస్యాదుల అభివృద్ధి ద్వారా మాకు లభించు గాక ! ॥ 4 ॥

ఇది పదునైదవ సూక్తం

సూక్తం .. 16

చోర నాశన - సూక్తం

ఋషి . చాతనుడు ॥ దేవత : 1 అగ్ని : 2 వరుణుడు, అగ్ని, ఇంద్రుడు : 3, 4
సేనమ్ ॥ ఛందస్సు : 1-3 అనుష్టుప్ : 4 కతుమృత్యునుష్టుప్ ॥
మంత్రములు ॥ 4 ॥

వినియోగం:- ఈ సూక్తంతో ద్వేష్య మారజార్థం అభిమంత్రించిన సేనచూర్ణ
మిత్రితాన్న ప్రాశనము, విరిచిన వెదురు కిట్టతో తాదనం కూడ
చేస్తారు

మంత్రము :

యే॒మా॒వా॒స్యా॒ం ३ రా॒త్రి ము॒దస్థు॑ర్వా॒జమ॒త్రి॒ణః ।

అ॒గ్నిస్తు॒రీయో॑ యాతు॒హా సో అ॒స్మభ్య॑మధీ॒ బ్రవత్ ॥ 1 ॥

పదము :

యే । అ॒మా॒వా॒స్యా॒మ్ । రా॒త్రిమ్ । ఉత్॒త॒అ॒స్థః । వ్రా॒జమ్ ।
అ॒త్రి॒ణః ।

అ॒గ్నిః । తు॒రీయః॑ । యాతు॒హా । సః । అ॒స్మభ్య॑మ్ । అధీ॑ ।
బ్ర॒వత్ ॥ 1 ॥

అనువాదం :

సర్వభక్షకులైన రక్షః పిశాచాదులు
అమావాస్య రాత్రిలో నక్షత్రాలు వెలుగుతుండగా
పైకి లేచి వస్తున్నారు.
తురీయాగ్ని, రక్షోహంత
రక్షోభీతిని మాకై నివారించుగాక !
॥ 1 ॥

మంత్రము :

సి॒సా॒యా॒ధ్యా॒హ వరు॑ణః సి॒సా॒యా॒గ్నిరుపా॑వతి ।

సి॒సం మ ఇ॒న్ద్రః ప్రా॒యచ్ఛత్ తద॒జ్గం యాతు॑చాతనమ్॥2॥

పదము .

సి॒సా॒య । అధీ॑ । ఆ॒హ । వరు॑ణః । సి॒సా॒య । అ॒గ్నిః । ఉప॑ ।

అ॒వతి॑ ।

సీసమ్ । మే । ఇంద్రః । ప్ర । అయచ్చత్ । తత్ । అజ్ఞ । యాతు
 ౭ చాతనమ్ ॥ 2 ॥

అనువాదం :

నదీఫేనాది రూపమైన సీసమును
 జలాధిపతియైన వరుణుడు అభిమానిస్తున్నాడు.
 అగ్ని దానిని రక్షిస్తున్నాడు.
 ఆ సీసాన్ని శత్రు నిరసన కాముడైన నాకు
 ఇంద్రుడు ప్రసాదించినాడు.
 ఆ సీసం రక్షః పిశాచాది నాశకమైనది కదా !

॥ 2 ॥

మంత్రము :

ఇదం విష్కన్ధం సహత ఇదం బాధతే అత్రిణః ।
 అనేన విశ్వా ససహే యా జాతానీ పిశాచ్యాః ॥ 3 ॥

పదము :

ఇదమ్ । విష్కన్ధమ్ । సహతే । ఇదమ్ । బాధతే । అత్రిణః ।
 అనేన । విశ్వా । ససహే । యా । జాతానీ । పిశాచ్యాః ॥ 3 ॥

అనువాదం :

ఈ సీసం రక్షః పిశాచాది కృత
 విఘ్నజాతాన్ని విచ్ఛిన్నం చేస్తుంది.
 ఈ సీసం మానవ భక్షకులైన
 రాక్షసులను బాధిస్తుంది.
 ఈ సీసంతో సర్వమూ లోబఱచుకుంటున్నా.

పిశాచాదులవలన కలిగే ఉపద్రవాల నన్నిటిని
దీనితో నివారిస్తున్నాను.

॥ 3 ॥

మంత్రము :

యది నో గాం హంసి యద్యశ్వం యది పూరుషమ్ ।

తం త్వా సీసేన విధ్యామో యథా నోసో అపీరహా ॥ 4 ॥

పదము :

యది । నః । గామ్ । హంసి । యది । అశ్వమ్ । యది ।

పూరుషమ్ ।

తమ్ । త్వా । సీసేన । విధ్యామః । యథా । నః । అసః । అపీ

రహా ॥ 4 ॥

ఇతి తృతీయోఽనువాకః

అనువాదం :

ఓ పిరోధీ! నీవు మా గోజాతాన్ని హింసించినావు గనుక,
అశ్వాదులను హింసించినావు గనుక,
అలాంటి అపకారిని నిన్ను ఈ సీసంతో తాడనం చేస్తున్నాను.
ఇక మీదకూడా నీవు మా పుత్రపౌత్రాదులను
హింసించకుండా చేస్తున్నాను.

॥ 4 ॥

ఇది పదునారవ సూక్తం

ఇది మూడవ అనువాకం

అనువాకం : 4

సూక్తం - 17

రక్తస్రావం అపడానికి

ఋషి: బ్రహ్మ ॥ దేవత: యోషితులు, ధమనులు ॥ ఛందస్సు 1 భురిగనుష్టుప్
2. 3 అనుష్టుప్: 4 త్రిషదాక్షి గాయత్రీ ॥ మంత్రములు: ॥ 4 ॥

వినియోగం :- గాయనుంచి ప్రవించే రక్తాన్ని అపడానికి, అతిగా ప్రవించే త్రీ
రజస్సును అపడానికి, ఐదుకణుపులు గల దండంతో ప్రజముఖంలో
అభిమంత్రించడానికి, దారుల కూడలి లోని మట్టిని తెచ్చి చల్ల
డానికి, ఎండిన బురద మట్టిని చల్లడానికి ఈ మంత్రాలను
వినియోగిస్తారు.

మంత్రము.

అమూర్యా యన్తీ యోషితో హిరా లోహితవాససః ।

అభ్రాతర ఇవ జామయస్తిష్ఠన్తు హతవర్చసః ॥ 1 ॥

పదము:

అమూః । యాః । యన్తీ । యోషితః । హిరాః । లోహితవాససః ।

అభ్రాతరః । ఇవ । జామయః । తిష్ఠన్తు । హతవర్చసః ॥ 1 ॥

అనువాదం:

రక్తవస్త్రలైన రమణులవంటి

ధమనులు వీర్యహీనములై

సోదరహీనలైన స్త్రీలవలె నిలిచిపోవుగాక !

॥ 1 ॥

మంత్రము :

తిష్ఠా¹వరే² తిష్ఠ³ పర⁴ ఉత⁵ త్వం⁶ తిష్ఠ⁷ మధ్య⁸మే⁹ ।

కనిష్ఠికా¹ చ² తిష్ఠ³తి తిష్ఠా⁴దిద్ధమ⁵నీర్మహీ⁶ ॥ 2 ॥

పదము .

తిష్ఠ¹ . అవరే² . తిష్ఠ³ . పరే⁴ . ఉత⁵ . త్వమ్⁶ . తిష్ఠ⁷ . మధ్య⁸మే⁹ ।

కనిష్ఠికా¹ . చ² . తిష్ఠ³తి . తిష్ఠా⁴త్ . ఇత్⁵ . ధమ⁶నీః⁷ . మహీ⁸ ॥ 2 ॥

అనువాదం :

గాత్రం అధోభాగం లోని రక్తనాళాలు స్రవించకండి.

అలాగే ఊర్ధ్వాంగంలోని నాళాలు కూడ అగిపొండి.

శరీర మధ్యభాగంలోనివి కూడ అగి పొండి.

నూక్మతరాలైన నాడులు కూడ రక్తం స్రవించకుండు గాక!

అలాగే స్థూలతర ధమని కూడా

రుధిరం స్రవించ కుండా ఉండనీ.

॥ 2 ॥

మంత్రము .

శతస్య¹ ధమనీ²నాం సహస్ర³స్య హిరాణా⁴మ్ ।

అస్థురి¹న్మధ్య²మా ఇమాః సాక³మన్తా⁴ అరంస⁵త ॥ 3 ॥

పదము :

శతస్య¹ . ధమనీ²నామ్ । సహస్ర³స్య . హిరాణా⁴మ్ ।

అస్థుః¹ . ఇత్² . మధ్య³మాః । ఇమాః⁴ . సాక⁵మ్ । అన్తాః⁶ । అరంస⁷త ॥ 3 ॥

అనువాదం :

శత సంఖ్యాకాలైన హృదయగత ధమనులు
సహస్ర సంఖ్యాకాలైన శాఖానాడులు
మధ్యభాగంలో వ్యాధివశం వల్ల
రక్తం స్రవిస్తున్న నాడులు అలాగే ఆగిపోసీ.
నివృత్త రుధిరస్రావములైన నాడులతోపాటు
మిగిలిన అన్ని నాడులు
యథాపూర్వంగా ఉండుగాక !

॥ 3 ॥

మంత్రము :

పరి వః సికతావతీ ధనూర్బృహత్యఽక్రమీత్ ।

తిష్ఠ తే అయతా సు కమ్

॥ 4 ॥

పదము :

పరి । వః । సికతావతీ । ధనూః । బృహతీ । అక్రమీత్ ।

తిష్ఠత । ఇలయత । సు । కమ్

॥ 4 ॥

అనువాదం :

ఓ నాడులారా ! మీకు ఆధారభూతమైన నాడి
ధనుస్సువలె వక్రమైన మూత్రాశయ నాడి,
బృహన్నాడి, పరితోవ్యాప్తమగు గాక !
మీరంతా రక్తం స్రవించకుండురు గాక !
రోగికి సుఖాన్ని కల్పింతురుగాక !

॥ 4 ॥

సూక్తం - 18

సౌభాగ్య వర్ధన సూక్తం

ఋషి: బ్రహ్మణ్యులు ॥ దేవత: మంత్రాలలో పేర్కొన్న సవిత్రాదులు ॥
 చందస్సు: 1 ఉపరిష్టాద్ విరాద్ బృహతీ: 2 నివృజ్జగతీ: 3 విరాడా
 స్తార పంక్తిత్రిపుష్: 4 అనుష్టుప్: మంత్రములు: ॥ 4 ॥

వినియోగం :- శ్రీ దుర్లక్షణ నివారణార్థమై చేసే హోమాదులలో దీనికి వినియోగం. అలాగే శాంతికల్పంలో మహాశాంతికై దీనిని వినియోగిస్తారు.

మంత్రము:

నిర్లక్ష్మ్యం २ లలామ్యం 1 నిరరాతిం సువామసి ।

అథ యా భద్రా తాని నః ప్రజాయా

అరాతిం నయామసి

॥ 1 ॥

పదము:

నిః । లక్ష్మ్యమ్ २మ్ । లలామ్యమ్ १మ్ । నిః । అరాతిమ్ । సువామసి ।

అథ । యా । భద్రా । తాని । నః । ప్రజాయై । అరాతిమ్ ।

నయామసి । ॥ 1 ॥

అనువాదం:

తిలకస్థానంలో ఉన్న దౌర్భాగ్య చిహ్నాన్ని

నిరవశేషంగా తొలగిస్తున్నాము.

అలాగే అనిష్టకరమైన అవయవాంతర్గత

దుర్లక్షణాన్ని తొలగిస్తున్నాము.

మఱి కల్యాణచిహ్నాలైన వేవో

అహి మా సంతానానికి ప్రాప్తిందుగాక !
తొలగించిన దౌర్భాగ్య చిహ్నాలు
శత్రువునకు సప్రప్తింప జేస్తున్నాము

॥ 1 ॥

మంత్రము

నిరరణిం సవితా సావిషక్ పదో

ర్నిర్హస్తయోర్వరుణో మిత్రో అర్యమా ।

నిరస్మభ్యమనుమతి రరాణా ప్రేసూం

దేవా అసావిషుః సౌభగాయ

॥ 2 ॥

వదము ;

నిః । అరణిమ్ । సవితా । సావిషక్ । పదోః ।

నిః । హస్తయోః । వరుణః । మిత్రః । అర్యమా ।

నిః । అస్మభ్యమ్ । అనుమతిః । రరాణా । ప్ర । ఇమామ్ ।

దేవాః । అసావిషుః । సౌభగాయ

॥ 2 ॥

అనువాదం :

సర్వప్రేరకుడైన సవిత

పాదములలోని దుర్లక్షణాలను తొలగించుగాక !

అలాగే వరుణుడు, మిత్రుడు, అర్యముడు

చేతులలోని దుర్లక్షణాలను తొలగింతురుగాక !

సర్వానుమతి పొందిన దేవత

అభయమిస్తూ మాకై

అంగాంగములలోని దుర్లక్షణాలను తొలగించుగాక !

మాకు సౌభాగ్యాన్నిచ్చుటకై
ఇంద్రాది దేవతలను అర్ధిస్తున్నాము.

॥ 2 ॥

మంత్రము:

యత్ త ఆత్మని తన్వాంఽఘోరమ్ అస్తి

యద్వా కేశేషు ప్రతిచక్షణే వా ।

సర్వం తద్వాచాప హన్మో వయం

దేవ స్త్వా సవితా సూదయతు

॥ 3 ॥

పదము .

యత్ । తే । ఆత్మని । తన్వాంఽమ్ । ఘోరమ్ । అస్తి ।

యత్ । వా । కేశేషు । ప్రతిచక్షణే । వా ।

సర్వమ్ । తత్ । వాచా । అప । హన్మః । వయమ్ ।

దేవః । త్వా । సవితా । సూదయతు

॥ 3 ॥

అనువాదం :

ఓ దుర్లక్షణ భరితుడా !

నీ శరీరంపై నున్న భయంకర దుర్లక్షణాలను

కేశములలోగాని, కన్నులలోగాని,

ఉన్న దుర్లక్షణాలన్నిటిని

ఈ మంత్రరూపమైన వాక్కుతో ధ్వంసం చేస్తున్నాము.

సవితృదేవుడు నీకు శ్రేయస్సు నిచ్చుగాక !

॥ 3 ॥

మంత్రము.

రిశ్యపదీం వృషదతీం గోషేధాం విధమాముత ।

విశిష్యంలలూమ్యంతా అన్నన్నాశయామసి ॥ 4 ॥

పదము :

రిశ్యపదీమ్ । వృషదతీమ్ । గోషేధామ్ । విధమామ్ । ఉత ।

విశిష్యమ్ । లలూమ్యమ్ । తాః । అన్నత్ । నాశయామసి ॥ 4 ॥

అనువాదం .

దుప్పకాశ్యవంటి కాశ్యుగల స్త్రీలు,
పెద్దపశ్యుగల స్త్రీలు,
అవులాగ నడిచే స్త్రీలు,
పూత్కరించే స్త్రీలు,
వీ రందఱినుంచి ఆ దుర్లక్షణాలను
మంత్రప్రభావంతో
సవర్తింప జేస్తున్నాము.
నుదుటునున్న నుడిని కూడ తొలగిస్తున్నాము.

॥ 4 ॥

ఇది సనునెనిమిదవ సూక్తం

సూక్తం - 19

శత్రునాశన సూక్తం

ఋషి: బ్రహ్మ ॥ దేవత 1 ఇంద్రుడు, 2 మనుష్యేషువులు, 3 దుద్రుడు,
4 దేవతలు: ఛందస్సు 1, 4 అనుష్టుప్, 2 పురస్తాద్ బృహతి,
3 వద్యావంక్తి ॥ మంత్రములు .

॥ 4 ॥

వినియోగం :- సాంప్రదాయకాది పుస్తకాల్లో దీనికి వినియోగం.

మంత్రము :

మానో విదన్ వివ్యాధిన్

మో అభివ్యాధిన్ విదన్ ।

ఆరాచ్ఛరవ్యాఽఅస్మ

ద్విమాచీ రిష్టృ పాతయ

॥ 1 ॥

పదము :

మా । నః । విదన్ । వివ్యాధిన్ ।

మోఽతి । అభివ్యాధిన్ । విదన్ ।

ఆరాత్ । శరవ్యాఽః । అస్మత్ ।

విమాచీః । రిష్టృ । పాతయ

॥ 1 ॥

అనువాదం :

అస్థిరముగా మమ్ము కొట్టదలచిన శత్రువులను

మేము లెదకుంటిమని కోరుతున్నాము ।

అలాగే మమ్ముల నెదిరిస్తూ శత్రువులకు

మేము దోతక కుండుమని కోరుతున్నాము ।

ఓ ఇంద్రా ! శత్రువుల

వదలిన శరసంహతులను

మాకు దూరంగా పడవలెట్లు చేయి ।

॥ 1 ॥

మంత్రము :

విష్వశోఽ అస్మచ్ఛరవః పతన్తు

యే అస్తా యే చాస్యాఽః ।

దైవీర్మనుష్యేషవో మమా

మిత్రాన్ వి విధ్యత

॥ 2 ॥

పదము :

విష్వ॑స్థాః । అస్మత్ । శర॑వః । పత॑న్తు

యే । అస్తాః । యే । చ । అస్యాఽః ।

దై॑వీః । మను॑ష్యైశ్చ॒షవః । మమ॑ ।

అమి॑త్రాన్ । వి । వి॒ధ్యత

॥ 2 ॥

అనువాదం :

శత్రువిసర్గుకౌలైన శత్రుములు

మాకు దూరముగా పడిపోవుగాక !

మా పొదిలో ఉన్న శరములన్నీ

దైవసంబంధమైనవీ, మానవ సంబంధమైనవీ శరములన్నీ

మా శత్రువులను నిర్మూలించుగాక !

॥ 2 ॥

మంత్రము :

యోనః స్వో యో అర॑ణః సజాత ఉత

నిష్ఠో॑ యో అస్మాం అభి॑దాస॑తి ।

రు॒ద్రః శర॑వ్యైతైతాన్

మమామి॑త్రాన్ వి విధ్య॑తు

॥ 3 ॥

పదము :

యః | నః | స్వః | అరణః | సజాతః | ఉత |

నిష్ఠ్యః | యః | అస్మాన్ | అభిదాసతి |

రుద్రః | శరవ్యయా | ఏతాన్ |

మమ | అమిత్రాన్ | వి | విధ్యతు

॥ 3 ॥

అనువాదం :

మా దాయాదులు అధిక బలవంతులై

మమ్ములను అనవసరంగా బాధిస్తున్నారు.

అలాగే సజాతులైన శత్రువులు కూడ బాధిస్తున్నారు.

నికృష్ట బలులైన శత్రువులు కూడ

ఏవో ఇబ్బందులు కల్పిస్తున్నారు.

ఈ మా శత్రువులందఱిని రుద్రుడు

శరసంహతితో కొట్టుగాక !

॥ 3 ॥

మంత్రము :

యః సపత్నో యోసపత్నో యశ్చ ద్విషన్చపాతి నః |

దేవాస్తం సర్వే ధూర్వాస్తు బ్రహ్మ పర్మ మమాస్తరమ్ ॥4॥

పదము :

యః | సపత్నః | యః | అసపత్నః | యః | ద | ద్విషన్ |

శపాతి | నః |

దేవాః । తమ్ । సర్వే । ధూర్వస్తు । బ్రహ్మ । వర్మ । మమ ।

అస్తరమ్ ॥ 4 ॥

అనువాదం :

జ్ఞాతి రూపులైన శత్రువులు,
జ్ఞాతులుకాని శత్రువులు మమ్ములను ద్వేషిస్తూ శపించ నున్నారు.
వారిని సర్వదేవతలు హింసింతురు గాక !
నేను వదిలిన మంత్రజలం నాకు కవచం అగుగాక ! ॥ 4 ॥

ఇది పందొమ్మిదవ సూక్తం

సూ కం - 20

ఇంద్రప్రార్థన

ఋషి: అధర్వణుడు ॥ దేవత: 1. సోమదేవ, మరుత్తలు ॥ 2. మిత్రావరుణులు :
3. వరుణుడు ॥ 4 ఇంద్రుడు ॥ చందస్సు. 1 తిష్ఠప్, 2-4 అనుష్టుప్ ॥
మంత్రములు : ॥ 4 ॥

వినియోగం:- సాంగ్రామికాది కర్మలలో, దర్శపౌర్ణమా స్యాదులలో దీనికి
వినియోగం.

మంత్రము .

అదారస్మద్ భవతు దేవ సోమస్మిన్

యజ్ఞే మరుతో మృడతా నః ।

మా నో విదదభిభా మో అశస్త్రీర్మా

నో విదద్ వృజినా ద్వేష్యాయా

॥ 1 ॥

పదము :

అదార॑స్పృత్ । భవ॑తు । దే॒వ । సో॒మ । అ॒స్మిన్ ।

య॒జ్ఞే । మ॒రు॒తః । మృ॒డత॑ । నః ।

మా । నః । వి॒దత్ । అ॒భి॒భాః । మో॒ఞ్తి । అ॒శస్తిః । మా ।

నః । వి॒దత్ । వృ॒జినా॑ । ద్వే॒ష్యా । యా ॥ 1 ॥

అనువాదం :

ఓ దే॒వా ! సో॒మా !

నా శత్రువులు తమ భార్యలు చెంతకు

ఎప్పుడూ చేరకుందురు గాక !

ఓ మరుత్తులారా ! నేను చేస్తున్న ఈ యజ్ఞంలో

మమ్ములను సుఖపెట్టుదురు గాక !

మాకు అభిముఖంగా ఉన్న శత్రుజేజం

మమ్ములను లోగొనకుండు గాక !

అలాగే అపకీర్తి మాకు రాకుండు గాక !

ఏ పాపములు మాకు ప్రతిబంధకాలుగా నున్నవో

అవి మమ్ములను అంటకుండు గాక ! ॥ 1 ॥

మంత్రము.

యో॒ అ॒ద్య సే॒న్యో వ॒ధో॒ఽఘాయూ॑నా ముదీ॑రతే ।

యు॒వం తం మి॒త్రావ॑రుడా॒వస్మద్యా॑వయతం పరి ॥ 2 ॥

పదము :

యః । అ॒ద్య । సే॒న్యః । వ॒ధః । అ॒ఘ॒ఽయూ॑నామ్ । ఉత్త॑

ఈ॑రతే ।

యువమ్ । తమ్ । మిత్రావరుణౌ । అస్మత్ । యవయతమ్ । పరి
॥ 2 ॥

అనువాదం :

ఇదో పరిసేన వదలిన ఆయుధజాలం మావైపు వస్తున్నది.

ఓ మిత్రావరుణులారా !

ఆ శత్రు వినిర్ముక్తాలైన ఆయుధాలను

మా నుండి దూరంగా పడవేయండి. ॥ 2 ॥

మంత్రము :

ఇతశ్చ యదముతశ్చ యద్ వధం పరుణ యావయ ।

వి మహచ్ఛర్మ యచ్ఛ పరీయో యావయా వధమ్ ॥ 3 ॥

పదము :

ఇతః । చ । యత్ । అముతః । చ । యత్ । వధమ్ । పరుణ ।

యావయ ।

వి । మహత్ । శర్మ । యచ్ఛ । పరీయః । యావయ । వధమ్ ॥ 3 ॥

అనువాదం :

ఓ వరుణా ! మా సమీప శత్రువు దగ్గర నుంచి

మావైపు వస్తున్న ఆయుధాలను,

అలాగే మాకు దూరంలో ఉన్న శత్రువులనుంచి

వస్తున్న ఆయుధాలను, మా నుంచి దూరం చెయ్యి.

ఓ వరుణా ! మా శత్రువులకు అలభ్యమైన

సుఖం మాకు పసాదించు.

అలాగే బలవత్తరమైన వారి శస్త్రాస్త్రజాలాన్ని
మా నుంచి దూరం చెయ్యి.

॥ 3 ॥

మంత్రము:

శాస ఇత్థా మహాం అస్యమిత్రసాహో అస్తృతః ।

నయస్య హన్యతే సఖా న జాయతే రదా చన ॥ 4 ॥

పదము :

శాసః । ఇత్థా । మహాన్ । అసి । అమిత్రసహః । అస్తృతః ।

న । యస్య । హన్యతే । సఖా । న । జాయతే । రదా । చన ॥ 4 ॥

అనువాదం:

ఓ ఇంద్రా నీవు శాసకుడవు

ఈ విధంగా నీవు మహత్త్వగుణోపేతుడవు.

శత్రువులను అభిభవించు వాడవు.

శత్రుహింసకు అతితుడవు.

ఇలాంటి నిన్ను శరణన్న పురుషుని

శత్రువులు హింసించలేరు.

అతడు ఎన్నడూ విరోధిపరాభూతుడు కాడు.

ఇంద్రానుగ్రహంవల్ల మేము శత్రువులను జయిస్తాము. ॥4॥

ఇది ఇరవైయిది సూక్తం

సూక్తం - 21

ప్రజా - పాలక - సూక్తం

ఋషి: అథర్వణుడు॥ దేవత . ఇంద్రుడు॥ ఛందస్సు: అనుష్టుప్॥ మంత్రములు 4
వివియోగం . ప్రయాణ సమయంలో, స్వస్తివాచనంలో, పికాచాది నివారణ

కర్మలో, ఉద్వేగవివాళనంలో, అపరాధిత గణంలోని సాంగ్రామి
కాది కర్మలలో దీనికి వినియోగం.

మంత్రము.

స్వస్తిదా విశాం పతిర్వృతహా ఏమృధో వశీ ।

వృషేన్ద్ర్యః పుర ఏతు నః సోమపా అభయంకరః ॥ 1 ॥

పదము .

స్వస్తిదాః । విశామ్ । పతిః । వృత్రహా । విమృధః । వశీ ।

వృషా । ఇన్ద్ర్యః । పురః । ఏతు । నః । సోమపాః । అభయమ్

కరః ॥ 1 ॥

అనువాదం .

స్వస్తి ప్రదాతయైన సర్వప్రజాపాలకుడు,

వృత్ర సంహారం చేసిన వాడు, శత్రు వినాశకుడు,

సర్వప్రాణిజాతాన్ని తన వశంలో ఉంచుకున్నవాడు,

అభీష్టప్రదాత, సోమపాయి అయిన

అభయంకరుడైన ఇంద్రుడు

సంగ్రామాదులలో మా ముందుండి మమ్ము నడుపుగాక! ॥1॥

మంత్రము:

వి న ఇన్ద్ర్య మృధో జహి నీచా యచ్ఛ పృతన్యతః ।

అధమం గమయా తమో యో అస్మాం అభిదాసతి ॥ 2 ॥

పదము :

వి । నః । ఇన్ద్ర్య । మృధః । జహి । నీచా । యచ్ఛ । పృతన్యతః ।

అధమమ్ | గమయ | తమః | యః | అస్మాన్ | అభి2దాసతి||2||

అనువాదం :

ఓ ఇంద్రా ! మా కోసమై మాపై ఎత్తివచ్చే
శత్రువులను నశింపజేయ్యి.
సేనలను గూర్చుకొని వచ్చే శత్రువులను నిగ్రహించు.
అలాగే మాక్షేత్ర ధనదులను అపహరించె శత్రువులను
(మరణాత్మకమైన) అధమస్థితికి కొనిపో. || 2 ||

పంత్రిమః :

వి రక్షో వి మృధో జహి వి వృత్రస్యహనూ రుజ |
వి మన్యుమిన్ద్ర వృత్రహన్మమిత్ర స్యాభిదాసతః || 3 ||

పదమః :

వి | రక్షః | వి | మృధః | జహి | వృత్రస్య | హనూఞతి | రుజ |
వి | మన్యుమ్ | ఇన్ద్ర | వృత్రహన్ | అమిత్రస్య | అభి2దా
సతః || 3 ||

అనువాదం :

ఓ వృత్రహంహారి ! నీవు రక్షకుడవై
బాధకులను వినష్టం చేయ్యి.
అలాగే యుద్ధంలో మాకు జయం చేకూర్చు.
శత్రు కపోలాలను విదారణం చేయ్యి.
మమ్ములను చుట్టుముట్టే
శత్రుక్రోధాన్ని కూడా నిగ్రహించు. || 3 ||

మంత్రము:

అపీ॑స్త్వ ద్విష॑తో మనో॑ఽప జి॒జ్ఞాస॑తో వ॒ధమ్ ।

వి మ॒హా చ్ఛర్మ॑ యచ్చ॑ వరీ॑యో యావయా వ॒ధమ్ ॥ 4 :

పదము:

అప॑ । అ॒స్త్వ । ద్వి॒ష॒తః । మనః॑ । అప॑ । జి॒జ్ఞా॑స॒తః । వ॒ధమ్ ।

వి । మ॒హాత్ । శర్మ॑ । యచ్చ॑ । వరీ॑యః । య॒వయా॑ । వ॒ధమ్ ॥ 4 ॥

ఇతి చతుర్థోఽను వాకః

అనువాదం:

ఓ ఇంద్రా ! మా విరోధుల క్రూరమనస్సును

అపహతం చెయ్యి.

మములను చంపదలచే పగవాని ఆయుధాన్ని ధ్వంసం చెయ్యి.

మాకు విశేష రక్షణ నివ్వ.

శత్రువుల మారణాయుధాలను పూర్తిగా దూరం చెయ్యి. ॥ 4 ॥

ఇది ఇరవై ఒకటవ సూక్తం

ఇది నాలుగవ అనువాకం

అనువాకం - 5

సూక్త - 22

హృద్రోగ - కామిలల - చికిత్స

ఋషిః బ్రహ్మ ॥ దేవత - సూర్యుడు, హరిమా, హృద్రోగము ॥ ఛందస్సు,

అనుష్టుప్ ॥ మంత్రములు :

॥ 4 ॥

వినియోగం : హృద్రోగ కామిలం చికిత్సలో దీనికి వినియోగం.

మంత్రము.

అను సూర్య ముదయతాం హృద్ధ్యోతో హరిమాచతే ।

గో రోహితస్య వర్ణేన తేన త్వా పరి దధ్మసి ॥ 1 ॥

పదము.

అను । సూర్యమ్ । ఉత్ । అయతామ్ । హృత్ ౭ ద్యోతః । హరిమా
చ । తే ।

గోః । రోహితస్య । వర్ణేన । తేన । త్వా । పరి । దధ్మసి ॥ 1 ॥

అనువాదం :

ఓ రోగి ! నీ హృద్రోగము, నీ కామిలా రోగము (కామెల్లు)

సూర్యునివైపు ఉత్కమించు గాక !

రోహిత గోవర్ణంతో నిన్ను కప్పివేస్తున్నాను. ॥ 1 ॥

మంత్రము :

పరి త్వా రోహితైర్వర్ణే దీర్ఘాయుత్వాయ దధ్మసి ।

యథాయ మరపా అసదధో అహరితో భువత్ ॥ 2 ॥

పదము :

పరి । త్వా । రోహితైః వర్ణైః । దీర్ఘాయు ౭ త్వాయ । దధ్మసి ।

యథా । అయమ్ । అరపాః । అసత్ । అధో । ఇతి । అహరితః ।

భువత్ ॥ 2 ॥

అనువాదం .

ఓ వ్యాధితుడా ! నిన్ను లోహితవర్ణంతో

ఆలేపనం చేస్తున్నాను.

ఈచికిత్సతో అపగత పాపుడైన రోగి

దీర్ఘాయుష్షుంతుడగు గాక !

పాపక్షయానంతరం

ఆ రోగజనితమైన హరిద్వర్ణం తొలగి పోవుగాక ! || 2 ||

పంక్తము .

యా రోహిణీర్దేవత్యాః

గావో యా ఉత రోహిణీః ।

రూపం రూపం వయోవయ

స్తాభిష్టా వరి దధ్మసి || 3 ||

పదము :

యాః । రోహిణీః । దేవత్యాః ।

గావః । యాః । ఉత । రోహిణీః ।

రూపమ్ రూపమ్ । వయః వయః ।

తాభిః । త్వా । వరి । దధ్మసి || 3 ||

అనువాదం .

దేవతా సంబంధమైన లోహిత వర్ణ సంయుతాలైన
కామధేర్వాదులు కలవు.

అలాగే మానవులకు సంబంధించిన కపిల గోవులు కలవు
 ఆరంటి రూపము, యౌవనము
 పరిగ్రహించి, ఓ రోగార్తుడా!
 నిలో ప్రవేశింప జీస్తున్నాము

॥ 3 ॥

మంత్రము :

శుకేషు తే హరిమాణం

రోషణాకాసు దధ్మసి ।

అథో హరిద్రవేషు తే

హరిమాణం ని దధ్మసి

॥ 4 ॥

పదము :

శుకేషు । తే । హరిమాణమ్ ।

రోషణాకాసు । దధ్మసి ।

అథోఽతి । హరిద్రవేషు । తే ।

హరిమాణమ్ । ని । దధ్మసి

॥ 4 ॥

అనువాదం :

ఓ రోగార్తుడా! నీ శరీరం లోని రోగ జనిత హరిద్వర్ణం
 చిలుకల లోను, రోషణకములనే
 పక్షులలోను ప్రవేశ పెడుతున్నాము.
 అలాగే గోపితనకములనే

పక్షివిశేషములలోను
నీ హరిద్యుర్ణాన్ని ప్రవేశింప జేస్తున్నాము.

॥ 4 ॥

ఇది ఇరవై రెండవ సూక్తం

సూక్తం - 23

శ్వేత కంఠంనాశన సూక్తం

ఋషి: అశ్వధుడు ॥ దేవత వనస్పతులు (రామా, కృష్ణా, అసిక్వి) ॥ చందస్సు:-
అమృష్టవ ॥ మంత్రములు ॥ 4 ॥

వినియోగం:- శ్వేతకుఠు నివారణకై చేసే ఆజ్యహోమాదులలో ఈ క్రింది
రెండు సూక్తాలను వినియోగిస్తారు.

మంత్రము:

నక్తంజాతాస్యోషధీ రామే కృష్ణే అసిక్వి చ ।

ఇదం రజని రజయ కిలాసం పలితం చయత్ ॥ 1 ॥

పదము:

నక్తమ్ ॥ జాతా । అసి । షోషధీ । రామే । కృష్ణే । అసిక్వి । చ ।

ఇదమ్ । రజని । రజయ । కిలాసమ్ । పలితమ్ । చ । యత్ ॥ 1 ॥

అనువాదం:

హరిద్రాఖ్యమైన ఓ షోషధీ!

నీవు రాత్రిపూట అంకురించినావు.

* ఓ భృంగరాజమా! ఓ ఇంద్రవారుణీ! ఓ నీలీ!

మీ రందఱూ రాత్రిలో ఉత్పన్నమైన వారు.

మీ రి అంగాన్ని పొడలు తొలగించి

* గుంట గలిజేరు

మీ రంగుతో అనులేపనం చేయండి.

అల్లె తెల్లపడి పోయిన వెంట్రుకలను

మీ రంగుతో అనులేపనం చేయండి.

॥ 1 ॥

మంత్రము :

కిలాసమ్ చ పలితమ్ చ నిరితో నాశయా పృషత్ ।

ఆ త్వా స్వో విశతామ్ వర్ణః పరా శుక్లాని పాతయ ॥ 2 ॥

పదము :

కిలాసమ్ । చ । పలితమ్ । చ । నిః । ఇతః । నాశయ । పృషత్ ।

ఆ । త్వా । స్వః । విశతామ్ । వర్ణః । పరా । శుక్లాని । పాతయ ॥ 2 ॥

అనువాదం :

శ్వేత కుమ్మ పీడితము పలితకేశము అయిన

వ్యాధి దూషిత శరీరం నుంచి

వానిని వేర్పరిచి, ఓ ఓషధులారా ! నిరవశేషం చేయండి.

ఓ రోగీ ! తిరిగి నీ పూర్వ వర్ణం నీలో ప్రవేశించు గాక !

శుక్లాది వర్ణాలు దూరానికి తొలగి పోవుగాక ! ॥ 2 ॥

మంత్రము :

అసీతమ్ తే ప్రలయనమౌస్థానమసీతమ్ తవ ।

అసీక్ష్మస్యోషధే నిరితో నాశయా పృషత్ ॥ 3 ॥

పదము :

అసీతమ్ । తే । ప్రలయనమ్ । అౌస్థానమ్ । అసీతమ్ । తవ ।

అసిక్నే | అసి | ఓషధే | నిః | ఇతః | నాశయ | పృషత్ || 3 ||

అనువాదం :

ఓ నీలీ ! నీ ఉత్పత్తిస్థానం నల్లనిది.

నీ ఆస్థానం నల్లనిది.

ఓ ఓషధీ ! నీవు నల్లని దానవు గనుక

ఈ రోగాక్రాంత శరీరం నుంచి

నీ ఆలేపనం వల్ల తెల్లపొడలను,

నెరిసిన వెంట్రుకలను వేరుచేసి వినాశం చెయ్యి. || 3 ||

మంత్రము :

అస్థిజస్య కిలాసస్య తనూజస్య చ యత్ త్వచి ।

దూష్యా కృతస్య బ్రహ్మణా లక్ష్మ శ్వేతమనీ నశమ్ || 4 ||

పదము :

అస్థిజస్య । కిలాసస్య । తనూజస్య । చ । యత్ । త్వచి ।

దూష్యా । కృతస్య । బ్రహ్మణా । లక్ష్మ । శ్వేతమ్ । అనీనశమ్

|| 4 ||

అనువాదం :

అస్థిగతము, తనూగతము,

చర్మగతము అయిన కుఘదోషం,

దానివల్ల కలిగిన చిహ్నాలు

ఈ మంత్రప్రయోగంతో నశింప జేసినాను.

|| 4 ||

సూక్తం - 24

కంష్ఠనాశన సూక్తం

ఋషిః బ్రహ్మ ॥ దేవత - ఆసురీ వనస్పతి ॥ ఛందస్సు: 1,3,4 అనుష్టుప్, 2
విచ్యుత్ పద్యావంక్తి ॥ మంత్రములు: ॥ 4 ॥

మంత్రము :

సు॒ప॒ర్ణో జా॒తః ప్ర॒థ॒మ స్తస్య॑ త్వం పి॒తృమ్ ఆ॑సిధ ।
తద్ ఆ॒సురీ॑ యు॒ధా జి॒తా రూ॒పం చ॒క్రే వన॑స్పతీన్ ॥ 1 ॥

పదము :

సు॒ప॒ర్ణః । జా॒తః । ప్ర॒థ॒మః । తస్య॑ । త్వమ్ । పి॒తృమ్ । ఆ॑సిధ ।
తద్ । ఆ॒సురీ॑ । యు॒ధా । జి॒తా । రూ॒పమ్ । చ॒క్రే । వన॑స్పతీన్ ॥ 1 ॥

అనువాదం :

ఓ ఓషధీ! నీవు తొలుత గరుత్మంతుని వలన పుట్టిన దానవు.
తొలుత ఆయనలోని పితృశయంగా ఉన్న దానవు.
ఆ పితాన్ని అనురమాయ యుద్ధం చేసి గెలుచుకొని
దానికి ఓషధుల రూపం కల్పించింది. ॥ 1 ॥

మంత్రము :

ఆ॒సురీ చ॒క్రే ప్ర॒థ॒మేదం కి॑లాసభేషజమ్
ఇ॒దం కి॑లాసనాశనమ్ ।

అనీ¹నశత్ కిలాసం సరూ¹పామ్

అకరత్ త్వ¹చమ్

॥ 2 ॥

పదము :

అసురీ చక్రే ప్రథమా ఇదమ్ కిలాస²భేషజమ్ ।

ఇదమ్ కిలాస²నాశ¹నమ్ ।

అనీ¹నశత్ కిలా¹సమ్ స²రూపమ్ ।

అకరత్ త్వ¹చమ్

॥ 2 ॥

అనువాదం :

ఆ అసుర మాయా రూపమైన స్త్రీ,

ఈ చికిత్సలో అదిభూతమై,

ఈ గరుత్మంతుని పిత్తంతో చీర్చడిన

నీల్యాది ఔషధాన్ని చేసినది.

ఇది కిలాసరోగ నాశకమైనది.

దానిని ప్రయోగించడం వల్ల

ఈ కుష్ఠును నాశనం చేసినది.

అలాగే చర్మాన్ని సమానరూపంగా చేసినది.

॥ 2 ॥

మంత్రము :

సరూ¹పా నామ తే మాతా సరూ¹పో నామ తే పితా ।

సరూపకృత్ త్వమోషధే సా సరూపమిదం కృధి ॥ 3 ॥

పదము :

స॒రూ॒పా । నా॒మ । తే । మా॒తా । స॒రూ॒పః । నా॒మ । తే । పిత॒తా ।
 స॒రూ॒ప॒కృ॒త్ । త్వ॒మ్ । ఓ॒ష॒ధీ । సా । స॒రూ॒ప॒మ్ । ఇ॒దమ్ ।
 కృ॒ధి ॥ ౩ ॥

అనువాదం :

ఓ ఓషధీ! నీ శర్ల ఆయిన భూమి

నీతో సమాన రూపం కలది.

నీ తండ్రి ఆకాశం కూడ నల్లనిదే.

ఓ ఓషధీ! నీవు సృష్టించిన పదార్థాన్ని

సమానరూపంగానే చేసినావు.

నీవీ అంగాన్ని నీతో సమానవర్ణం కలదిగా చెయ్యి. ॥ ౩ ॥

మంత్రము :

శ్వా॒మా స॒రూ॒పం॑కరణీ పృ॒థి॒వ్యా అ॒ధ్యు॒ద్భృ॒తా ।
 ఇ॒ద॒మూ షు ప్ర సా॒ధయ॑ పునా॒ రూపా॑ణి కల్ప॒య ॥ 4 ॥

పదము :

శ్వా॒మా । స॒రూ॒పమ్॑కరణీ । పృ॒థి॒వ్యాః । అ॒ధి । ఉత్॑కృ॒తా ।
 ఇ॒దమ్ । ఓ॒ష॒ధి । సు । ప్ర సా॒ధయ॑ పునా॒ః । రూపా॑ణి । కల్ప॒య ॥ 4 ॥

అనువాదం :

శ్వామ వర్ణమైన నీవు

అసమానమైన దానిని

సమాన గూపం చేస్తూ
భూమిపై ఉత్పన్నమైనావు,
ఓ పిషధీ! నీ పీ రోగ దూషితమైన
అంగాన్ని రోగ వినిర్ముక్తం చెయ్యి.

॥ 4 ॥

ఇది ఇరవై నాలుగవ సూక్తం

సూక్తం - 25

శీతజ్వర దూరీకరణ సూక్తం

ఋషి. భృగువు. అంగీకరణం ॥ దేవత యక్షునాశనుడైన అగ్ని ॥ ఛందస్సు :-

1 త్రిష్టుప్, 2, 3 విరాద్ గర్భా త్రిష్టుప్. 4 పురోఽనుష్టుప్ ॥

మంత్రములు :

॥ 4 ॥

వినియోగం :- శీతజ్వరాది శాంతికి చేసే చికిత్సలో దీనికి వినియోగం. ఇసుప
గొడ్డలిని కాచి నీటిలో వేసి ఆ నీటితో రోగికి అభిషేకం చేస్తారు.

మంత్రము :

యదగ్నిరాపో అదహత్ ప్రవిశ్య

యత్రాకృణ్వన్ ధర్మధృతో నమాంసి ।

తత్ర త ఆహూః పరమం జనిత్రం

సనః సంవిద్యాన్ పరి వృణ్ణీ తక్మన్

॥ 1 ॥

పదము :

యత్ । అగ్నిః । ఆహః । అదహత్ । ప్రవిశ్య ।

యత్ర । అకృణ్వన్ । ధర్మధృతః । నమాంసి ।

తత్రే । తే । ఆహుః । పరమమ్ । జనిత్రమ్ ।

సః । నః । సమ్విద్వాన్ । పరి । పృజ్ఞీ । తత్మన్ ॥ 1 ॥

అనువాదం:

తప్తపరశుద్వారా అగ్ని
నీటిలో ప్రవేశించి నీటిని వేడిచేస్తున్నాడు.
ఆ నీటితో తడపడం వల్ల ఓ జ్వరమా!
నీవా అగ్నిని తెలుసుకొని మా శరీరాలను పరివర్జించు.
ధర్మానుష్ఠాన పరులైన యజమానులు
ఈ అగ్నిలో అన్నాదులను ఆహుతి చేస్తున్నారు.
అలాంటి అగ్నిలో ఓ జ్వరమా! నీవు జనించితివని చెప్తారు ॥1॥

మంత్రము:

యద్యర్చిర్యది వాసి శోచిః

శకల్యేషి యదీ వా తే జనిత్రమ్ ।

హూడుర్నామాసి హరితస్య దేవ

స నః సంవిద్వాన్ పరి పృజ్ఞీ తత్మన్ ॥ 2 ॥

పదము:

యదీ । అర్చిః । యదీ । వా । అసి । శోచిః ।

శకల్యేషి । యదీ । వా । తే । జనిత్రమ్ ।

హూడః । నామ । అసి । హరితస్య । దేవ ।

సః । నః । సమ్విద్వాన్ । పరి । పృజ్ఞీ । తత్మన్ ॥ 2 ॥

అనువాదం :

ఓ జ్వరమా! నీవు ఉష్ణగుణయుక్తమైతే,
శరీర సంతాప కారిణివైతే,
అగ్నిలో జన్మించిన దానవైతే,
ఓ దేవా! నీవు రోగిలో పీతవర్ణాన్ని కల్పిస్తావు.
ఓ తక్మన్! (ఓ శీతజ్వరమా!)
నీవు మా శరీరాలను వదలివెళ్ళు.
నీపేరు “హుడువు” అని హరితవర్ణంవల్ల ప్రసిద్ధమైనది. ||2||

మం|తము :

ಯದಿ! ಸ್ವಲ್ಪ ಯದಿ! ವಾಙ್ಮಿಸ್ವಲ್ಪ

యదీ వా రాజ్యో వరుణస్యాసి పుత్రః ।

ప్రహేళికామాసి హరితస్య దేవ

స నః సంవిద్వాన్ పరమ్మజ్జ్ తత్త్వమ్ ॥ ౩ ॥

పదము :

యది శోకః । యది వా । అభిఽశోకః ।

యది । వా । రాజ్యః । వరుణస్య । ఆసి । పుత్రః ।

మాడుః । నామ । అసి । హరితస్య । దేవ ।

సః ఖః షమ్ విద్వాన్ - పరి - వృజ్ఞ - తత్త్వాన్ = ॥ ३ ॥

అనువాదం :

ఓ శీతజ్వరమా ! నీవు శరీరాన్ని దహించువాడవైతే,
నర్వ శరీరాన్ని పాలిపోవునట్లు చేయకువాడవైతే.

నీవు పాపకారులను శిక్షించే వరుణునకు పుత్రుడ వగుదువు.
 నీపేరు 'హ్రుదువు' అని హరితవర్ణం వల్ల ప్రసిద్ధమైనది.
 ఓ దేవా! నీవు రోగిలో పిత వర్ణాన్ని కల్పిస్తావు.
 ఓ తక్మన్! (ఓ శీతజ్వరమా!) నీవు మా
 శరీరాలను వదలి వెళ్ళు.

॥ 3 ॥

పంక్తము:

నమః శీతాయ తక్మనే

నమో రూరాయ శోచిషే కృణోమి ।

యో అన్యేద్యురుభయద్యురభ్యేతి

తృతీయకాయ నమో అస్తు తక్మనే

॥ 4 ॥

పదము:

నమః । శీతాయ । తక్మనే ।

నమః । రూరాయ । శోచిషే । కృణోమి ।

యః । అన్యేద్యుః । ఉభయద్భ్యుః । అభివీతి ।

తృతీయకాయ । నమః । అస్తు । తక్మనే

॥ 4 ॥

అనువాదం:

శీతజనకిమైన ఓ జ్వరమా! నీకు నమస్కారం.

శీతానంతరంశరీరాన్ని కాలిపోజేసేజ్వరమా! నీకు నమస్కారం

అలాగే రోజు విడిచి, రోజువచ్చే శీతజ్వరానికి,

రెండు రోజులకు ఒకసారి వచ్చే శీతజ్వరానికి,

మూడురోజులు విడిచి వచ్చే జ్వరానికి,
ఈ సర్వ జ్వరాలకు నమస్కారం

॥ 4 ॥

ఇది ఇరవై ఐదవ సూక్తం

సూక్తం-26

సంఖ్యప్రాప్తి సూక్తం

ఋషి: బ్రహ్మ ॥ దేవత: మంత్రాలలో పేర్కొన్న ఇంద్రాదులు ॥ ఛందస్సు:
1, 3 గాయత్రీ, 2 త్రిపదా సామ్మి త్రిష్టుప్ (ఏకావసానా), 4 పాదవిచృత్
గాయత్రీ (ఏకావసానా) ॥ మంత్రములు: ॥ 4 ॥

వినియోగం:- ఖడ్గాది సర్వశస్త్ర నివారణకై చేసే హోమంలో, చంపడానికి
వచ్చిన శత్రువును చూచినప్పుడు పరించడానికి, దుశ్శకున దర్శనంలో
పరించడానికి, విజయ స్వస్థ్యయన కర్మలో దీని వినియోగం. సంఖ్యప్రాప్తికై
నిద్రించేముందు వీనిని పఠించి, ముఖాన్ని తుడుచుకొని పడుకోవాలి. అలాగే నిద్రలేవగానే పఠించాలి. ఉపాకర్మలో,
అజ్యహోమంలో కూడ ఈ చెప్పబోవు రెండు సూక్తాలకు వినియోగం

మంత్రము:

అరే¹సా²వన్మ³ ద⁴స్తు⁵ హే⁶తి⁷ర్దే⁸వాసో⁹ అసత్¹⁰ ।ఆరే¹ అశ్మా² యమస్యథ³ ॥

॥ 1 ॥

పదము:

ఆరే । ఆసా । అస్మత్ । అస్తు । హేతిః । దేవానః । అసత్ ।

ఆరే । అశ్మా । యమ్ । అస్యథ

॥ 1 ॥

అనువాదం :

ఓ దేవతలారా !

దూరంలో కనిపిస్తున్న

శత్రుప్రయుక్తమైన ఖడ్గం

మా దగ్గరికి రాకుండా

దూరంలో పడిపోవుగాక !

ఓ శత్రువులారా !

మాపై మీరు వేసే రాళ్ళు

మాకు దూరంలోనే పడిపోవు గాక !

॥ 1 ॥

మంత్రము :

సఖా సా వస్మభ్యమ్ మస్తు రాతిః

సఖే స్తోభగః సవితా చిత్రరాధాః

॥ 2 ॥

పదము :

సఖా । అసా । అస్మభ్యమ్ । అస్తు । రాతిః ।

సఖా । ఇన్ద్రః । భగః । సవితా చిత్రరాధాః

॥ 2 ॥

అనువాదం :

ఈ అగ్నిలో కనిపించే సూర్యుడు

మా కార్య సిద్ధికై మాకు స్నేహితు డగు గాక !

అలాగే ఇన్ద్రుడు, భగుడు, సవిత,

సమస్త ధన సంపత్సంసిద్ధికై మాకు మిత్రులగుదురుగాక ! ॥2॥

మంత్రము :

యూయం నః ప్రవతో నపాన్మరుతః సూర్యత్వచసః ।

శర్మ యచ్ఛాధ సప్రధాః

॥ 3 ॥

పదము :

యూ॒యమ్ । నః । ప్ర॒వ॒తః । న॒పాత్ । మ॒రు॒తః ।

సూర్య॑త్వచ॒సః ।

శ॒ర్మ । య॒చ్ఛా॒థ॒ స॒ప్ర॒ధాః

॥ 3 ॥

అనువాదం :

అకాలంలో వర్షపాతం కాకుండా

అకాశంలోనే ఆపే పర్జన్యం మమ్ము కాపాడుగాక !

ఓ మరుత్తులారా !

సూర్యుని చర్మం వంటి చర్మంగల మీ రందరూ

మాకు అతి సుఖకరమైన శరణాన్ని కల్పించండి.

॥ 3 ॥

మంత్రిము :

సు॒హద॑త మ్ప॒డత॑ మ్ప॒డయా॑ న

స్త॒నూ॒భ్యో భ॑య॒స్తో॒కేభ్య॑ క్కృ॒ధి

॥ 4 ॥

పదము :

సు॒ సూ॒దత॑ । మ్ప॒డత॑ । మ్ప॒డయా॑ । నః ।

త॒నూ॒భ్యః । మ॒యః । తో॒కేభ్యః । క్కృ॒ధి

॥ 4 ॥

అనువాదం :

ఓ ఇంద్రాది దేవతలారా !

మీపై శత్రువులు విడిచే బాణాదులను,

మా నుండి దూరంగా పడవేయండి.

అలాగే మాకు సుఖాన్ని కల్పించండి.

ఓ ఇంద్రాది దేవతలారా! మమ్ములను నుఖపెట్టుండి.

చూ శరీరాలకు, పుత్రాదులకు నుఖం కల్పించండి. || 4 ||

ఇవి ఇరవై ఆరివ సూక్తం.

సూక్తం-27

ఋషి. అధిర్విదుః (స్వస్త్వయన కామదు) || దేవత. ఇంద్రాణి || చందస్సు:

1 వత్సాపంక్తి. 2,4 అనుష్టుప్ || మంత్రములు: || 4 ||

మంత్రము:

అ॒మూః పా॒రే పృ॒దా॒ర్వ॒ఽస్త్రి॒ష॒ప్తా ని॒ర్జ॑రాయవః ।

తా॑సాం జ॒రాయు॑ భి॒ర్వ॒యమ॒క్ష్యా॑వపి

న్య॒యా మ॒న్య॒ఘా॒యోః ప॒రి॒ప॒న్థినః॑ || 1 ||

పదాలు.

అ॒మూః । పా॒రే । పృ॒దా॒ర్వ॒ఽః । త్రి॒ష॒ప్తాః । ని॒ర్జ॑రాయవః ।

తా॑సాం । జ॒రాయు॑భిః । వ॒యమ్ । అ॒క్ష్యా॑వ । అపి॑ ।

న్య॒యామ॒సి । అ॒ఘ॒ఽయోః । ప॒రి॒ప॒న్థినః॑ || 1 ||

అనువాదం.

ఈ కన్పించే పృథాకులు (సర్పజాతులు,) త్రిసప్తములు,*

జరారహిత దేవతల వలె నాగలోకంలో నివసించేవి.

వాని కంచుకములతో ఆచ్ఛాదితులమై,

మమ్ములను హింసింపదలచిన మా శత్రువుల కళ్ళకు

మేము కన్పించకుండుము గాక ! || 1 ||

* మొదటి పేజీ చూడు.

మం|తము :

విషాచ్యేతు కృత్తతి పినాకమివ బిభ్రత్తి ।

విష్వక్తో వునర్భువా మనోసమ్మద్యా ఆఘాయవః || 2 ||

పదము :

విషాచీ । ఏతు । కృత్తతీ । పినాకమ్-ఽఞ్చవ । బిభ్రతీ ।

విష్వక్ । పునః॒భువాః । మనః । అసమ్॒బుద్ధాః । అఘ॒యవః
॥ 2 ॥

అనువాదం :

పినాకము వంటి ఆయుధాన్ని ధరించి

శ్రుతి పిదారణం చేస్తూ వచ్చే

శతుసేన చిన్నాభిన్న మై పోవుగాక !

ఒకవేళ అది తిరిగి సంఘటితమైతే

దాని మనసు అస్వస్థమగుగాక!

ఇలా సంభ్రాంతమైన సేనను నడిపే

పరాపకార పరాయణులు సమృద్ధిరహితు లగుదురుగాక ! ॥ 2 ॥

మం. తము :

న బహవః సమశతన్ నార్భకా అభి దాధృషుః ।

పేడోరద్దా ఇవాళి తో ౭ సమ్మద్దా అశూయవః ॥ ౩ ॥

పదీపము :

న . బహవః . సమ్ . అశకన్ . న . అర్భకాః . అభి . దధ్యుషః .

పేదోః అద్ధాః ౭ ఇవ అభితః । ఆసమ్ ౭ ఋద్ధాః । అఘ ౭ యవః ॥ ౩ ॥

దంష్ట్రనాశన సూక్తం

ఋషి: చాతనుడు || దేవత: 1, 2 (పూర్వార్థమునకు) అగ్ని: 2 (ఉత్తరార్థము నుండి) - 4 యాతుధానులు || ఛందస్సు: 1, 2 అనుష్టుప్, 3 విరాట్ పత్యాబ్యహతి, 4 పత్యాపంక్తి || మంత్రములు: || 4 ||

వినియోగం:- ఉద్యేగ నివారణార్థమై చేసే మణిబంధనాది కర్మంలో దీనికి వినియోగం.

మంత్రము:

ఉప ప్రాగాద్ దేవో అగ్ని రక్షాహమీవచాతనః ।

దహన్నప ద్వయావినో యాతుధానాన్ కిమీదినః || 1 ||

పదము:

ఉప । ప్ర । అగాత్ । దేవః । అగ్నిః । రక్షః 2 హ । అమీవ 2 చాతనః ।

దహన్ । అప । ద్వయావినః । యాతు 2 ధానాన్ । కిమీదినః || 1 ||

అనువాదం:

పిశాచాది హంత రోగనాశకుడు అయిన అగ్ని
వాచిక, కాయిక హింసనారూపుడై
రంధ్రాన్వేషణం చేసే యాతుధానులను
దహింప జేస్తూ, ఉద్యేగ కారులైన రాక్షసుల
వినాశార్థమై ఉద్విగ్నపురుషుని నమిపించినాడు. || 1 ||

మంత్రము:

ప్రతి దహ యాతుధానాన్ ప్రతి దేవ కిమీదినః ।

ప్ర॒తీ॒చీః కృ॒ష్ణ॒వ॒ర్త॒నే న॒ం ద॒హ యాతు॒ధాన్య॒ః ॥ 2 ॥

పదము :

ప్ర॒తీ॒చీః ద॒హ యాతు॒ధాన్యాన్॑ । ప్ర॒తీ॒చీః దీ॒వ కి॒మీది॒నః ।

ప్ర॒తీ॒చీః కృ॒ష్ణ॒వ॒ర్త॒నే స॒మ్ ద॒హ యాతు॒ధాన్య॒ః ॥ 2 ॥

అనువాదం :

ఓ అగ్ని ! రాక్షసులను భస్మీపటులం చెయ్యి.

ఓ దేవా ! విశాచాది విశేషాలను దహింపజేయ్యి,

ఓ అగ్ని ! ప్రాణులకు ప్రతికూలురైన యాతుధానులను

నిరవశేషం చెయ్యి. ॥ 2 ॥

మంత్రము :

యా శ॒శా॒ప శ॒ప॒నేన॑ యా॒ఘం మూ॒ర॒మాద॑ధే ।

యా ర॑స॒స్య హ॒ర॒ణాయ॑ జాత॒మారే॑భే తో॒కమ॑త్తు సా ॥ 3 ॥

పదము :

యా శ॒శా॒ప శ॒ప॒నేన॑ । యా అ॒ఘమ్ మూ॒ర॒మ్ అ॒దధే॑ ।

యా ర॑స॒స్య హ॒ర॒ణాయ॑ జాతమ్ । అ॒రేభే॑ తో॒కమ్ ।

అ॒త్తు సా ॥ 3 ॥

అనువాదం :

యాతుధాని ఆక్రోశంతో శపించినది.

మఱొక యాతుధాని సర్వకిల్బిషములకు

మూలమైన పాపాన్ని పరిగ్రహించినది.

మఱొక యాతుధాని మా సంతాన రక్తాన్ని
 త్రాగుటకు ప్రారంభించినది.
 ఈ సర్వయాతుధాన వర్గమూ
 మా శత్రు సంతానాన్ని భక్షించుగాక !

॥ 3 ॥

మంత్రము :

పుత్రమత్తు యాతుధానీః స్వసారముత నప్త్యమ్ ।

అథామిథో వికేశ్యోఽవి ఘ్నతాం

యాతుధాన్యోఽవి తృహ్యంతామరాయ్యః

॥ 4 ॥

పదము :

పుత్రమ్ । అత్తు । యాతుధానీః । స్వసారమ్ । ఉత । నప్త్యమ్ ।

అథ । మిథః । వికేశ్యః । వి । ఘ్నతామ్ ।

యాతుధాన్యః । వి । తృహ్యంతామ్ । అరాయ్యః ॥ 4 ॥

ఇతి పంచమోఽనువాకః

అనువాదం :

ఆ యాతుధాని తన పుత్రుని తానే భక్షించుగాక !

తన భగినిని తానే భక్షించుగాక !

తన సంతానాన్ని తానే భక్షించుగాక !

తదనంతరం ఆ యాతుధానులు

వెంట్రుకలు విరబోసుకొని

ఒకరినొకరు చంపు కొందురు గాక !

అలాగే దాన ప్రతిబంధకాలైన పిశాచులు
పరస్పరం పోరాడి చతురుగాక !

ఇది ఇరవై ఎనిమిదవ సూక్తం

ఇది ఐదవ అనువాకం

అనువాకం : 6

సూక్తం - 29

రాజ్య సంవర్ధన సూక్తం

ఋషి: వసిష్ఠుడు ॥ దేవత: బ్రహ్మణస్పతి, అభీవర్తమణి ॥ చందస్సు: అను
ష్టువ ॥ మంత్రములు: ॥ 8 ॥

వినియోగం:- శత్రు నిర్జిత రాజ్యాభివృద్ధికి చేసే ప్రక్రియలో దీనికి వినియోగం.
మంత్రము:

అభీవర్తేన మణినా యేనేన్ద్రో అభివావృధే ।

తేనాస్మాన్ బ్రహ్మణస్పతేభి రాష్ట్రాయ వర్ధయ ॥ 1 ॥

పదము:

అభివర్తేన । మణినా । యేన । ఇన్ద్రోః । అభివవృధే ।

తేన । అస్మాన్ । బ్రహ్మణః । పతే । అభి । రాష్ట్రాయ । వర్ధయ ॥ 1 ॥

అనువాదం :

ఏ చక్రనేమి నిర్మితమైన మణితో

ఇంద్రుడు సర్వతః ప్రవృద్ధు డైనాడో,

ఓ బృహస్పతీ!

ఆ మహిమోపేతమైన మణితో

శత్రుపీడితులైన మమ్ములను స్వరాజ్యాభివృద్ధికై

కరితురగ ధనాదులతో అభివృద్ధి చెందించు.

॥ 1 ॥

మంత్రము :

అభివృత్త్య సవత్సానభి యా నో అరాతయః ।

అభి పృతన్యస్తం తిష్ఠాభి యో నో దురన్యతి ॥ 2 ॥

పదము :

అభివృత్త్య । సవత్సాన్ । అభి । యాః । నః । అరాతయః ।

అభి । పృతన్యస్తమ్ । తిష్ఠ । అభి । యః । నః । దురన్యతి ॥ 2 ॥

అనువాదం .

ఓ అభీవర్తమణీ !* మా సహజ శత్రువులకు

అభిముఖంగా నిలబడు.

మా రాజ్యాన్ని అపహరించిన శత్రువులకు

అభిముఖంగా నిలువు.

యుద్ధోన్ముఖుడైన శత్రువునకు అభిముఖంగా నిలబడు.

అలాగే మాపై అభిచారాది రూప క్షుద్ర కర్మలను

చేయ తలపెట్టిన శత్రువుకు ఎదురొడ్డి నిలబడు.

॥ 2 ॥

మంత్రము .

అభి త్వా దేవః సవితాభి సోమో అవీవృధత్ ।

అభి త్వా విశ్వో భూతాన్యభీవర్తో యథాససి ॥ 3 ॥

* చక్రనేమి నిర్మిత మణి

పదము :

అభి । త్వా । దేవః । సవితా । అభి । సోమః । అవీవృధత్ ।
అభి । త్వా । విశ్వా । భూతాని । అభి ౭వర్తః । యథా । అసేసి

॥ ౩ ॥

అనువాదం :

ఓ మణీ ! ద్యౌతనాత్మకుడైన సవిత అభివృద్ధి కారకుడైనాడు.
అలాగే సోముడు మాకు అభ్యుదయం కల్పించినాడు.
నిన్ను నిఖిల భూతములు అభివృద్ధి చెందించినవి.
నిన్ను ధరించిన పురుషునికి
సర్వత్ర అభివృద్ధి కారిణి వవుతున్నావు. ॥ ౩ ॥

మంత్రము :

అభివర్తే అభిభవః సపత్నక్షయణో మణిః ।
రాష్ట్రాయ మహ్యం బధ్యతాం సపత్నేభ్యః పరాభవే ॥ 4 ॥

పదము :

అభి ౭వర్తః । అభి ౭భవః । సపత్న ౭క్షయణః । మణిః ।
రాష్ట్రాయ । మహ్యమ్ । బధ్యతామ్ । స ౭పత్నేభ్యః । పరా
౭భవే ॥ 4 ॥

అనువాదం :

శత్రు పరాభవం చేసే సపత్నక్షయకరమైన ఓ మణీ !
నాచేతి నలంకరింతువు గాక !
రాజ్యాభివృద్ధికి, శత్రుపరాభవానికి
నేను కట్టుకొన్న ఈ మణి కారణ మగుగాక ! ॥ 4 ॥

మంత్రము :

ఉదసౌ సూర్యో అగాదుదిదం మామకం వచః ।

యథాహం శత్రుహోఽసాన్యసపత్నః సపత్నహః ॥ 5 ॥

పదము :

ఉత్ । అసౌ । సూర్యః । అగాత్ । ఉత్ । ఇదమ్ । మామకమ్ ।

వచః ।

యథా । అహమ్ । శత్రుఽహః । అసాని । అసపత్నః । సపత్న
ఽహః ॥ 5 ॥

అనువాదం :

ఈ సూర్యుడు ఉదయించినాడు.

ఈ నా వాక్యం ఉదయించినది.

అభీవర్తమణి ధారినైన నేను శత్రు హంతకుడ నౌనట్లు

ఈ ఉదయం జరిగింది.

అందువల్ల నేను శత్రురహితుడ నవుతున్నాను.

శత్రు హంతకుడ నవుతున్నాను. ॥ 5 ॥

మంత్రము :

సపత్నక్షయతో వృషాభిరాష్ట్రో విషాసహిః ।

యథాహమేషాం వీరాణాం విరాజాని జనన్య చ ॥ 6 ॥

పదము :

సపత్నక్షయః । వృషా । అభిరాష్ట్రః । విసాసహిః ।

మేమం సనాభిరుత వాన్యనాభి

రేమం ప్రాపత్ పౌరుషేయో వధో యః || 1 ||

పదము:

విశ్వే దేవాః వసవః రక్షత ఇమమ్ ।

ఉత ఆదిత్యాః జాగృత యూయమ్ అస్మిన్ ।

మా ఇమమ్ సనాభిః ఉత వా అన్యనాభిః ।

మా ఇమమ్ ప్ర ఆపత్ పౌరుషేయః వధః యః || 1 ||

అనువాదం:

ఓ విశ్వేదేవతలారా ! ఓ వసుదేవతలారా !

మీ రందరూ ఈ ఆయుష్కాముడైన పురుషుని రక్షించండి.

మఱి ఓ ఆదిత్యులారా !

మీరు కూడ ఇతని రక్షణకై జాగృతులు కండి.

దాయాదులు కాని, ఇతర శత్రువులు కాని,

ఈ పురుషుని హింసించుటకై దరిచేరకుందురు గాక !

పురుషకృతమైన హింస

ఈ ఆయుష్కాముని దరిచేర కుండుగాక !

|| 1 ||

పంక్తము:

యే వో దేవాః పితరో యే చ పుత్రాః

సచేతసో మే శృణుతేదముర్తమ్ ।

స॒ర్వేభ్యో॑ వః ప॒రి దదా॑మ్యేతం

స్వ॒స్త్వేనం॑ జ॒రసే॑ వహాథ

॥ 2 ॥

పదము :

యే॑ । వః॑ । దే॒వాః । పి॒త॒రః । యే॑ । చ । పు॒త్రాః ।

స॒ఽఽచీ॑తసః । మే॑ । శృ॒ణు॒త । ఇ॒దమ్ । ఉ॒ర్తమ్ ।

స॒ర్వేభ్యః॑ । వః॑ । ప॒రి । దదా॑మి । ఏ॒తమ్ ।

స్వ॒స్త్వి । ఏ॒నమ్ । జ॒రసే॑ । వహా॑థ

॥ 2 ॥

అనువాదం :

ఓ దేవతలారా !

మీ పితరులు, పుత్రులు అందరూ ఈ అయుష్కాముని

విషయంలో సమాన మనస్కులై

నేను చెప్పి ఈ మాటను వినండి.

ఈ పురుషుని రక్షణార్థమై మీకు అర్పిస్తున్నాను.

ఇతనిని వృద్ధు డయ్యేదాకా రక్షించండి.

॥ 2 ॥

మంత్రము :

యే॑ దే॒వా దివి॑ స్థ॒ యే॑ పృ॒థి॒వ్యాం॑ యే॑

అ॒న్తరి॑క్ష॒ ఓష॑ధీషు పశు॒ష్వప్స్వ॑ 1 స్తః ।

తే॑ శృ॒ణు॒త జ॒రస॑మాయు॒రస్మై॑

శత॑మన్యాన్ ప॒రి వృ॑ణక్తు మృ॒త్యూన్

॥ 3 ॥

పదము :

యే । దే॒వాః । ది॒వి । స్థ । యే । పృ॒థి॒వ్యామ్ । యే ।

అ॒న్త॒రిక్షే । ఓ॒ష॒ధీ॒షు । ప॒శు॒షు । అ॒వ॒ఽను । అ॒న్తః ।

తే । కృ॒ణు॒త । జ॒ర॒సమ్ । ఆ॒యుః । అ॒స్మై ।

శ॒తమ్ । అ॒న్యాన్ । ప॒రి । పృ॒ణ॒క్తు । మృ॒త్యూన్ ॥ ౩ ॥

అనువాదం :

ఓ దేవతలారా ! సూర్యాదులైన మీరు దివిలో ఉన్నారు.

అగ్నిదులైన మీరు భూలోకంలో ఉన్నారు.

వాయు ప్రభృతులైన మీరు అంతరిక్షంలో ఉన్నారు.

ఓషధులలో, పశువులలో, ఉదకములలో మీరున్నారు.

మీ రందరూ ఈ ఆయుష్కాముడైన పురుషునకు

వృద్ధు డయ్యేదాకా ఆయుస్సు నివ్వండి.

శతాధిక అపమృత్యువులను నివారించండి.

॥ ౩ ॥

మంత్రము :

యే॒షాం ప్ర॒యాజా॑ ఉ॒త వా॑ను॒యాజా॑

హు॒తభా॑గా అ॒హుతా॑దశ్చ దే॒వాః ।

యే॒షాం వః॑ ప॒చ్ఛ ప్ర॒దిశో॑ విభ॒క్తా-

స్తాన్ వో॑ అ॒స్మై స॒త్రస॑దః కృ॒ణోమి

॥ 4 ॥

పదము :

యే॒షామ్ । ప్ర॒యా॒జాః । ఉ॒త । వా । అ॒ను॒యా॒జాః ।

హుత॑భా॒గాః । అహుత॑అద॒శః । చ॒ । దే॒వాః ।
 యే॑షామ్ । వ॒షః । ప॒శ్వా । ప్ర॒పద॑శః । వి॒భక్తాః ।
 తాన్ । వ॒షః । అ॒స్మై । స॒త్ర॒పద॑శః । కృ॒ణోమి

॥ 4 ॥

అనువాదం:

ప్రధాన పంచయాగ భాగాల్ని అనుభవించేవారు,
 యాగత్రయ భోక్తలు, ఇతర చరు పురోడాశాదులలో
 హవిర్బాగాన్ని పొందేవారు, వ్రేల్చని హవిస్సును
 గ్రహించేవారు అయిన ఓ ఇంద్రాది సర్వదేవతలారా!
 మీకై పంచ సంఖ్యాకములైన ప్రాచ్యాదులు
 పిభక్తములై ఉన్నవి.
 మీ అందఱును ఈ ఆయుష్కామునిలో
 ఆవహింపజేస్తున్నాను.

॥ 4 ॥

ఇది సుప్తేయప నూక్తం

సూక్తం - 31

దిక్పాలక - సూక్తం

ఋషి: బ్రహ్మ ॥ దేవత: ఆశాపాలురు (వాస్తోష్పరులు) ॥ ఛందస్సు: 1, 2
 అనుష్టుప్: 3 విరాట్ త్రిష్టుప్, 4 వరాసుష్టుప్ త్రిష్టుప్ ॥ మంత్రములు ॥ 4 ॥

వినియోగం: నిత్యనైమిత్తిక కామ్యభేదములలో ఇరువది రెండు సవయజ్ఞ
 ములు విహితము లైనవి. వాటిలో దీనికి సినియోగం. ధూమకేతు
 దర్శనంతో చేసే కర్మలలో కూడ దీనికి వినియోగం. అలాగే
 గ్రామ, నగర, దేశ, ప్రాకారాది నిర్మాణాలలో, పాషాణ నికరణలో
 మూడవమంత్రం తప్ప మిగిలిన మంత్రాలకు వినియోగం,
 సర్వరోగ భైషజ్యంలో కూడ దీనికి వినియోగం. అశ్వమేధంలో

విడిచిన అశ్వాన్ని అనుమంతించడంలో బ్రహ్మ దీనిని పరిస్తాడు.
అస్పృత మహాశాంతిలో దిగ్దేవతాకమైనది మొదటి మంత్రం.
అఖరు ఋక్కును సర్వస్వస్త్వయన కాముడు రాత్రి పరించాలి.

మంత్రము :

ఆశానామాశాపాలేభ్యశ్చతుర్భ్యో అమృతేభ్యః ।

ఇదం భూతస్యాధ్యక్షేభ్యో విధేమ హవిషా వయమ్ ॥ 1 ॥

పదము .

ఆశానామ్ । ఆశాపాలేభ్యః । చతుర్భ్యః । అమృతేభ్యః ।

ఇదమ్ । భూతస్య । అధిష్ఠాతేభ్యః । విధేమ । హవిషా । వయమ్ ॥ 1 ॥

అనువాదం :

ప్రాచ్యాది దిక్పాలకులగు ఇంద్రాదులైన నలుగురకు
అమరులైన జగదధ్యక్షులకు
ఈ హవిస్సుతో పరిచర్య చేస్తున్నాను.

॥ 1 ॥

మంత్రము :

య ఆశానా మాశాపాలాశ్చత్వార ఘ్న దేవాః ।

తే నో నిర్ఋత్యాః పాశేభ్యో ముఞ్చతాం హసోఽహసః

॥ 2 ॥

పదము :

యే । ఆశానామ్ । ఆశాపాలాః । చత్వారః । ఘ్న । దేవాః ।

ఓ దేవా! నిన్నుద్దేశించి రోగదూరుడనై

ఘృతంతో హోమం చేస్తున్నాను.

దిక్పాలురలో నాల్గవ వాడైన ఆ కుబేరుడు మాకు కావలసినంత

ధనాన్ని సన్నిహితం చేయగొక!

॥ 3 ॥

పంక్తము :

స్వస్తి మాత్ర ఉత పిత్రే నో అస్తు

స్వస్తి గోభ్యో జగతే పురుషేభ్యః ।

విశ్వం సుభూతం సువిదత్తం నో అస్తు

జ్యోగేవ దృశేమ సూర్యమ్

॥ 4 ॥

పదము :

స్వస్తి । మాత్రే । ఉత । పిత్రే । నః । అస్తు ।

స్వస్తి । గోభ్యః । జగతే । పురుషేభ్యః ।

విశ్వమ్ । సుభూతమ్ । సువిదత్తమ్ । నః । అస్తు ।

జ్యోక్ । ఏవ । దృశేమ । సూర్యమ్

॥ 4 ॥

అనువాదం .

మా తల్లికి క్షేమం కలుగుగాక!

మా తండ్రికి క్షేమం కలుగుగాక!

అలాగే మా పశువులకు క్షేమం కలుగుగాక!

ఇంతెందుకు సర్వజగత్తు శోభన ధనోపేతమై,

జ్ఞాన యుక్తమై వర్ధిల్లుగాక !

నూరేళ్ళు మేము సూర్యుని చూతము గాక !

॥ 4 ॥

ఇవి ఋష్యై ఒకటవ సూక్తం

సూక్తం - 32

జీవన రసం

ఋషి: బ్రహ్మ ॥ దేవత: ద్యావాపృథివీ ॥ చందస్సు: 1, 3, 4 అనుష్టుప్, 2
కతుష్టుత్యనుష్టుప్ ॥ మంత్రములు. ॥ 4 ॥

వినియోగం : పుత్రప్రాప్తికై చేసే కర్మలో దీనికి వినియోగం. పుష్టినంపత్కా-
ముడు ద్యావాపృథ్వీలకు చేసే యాగంలో దీని వినియోగం.
దర్శపౌర్వమాసాదులలో భార్య దోసిటిలో ఉదకపాత్రను ఉంచుతూ
ఋ మంత్రం పఠిస్తారు.

మంత్రము :

ఇదం జనాసో విదధ మహద్ బ్రహ్మ వదిష్యతి ।

న తత్ పృథివ్యాం నో దివి యేన ప్రాణస్తీ వీరుధః ॥1॥

పదము :

ఇదమ్ । జనాసః । విదధ । మహత్ । బ్రహ్మ । వదిష్యతి ।

న । తత్ । పృథివ్యామ్ । నో । ఇతి । దివి । యేన । ప్రాణస్తీ

వీరుధః ॥ 1 ॥

అనువాదం :

ఓ జనులారా ! జిజ్ఞాసువులైన మీరు

ఈ చెప్పేదానిని గ్రహించండి.

ఇది మహత్త్వపూర్ణ బ్రహ్మ వచనం.
 ఓషధులను ప్రాణవంతం చేసే మూలం.
 పృథివిపై లేదు. ద్యులోకం లోను లేదు.

॥ 1 ॥

పంత్రము :

అస్తరిక్ష ఆసాం స్థామ శ్రాస్తసదామివ ।

అస్తానమస్య భూతస్య విదుష్టద్ వేధసో నవా ॥ 2 ॥

పదము :

అస్తరిక్షి । ఆసామ్ । స్థామ । శ్రాస్తసదామ్ ౨౪వ ।

అ ౨స్థానమ్ । అస్య । భూతస్య । విదుః । తత్ । వేధసః । న । వా ।

॥ 2 ॥

అనువాదం :

యక్ష గంధర్వాదులకు వలెనే ఈ ఓషధులకు
 మూలమైన ఉదకానికి అంతరిక్షం స్థానం.
 దాని స్థితి లోకంలోని సర్వ భూతములకు మూలం.
 అది ఉదకమని బ్రహ్మాదులకు తెలుసునో, తెలియదో ! ॥ 2 ॥

పంత్రము :

యద్ రోదసి రేజమానే భూమిశ్చ నిరతక్షతమ్ ।

ఆర్ద్రం తదద్య సర్వదా సముద్రస్యేవ స్రోత్యాః ॥ 3 ॥

పదము :

యత్ । రోదసి ౪తి । రేజమానే ౪తి । భూమిః । చ । నిః ౨ అతక్షతమ్ ।

ఆర్ద్రమ్ । తత్ । అద్య । సర్వదా । సముద్రస్య ౨౪వ । స్రోత్యాః

॥ 3 ॥

అనువాదం

ఓ ద్యావా పృథున్సులారా !

కదులుతున్న మీ నుండి జలం ఉత్పన్నమౌతున్నది.

సంప్రదగాములైన నదాల వలెనే

ఆ ఉదకం ఇప్పుడు సర్వదా అర్ధమైనది.

॥ 3 ॥

మంత్రము .

విశ్వమన్యామభీవార తదన్యస్యామధి శ్రితమ్ ।

దివే చ విశ్వవేదసే పృథివ్యై చాకరం నమః ॥ 4 ॥

పదము .

విశ్వమ్ । అన్యామ్ । అభీవార । తత్ । అన్యస్యామ్ । అధి
శ్రితమ్ ।

దివే । చ । విశ్వవేదసే । పృథివ్యై । చ । అకరమ్ । నమః ॥ 4 ॥

అనువాదం :

ఈ సకల విశ్వం దివః పరివృతమైనది.

ఆ దివం పృథివిని ఆశ్రయించి ఉన్నది.

ఆ దివమునకు జగద్ధన భూతమైన పృథివికి

నమస్కరిస్తున్నాను.

॥ 4 ॥

ఇది ముప్పైరెండవ సూక్తం

సూక్తం - 33

జల - సూక్తం

ముఖి: శస్తాతి ॥ దేవత: అపస్సు ॥ ఛందస్సు: త్రిష్టప్ ॥ మంత్రములు ॥ 4 ॥

వినియోగం:- అర్థోత్థాపన కర్మలో, గోదాన సంస్కార కర్మలో మదుపర్క,
పాద్యోదకాభిమంత్రణంలో, నీరు పడనిచోట నీటికై చేసే
అజ్యహోమంలో పుష్పాభిషేకంలో, కలశాభి మంత్రణంలో
దీనికి వినియోగం.

మంత్రము :

హిరణ్యవర్ణాః శుచయః పావకా

యాసు జాతః సవితా యాస్వగ్నిః ।

యా అగ్నిం గర్భం దధిరే సువర్ణా

స్తాన అపః శం సోనా భవన్తు

॥ 1 ॥

పదము :

హిరణ్యవర్ణాః । శుచయః । పావకాః ।

యాసు । జాతః । సవితా । యాసు । అగ్నిః ।

యాః । అగ్నిమ్ । గర్భమ్ । దధిరే । సువర్ణాః ।

తాః । నః । అపః । శమ్ । సోనాః । భవన్తు ।

॥ 1 ॥

అనువాదం :

హిరణ్యవర్ణములు, పరిశుద్ధములు, పావనకారులు,

అయిన నీటిలో సూర్యుడు ఉదయిస్తున్నాడు.

అలాగే మేఘస్థములైన ఉదకములలో

విద్యుద్రూపంలో అగ్ని పుడుతున్నాడు.

సువర్ణములైన ఉదకములు అగ్నిని తమ గర్భంలో ధరిస్తున్నవి.

అవి మాకు ఆరోగ్యహేతువులు, సుఖహేతువులు అగుగాక! ॥1॥

పంశ్రమః :

యాసాం రాజా వరుణో యాతి మధ్యే

సత్యాన్తతే అవపశ్యన్ జనానామ్ ।

యా అగ్నిం గర్భం దధిరే సువర్ణా

స్తా న ఆపః శం స్యోనా భవన్తు ॥ 2 ॥

పదము :

యాసామ్ । రాజా । వరుణః । యాతి । మధ్యే ।

సత్యాన్తతే ఇతి సత్యం అన్తతే । అవపశ్యన్ । జనానామ్ ।

యాః । అగ్నిమ్ । గర్భమ్ । దధిరే । సువర్ణాః ।

తాః । నః । ఆపః । శమ్ । స్యోనాః । భవన్తు ॥ 2 ॥

అనువాదం :

రాజైన వరుణుడు ఏ నీటి నడుమ నుండి సత్యా సత్యాలను

వేర్పఱచి ప్రవర్తిల్లునో ఆ ఉదకములు అగ్నిని

తమ గర్భంలో ధరిస్తున్నవి.

అవి మాకు ఆరోగ్యహేతువులు సుఖహేతువులు అగుగాక! ॥2॥

పంశ్రమః .

యాసాం దేవా దివి కృణ్వన్తి భక్షం

యా అన్తరిక్షే బహుధా భవన్తి ।

యా అగ్నిం గర్భం దధిరే సువర్తా

స్తా న ఆవః శం స్యోనా భవన్తు

॥ 3 ॥

పదము :

యాసోమ్ । దేవాః । దివి । కృణ్వన్తి । భక్షమ్ ।

యాః । అన్తరిక్షే । బహుధా । భవన్తి ।

యాః । అగ్నిమ్ । గర్భమ్ । దధిరే । సువర్తాః ।

తాః । నః । ఆవః । శమ్ । స్యోనాః । భవన్తు

॥ 3 ॥

అనువాదం :

ఉదకసార భూతమైన అమృతం

ద్యులోకంలో ఇంద్రాదులకు భోజ్యం.

అవి అంతరిక్షంలో బహు విధాలుగా విస్తరిల్లుతున్నవి.

ఆ ఉదకములు అగ్నిని తమ గర్భంలో ధరిస్తున్నవి.

అవి మాకు ఆరోగ్యహేతువులు సుఖహేతువులు అగుగాక! ॥3॥

మంత్రము :

శివేన మా చక్షుషా పశ్యతావః

శివయా తన్వోప స్పృశత త్వచం మే ।

ఘృతశ్చుతః శుచయో యాః పావకా

స్తా న ఆవః శం స్యోనా భవన్తు

॥ 4 ॥

పదము :

శివేన¹ | మా | చక్షుషా² | పశ్యత³ | ఆపః⁴ |

శివయా¹ | తన్వా² | ఉప³ | స్పృశత⁴ | త్వచమ్⁵ | మే⁶ |

ఘృత¹ శ్చ² తః³ | శుచయః⁴ | యాః⁵ | పావకాః⁶ |

తాః¹ | నః² | ఆవః³ | శమ్⁴ | స్యోనాః⁵ | భవన్తు⁶

॥ 4 ॥

అనువాదం :

ఒ ఉదకములారా !

సుఖకర దృక్కులతో నన్ను బవలోకించండి.

శివంకరమైన మీ తనువుతో నా చర్మాన్ని స్పృశించండి.

లమృతాన్ని స్రవించే ఉదకములు

స్వతః పరిశుద్ధాలు, పరిశుద్ధకారకాలు.

అవి మాకు ఆరోగ్యహేతువులు, సుఖహేతువులు అగుగాక ! ॥4॥

ఇది ముచ్చైసూడన సూక్తం

సూక్తం - 34

మధు విద్య

ఋషి: అథర్వుడు ॥ దేవత : మధువనస్పతి ॥ ఛందస్సు : అనుష్టుప్ ॥ మంత్రములు. ॥ 5 ॥

వినియోగం:- సభాప్రవేశానికి ముందు మధుక మనే ఓషధిని నమిలి, ఈ మంత్రాన్ని జపిస్తూలోనికి ప్రవేశించాలి. వివాహకర్మలో మధుక మణిని రక్తసూత్రంతో వ్రేలికి కట్టుకొనవలెను. వివాహంలో శయనాగారంలో చేసే మధుకర్మలో, అశ్వమేధంలో దీనికి వినియోగం.

పంక్తము :

ఇయం వీరున్నధుజాతా మధునా త్వా ఖనామసి ।

మధోరధి ప్రజాతాసి సా నో మధుమతస్కృధి || 1 ||

పదము :

ఇయమ్ । వీరుత్ । మధుఽజాతా । మధునా । త్వా । ఖనామసి ।

మధోః । అధి । ప్రఽజాతా । అసి । సా । నః । మధుఽమతః ।

కృధి || 1 ||

అనువాదం :

ఈ * పిషధి మధురోత్పన్నమైనది.

మధువులో నిన్ను త్రవ్వకున్నారు.

ఈ మధువులోనుంచి జనించిన దానివి.

మమ్ము మధుర రసోపేతులను చెయ్యి. || 1 ||

పంక్తము :

జిహ్వయా అగ్రే మధు మే జిహ్వమూలే మధూలకమ్ ।

మమేదహ క్రతావసో మమ చిత్తముపాయసి || 2 ||

పదము :

జిహ్వయాః । అగ్రే । మధు । మే । జిహ్వఽమూలే । మధూల

కమ్ ।

మమ॑ । ఇత్॑ । అహ॑ । క్ర॑తౌ । అసే॑ । మమ॑ । చి॒త్తమ్ । ఇ॒ప
 ॒ ఆ॒యసి ॥ 2 ॥

అనువాదం :

నా జిహ్వ॑గ్రం॒పై తేన॑గా ప్రవర్తి॒ల్లు.
 జిహ్వ॑మూలం॒లో మధు॑లక రూపం॒లో ప్రవర్తి॒ల్లు
 నా కాయ॑కర్మ॒తో వ్యాపి॑ంచు.
 నా అంతః॑కరణం॒లో ప్రవేశి॑ంచు. ॥ 2 ॥

మంత్రము :

మధు॑మన్నే ని॒క్రమ॑ణం మధు॑మన్నే పరా॒యణమ్ ।
 వా॒చా వ॑దామి మధు॑మద్ భూ॒యాసం మధు॑సంద్య॒శః ॥ 3 ॥

పదము

మధు॑మత్ । మే । ని॒క్రమ॑ణమ్ । మధు॑మత్ । మే । పరా॒
 ॒ ఆ॒యనమ్ ।
 వా॒చా । వ॑దామి । మధు॑మత్ ॥ భూ॒యాసమ్ । మధు॑సంద్య॒శః
 ॥ 3 ॥

అనువాదం :

ఓ మధు॑లతా! నా సొన్నిహిత్యం స్వపర ప్రీతి కరమగుగాక!
 నా దూరగమనం మధుమతమగు గాక!
 నా వాక్కులు మధురమగుగాక!
 నేనుకూడ చూపరులకు మధువు వలె
 ప్రీతిపాత్ర మగుదును గాక!
 ॥ 3 ॥

పంక్తము :

మధో¹రస్మి మధు²తరో మదు³ఘాన్మధు⁴మత్తరః ।

మామి⁵త్ కిల త్వం వనాః శాఖాం మధు⁶మతీమివ ॥ 4 ॥

పదము :

మధోః । అస్మి । మధు²తరః । మదు³ఘాత్ । మధు⁴మత్²తరః ।

మామ్ । ఇత్ । కిల । త్వమ్ । వనాః । శాఖామ్ । మధు⁶మతీమ్

2 ఇవ ॥ 4 ॥

అనువాదం :

* ఓ మధుకలతా !

తేనె కంటె నేను తియ్యనివాడను.

మధుధార కంటె మధుమత్తురుడను.

ఓ మధుకలతా !

నా యందే నీ మాధుర్యమంతా నింపుతున్నావు గనుక

మధు యుక్తమైన కొమ్మను వలె జనం నన్ను సేవిస్తారు. ॥4॥

పంక్తము :

వరి¹ త్వా పరిత²త్నునేక్షు³వా⁴గామ⁵విద్విషే ।

యథా మాం కామి⁶న్యసో⁷ యథా మన్నా⁸పగా అసః ॥ 5 ॥

* మధుకలత : — తిప్పతీగె

Bassia Latifolia or Jonesia Asoka, L

Parra Jacana of Goensis, L, liquorice, L

పదము :

పరి॑ । త్వా॑ । పరి॒ఽతత్తు॑నా॑ ఇ॒క్షు॑డా॑ । అ॒గామ్ । అ॒వీ॒ఽద్వి॒షే ।
య॑ధా॑ । మామ్ । కా॒మి॒నీ॑ । అ॒సః । య॑ధా॑ । మత్ । న । అ॒ప॑

ఽగాః । అసః ॥ 5 ॥

అనువాదం :

నిపు సర్వవ్యాప్తమైన చెఱకుగడ వలె
మాధుర్యరసోపేతమైన మధుకంతో
మానినీ నాకూ పరస్పరం విరోధం లేకుండా చెయ్యి.
అలాగే నా కామిని నానుంచి నిడిపోకుండు గాక ! ॥ 5 ॥

ఇది ముప్పైనాలుగవ సూక్తం

సూక్తం - 35

తేజోబల దీర్ఘాయం సూక్తం

ఋషిః అధర్వదు॥ (ఆయుష్కాముడు)॥ దేవతః హిరణ్యమ్ ॥ చందస్సుః
1,3 జగతీ, 4 అనుష్టుప్ గర్భా చతుష్పదా త్రిష్టుప్ ॥ మంత్రములు ॥ 4 ॥

వినియోగం:- సర్వసంపత్కర్మలలో, ఆయుష్కాముడై చేసే కర్మలో, ఉప
సయన కర్మలో, ఆదిత్యమహాశాంతి కర్మలో. హిరణ్యగర్భ మహా
దానంలో దీనికి వినియోగం. అలాగే వ్రత విధి ఉదయం ఈ
సూక్తంతో ఆభరణాలులను రాజుకు పురోహితుడు ఇవ్వాలి.

మంత్రము :

యదా॑బ॒ధ్నన్ దా॒క్షాయ॑ణా హిర॑ణ్యం

శతా॑నీ॒కాయ॑ సు॒మన॑స్యమా॒నాః ।

తత్ తే బధ్నామ్యాయుషే వర్చసే
బలాయ దీర్ఘాయుత్వాయ శతశారదాయ

॥ 1 ॥

పదము :

యత్ అ2అబద్ధన్ దాక్షాయణాః పీరణ్యమ్ ।

శత2అనీకాయ సు2మనస్యమానాః ।

తత్ తే బధ్నామి ఆయుషే వర్చసే ।

బలాయ దీర్ఘాయు2త్వాయ శత2శారదాయ

॥ 1 ॥

అనువాదం :

దక్షపజాపతి సంతాన ప్రాయులైన మహర్షులు
మంచి మనసు కలవారై శతానీకునకు అభిషేకం చేసినారు.

పీరణ్యంతో కంకణ బంధనం చేసినారు.

అలాంటి పీరణ్యాన్ని ఓ ఆయురాది ఫలకాముడా !

నీ చేతికి కడుతున్నాను.

ఆయుర్వృద్ధి కోసం, తేజోవృద్ధి కోసం, బలప్రాప్తి కోసం
నూరేళ్ళు జీవించడం కోసం

నీ కీ పీరణ్యబంధనం చేస్తున్నాను.

॥ 1 ॥

మంత్రము :

నై నం రక్షాంసి న పీశాచాః సహస్రే

దేవానామోషః ప్రథమజం హ్యేతత్ ।

పదము

సమా¹నామ్ । మా²సామ్ । ఋతు³భిః । త్వా । వయమ్ ।

సమ్⁴వత్సర⁵స్య । వయసా । పిపర్మి ।

ఇద్వా⁶గ్ని⁷ ఇతి⁸ । విశ్వే⁹ । దేవాః । తే । అను¹⁰ ।

మన్యంతామ్ । అహ్¹¹ణీయమానాః

॥ 4 ॥

ఇతి షష్ఠో¹² అనువాకః

ఇతి వ్రధమం కాణ్డమ్¹³.

అనువాదం .

ఓ సర్వసంపత్కాముడా !

నిన్ను సంవత్సర, మాస, ఋతువులతో

మేము సంపూర్ణాయుష్కుని చేస్తున్నాము.

సంవత్సర రూపమైన క్షీరంతో సంపూర్ణుని చేస్తున్నాము.

ఇంద్రాగ్నులు, విశ్వదేవతలు ఈ కర్మను

క్రోధరహితులై అనుమతింతురుగాక !

॥ 4 ॥

ఇది ఋషివైష్ణవ ఐదవ సూక్తం

ఇది ఆరవ అనువాకం

ఇది మొదటి కాండ

విశ్వవిద్యసంఘం

అనువాకం : 1

సూక్తం - 1

గుహ్యవిద్య

ఋషి: వేనుడు : || దేవత: బ్రహ్మ || చందస్సు: 1, 2, 4, 5 త్రిష్టుప్, 3 జగతి: మంత్రములు : || 6 ||

వినియోగం :- కామితార్థసిద్ధికి చేసే కర్మలో, కోరిక తీరుతుందా, లేదా అని తెలుసుకోడానికి, పోయిన వస్తువులగూర్చిన ప్రశ్నలలో, వివాహానికి ముందు వదువు పొభాగ్యాది లక్షణ విజ్ఞానానికి చేసే కొన్ని కర్మలలో, విశ్వకర్మహోమంలో దీనికి వినియోగం.

మంత్రము :

వే॒న॒స్తత్ ప॑శ్యత్ ప॒రమం॑ గుహా॒

యద్ య॒త్ర వి॒శ్వం భ॑వత్యే॒కరూ॑పం ।

ఇ॒దం పృ॑శ్నీ॒రదు॑హ॒జ్ఞాయ॑మా॒నాః

స్వ॒ర్విదో॑ అ॒భ్యునూ॑ష॒తవ్రాః॑

|| 1 ||

పదము .

వే॒నః । తత్ । ప॑శ్యత్ । ప॒రమమ్ । గుహా॒ ।

యత్ । య॒త్ర । వి॒శ్వమ్ । భ॑వతి । ఏ॒కరూ॑పమ్ ।

ఇ॒దమ్ । పృ॑శ్నీః । అదు॑హత్ । జాయ॑మా॒నాః ।

స్వ॒ఃవిదో॑ । అభి॒ । అనూ॑ష॒త । వ్రాః॑

|| 1 ||

అనువాదం :

గుహలో (నర్వప్రాణిహృదయంలో) ఏ పరబ్రహ్మ ఉన్నాడో,
 ఏ బ్రహ్మలో సమస్త విశ్వం ఏకాకారం అవుతుందో,
 ఆ బ్రహ్మను వేనుడు (సూర్యుడు) చూచినాడు.
 పృశ్ని (ఆదిత్యుడు)
 ఈ భూతభౌతిక ప్రపంచజాతాన్ని వ్యక్తం చేసినాడు.
 ఆయనను ఉత్పాద్య మానులైన ప్రజలు
 తమకు సృష్టి కర్తగా గ్రహిస్తున్నారు.
 ఆయనను సమ్ముఖుని చేసికొనుటకై స్తుతిస్తున్నారు. " 1 "

మంత్రము :

ప్ర తద్ వోచేద్ అమృతస్య విద్వాన్

గస్తర్వో ధామ పరమం గుహా యత్ ।

శ్రీదీ పదాని నిహితా గుహాస్య

యస్తాని వేద స పితృష్పితాసత్

॥ 2 ॥

పదము :

ప్ర । తద్ । వోచేత్ । అమృతస్య । విద్వాన్ ।

గస్తర్వః । ధామ । పరమమ్ । గుహా । యత్ ।

శ్రీదీ । పదాని । నిహితా । గుహా । అస్య ।

యః । తానీ । వేద । సః । పితృః । పితా । అసత్

॥ 2 ॥

అనువాదం :

అవినాశి అయిన బ్రహ్మను ఎరిగిన ఆదిత్యుడు
 ఆయన పరమోత్కృష్ట స్థానం హృదయము నందే
 అన్న తత్వాన్ని ఉపాసకులకు ఉపదేశించు గాక !
 పరమాత్మకు చెందిన మూడు పదములు
 గుహలో నిహితములై ఉన్నవి.
 శమదమాది సంపన్నుడైన అధికారి
 ఆ నిష్కళ బ్రహ్మను సాక్షాత్కరింప జేసుకుంటాడు.
 ఆ విద్వాంసుడు తన తండ్రీకికూడ తండ్రీ అవుతాడు ॥ 2 ॥

మంత్రము .

స నః పితా జనితా స ఉత బన్ధుః
 ధామని వేద భువనాని విశ్వా ।
 యో దేవానాం నామథ ఏక ఏవ
 తం సంప్రశ్నం భువనా యన్తి సర్వా ॥ 3 ॥

పదము :

సః । నః । పితా । జనితా । సః । ఉత । బన్ధుః ।
 ధామని । వేద । భువనాని । విశ్వా ।
 యః । దేవానామ్ । నామథః । ఏకః । ఏవ ।
 తమ్ । సంప్రశ్నమ్ । భువనా । యన్తి । సర్వా

అనువాదం :

ఆ సూర్యాత్మకుడైన పరమాత్మ
మాకు పాలకుడు, ఉత్పాదకుడు.
ఆయనే బంధువు. ఆయన స్వర్గాది స్థానములను,
విశ్వ భూతజాతములను ఎరుగును.
ఆ పరమాత్మ ఒక్కడే దేవతల
నామధేయము లన్నిటిని వహిస్తున్నాడు.
ఆయనెవరో తెలుసు కొనవలెనని
సర్వ భువనములు ప్రశ్నించు కొంటున్నవి.

॥ 3 ॥

మంత్రము :

పరి ద్యావా పృథివీ సద్య ఆయ

ముపాత్తిష్ఠే ప్రథమజామృతస్య ।

వాచమివ వర్తరీ భువనేష్ఠా

ధాన్యురేష నన్వేషి అగ్నిః

॥ 4 ॥

పదము :

పరి । ద్యావాపృథివీ ఇతి । సద్యః । ఆయమ్ ।

ఉప । ఆపాత్తిష్ఠే । ప్రథమజామ్ । ఋతస్య ।

వాచమ్ ఇవ । వర్తరీ । భువనేష్ఠాః ।

ధాన్యుః । ఏషః । నను । ఏషః । అగ్నిః

॥ 4 ॥

అనువాదం :

సర్వ జగత్తును వెంటనే సంపూర్ణంగా తెలుసు కున్నాను.
భూతభౌతిక ప్రపంచ జాతమున కంటె పూర్వం ఉత్పన్నమైన

సూత్రాత్మ వలెనే నేను సర్వ జగద్వ్యాపకుడ నౌతున్నాను.
 చెప్పగానే వినువారికి ఆ సంగతి తెలిసి
 పోవునట్లుగా ఈ పరమాత్మ నాకు తెలుస్తున్నాడు.
 అతనే సర్వభూత వ్యాపకుడుగా,
 పోషకుడుగా, భోక్తగా ఉన్నాడు.
 ఈ పరమాత్మ అగ్నియే కదా!

॥ 4 ॥

మంత్రము:

పరి విశ్వా భువనాన్యాయమృతస్య
 తస్తుం వితతం దృశే కమ్ ।
 యత్ర దేవా అమృతమానశానాః
 సమానే యోనావధ్యైరయస్త

ః 5 ॥

పదము,

పరి । విశ్వా । భువనాని । ఆయమ్ । ఋతస్య ।
 తస్తుమ్ । వితతమ్ । దృశే । కమ్ ।
 యత్ర । దేవాః । అమృతమ్ । ఆనశానాః ।
 సమానే । యోనా । అధి । ఐరయస్త

॥ 6 ॥

అనువాదం:

విశ్వభువనములు జ్ఞానోత్పత్తికి ముందే నాకు తెలుసు.
 ఋతరూపుడైన బ్రహ్మకు పటమునకు తంతువులు వలెనే
 సర్వవ్యాప్తమైన బ్రహ్మను తెలుసుకున్నాను.

ఏ బ్రహ్మలో ఇంద్రాది దేవతలు
అమృతానందాన్ని అనుభవిస్తున్నారో
ఆ కారణభూత బ్రహ్మమందే
అలా లీనమై పోతున్నాను.

॥ 5 ॥

ఇది మొదట సూక్తం

సూక్తం-2

వికేశ్వర సూక్తం

ఋషి: మాతృనామ ॥ దేవత: గంధర్వాపురణలు ॥ ఛందస్సు: 1 విరాడ్ జగతి
2, 3 త్రిష్టుప్: 4 త్రిషాద్ విరాజ్ఞామ గాయత్రి. 5 భరిగమష్టుప్ ॥
మంత్రములు ॥ 5 ॥

వినియోగం :- మాతృనామ గణంలోని సూక్తమిది. గంధర్వ, రాక్షస, అప్పరో
భూతగ్రహాది శాంతికి చేసే సర్వాధిహోమంలోను, చతుష్ప
థంలో చేసే మృణ్మయ కపాలాది హోమంలోను, పృథ, మాంస, మధు, హిరణ్యపాంస్వాది ఘోర వర్షణాదులలో చేసే
అజ్యహోమంలో, గ్రహయజ్ఞంలో ప్రధానహోమానంతరం
శాంత్యర్థమై చేసే అజ్యహోమంలో దీనికి వినియోగం. అశ్వమే
ధంలో బ్రహ్మ (ఋత్విక్కు) సంవత్సరాంతంలో రావలసిన
అశ్వాన్ని పంపుతూ ఈ సూక్తం పఠిస్తాడు.

మంత్రము:

ది॒వ్యో గ॒న్ధర్వో భు॑వనస్య యస్పతి

రే॒క ఏ॒వ న॑మస్యో॒ విక్షీ॑డ్యః ।

తం త్వా యామి బ్రహ్మణా ది॒వ్యదే॒వ

నమ॑స్తే అస్తు ది॒వి తే స॒ధస్థమ్

॥ 1 ॥

వదము.

ది॒వ్యః । గ॒న్ధర్వః । భు॑వనస్య । యః । ప॒తీః ।

ఏ॒కః । ఏ॒వ । న॒మస్య॑ః । వి॒క్ష । ఈ॒డ్యః ।

తమ్ । త్వా । యా॒మి । బ్ర॒హ్మ॑ణా । ది॒వ్య । దే॒వ ।

నమః । తే । అ॒స్తు । ది॒వి । తే । స॒ధ॒ఽస్థమ్ ॥ 1 ॥

అనువాదం:

ద్యులోకంలోని నూర్కుడు

పృథివ్యాది లోకానికి

వృష్ట్యాది రూపంతో పోషకు డౌతున్నాడు.

ప్రజలలో ఆయన ఒక్కడే

నమస్కరింపదగిన వాడు, స్తుతింప దగినవాడు.

ఆ పరమాత్మతో నిన్ను సంయోగింప జేస్తున్నాను.

ఓ దివ్యడా! ఓ దేవా! నీ కిదే నా నమస్కారం.

నీ ఆవాస స్థానం దివిలోనే కదా!

॥ 1 ॥

మంత్రము:

ది॒వి స్పృ॒ష్టో య॒జతః॑ సూర్య॑త్వ

గవ॑యాతా హ॒ర॒ణో దై॒వ్యస్య॑ ।

మృ॒డాద్ గ॒న్ధర్వో భు॑వనస్య య

స్ప॒తిరే॑క ఏ॒వ న॒మస్య॑ః సు॒శే॒వాః ॥ 2 ॥

వదము.

ది॒వి । స్పృ॒ష్టః । య॒జతః॑ । సూర్య॑త్వక్ ।

అవ॑యాతా॑ । హ॑ర॑సః । దై॑వ్యస్య॑ ।

మృ॑డాత్ । గ॒స్తర్వః॑ । భు॑వనస్య॑ । యః ।

ప॑తిః । ఏ॒కః । ఏ॒వ । న॒మస్య॑ః । సు॒శే॒వాః

॥ 2 ॥

అనువాదం :

దివిలో నున్నవాడు, యజనీయుడు,
సూర్య సమానవర్ణుడు, దేవులకోధనివారకుడు,
సుఖప్రదాత కూడా ఆయనే.

ఆ గంధర్వుడు (అదిత్యుడు) భువన పతి.

ఆయ నొక్కడే నమస్కారార్హుడు. సేవాసులభుడు

॥ 2 ॥

మంత్రము.

అన॑వద్యా॑భిః స॒ము జగ్మ॑ ఆ॒భి

ర॒వ్సరా॑స్వపి గ॒స్తర్వ ఆ॑సిత్ ।

స॒ముద్ర॑ ఆ॒సాం సద॑నం మ ఆ॒హు

ర్య॑తః స॒ద్య ఆ॒ చ పరా॑ చ య॒న్తీ

॥ 3 ॥

పదము:

అన॑వద్యా॑భిః । స॒మ్ । ఓం ఇ॒తి । జగ్మి॑ । ఆ॒భిః ।

అ॒వ్సరా॑ను । ఆ॒పి । గ॒స్తర్వః । ఆ॑సిత్ ।

స॒ముద్రే॑ । ఆ॒సామ్ । సద॑నమ్ । మే । ఆ॒హుః ।

య॑తః । స॒ద్యః । ఆ॒ చ । పరా॑ చ । య॒న్తీ

॥ 3 ॥

అనువాదం :

వ్రతస్త రూపం గల అప్సరసలతో గంధర్వుడు సంగతుడైనాడు.
ఆ అప్సరసల స్థానం సముద్రంలో కలదని అభిజ్ఞులు చెప్తారు.
ఆ ఆదిత్యుని నుంచి సూర్యోదయ
సమకాలంలోనే వారు వస్తారు.
అస్తమయ కాలంలో తిరిగి వెళ్ళిపోతారు. || ౩ ||

మంత్రము :

అ॒భ్రీ॒యే వి॒ద్యు॒న్న॒క్ష॒త్రి॒యే యా
వి॒శ్వా॒వ॒సుం గ॒న్తర్వం స॒చ॒ధ్వే ।
తా॒భ్యో వో దే॒వీ ర్న॒మ ఇత్ కృ॒ణోమి || 4 ||

పదము :

అ॒భ్రీ॒యే । ది॒ద్యుత్ । న॒క్ష॒త్రి॒యే । యాః ।
వి॒శ్వ॒వ॒సుమ్ । గ॒న్తర్వమ్ । స॒చ॒ధ్వే ।
తా॒భ్యః । వః । దే॒వీః । న॒మః । ఇత్ । కృ॒ణోమి || 4 ||

అనువాదం :

ఓ అ॒భ్రములారా !
ద్యౌతన స్వభావులారా !
నక్షత్ర రూపులారా !
మీరు 'విశ్వావసువు' అనే గంధర్వునితో సంగతులు కండు.
ఈ మీకు నమస్కరిస్తున్నాను. || 4 ||

మంత్రము :

యాః ర్గ॒న్తా స్త మి॒షీ చ యోక్ష॑కా॒మా మనో॑ము॒హః ।

తాభ్యో గన్తర్వపత్నిభ్యోప్సరాభ్యో కరం నమః ॥ ౧ ॥

యాః । క్షన్దాః । తమిషీచయః । అక్షఽకామాః । మనఃఽముహాః ।

తాభ్యః । గన్తర్వఽపత్నిభ్యః । అప్సరాభ్యః । అకరమ్ । నమః

॥ ౧ ॥

అనువాదం :

మనుష్యులను ఆవేశించి ఉపద్రవకారు లవుతున్నట్టి,
బలవత్తులైనట్టి, మోహింప జేయునట్టి,
ఆ అప్సరసలు గంధర్వ పత్నులు,
వారికి నమస్కరిస్తున్నాను.

॥ ౧ ॥

ఇది రెండవ సూక్తం

సూక్తం - ౩

ఆరోగ్య సూక్తం

ఋషిః అంగిరసుడు ॥ దేవత. (ఆస్రావ) భైషజమ్ ॥ ఛందస్సు. 1-5 అను
ష్టుప్. 6 త్రిపదా స్వారాధుపరిష్టా న్మహా బృహతీ ॥ మంత్రములు : ॥ 6 ॥

వినియోగం :- జ్వర, అతిసార, మూత్రవనాదీత్రాణాం శాంతికై చేసే ప్రక్రియలో
దీనికి వినియోగం.

మంత్రము :

అదో యదవధావత్యవత్కమధి పర్వతాత్ ।

తత్ తే కృణోమి భేషజం సుభేషజం యథాససి ॥ 1 ॥

పదము .

అదః | యత్ | అవ॒॒౭ధా॑వతి | అవత్॒౭కమ్ | అధి॑ | పర్వ॑తాత్ |
తత్ | తే | కృ॒॒ణోమి | భే॒॒షజమ్ | సు॒॒౭భే॑షజమ్ | యథా॑ | అస॑సి
॥ 1 ॥

అనువాదం .

పర్వతం నుంచి క్రిందికి పరుగిడుతున్న సెలయేటి నుంచి
వ్యాధి నివృత్త్యర్థమై * ఔషధాన్ని సిద్ధం చేస్తున్నాను.
అది సర్వ శ్రేష్ఠమైన ఔషధం కాగలదు. ॥ 1 ॥

మంత్రము .

ఆద॒జ్ఞా కువి॒ద॒జ్ఞా శతం॑ యా భే॒॒షజా॑ని॒ తే |
తే॒॒షామ॑సి త్వమ్మత్త మమనా॒స్రావ మ॑రోగ॒ణమ్ ॥ 2 ॥

పదము :

ఆత్ | అజ్ఞ | కువిత్ | అజ్ఞ | శతమ్ | యా | భే॒॒షజా॑ని॒ | తే |
తే॒॒షామ్ | అసి | త్వమ్ | ఉత్॒౭తమ్ | అనా॒స్రావమ్ | అరో॑
గణమ్ ॥ 2 ॥

అనువాదం :

ఓ ఓషధీ! నీవు ఉపయోగానంతరమే రోగాన్ని నివర్తింపు.
అనేక రకాలైన అతిసారాది రోగాలు
ఓ ఓషధీ! నీ నజాతీయాలైన శతాధిక ఔషధాలు కలవి.

* (సాయణభాష్యాన్ని బట్టి ముంజపర్వతం మీది దర్ప ఈ ఔషధాన్ని
సిద్ధం చేయటంలో ఉపయోగపడుతుంది.)

వాసిలో నీవు ఉత్తమమైన దానవు. అతిసారాది రోగాలను,
తమ్మల రోగాన్ని నివర్తింప జేయగలదానవు. || 2 ||

మంత్రము;

నీచైః ఖనన్త్యసురా అరుస్రాణమిదం మహత్ ।
తదాస్రావస్య భేషజం తదు రోగ మనీనశత్ || 3 ||

పదము.

నీచైః ఖనన్తి । అనురాః । అరుఃస్రాణమ్ । ఇదమ్ । మహత్ ।
తత్ । అస్రావస్య । భేషజమ్ । తత్ । ఓం ఇతి । రోగమ్ । అనీ
నశత్ || 3 ||

అనువాదం :

ఈ కనబడుతున్న పెద్ద వ్రణముఖాన్ని
అసురులు లోపలి నుంచి తొలిచి వేస్తారు.
ఈ ఔషధం ఆ రోగనివర్తకం.
ఇదే అతిసారాది రోగాలను సమూలంగా నశింపజేస్తుంది. ||3||

మంత్రము

ఉపజీక ఉద్భరన్తి సముద్రా దధి భేషజమ్ ।
తదాస్రావస్య భేషజం తదు రోగ మశీశమత్ || 4 ||

పదము :

ఉపజీకాః । ఉత్ । భరన్తి । సముద్రాత్ । అధి । భేషజమ్ ।

ఆరాక్షసులు వదలిన రోగరూపాలైన బాణాలు
మాకు దూరంగా పడిపోవుగాక !

॥ 6 ॥

ఇది మూడవ సూక్తం

సూక్త - 4

రోగ నివారకమైన జంగిడబంధనం

ఋషి: అభర్వుడు ॥ దేవత : జంగిడమణి ॥ ఛందస్సు : 1 విరాట్ ప్రస్తార పంక్తి
2-8 అనుష్టుప్ ॥ మంత్రములు : ॥ 6 ॥

వినియోగం:- కృత్యాదూషణార్థం, ఆత్మరక్షణార్థం, విఘ్నశమనార్థం, జంగిడ
వృక్షమణిని కట్టుకొనుటలో దీనికి వినియోగం.

మంత్రము :

దీ॒ర్ఘాయు॒త్వా॒య బృ॒హతే॒ రణా॒
యా॒రి॒ష్మ॒న్తో దక్ష॑మా॒ణాః సదై॑వ ।

మణిం వి॒ష్క॒న్తదూ॑షణం

జ॒జ్ఞి॒డం బి॒భృ॒మో వయమ్

॥ 1 ॥

పదము .

దీ॒ర్ఘాయు॒త్వా॒య । బృ॒హతే॒ । రణా॒య ।

యా॒రి॒ష్మ॒న్తః । దక్ష॑మా॒ణాః సదా॑ । ఏ॒వ ।

మణిమ్ । వి॒ష్క॒న్తదూ॑షణమ్ ।

జ॒జ్ఞి॒డమ్ । బి॒భృ॒మః । వయమ్

॥ 1 ॥

మంత్రము :

అ॒యం వి॒ష్క॑న్తం స॒హతే॑యం బా॒ధతే॑ అ॒త్రి॒ణః ।

అ॒యం నో॑ వి॒శ్వభే॑షజో జ॒గ్గి॒దః పా॒త్వంహ॑సః ॥ ౩ ॥

పదము :

అ॒యమ్ । వి॒శ్క॑న్తమ్ । స॒హతే॑ । అ॒యమ్ । బా॒ధతే॑ । అ॒త్రి॒ణః ।

అ॒యమ్ । నః । వి॒శ్వ॒భే॒షజః । జ॒గ్గి॒దః । పా॒తు । అంహ॑సః॥ ౩ ॥

అనువాదం :

ఈ జంగిడమణి పరకృతాన్ని అభిభవించ గలదు.

భక్షకములైన కృత్యాదులను బాధించగలదు.

సర్వరోగ నివారకమైన ఈ మణి

పాపమునుంచి మమ్ము రక్షించుగాక ! ॥ ౩ ॥

మంత్రము :

దే॒వైర్ద॒త్తేన॑ మ॒ణినా॑ జ॒గ్గి॒దేన॑ మ॒యోభు॑వా ।

వి॒ష్క॑న్తం స॒ర్వా ర॒క్షాంసి॑ వ్యా॒యామే॑ స॒హమ॑హే ॥ 4 ॥

పదము :

దే॒వైః । ద॒త్తేన॑ । మ॒ణినా॑ । జ॒గ్గి॒దేన॑ । మ॒యఃభు॑వా ।

వి॒శ్క॑న్తమ్ । స॒ర్వా । ర॒క్షాంసి॑ । వి॒శ్క॑న్తయామే । స॒హమ॑హే ॥ 4 ॥

అనువాదం .

దైవ దత్తమైన, సుఖమయమైన జంగిడ మణితో

విష్ముకారిణులైన సర్వరాక్షసులను

సంచరించ కుండా నిగ్రహింప గలం.

॥ 4 ॥

మంత్రము

శ॒ణ్ణ మా జ॒గ్గిడ॒శ్చ వి॒ష్క॒న్దాద॒భి రక్ష॑తామ్ ।

అ॒ర॒ణ్యాద॒న్య ఆభృ॑తః కృ॒ష్యా అ॒న్యో ర॒సేభ్యః ॥ 5 ॥

పదము :

శ॒ణ్ణః । చ । మా । జ॒గ్గిడః । చ । వి॒ష్క॒న్దాత్ । అ॒భి । రక్ష॑తామ్ ।

అ॒ర॒ణ్యాత్ । అ॒న్యః । ఆ॒భృ॑తః । కృ॒ష్యాః । అ॒న్యః । ర॒సేభ్యః ॥ 5 ॥

అనువాదం :

* శణము, జంగిడము, ఈ రెండూ విఘ్నముల నుంచి

నన్ను అభిరక్షించు గాక !

వీటిలో అరణ్యం నుంచి తెచ్చినది ఒకటి.

మొక్కల నుంచి తీసినది మఱొకటి.

॥ 5 ॥

మంత్రము :

కృ॒త్యాదూ॒షిర॒యం మ॒ణిర॒థో అ॒రాతి॒దూషిః॑ ।

అ॒థో స॒హస్వాన్ జ॒గ్గిడః

ప్ర॒ణ ఆ॒యాంషి తా॒రిషత్

॥ 6 ॥

పదము :

కృ॒త్యా॒దూ॒షిః । అ॒యమ్ । మ॒ణిః । అ॒థో॒ఞ్తి । అ॒రాతి॒దూ॒షిః ।

* (మణి బంధన సూత్రానికి ప్రకృతి భూతమైనది.)
అశ్వ. 10

అథోఽథి । సహస్వాన్ । జగ్జీదః । ప్ర । నః । ఆయాంషి । తారి
షత్ ॥ 6 ॥

అనువాదం :

ఈ మణి పరప్రయుక్త పీడను తొలగించు నది.

అంతే కాక శత్రు దూషకమైనది.

బలసంపన్నమైన ఈ మణి

మా ఆయుస్సును వృద్ధి పొందించు గాక ! ॥ 6 ॥

ఇది నాలుగవ సూక్తం.

సూక్తం - 5

ఇంద్ర స్తోత్రం

ఋషిః శృగువుః అథర్వుడు ॥ దేవతః ఇంద్రుడు ॥ చందస్సుః 1 విష్ణుదశరి
ష్టాద్ బృహతీ, 2 విరాడుపరిష్టాద్ బృహతీ, 3 విరాట్ సత్యాబృహతీ,
4 జగతీ పురోవిరాట్ త్రిష్టుప్, 5-7 త్రిష్టుప్ ॥ మంత్రము : ॥ 7 ॥

వినియోగం:- బరికాముడు చేసే ఇంద్రయాగాదులలో, మహాకాంతిలో దీనికి
వినియోగం.

మంత్రము :

ఇన్ద్రో జుషస్వ ప్ర వహ యాహి శూర హరిభ్యామ్ ।

విభా సుతన్య మతేరిహ మధోశ్చకానశ్చారుర్మదాయ ॥ 1 ॥

పదము.

ఇన్ద్రో, జుషస్వ, ప్ర, వహ, ఆ, యాహి, శూర, హరిభ్యామ్

పి॑బ | సుత॑స్య | మ॒తేః | ఇ॒హ | మ॒ధోః | చ॒కా॑నః | చా॒రుః |

మదా॑య || 1 ||

అనువాదం .

ఓ ఇంద్రా ! పీతుడవు కమ్ము.

కామితార్థాన్ని ప్రసాదించు.

ఓ శూరుడా ! 'హరి' నామక అశ్వాల మీద

మా యజ్ఞానికి రా.

ఇక్కడ హవనం చేసే మధురసంలో భాగాన్ని పానం చెయ్యి.

ఇది నిర్మలమై మదోత్పత్తికి కారణ మగుగాక ! || 1 ||

మంత్రము .

ఇ॒న్ద్రో జ॒రర॑ం న॒వ్యో న పృ॒ణస్వ॑ మ॒ధోర్ది॒వో న |

అ॒స్య సుత॑స్య స్వ॒ర్ణోప॑ త్వా మదాః సు॒వాచో॑ అ॒గుః || 2 ||

పదము :

ఇ॒న్ద్రో | జ॒రర॑మ్ | న॒వ్యః | న | పృ॒ణస్వ॑ | మ॒ధోః | ది॒వః | న |

అ॒స్య | సుత॑స్య | స్వ॒ర॒ణః | న | ఉ॒ప॑ | త్వా | మదాః | సు॒వాచాః |

అ॒గుః || 2 ||

అనువాదం :

నూతనుని వలె ఈ మధురసంతో

ఓ ఇంద్రా ! నీ జరరాన్ని నింపుకో.

స్వర్గసంబంధమైన అమృతంతో వలె

ఈ సోమ సంబంధమైన సూక్తులు

స్వర్గంలో మదకర రసముల వలె

ఇక్కడ నీకు లభించు గాక !

॥ 2 ॥

మంత్రము :

ఇ॒న్ద్ర స్తు॒రా॒షా॒ణ్ణీ॒తో వృ॒తం యో జ॒ఘాన॑ య॒తీర్ను॑ ।

బి॒భేద॑ వ॒లం భృ॒గుర్ను స॑స॒హి శ॒త్రూన్ మదే॑ సోమ॑స్య॥ ౩॥

పదము .

ఇ॒న్ద్రః । తు॒రా॒షా॒ద్ మి॒త్రః । వృ॒తమ్ । యః । జ॒ఘాన॑ ।

య॒తీః । న ।

బి॒భేద॑ । వ॒లమ్ । భృ॒గుః । స॑ । స॒స॒హి । శ॒త్రూన్ । మదే॑ ।

సోమ॑స్య ॥ ౩ ॥

అనువాదం :

శత్రువులను అతివేగంగా అభిభవించే

సర్వప్రాణి మిత్రభూతుడయిన ఇంద్రుడు

వృత్రాసురుని సంహరించిన వాడు.

యతులవలె, ఆ భృగువువలె

బలుడనే అనురుని విహరించినాడు.

సోమపాన ప్రభావం వల్లనే ఆయన

ఈ శత్రువుల నందరినీ అభిభవించినాడు.

॥ ౩ ॥

మంత్రము :

ఆ త్వా విశ॑న్తు సు॒తాన॑ ఇ॒న్ద్ర పృ॒ణస్వ॑

కుక్షి॑ వి॒ద్ధి శ॒క్ర ధి॒యేహ్య॑ నః ।

శ్రుధి హవం గిరో మే జుషస్వేన్ద్ర

స్వయుగ్నిర్మతేన్వహ మహే రణాయ

॥ 4 ॥

పదము.

ఆ । త్వా । విశన్తు । సుతాసః । ఇన్ద్ర । పృణన్వ ।

కుక్షీఐతి । విద్ధి । శక్ర । ధియా । ఆ । ఇహి । ఆ । నః ।

శ్రుధి । హవమ్ । గిరః । మే । జుషస్వ । ఆ । ఇన్ద్ర ।

స్వయుక్ ౭భిః । మత్స్వ । ఇహ । మహే । రణాయ

॥ 4 ॥

అనువాదం

ఓ ఇంద్రుడా! ఈ సోమరసం నీలో ప్రవేశించు గాక!

దానితో నీ కుక్షిద్వయం నింపుకొని వృద్ధిపొందించు

ఓ శక్రా! మా స్తుత్యాదిరూప కర్మతో మా వద్దకు రమ్ము.

మా అహ్వనాన్ని విను

నా స్తుతి రూపమైన వాక్కులను స్వీకరించు.

ఓ ఇంద్రా! ఈ యజ్ఞంలో నీ మిత్రులైన దేవతలతో పాటు

సోమపానంతో తృపుడవు కమ్ము.

మా కర్మ ఫలసిద్ధి కోసమై ఇవి ప్రవర్తిల్లుగాక!

॥ 4 ॥

మంత్రము :

ఇన్ద్రస్య ను ప్రా వోచం వీర్యా౭ది

యానీ చకార ప్రథమానీ వజ్రీ ।

పదము .

అహాన్ . అహిమ్ . పర్వతే . శిశియాణమ్ .
 త్వష్టా . అస్మై . వజ్రమ్ . స్వర్యమ్ . తతక్ష .
 వాగ్రాః ౭ ఇవ . ధేనవః . స్యన్తమానాః .
 అఙ్జః . సముద్రమ్ . అవ . జగ్ముః . ఆపః

॥ 6 ॥

అనువాదం

పర్వతంపై పడుకున్న అహిని చంపినాడు.
 వృత్రాసురుని తండ్రియైన త్వష్ట
 ఇంద్రుని కోసమై వజ్రాయుధాన్ని పదును పెట్టినాడు.
 అరుస్తున్న ధేనువుల ఎలె క్రిందికి ప్రవహిస్తున్న నదులు
 నిర్నిరోధంగా సముద్రాన్ని చేరుకొన్నవి.

॥ 6 ॥

మంత్రము .

వృషాయమాణో అవృణీత సోమం
 త్రికద్రుకేష్వపిబత్సుతస్య .
 ఆ సాయకం మఘవాదత్తి వజ్ర
 మహన్నేనం ప్రథమజా మహినామ్

॥ 7 ॥

పదము :

వృష ౭ యమానః . అవృణీత . సోమమ్ .
 త్రి ౭ కద్రుకేషు . అపిబత్ . సుతస్య .

ఆ । సాయకమ్ । మఘ౭వా । అదత్త । వజ్రమ్ ।

అహన్ । ఏనమ్ । ప్రథమ౭జామ్ । అహీనామ్ ॥ 7 ॥

ఇతి ప్రథమోఽనువాకః

అనువాదం :

వృషభమువలె ఇంద్రుడు
సోమాత్మకమైన ఆహారాన్ని వరించినాడు
సోమయాగములలో అభిమతమైన సోమరసాన్ని త్రాగినాడు.
అందుతో బలవంతుడై ఇంద్రుడు
శత్రుఘాతుకమైన వజ్రాన్ని చేత బట్టినాడు.
అసురులలో ప్రథమజాతుడైన
వృత్రాసురుని సంహరించినాడు. ॥ 7 ॥

ఇది ఐదవ సూక్తం

ఇది మొదటి అనువాకం

అనువాకం : 2

సూక్తం - 6

అగ్నిస్తోత్రం

ఋషిః శౌనతుడు; (సంపత్కాముడు ॥ దేవత : అగ్ని॥ చందస్సు: 1-3 త్రిష్టుప్;
4 పతుష్పద౭౭ర్షీపంక్తి; 5 విరాట్ ప్రస్తారపంక్తి॥ మంత్రములు: ॥5॥

వినియోగం :- సంపత్కాముడు ఈ సూక్తంతో అగ్నియాగం చేస్తాడు. భూతరోగ,
చోరాది భయనంకరితమైన కాలంలో వాని శాంతికై దీనితో అష్ట
హోమం చేస్తారు. అగ్నివయవంలో బ్రహ్మ ఈ సూక్తాన్ని పఠి
స్తాడు. మహాశాంతి కర్మలో కూడ దీనికి వినియోగం. రాజు
దీపారాధన చేస్తూ ఈ సూక్తం పఠిస్తాడు.

మంత్రము :

సమాస్త్వాగ్న ఋతవో వర్తయన్తు

సంవత్సరా ఋషయో యానీ సత్యా ।

సం దివ్యేన దీదిహి రోచనేన

విశ్వా ఆ భాహి ప్రదిశశ్చతస్రః

॥ 1 ॥

పదము .

సమాః । త్వా । అగ్నే । ఋతవః । వర్తయన్తు ।

సమ్వత్సరాః । ఋషయః । యానీ । సత్యా ।

సమ్ । దివ్యేన । దీదిహి । రోచనేన ।

విశ్వాః । ఆ । భాహి । ప్రదిశః । చతస్రః

॥ 1 ॥

అనువాదం :

ఓ అగ్ని ! సంవత్సరములు నిన్ను వృద్ధిపొందించుగాక !

ఋతువులు నిన్ను వృద్ధిపొందించుగాక !

తదంగ భూతములైన పక్షమాన దివసాదులు

నిన్ను వృద్ధిపొందించుగాక !

ఋషులు ఇతర పృథివ్యాది భూతములు

నిన్ను వృద్ధిపొందించుగాక !

సీ దివ్య తేజస్సుతో వెలుగొందు.

ఆ వెలుగుతో చతుర్దిక్కులను ప్రకాశింపజేయి.

॥ 1 ॥

మంత్రము :

సం చేధ్యస్వాగ్నే ప్ర చ వర్తయేమ

ముచ్చ॑ తిష్ఠ॑ మహ॑తే సౌభ॑గాయ ।

మాతే॑ రిష॑న్నుపస॒త్తారో॑ అగ్నే

బ్ర॒హ్మ॑ణస్తే॒ యశ॑సః స॒న్తు మా॒న్యే

॥ 2 ॥

పదము :

సమ్ । చ । ఇధ్య॑స్వ । అగ్నే । ప్ర । చ । వర్త॑య । ఇమమ్ ।

ఉత్ । చ । తిష్ఠ॑ । మహ॑తే । సౌభ॑గాయ ।

మా । తే । రిష॑న్ । ఉప॒స॒త్తారః॑ । అగ్నే ।

బ్ర॒హ్మ॑ణః । తే । యశ॑సః । స॒న్తు । మా । అన్యే

॥ 2 ॥

అనువాదం .

ఓ అగ్ని ! స్వయం దీప్తుడవుకా !

ఈ యజమానుని సమృద్ధి కాముని చెయ్యి.

మహాసౌభాగ్యం కలిగించు

ఓ అగ్ని ! నీ పరిచారకులైన

ఋత్విగ్యజమానులు నశింపకుందురుగాక !

బ్రాహ్మణులు నీ పరిచర్యలో మునిగి యశస్సు లగుదురుగాక !

నీ పరిచర్యకు పరాజ్ఞులులైన

అన్యులు అపకీర్తి పాలగుదురు గాక !

॥ 2 ॥

పంక్తము :

త్వామ॑గ్నే వృ॒ణతే॑ బ్రా॒హ్మ॒ణా ఇ॒మే శి॒వో

అగ్నే॑ సం॒వర॑ణే భ॒వానః॑ ।

సపత్నహగ్నే అభిమాతిజిత్ భవ
స్వే గయే జాగృహ్యప్రయుచ్చన్

॥ 3 ॥

పదము :

త్వామ్ । అగ్నే । వృణతే । బ్రాహ్మణాః । ఇమే । శివః ।

అగ్నే । సమ్మేవరణే । భవ । నః ।

సపత్నహ । అగ్నే । అభిమాతిజిత్ । భవ ।

స్వే । గయే । జాగృహి । అప్రయుచ్చన్

॥ 3 ॥

అనువాదం :

ఓ అగ్ని ! ఈ బ్రాహ్మణులు నిన్ను ఆరాధిస్తున్నారు.

అందువల్ల మా పొరపాటును శాంతుడవై కాపాడు !

ఓ అగ్ని ! మా శత్రు హంతకుడా ! పాపాత్ములను జయించు.

స్వగృహంలో అప్రమత్తుడవై జాగరూకత వహించు. ॥ 3 ॥

మంత్రము .

క్షత్రేణాగ్నే స్వేన నం రభస్వ

మిత్రేణాగ్నే మిత్రధా యతస్వ ।

సజాతానాం మధ్యమేష్ఠా

రాజ్ణామగ్నేవిహవో దీదిహిహ

॥ 4 ॥

పదము :

క్షత్రేణ । అగ్నే । స్వేన । సమ్ । రభస్వ ।

మి॒త్రే॑ణ । అగ్నే॑ । మి॒త్ర॒త॒తా॑ । య॒త॒స్వ॑ ।

స॒జాతా॑నామ్ । మ॒ధ్యమే॒స్థాః॑ ।

రా॒క్షామ్ । అగ్నే॑ । వి॒హ॒వ్యః॑ । దీ॒ది॒హి॑ । ఇ॒హ

॥ 4 ॥

అనునాదం.

ఓ అగ్ని ! నీ క్షాత్రంతో సంగతుడవుకా !

ఓ అగ్ని ! మిత్రులకు పోషకుడవై

మిత్రభావంతో ఉపకరించు.

సజాతులైన బ్రాహ్మణుల మధ్యలో ఉండు.

క్షత్రియుల యజ్ఞాదులలో కూడ వెలుగొందు.

ఓ అగ్ని ! ఇలాంటి నీవు ఈ కర్మలో దీప్తిమంతుడవుకా ! ॥4॥

మంత్రము:

అతి॑ ని॒హో॑ అతి॑ స్ప॒ధో॒

త్యచి॑త్తీ॒రతి॑ ద్వి॒షః॑ ।

విశ్వా॑హ్యగ్నే॑ దురి॒తా తర॑ త్వ

మథా॑స్మభ్యం సహ॑వీ॒రం ర॒యిం దాః॑

॥ 5 ॥

పదము:

అతి॑ । ని॒హః॑ । అతి॑ । స్ప॒ధః॑ ।

అతి॑ । అచి॑త్తీః । అతి॑ । ద్వి॒షః॑ ।

హి । అగ్నే । దుఃఖతా । తర । త్వమ్ ।

అస్మభ్యమ్ । సహభీరమ్ । రయిమ్ । దాః ॥ 5 ॥

ః

విషయజాతాలైన దోషాలనుంచి తరింప జేయి.

దేహశోషకాలైన రోగాల నుంచి తరింపజేయి.

ఓ అగ్ని ! నీవు సర్వదురితాల నుంచి తరింపజేయి.

తదుపరి మాకు సంతానాన్ని,

సనాన్ని ప్రసాదించు.

॥ ౭ ॥

ఇది ఆరవ సూక్తం

సూక్తం - 7

శాపనివృత్తికి

తర్వయతు ॥ దేవత : వనస్పతి (దూర్వా) ॥ చందస్సు : 1 భురిగనుష్టువ :

శి, 6 అనుష్టువ. 4 విరాడుపరిష్టాద్ బృహతీ ॥ మంత్రములు : ॥ 5 ॥

ః : శాపనివృత్తిలో, దృష్టిదోష నివారణలో, ఏకాచాది భయ నివారణలో, భాగ్యవ్య మహాశాంతిలో దీనికి వినియోగం.

ః

ష్టా దేవజాతా వీరుచ్ఛపథయోవసీ ।

సులమివ ప్రాజ్ఞక్షీత్ సర్వాన్ మచ్ఛపథాం అధి ॥ 1 ॥

ష్టా । దేవజాతా । వీరుత్ । శపథయోవసీ ।

ఆపః । మలమ్ ౭ ఇవ । ప్ర । అనైక్షీత్ । సర్వాన్ । మత్ । శప
ధాన్ । అధి ॥ 1 ॥

అనువాదం :

పాపవినాశకారి
దేవనిర్మితం
శాపనివారకం
అయిన ఈ దర్భ
ఉదకం మలినాన్ని వలె
నా సర్వ విధ శాపాలను
ప్రక్షాళనం చేయుగాక ! ॥ 1 ॥

మంత్రము :

యశ్చ సావత్తుః శపథో జామ్యాః శపథశ్చయః ।
బ్రహ్మ యన్మన్యతః శపాత్ సర్వం తన్నో అధస్పదమ్
॥ 2 ॥

పదము :

యః । చ । సావత్తుః । శపథః । జామ్యాః । శపథః । చ । యః ।
బ్రహ్మ । యత్ । మన్యతః । శపాత్ । సర్వమ్ । తత్ । నః ।
అధః ౭ పదమ్ ॥ 2 ॥

అనువాదం :

పగవాని శాపం, భగినీ శాపం
బ్రాహ్మణుడు కోపంతో పెట్టిన శాపం

ఈ శాపాలన్నీ
మా కాళ్ళ క్రిందపడి
నలిగి పోవుగాక !

॥ 2 ॥

మంత్రము :

ది॒వో మూ॒లమ॑వ॒తత॑మ్ పృ॒థి॒వ్యా అ॒ధ్యు॒త్త॑తమ్ ।

తే॒న స॒హస్ర॑కా॒ర్ణేన॑ ప॒రి ఐః పా॒హి వి॒శ్వ॑తః ॥ 3 ॥

పదము :

ది॒వః । మూ॒లమ్ । అ॒వ॒త॒త॑తమ్ । పృ॒థి॒వ్యాః । అ॒ధి॒ । ఉత్త॑త॒తమ్

తే॒న । స॒హస్ర॑కా॒ర్ణేన॑ । ప॒రి । ఐః । పా॒హి । వి॒శ్వ॑తః ॥ 3 ॥

అనువాదం .

ఆకాశం నుంచి క్రిందికి వ్యాపించిన మూలం కలదానవు,

భూమిపై ఉద్ధృంగా విస్తృతమైన దానవు,

అనేక పర్వాలు కలదానవు.

అయిన ఓ మణి !

మమ్ములను సర్వశాపాలనుంచి పరిరక్షించు.

॥ 3 ॥

మంత్రము :

ప॒రి మాం ప॒రి మే॑ ప్ర॒జాం ప॒రి ఐః పా॒హి॒యద్ ధ॑నమ్ ।

అ॒రా॒తిర్నో మా తా॑ర్హి॒న్మా స॑స్త్రి॒మృ॒రభి॑మా॒తయః ॥ 4 ॥

పదము :

ప॒రి । మామ్ । ప॒రి । మే॑ । ప్ర॒జామ్ । ప॒రి । ఐః । పా॒హి । యత్

ధ॑నమ్ ।

అరా॑తిః । నః॑ మా తా॒రిత్ । మా । నః॑ । తా॒రిః । అభి॒మా ।

తయః ॥ 4 ॥

అనువాదం .

ఓ మణీ ! నన్ను పరిరక్షించు.

నా సంతానాన్ని పరిపాలించు.

మా ధన్నాని రక్షించు.

మమ్ములను శత్రువులు లోగొన కుందురుగాక !

మమ్ములను హింసింపదలచే శత్రువులు

మమ్ములను లోగొనకుందురుగాక !

॥ 4 ॥

మంత్రము :

శ॒ప్తా॒ర॒మే॒తు శ॒ప॒థో యః సు॒హృత్ తేన॑ నః స॒హ ।

చక్షు॑ర్మ॒త్త్రస్య దు॒ర్హార్దః పృ॒ష్ఠీర॑వీ శృ॒ణీమ॑సి ॥ 5 ॥

పదము :

శ॒ప్తా॒ర॒మ్ । ఏ॒తు । శ॒ప॒థః । యః । సు॒హృత్ । తేన॑ । నః । స॒హ ।

చక్షు॑ః॒మ॒త్త్రస్య॑ । దుః॒హార్దః॑ । పృ॒ష్ఠీః । అ॒వీ । శృ॒ణీమ॑సి ॥ 5 ॥

అనువాదం :

మమ్ము శపించిన వానినే

వాని శాపం ఎదురు తిరిగి పీడించుగాక !

సౌహృద్దం కల మిత్రునితోపాటు మాకు సుఖం కలుగుగాక !

గుప్తంగా దుష్టహృదయులైనవారి

చెదు రృష్టిని వినష్టం చేయుదుము గాక !

॥ 5 ॥

ఇది ఏడవ సూక్తం

సూక్తం - 8

రోగ నివారక సూక్తం

ఋషి: భృగువు, అంగిరసుడు॥ దేవత: క్షీత్రియ (యక్షుకుష్టాది) నాశనమ్॥
 ఛందస్సు: 1,2 అనుష్టుప్: శిష్యాపంక్తి: 4 విరా ఛనుష్టుప్, 5 నిచ్చత్
 పత్యాపంక్తి: మంత్రములు: ॥ 5 ॥

వినియోగం:- అనువంశికగా వచ్చే రోగాల శాంతికై ఉదకఘటాన్ని అభి
 మంత్రించి ఇంటివెలుపల రోగిని తడుపుటలోను, అలాగే ఇందు
 కైన ఇతర కర్మలలోను దీనికి వినియోగం.

మంత్రము:

ఉదగాతాం భగవతీ విచ్చతా నామ తారకే ।

వి క్షీత్రియస్య ముఞ్చతామధమం పాశముత్తమమ్ ॥ 1 ॥

పదము:

ఉత్ । అగాతామ్ । భగవతీ ఇతి భగవతీ । విచ్చతా । నామ ।
 తారకే ఇతి ।

వి । క్షీత్రియస్య । ముఞ్చతామ్ । అధమమ్ । పాశమ్ । ఉత్
 ఉత్తమమ్ ॥ 1 ॥

అనువాదం :

తేజస్వినులైన, బంధ విమోచకాలైన
 నక్షత్రాలు (మూలానక్షత్రం)
 క్షేత్ర, పరక్షేత్ర శరీరగతాలైన
 ఉదయించిన ఊర్ధ్వఅధోకాయగతాలైన
 రోగబీజాలను విముక్తం చేయుగాక !

॥ 1 ॥

మంత్రము :

అ॒పే॒యం రా॒త్ర్యు॒చ్ఛత్వ॑వో॒చ్ఛత్వ॑భి॒కృత్వ॑రీః ।

వీ॒రుత్ క్షే॒త్రియ॑నాశ॒న్యప॑ క్షే॒త్రియ॑ ము॒చ్ఛతు ॥ 2 ॥

పదము :

అపే॑ । ఇ॒యమ్ । రా॒త్రీ । ఉ॒చ్ఛతు॑ । అపే॑ । ఉ॒చ్ఛస్తు॑ । అ॒భి
 ౭కృ॑త్వరీః ।

వీ॒రుత్ । క్షే॒త్రియ॑నాశ॒నీ । అపే॑ । క్షే॒త్రియమ్ । ఉ॒చ్ఛతు॑ ॥ 2 ॥

అనువాదం :

ఈ రాత్రి రోగాన్ని తొలగించుగాక !
 రోగశాంతి కారులైన ఆదిత్యాది దేవతలు
 ఈ వ్యాధిని తొలగింతురుగాక !
 క్షేత్రియ వ్యాధినివారకమైన దర్భ
 ఈ రోగాన్ని తొలగించుగాక !

॥ 2 ॥

మంత్రము :

బ॒భ్రో॒రస్తు॑న కా॒ణ్డస్య॑ య॒వస్య॑ తే

ప॒లా॒ల్యా తి॒లస్య॑ తి॒లపి॑ష్ట్యా ।

వీ॒రుత్ క్షే॒త్రియ॑నాశ॒న్యప॑ క్షే॒త్రియ॑ ము॒చ్ఛతు ॥ 3 ॥

పదము :

బ॒భ్రోః । అ॒స్తున॑కా॒ణ్డస్య॑ । య॒వస్య॑ । తే ।

ప॒లా॒ల్యా । తి॒లస్య॑ । తి॒లపి॑ష్ట్యా ।

వీరుత్ క్షేత్రియఽనాశనీ | అప | క్షేత్రియమ్ | ఉచ్చతు || 3 ||

అనువాదం :

కపిల వర్ణమైన అర్జున (మద్ది) కాండంతోను,
యవ కాండంతోను, ఊకతోను, నువ్వులతోను
చేసిన మణి, ఓ రోగీ!

నీ రోగాన్ని తొలగించుగాక!

క్షేత్రియ వ్యాధి నివారకమైన దర్భ కూడ

ఈ రోగాన్ని తొలగించుగాక!

|| 3 ||

మంత్రము :

నమస్తే లాఙ్గలేభ్యో నమః ఈషాయుగేభ్యః |

వీరుత్ క్షేత్రియనాశన్యవ క్షేత్రియముచ్చతు || 4 ||

పదము :

నమః | తే | లాఙ్గలేభ్యః | నమః | ఈషాయుగేభ్యః |

వీరుత్ క్షేత్రియఽనాశనీ | అప | క్షేత్రియమ్ | ఉచ్చతు || 4 ||

అనువాదం :

ఓ రోగీ! నీ రోగ శమచార్థం నాగళ్ళకు నమస్కారం.

నాగలికి సంబంధించిన మిగతభాగాలకు నమస్కారం.

క్షేత్రియ వ్యాధి నివారకమైన దర్భ

ఈ రోగాన్ని తొలగించుగాక!

|| 4 ||

మంత్రము :

నమః సనిససాక్షేభ్యో నమః సందేశ్యేభ్యః |

నమః క్షేత్రస్య పతయే వీరుత్

క్షేత్రియనాశన్యవ క్షేత్రియ ముచ్చతు

॥ 5 ॥

పదము :

నమః । సన్నిసనఽఅక్షేభ్యః । నమః । సమ్దేశ్యేభ్యః ।

నమః । క్షేత్రస్య । పతయే । వీరుత్ ।

క్షేత్రియఽనాశనీ । అవ । క్షేత్రియమ్ । ఉచ్చతు

॥ 5 ॥

అనువాదం :

గవాక్షాదులు శిథిలమై పోయిన

శూన్యగృహాలకు నమస్కారం.

మట్టి త్రవ్వవేసిన గుంటలకు నమస్కారం.

క్షేత్రపతికి నమస్కారం.

క్షేత్రియవ్యాధి నివారకమైన దర్భ

ఈ రోగాన్ని తొలగించుగాక !

(సాయజభాష్యంలో పై నిధంగా ఉన్నా ఇతరులిచ్చిన

అర్థాలను బట్టికింది విధంగా చెప్పుకోవచ్చును.)

కనుచూపు తగ్గిపోయిన వ్యవసాయ

కార్మికులకు నమస్కారం.

ఆ క్షేత్రస్థులందరికి అక్కడున్న పిశాచాదులకు నమస్కారం.

క్షేత్ర పాలకునకు నమస్కారం.

క్షేత్రియ వ్యాధి నివారకమైన దర్భ

ఈ రోగాన్ని తొలగించుగాక !

॥ 5 ॥

సూక్తం - 9

సంధివాత నివారణ సూక్తం

ఋషి: భృగువు, అంగిరసుడు॥ దేవత: వనస్పతి॥ ఛందస్సు: 1 విరాట్
ప్రస్తావనం: 2-5 అనుష్టుప్॥ మంత్రములు: ॥ 5 ॥

వినియోగం:- బ్రహ్మగ్రహణాంతికి చేసే కర్మలో దీనికి వినియోగం.

మంత్రము.

దశ॑వృక్ష ము॒శ్చే॒మం రక్ష॑సో గ్రా॒హ్య

అధి॑యై॒నం జ॒గ్రాహ॑ పర్వ॒ను ।

అధో॑ ఏ॒నం వన॑స్పతే

జీవా॑నాం లో॒కమున్న॑య

॥ 1 ॥

పదము:

దశ॑వృక్ష । ము॒శ్చ । ఇ॒మమ్ । రక్ష॑సః । గ్రా॒హ్యః ।

అధి॑ । యా । ఏ॒నమ్ । జ॒గ్రాహ॑ । పర్వ॒ను ।

అధో॑ ఇతి॑ । ఏ॒నమ్ । వన॑స్పతే ।

జీవా॑నామ్ । లో॒కమ్ । ఉత్ । న॒య

॥ 1 ॥

అనువాదం:

* ఓ దశ వృక్షా!

బ్రహ్మరాక్షసి నుంచి, రాక్షసులనుంచి,

* (పరాశ ఔదుంబరాది వృక్షకం నిర్మితమైన మణి)

ఈ పురుషుని విముక్తుని చెయ్యి.

ఆ రాక్షసి ఈ పురుషుని పర్వాలలో * ప్రవేశించినది.

ఓ వనస్పతీ!

ఈ గ్రహావిష్టుడైన పురుషుని ప్రాణులకు స్థానమైన

భూలోకం లోనికి ఉద్ధరించు.

॥ 1 ॥

పంక్తము:

అగా దుదగా దయం జీవానాం వ్రాత మప్యగాత్ ।

అభూదు పుత్రాణాం పితా నృణాం చ భగవత్తమః ॥ 2 ॥

పదము:

అ । అగాత్ । ఉత్ । అగాత్ । అయమ్ । జీవానామ్ । వ్రాతమ్ ।

అపి । అగాత్ ।

అభూత్ । ఓం ఇతి । పుత్రాణామ్ । పితా । నృణామ్ । చ । భగవత్

2 తమః ॥ 2 ॥

అనువాదం:

ఓ మణి! నీ అనుగ్రహం వల్ల

ఇతను గ్రహ విముక్తుడై ఈ లోకంలోనికి వచ్చినాడు.

ఉజ్జీవితుడైనాడు.

జన సమూహంలో చేరినాడు.

అంతేకాక పిల్లలకు తండ్రి యైనాడు.

మనుష్యుల మధ్యలో అతిశయ భాగ్యవంతు డైనాడు. ॥ 2 ॥

* (కిక్కలో, అమావాస్యాది పర్వాలలో)

మంత్రము :

అధీ॑తీ రధ్య॑ గాదయ॑ మధి॑ జీవపురా॑ అగన్ ।

శతం॑ హ్యస్య॑ భిషజః॑ సహస్ర॑ ముత వీరుధః॑ ॥ 3 ॥

పదము :

అధీ॑తీః । అధి॑ । అగాత్ । అయమ్ । అధి॑ । జీవ॑పురాః ।
అగన్ ।

శతమ్ । హి । అస్య॑ । భిష॑జః । సహ॑స్రమ్ । ఉత॑ । వీరు॑ధః ॥ 3 ॥

అనువాదం :

ఈ బ్రహ్మగ్రహ విముక్తుడైన పురుషుడు
పూర్వం అధ్యయనం చేసిన వేదాదులను
జ్ఞాపకం తెచ్చుకున్నాడు.
జీవ పురములను కనుగొన్నాడు.
అందువల్ల ఇతనికి చికిత్సచేసిన
అనేక వైద్యులు అపరిమితమైన
ఔషధాదులను సిద్ధం చేసినారు.

॥ 3 ॥

మంత్రము :

దేవా॑స్తీ చీతి॑ మవిదన్ బ్రహ్మ॑ణ ఉత॑ వీరుధః॑ ।

చీతిం॑ తే విశ్వే॑ దేవా॑ అవిదన్ భూ॑మ్యామధి॑ ॥ 4 ॥

పదము :

దేవాః । తే । చీతిమ్ । అవిదన్ । బ్రహ్మ॑ణః । ఉత॑ । వీరు॑ధః ।

చీ॒తిమ్ । తే॒ । వి॒శ్వే॑ । దే॒వాః । అ॒విదన్ । భూ॒మ్యామ్ । అధి॑ ॥ 4 ॥

అనువాదం :

ఓ మణి ! నీ గ్రహనివారణ శక్తిని దేవత తెరుగుదురు.

అలాగే బ్రాహ్మణులు, ఓషధులు,

విశ్వదేవతలు భూలోకంలో ఉన్న

నీ శక్తిని ఎరుగుదురు.

॥ 4 ॥

మంత్రము :

య॒ శ్చ॒కార॒ స నిష్క॑రత్ స ఏ॒వ సుభి॑షక్తమః ।

స ఏ॒వ తుభ్యం॑ భేష॒జాని॑ కృ॒ణవత్ భి॒షజా॑ శుచిః ॥ 5 ॥

పదము :

యః । చ॒కార॑ । సః । నిః । క॒రత్ । సః । ఏ॒వ । సుభి॑షక్తమః ।

సః । ఏ॒వ । తు॑భ్యమ్ । భే॒షజా॑ని । కృ॒ణవత్ । భి॒షజా॑ । శుచిః ॥ 5 ॥

అనువాదం :

ఈ మణిబంధన కర్త అయిన పురుషుడు

గ్రహబాధను ఉపశమింప చేయుగాక !

అయనే ఉత్కృష్టవైద్యుడు.

అయనే నీ రోగానికి వైద్యం చేసినాడు.

అయన నిర్మలుడు.

॥ 5 ॥

ఇది తొమ్మిదవ సూక్తం

సూక్తం - 10

క్షే॒త్రియ॑ రో॒గ ని॒వారణ॑ సూ॒క్తం

ముషిః భృగువు, అంగిరసుడు : దేవత : మంత్రాలలో పేర్కొన్న నిర్ముతిః
ద్యావాపృథివ్యాదులు ॥ చందస్సు : 1 త్రిష్టుప్ : 2 సప్తపదాక్షిః,

8-5, 7-8 సప్తపదా ధృతిః) 8 సప్తపదాపత్యష్టిః ॥ మంత్రములు : ॥ 8 ॥
వినియోగం :- క్షేత్రియ రోగకాంతిక్తే చేనే మతాక కర్మలో దీనికి వినియోగం.

మంత్రము :

క్షేత్రియాత్ త్వా నిర్ఋత్యా జామిశం సాద్

ద్రుహో ముఞ్చామి వరుణస్య పాశాత్ ।

అనాగసం బ్రహ్మదా త్వా కృణోమి

శివే తే ద్యావాపృథివీ ఉభే స్తామ్

॥ 1 ॥

పదము :

క్షేత్రియాత్ । త్వా । నిఃఋత్యాః । జామిశంసాత్ ।

ద్రుహః । ముఞ్చామి । వరుణస్య । పాశాత్ ।

అనాగసమ్ । బ్రహ్మదా । త్వా । కృణోమి ।

శివే ఐతి । తే । ద్యావాపృథివీ ఐతి । ఉభే ఐతి । స్తామ్ ॥ 1 ॥

అనువాదం :

ఓ రోగపీడితుడా !

క్షేత్రియ రోగం నుంచి నీకు విమోచనం కల్పిస్తున్నాను.

రోగకారణమైన పాపదేవత నుంచి,

భగిన్యాదుల ఆక్రోశజనితమైన పాపం నుంచి,

గురుదేవతాది ద్రోహం నుంచి

వరుణపాశం నుంచి నిన్ను విడిపిస్తున్నాను.

మంత్రంతో నిన్ను అపరాధ రహితుని చేస్తున్నాను.

ఓ వ్యాధితుడా! ద్యావాపృథువులు రెండూ
నీకు కల్యాణకారు లగుగాక!

॥ 1 ॥

మంత్రము:

శం తే అగ్నిః సహద్భిరస్తు

శం సోమః సహషధీభిః ।

ఏవాహం త్వాం క్షేత్రియాన్నిర్ముత్యా

జామిశంసాద్ ద్రుహో ముఞ్చామి వరుణస్య పాశాత్ ।

అనాగసం బ్రహ్మదా త్వా కృణోమి

శివే తే ద్యావాపృథివీ ఉభే స్తామ్

॥ 2 ॥

పదము:

శమ్ । తే । అగ్నిః । సహ । అత్ 2 భిః । అస్తు ।

శమ్ । సోమః । సహ । ఓషధీభిః ।

ఏవ । అహమ్ । త్వామ్ । క్షేత్రియాత్ । నిః 2 ముత్యాః ।

జామి 2 శంసాత్ । ద్రుహః । ముఞ్చామి । వరుణస్య । పాశాత్ ।

అనాగసమ్ । బ్రహ్మదా । త్వా । కృణోమి ।

శివే ఇతి । తే । ద్యావాపృథివీ ఇతి । ఉభే ఇతి । స్తామ్

॥ 2 ॥

అనువాదం:

ఓ రోగీ! అభి మంత్రిత

జల దేవతాదులతోసహా అగ్ని నీకు నుఖం కల్గించు గాక!

సోముడు ఓషధీ నహితుడై నీకు సుఖం కల్గించు గాక !
 ఈ విధంగా నేను క్షేత్రియ రోగం నుంచి
 నీకు విమోచనం కల్పిస్తున్నాను.
 రోగకారణమైన పాపదేవతనుంచి
 భగిన్యారుల ఆక్రోశజనితమైన పాపంనుంచి,
 గురుదేవతాది ద్రోహంనుంచి
 వరుణ పాశం నుంచి నిన్ను విడిపిస్తున్నాను.
 మంత్రంతో నిన్ను అపరాధ రహితుని చేస్తున్నాను.
 ఓ వ్యాధితుడా ! ద్యావాపృథువులు రెండూ
 నీకు కల్యాణకారు లగుగాక !

॥ 2 ॥

మంత్రము :

శం తే వాతో అస్తరిక్షే వయో
 ధాచ్ఛం తే భవన్తు ప్రదిశ శ్చతస్రః ।
 ఏవాహం త్వాం క్షేత్రియాన్నిరీఋత్యా
 జామిశంసాద్ ద్రుహో ముఞ్చామి వరుణస్య పాశాత్ ।
 అనాగసం బ్రహ్మదా త్వా కృణోమి
 శివే తే ద్యావాపృథివీ ఉభే స్తామ్

॥ 3 ॥

పదము :

శమ్ । తే । వాతః । అస్తరిక్షే । వయః ।
 ధాత్ । శమ్ । తే । భవన్తు । ప్రదిశః । చతస్రః ।

జామిశంసాన్ ద్రుహో ముళ్ళామి వరుణస్య పాశాత్ ।

అనాగసం బ్రహ్మణా త్వా కృణోమి

శివే తే ద్యావాపృథివీ ఉభే స్తామ్ ॥ 4 ॥

పదము ;

ఇమాః । యాః । దేవీః । వ్ర2దిశః । చత్రస్రః ।

వాతపత్నీః । అభి । సూర్యః । వి2చష్టే ।

ఏవ । అహమ్ । త్వామ్ । క్షేత్రియాత్ । నిః2బుత్యాః ।

జామి2శంసాన్ । ద్రుహః । ముళ్ళామి । వరుణస్య । పాశాత్ ।

అనాగసమ్ । బ్రహ్మణా । త్వా । కృణోమి ।

శివే ఇతి । తే । ద్యావాపృథివీ ఇతి । ఉభే ఇతి । స్తామ్ ॥ 4 ॥

అనువాదం :

ఈ కనిపించే వాతపత్నులైన

నాలుగు దిక్కులను సూర్యుడు అంతటా చూస్తున్నాడు.

వారు నీకు సుఖ మిత్తురుగాక !

ఈ విధంగా నేను క్షేత్రియ రోగం నుంచి నీకు

విమోచనం కల్పిస్తున్నాను.

రోగ కారణమైన పాపదేవతనుంచి

భగిన్యూదుల ఆక్రోశ జనితమైన పాపం నుంచి,

గురుదేవతాది ద్రోహంనుంచి

వరుణ పాశం నుంచి నిన్ను విడిపిస్తున్నాను.

మంత్రంతో నిన్ను అపరాధ రహితుని చేస్తున్నాను.

ఓ వ్యాధితుడా! ద్యావాపృథువులు రెండూ

నీకు కల్యాణకారు లగుగాక!

॥ 4 ॥

మంత్రము:

తాను త్వాన్తర్జరస్యా దధామి

ప్ర యక్ష్య ఏతు నిర్ఋతిః పరాచైః ।

ఏవాహం త్వాం క్షేత్రియాన్నిర్ఋత్యా

జామిశంసాద్ ద్రుహో ముళ్ళామి వరుణస్య పాశాత్ ।

అనాగనం బ్రహ్మణా త్వా కృణోమి

శివే తే ద్యావాపృథివీ ఉభే స్తామ్

॥ ౧ ॥

పదము:

తాను । త్వా । అన్తః । జరసే । ఆ । దధామి ।

ప్ర । యక్ష్యః । ఏతు । నిఃఋతిః । పరాచైః ।

ఏవ । అహమ్ । త్వామ్ । క్షేత్రియాత్ । నిఃఋత్యాః ।

జామిశంసాత్ । ద్రుహః । ముళ్ళామి । వరుణస్య । పాశాత్ ।

అనాగసమ్ । బ్రహ్మణా । త్వా । కృణోమి ।

శివే ఇతి । తే । ద్యావాపృథివీ ఇతి । ఉభే ఇతి । స్తామ్

॥ ౨ ॥

అనువాదం :

అ దిక్కుల మధ్యలో ఓ రోగి !
 నిన్ను వృద్ధు డయ్యేదాకా జీవింపజేస్తున్నాను.
 నీ రాజయత్నాది రోగములు నిన్ను విడిచి పెట్టు గాక !
 పాప దేవతయైన నిర్ముతి వెనుదిరిగి పోవుగాక !
 ఈ విధంగా నేను క్షేత్రియ రోగం నుంచి
 నీకు విమోచనం కల్పిస్తున్నాను.
 రోగ కారణమైన పాపదేవత నుంచి,
 భగిన్యదుల అక్రోశ జనితమైన పాపం నుంచి,
 గురు దేవతాది ద్రోహం నుంచి,
 వరుణ పాశం నుంచి, నిన్ను విడిపిస్తున్నాను.
 మంత్రంతో నిన్ను అపరాధ రహితుని చేస్తున్నాను.
 ఓ వ్యాధితుడా ! ద్యావాపృథువులు రెండూ
 నీకు కల్యాణకారు లగుగాక !

॥ 5 ॥

మంత్రము :

అముక్తా యజ్ఞాద్ దురితాదవద్యాద్
 ద్రుహః పాశాద్ గ్రాహ్యోఽపదముక్తాః ।
 ఏవాహం త్వాం క్షేత్రియాన్నిర్ముత్యా
 జామిశంసాద్ ద్రుహో ముచ్చామి వరుణస్య పాశాత్ ।
 అనాగసం బ్రహ్మణా త్వా కృణోమి
 శివే తే ద్యావాపృథివీ ఉభే స్తామ్

॥ 6 ॥

పదము :

అముక్థాః । యజ్ఞాత్ । దుఃశతాత్ । అవద్యాత్ ।
 ద్రుహః । పాశాత్ । గ్రాహ్యః । చ । ఉత్ । అముక్థాః ।
 ఏవ । అహమ్ । త్వామ్ । క్షేత్రియాత్ । నిఃఽఋత్యాః ।
 జామిఽశంసాత్ । ద్రుహః । ముఞ్చామి । వరుణస్య । పాశాత్ ।
 అనాగసమ్ । బ్రహ్మణా । త్వా । కృణోమి ।
 శివే । ఇతి । తే । ద్యావావృదివీ ఇతి । ఉభే ఇతి । స్తామ్ ॥ ౪ ॥

అనువాదం :

నీవు క్షేత్రియ వ్యాధినుంచి విముక్తుడ వైనావు.
 అలాగే పాపం నుంచి, దేవతాది ద్రోహం నుంచి,
 వరుణ పాశం నుంచి విముక్తుడ వైనావు.
 ఈ విధంగా నేను క్షేత్రియరోగం నుంచి
 నీకు విమోచనం కల్పిస్తున్నాను.
 రోగకారణమైన పాపదేవత నుంచి,
 భగిన్యారుల ఆక్రోశజనితమైన పాపంనుంచి గురుదేవతాది
 ద్రోహంనుంచి వరుణ పాశం నుంచి నిన్ను విడిపిస్తున్నాను.
 మంత్రంతో నిన్ను అపరాధ రహితుని చేస్తున్నాను.
 ఓ వ్యాధితుడా! ద్యావా పృథువులు రెండూ
 నీకు కల్యాణకారు లగుగాక!

॥ 6 ॥

మంత్రము :

అహ అరాతిమవేదః స్యోనమ
 ప్యేభూ ర్భద్రే సుకృతస్య లోకే ।

ఏ॒వా॒హం త్వాం క్షే॒త్రియా॒న్ని॒ఋ॒త్యా
 జా॒మి॒శంసా॑ద్ ద్రు॒హో ము॒ళ్ళా॒మి వరు॑ణస్య పా॒శాత్ ।
 అ॒నా॒గ॒సం బ్ర॒హ్మ॑ణా త్వా కృ॒ణో॒మి
 శి॒వే తే ద్యా॑వాపృథి॒వీ ఉ॒భే స్తామ్

॥ 7 ॥

పదము :

అ॒హః । అ॒రా॒తిమ్ । అ॒వి॒దః । స్తో॒త్రమ్ ।
 అ॒వే । అ॒భూః । భ॒ద్రే । సు॒కృ॒తస్య॑ । లో॒కే ।
 ఏ॒వ । అ॒హమ్ । త్వామ్ । క్షే॒త్రియాత్ । నిః॒ఋ॒త్యాః ।
 జా॒మి॒శంసాత్ । ద్రు॒హః । ము॒ళ్ళా॒మి । వరు॑ణస్య । పా॒శాత్ ।
 అ॒నా॒గ॒సమ్ । బ్ర॒హ్మ॑ణా । త్వా । కృ॒ణో॒మి ।
 శి॒వే॒ఞ్చి । తే । ద్యా॑వాపృథి॒వీ ఞ్చి । ఉ॒భే॒ఞ్చి । స్తామ్

॥ 7 ॥

అనువాదం :

నీవు క్షేత్రియ వ్యాధినుంచి విముక్తుడ వైనావు.
 అలాగే పాపం నుంచి, దేవతాది ద్రోహం నుంచి,
 వరుణ పాశం నుంచి విముక్తుడ వైనావు.
 ఈ విధంగా నేను క్షేత్రియరోగం నుంచి
 నీకు విమోచనం కల్పిస్తున్నాను.
 రోగకారణమైన పాపదేవతనుంచి
 భగిన్యాదుల ఆక్రోశ జనితమైన పాపంనుంచి,
 గురు దేవతాది ద్రోహం నుంచి,

వరుణ పాశం నుంచి నిన్ను విడిపిస్తున్నాను.
 మంత్రంతో నిన్ను అపరాధ రహితుని చేస్తున్నాను.
 ఓ వ్యాధితుడా! ద్యావా పృథువులు రెండూ
 నీకు కల్యాణ కారు లగుగాక!

॥ 7 ॥

మంత్రము :

సూర్యమృతం తమసో గ్రాహ్య అధి
 దేవా ముచ్చస్తో అస్పృజన్నిరేష సః ।
 ఏవాహం త్వాం క్షేత్రియా గ్నిర్ఋత్యా
 జామిశంసాద్ ద్రుహో ముచ్చామి వరుణస్య పాశాత్ ।
 అనాగసం బ్రహ్మచా త్వా కృణోమి
 శివే తే ద్యావావృధివీ ఇభే స్తామ్

॥ 8 ॥

పదము :

సూర్యమ్ । ఋతమ్ । తమసః । గ్రాహ్యః । అధి ।
 దేవాః । ముచ్చస్తః । అస్పృజన్ । నిః । ఏనసః ।
 ఏవ । అహమ్ । త్వామ్ । క్షేత్రియాత్ । నిఃఋత్యాః ।
 జామిశంసాత్ । ద్రుహః । ముచ్చామి । వరుణస్య । పాశాత్ ।
 అనాగసమ్ । బ్రహ్మచా । త్వా । కృణోమి ।
 శివే ఇతి । తే । ద్యావావృధివీ ఇతి । ఇభే ఇతి । స్తామ్

॥ 8 ॥

ఇతి ద్వితియోఽనువాకః

అనువాదం :

సత్యభూతుడైన సూర్యుని తమోగ్రహం నుంచి విడిపిస్తూ
దేవతలు పాపం నుంచి నిన్ను విముక్తుని చేసినారు.
ఈ విధంగా నేను క్షేత్రియ రోగం నుంచి
నీకు విమోచనం కల్పిస్తున్నాను.
రోగ కారణమైన పాప దేవతనుంచి,
భగిన్యాయల ఆక్రోశ జనితమైన పాపం నుంచి,
వరుణ శాపం నుంచి నిన్ను విడిపిస్తున్నాను.
మంత్రంతో నిన్ను అపరాధ రహితుని చేస్తున్నాను.
ఓ వ్యాధితుడా! ద్యావాస్పృగువులు రెండూ
నీకు కల్యాణ కారు లగుగాక!

॥ 8 ॥

ఇది పదవ సూక్తం

ఇది రెండవ అనువాకం

అనువాకం : 3

సూక్తం - 11

పర ప్రయోగ నివారణ

ఋషి: కుక్రుదు॥ దేవత: మంత్రాలలో పేర్కొన్నవారు: ఛందస్సు: 1 చతుష్ప
దా విరాద్ గాయత్రీ: 2, 3, 5 త్రివదా పరోష్టిక్: 4 పిపిలిక మధ్యా
నివృదుష్టిక్ ॥ మంత్రములు: ॥ 5 ॥

వినియోగం :- కృత్యా నివారణార్థం, అత్యరక్షణార్థం చేసే తిరికమణి బంధనాదు
లలో దీనికి వినియోగం.

మంత్రము :

దూష్టా దూషీరసి హేత్యా హేతి రసి మేన్యా మేనిరేసి ।

అప్పుహి శ్రీయాంస మతి సమం క్రామ ॥ 1 ॥

పదము :

దూష్యాః । దూషీః । అసి । హేత్యాః । హేతిః । అసి । మేన్యాః ।
మేనిః । అసి ।

అప్పుహి । శ్రీయాంసమ్ । అతి । సమమ్ । క్రామ ॥ 1 ॥

అనువాదం :

ఓ తిలక మణీ! కృత్యా దోషాన్ని నివారించుదానవు.

పర ప్రేరిత ఖడ్గానికి ఖడ్గానివి.

మంత్రాత్మక వా గ్వజానికి ప్రతివా గ్వజానివి.

అందువల్ల బలవత్తురుడైన మా శత్రువును నిరోధించు.

సమ బలుడైన శత్రువును అతిక్రమించు.

॥ 1 ॥

మంత్రము :

స్రక్తోఽసి ప్రతిసరోఽసి ప్రత్యభిచరణోసి ।

అప్పుహి శ్రీయాంసమతి సమం క్రామ ॥ 2 ॥

పదము :

స్రక్త్యః । అసి । ప్రతిసరః । అసి । ప్రతిఅభిచరణః । అసి ।

అప్పుహి । శ్రీయాంసమ్ । అతి । సమమ్ । క్రామ ॥ 2 ॥

అనువాదం :

ఓ మణీ! తిలక వృక్ష నిర్మితమవు.

చంపుటకై వస్తున్న కృత్యాదులను

ఎదుర్కొని నివర్తింప జేసే రక్షా సూత్రమవు.

ఇతరులు ప్రయోగించిన కృత్యాదులను నివారించుదానవు.

అందువల్ల బలవత్తరుడైన మా శత్రువును నిరోధించు.
సమబలుడైన శత్రువును అతిక్రమించు.

॥ 2 ॥

మంత్రము :

ప్రతి తమః చర యోగిస్మాన్ ద్వీష్టి యం వయం ద్వీష్మః ।
అప్పుహి శ్రీయాంసమతి సమం క్రామ ॥ 3 ॥

పదము :

ప్రతి । తమ్ । అఱి । చర । యః । అస్మాన్ । ద్వీష్టి । యమ్ ।
వయమ్ । ద్వీష్మః ।
అప్పుహి । శ్రీయాంసమ్ । అతి । సమమ్ । క్రామ ॥ 3 ॥

అనువాదం :

ఏ శత్రువైతే మమ్ములను ద్వేషిస్తున్నాడో.
మే మే శత్రువును నాశనం చేయదలచు కొన్నామో,
వీరిద్దరినీ, ఓ మణి! నీవు నశింపజేయి.
అందువల్ల బలవత్తరుడైన మా శత్రువును నిరోధించు.
సమబలుడైన శత్రువును అతిక్రమించు.

॥ 3 ॥

మంత్రము :

సూరి రసి వర్షధా అసి తనూపానోసి ।
అప్పుహి శ్రీయాంస మతి సమం క్రామ ॥ 4 ॥

పదము :

సూరిః । అసి । వర్షః 2 ధాః । అసి । తనూపానః । అసి ।
అప్పుహి । శ్రీయాంసమ్ । అతి । సమమ్ । క్రామ ॥ 4 ॥

అనువాదం .

ఓ మణీ! అభిజ్ఞాడవు.

వర్చస్సును కల్పించువాడవు

మా శరీరాదులను

ఇతరుల ఆభిచారిక క్రియల నుంచి రక్షించు వాడవు.

అందువల్ల బలవత్తురుడైన మా శత్రువును నిరోధించు.

నమ బలుడైన శత్రువును అతిక్రమించు.

॥ 4 ॥

మంత్రము :

శుక్రో॒సి బ్రా॒హ్మో॒సి స్వ॒రసి జ్యోతి॑ రసి ।

అ॒న్నహి శ్రీయాం॑స మతి॑ సమం క్రా॒మ

॥ 5 ॥

పదము :

శు॒క్రః । అ॒సి । బ్రా॒హ్మః । అ॒సి । స్వ॒రః । అ॒సి । జ్యోతి॑ః । అ॒సి ।

అ॒న్నహి॑ । శ్రీయాం॑సమ్ । అతి॑ । సమమ్ । క్రా॒మ

॥ 5 ॥

అనువాదం :

ఓ మణీ! శత్రువులను శోకింప జేయువాడవు.

తేజస్వివి. తాపకుడవు.

జ్యోతి స్వరూపుడవు.

అందువల్ల బలవత్తురుడైన మా శత్రువును నిరోధించు.

నమబలుడైన శత్రువును అతిక్రమించు.

॥ 5 ॥

ఇది పదకొండవ సూక్తం

సూక్తం - 12

అభిచార కర్మ

ఋషి: భరద్వాజుడు || దేవత - 1 ద్యౌవాపృథివీ అంతరిక్షములు || 2 దేవతలు,
3 ఇంద్రుడు; 4 అదిత్య, వసు, అంగిరస, విశరులు || 5 సోమ్యాసుడు,
విశరులు, 7 యమసాదనమ్, బ్రహ్మ; 8 అగ్ని || ఛందస్సు: 1, 8-8
త్రిష్టప్: 2 జగతీ: 7-8 అనుష్టప్ || మంత్రములు: || 8 ||

వినియోగం :- అభిచార కర్మలో, దీక్షార్థమై చేసే కర్మలో దీనికి వినియోగం.

మంత్రము .

ద్యా¹వా పృథి¹వీ ఉర్వ¹స్తరి¹క్షం

క్షేత్ర¹స్య పత్న్య¹ రుగాయోద్భు¹తః ।

ఉతా¹స్తరి¹క్ష మురు వాత¹గోపం

త ఇహ తవ్య¹న్తామ్ మయి తవ్య¹మానే || 1 ||

పదము:

ద్యా¹వాపృథి¹వీ ఇతి । ఉరు । అస్తరి¹క్షమ్ ।

క్షేత్ర¹స్య । పత్న్య¹ । ఉరు²గాయః । అద్భు¹తః ।

ఉత । అస్తరి¹క్షమ్ । ఉరు । వాత²గోపమ్ ।

తే । ఇహ । తవ్య¹న్తామ్ । మయి । తవ్య¹మానే || 1 ||

అనువాదం:

ద్యావాపృథువుల మధ్యలో విస్తరించిన అంతరిక్షం

త దధిష్ఠాన దేవత

అదృశ్యమై అనేకుల స్తోత్రాలకు పాత్ర మైనది.
 వాయుసూత్రాత్మకమైన, విశాలమైన అంతరిక్షం.
 ఈ లోకాలు, త దధిపతులు ఈ అభిచార కర్మలో
 నేను తపిస్తున్నట్లే తపింతురుగాక !

॥ 1 ॥

మంత్రము :

ఇదం దేవాః శృణుత యే యజ్ఞియా స్థ
 భరద్వాజో మహ్య ముక్తాని శంసతి ।
 పాశే స బద్ధో దురితే ని యుజ్యతాం
 యో అస్మాకం మన ఇదం హినస్తి

॥ 2 ॥

పదము :

ఇదమ్ । దేవాః । శృణుత । యే । యజ్ఞియాః । స్థ ।
 భరత్‌వాజః । మహ్యమ్ । ఉక్తాని । శంసతి ।
 పాశే । సః । బద్ధః । దుఃఖితే । ని । యుజ్యతామ్ ।
 యః । అస్మాకమ్ । మనః । ఇదమ్ । హినస్తి

॥ 2 ॥

అనువాదం .

ఓ దేవతలారా !

ఈ నా మాటను వినండి

మీరు యజ్ఞార్థులు కండు.

భరద్వాజుడు నా కోసమై మంత్రములను పఠిస్తున్నాడు.

మా మనస్సును నొప్పించిన ఆ శత్రువు,

నేను ప్రయోగించే పాశంతో

బద్ధుడై దుర్గతి పాలగుగాక !

॥ 2 ॥

మంత్రము :

ఇద మిన్ద్ర శృణుహి సోమవ యత్

త్వా హృదా శోచతా జోహవీమి ।

వృశ్చామి తం కులిశే నేవ వృక్షం

యో అస్మాకం మన ఇదం హినస్తీ

॥ 3 ॥

పదము :

ఇదమ్ । ఇన్ద్ర । శృణుహి । సోమవ । యత్ ।

త్వా । హృదా । శోచతా । జోహవీమి ।

వృశ్చామి । తమ్ । కులిశేనవ । వృక్షమ్ ।

యః । అస్మాకమ్ । మనః । ఇదమ్ । హినస్తీ

॥ 3 ॥

అనువాదం :

ఓ సోమపాయీ ! ఓ ఇంద్రా !

ఈ నా చెవున్న మాటను విను.

శత్రువు చేసిన అపకారంతో శోకార్తమైన మనస్సుతో

నిన్ను పదే పదే ఆహ్వానిస్తున్నాను.

మా మనస్సును హింసిస్తున్న శత్రువును

పరశువుతో వృక్షాన్ని వలె ఖండిస్తున్నాను.

॥ 3 ॥

మంత్రము :

అశీతిభిస్తిస్సభిః సామగేభి

రాదిత్యేభి ర్వసుభి రజ్జిరోభిః ।

ఇష్టాపూర్తమ్ వతు నః పితృణామ్
మాముం దదే హరసా దైవ్యేన

॥ 4 ॥

పదము :

అశీతిభిః । తిస్యభిః । సామగేభిః ।

ఆదిత్యేభిః । వసుభిః । అగ్నేరభిః ।

ఇష్టాపూర్తమ్ । అవతు । నః । పితృణామ్ ।

ఆ । ఆముమ్ । దదే । హరసా । దైవ్యేన

॥ 4 ॥

అనువాదం:

త్రీ సంఖ్యాకములైన * అశీతి సూత్రాలతో,
సామ గానాలతో, ద్వాద శాదిత్యులతో,
అష్టవసువులతో, అంగిరోమహర్షులతో,
మా పితృదేవతల ఇష్టాపూర్తిని చేస్తున్నాము.
ఆ సుకృతం మమ్ములను రక్షించుగాక!
ఈ అపకారిని క్రోధంతో నిగ్రహిస్తున్నాను.

॥ 4 ॥

మంత్రము :

ద్యావాప్యధిపీ అను మా దీధిథాం

విశ్వే దేవాసో అను మా రభధ్వమ్ ।

* “గాయత్రీ తృచాశీతిః” “ఐష్టిః తృచాశీతిః”

బార్హతి తృచాశీతిః” — ఐతరేయ ఆరణ్యకం. I, IV, 3

అజ్గీరసః పితరః సోమ్యాసః

పాప మారచ్చ త్వపకామస్య కర్తా

॥ 5 ॥

పదము :

ద్యావా పృథివీ ఇతి । అను । మా । ఆ । దీధిథామ్ ।

విశ్వే । దేవాసః । అను । మా । ఆ । రభధ్వమ్ ।

అజ్గీరసః । పితరః । సోమ్యాసః ।

పాపమ్ । ఆ । ఋచ్చతు । అపకామస్య । కర్తా

॥ 5 ॥

అనువాదం :

ఓ. ద్యావా పృథువులారా ! మీరు కూడ
నాతో పాటు శత్రు జయార్థం ప్రజ్వలితు లగుదురుగాక !
విశ్వేదేవులారా ! శత్రుజయార్థం ఉద్యుక్తుడనైన
నన్ను మీరు అనుసరింతురు గాక !
సోమార్హులైన అంగిరో ఋషులారా !
మీరు కూడ ఉద్యుక్తు లగుదురు గాక !
అనిష్ట కార్యకారి అయిన శత్రువు
మృతి లక్షణమైన పాపాన్ని పొందుగాక !

॥ 5 ॥

పంక్తము :

అతీవ యో మరుతో మన్యతే నో

బ్రహ్మ వా యో నిన్దిషత్ క్రియమాణమ్ ।

త॒హా॒ంషి॒ త॒స్మై॒ వృ॒జినా॑నీ॒ స॒స్తు॒

బ్ర॒హ్మ॒ద్వి॒షం ద్యౌః ర॑భి సంత॒పాతి

॥ 6 ॥

పదము :

అ॒తి॒ఽశ॒వః । యః । మ॒రు॒తః । మ॒న్య॒తే । నః ।

బ్ర॒హ్మ । వా । యః । ని॒న్ది॒షత్ । క్రి॒యమా॑ణమ్ ।

త॒హా॒ంషి॒ త॒స్మై॒ వృ॒జినా॑నీ॒ స॒స్తు॒ ।

బ్ర॒హ్మ॒ద్వి॒షమ్ । ద్యౌః । అ॒భి॒సంత॑పాతి

॥ 6 ॥

అనువాదం :

ఓ మరుత్తులారా ! * మా కంటె అధికుడనని
అనుకుంటున్న విరోధికి,
మేము చేస్తున్న మంత్ర కర్మను నిందిస్తున్న విరోధికి,
తాపకములైన తేజస్సులు బాధకము లగుగాక !
అదిత్యుడు ఆ బ్రహ్మద్వేషిని
మిక్కిలి పరితపింప చేయుగాక !

॥ 6 ॥

మంత్రము :

స॒ప్త॒ ప్రా॒ణా న॒ష్టా మ॒న్య॒స్తాం స్తే॒ వృ॒శ్వామి॒ బ్ర॒హ్మ॒ణా ।

అ॒యా య॒మస్య॒ సాద॑నమగ్నిదూ॒తో అ॒రంకృ॑తః ॥ 7 ॥

పదము :

స॒ప్త॒ । ప్రా॒ణాన్ । అ॒ష్టా । మ॒న్యః । తాన్ । తే॒ । వృ॒శ్వామి॒ ।

బ్ర॒హ్మ॒ణా ।

* (49 మంది గణదేవతలు)

అయాః | యమస్య | సదనమ్ | అగ్నిఽదూతః | అరమ్భకృతః

॥ 7 ॥

అనువాదం:

సప్త సంఖ్యాకాలైన ప్రాణాలను * అష్ట సంఖ్యాకాలైన
కంతగత నాడీ విశేషాలను ఖండిస్తాను.

నీకు సంబంధించిన మిగత అవయవములను

మంత్ర సాధ్య అభిచార కర్మతో ఛేదిస్తున్నాను.

నీవు ఇలా సర్వాంగములు చిన్నములు కాగా,

అగ్ని దూతకాగా, శవాలంకారాలతో

యమ సదనానికి వెళ్ళు.

॥ 7 ॥

మంత్రము:

అ దధామి తే పదం సమీర్ధే జాతవేదసి |

అగ్నిః శరీరం వేవేష్టసుం వాగపి గచ్ఛతు

॥ 8 ॥

పదము:

అ | దధామి | తే | పదమ్ | సమ్మేర్ధే | జాతమ్మేదసి |

అగ్నిః | శరీరమ్ | వేవేష్టు | అసుమ్ | వాక్ | అపి | గచ్ఛతు ॥ 8 ॥

అనువాదం:

ఓ పగవాడా! నీ పాద పాంసువును చిన్న పర్ణ సహితంగా

జ్వలిస్తున్న అగ్నిలో వేలుస్తున్నాను.

తద్వారా అగ్ని నీ పాదంలో ప్రవేశించి

సర్వాంగ ములకు వ్యాపించుగాక!

అట్లాగే నీ మాట కూడ పడిపోవుగాక!

॥ 8 ॥

ఇది పన్నెండవ సూక్తం

* (చక్షరాదీంద్రియాలను) (తలలో ఉండే ఇంద్రియాలను)

సూక్తం - 13

వస్త్ర ధారణ సూక్తం

ముషి : అథర్వణుడు ॥ దేవత : అగ్ని ॥ 2, 3 బృహస్పతి, 4, 5 విశ్వేదేవతలు
చందస్సు : 1-3 త్రిష్టుప్, 4 అనుష్టుప్ : 5 విరాద్ జగతి ॥ మంత్రములు :

॥ 5 ॥

వినియోగం :- గోదాన రూపమైన సంస్కార కర్మలో, శాంతుకదకంతో ఈ మంత్రాన్ని వినియోగించాలి. అలాగే నూతన వస్త్రధారణలోను దీనికి వినియోగం, 'పరిధత్త' అనే మంత్రంతో అభిమంత్రించి పురోహితుడు ఉదయమే రాజునకు వస్త్రం ఇవ్వాలి. రాజును అననాభిష్టితుని చేయడానికి 'విహ్యాస్మానం' అనే మంత్రాన్ని వినియోగించాలి.

మంత్రము :

అయుర్దా అగ్నే జరసం వృణానో

ఘృతప్రతీకో ఘృతపృష్ఠో అగ్నే ।

ఘృతం పీత్వా మధు చారు గవ్యమ్

పితేవ పుత్రా నభి రక్షతాదిమమ్

॥ 1 ॥

పదము :

అయుః 2 దాః । అగ్నే । జరసమ్ । వృణానః ।

ఘృత 2 ప్రతీకః । ఘృత 2 పృష్ఠః । అగ్నే ।

ఘృతమ్ । పీత్వా । మధు । చారు । గవ్యమ్ ।

పితా 2 ఛవ । పుత్రాన్ । అభి । రక్షతాత్ । ఇమమ్

॥ 1 ॥

అనువాదం :

ఆయు ర్దాతవైన ఓ అగ్ని !
 వృద్ధాప్యం వచ్చే దాకా ఈ వటువును జీవించునట్లు చెయ్యి.
 ఓ అగ్ని నీవు ఘృతాహుతులతో జ్వల్య మానుడవు,
 ఘృతగాత్రుడవు కమ్ము.
 మే మిచ్చే మధురమైన, నిర్మలమైన గవాన్ని,
 మేము హోమం చేసిన ఘృతాన్ని యథేచ్ఛగా సేవించు.
 తండ్రి పుత్రులను వలె ఈ వటువును రక్షించు. || 1 ||

మంక్రమ :

పరి॑ధ॒త॒ ధ॒త॒ నో॒ వర్చ॑సీ॒మం
 జ॒రామృ॑త్యుం కృ॒ణు॒త దీ॒ర్ఘ॑మా॒యుః ।
 బృ॒హ॒స్ప॒తిః ప్రా॒య॒చ్ఛద్ వా॑సే॒ ఏతత్
 సోమ॑య॒ రా॒జ్ఞీ పరి॑ధా॒తవా॑ ఉ || 2 ||

పదము :

పరి॑ ధ॒త॒ ధ॒త॒ నః॑ వర్చ॑సా॒ ఇమమ్ ।
 జ॒రామృ॑త్యుమ్ కృ॒ణు॒త దీ॒ర్ఘమ్ । ఆయుః॑ ।
 బృ॒హ॒స్ప॒తిః ప్ర॒ అ॒య॒చ్ఛత్ వా॑సే॒ ఏతత్ ।
 సోమ॑య॒ రా॒జ్ఞీ పరి॑ధా॒తవై॒ ఓం ఇతి॑ || 2 ||

అనువాదం :

ఓ దేవతలారా ! ఈ మాణవకుని (వటువును)
 వస్త్రంతో అలంకరించండి.

మా వానిని తేజస్విని చేయండి.

* పీనిని వృద్ధాప్యం లోనే మరణించు నట్లు చేయండి.

ఇతను దీర్ఘాయుష్కుండు డగుగాక!

బృహస్పతి ఈ వస్త్రాన్ని

|బ్రాహ్మణ రాజైన సోమునకు కట్టుకొనుటకై ఇచ్చినాడు.॥2॥

మంత్రము:

పరీదం వాసో అధిథాః స్వస్తయే ।

భూర్గృష్టి నామభి శస్త్రీపా ఉ ।

శతం చ జీవ శరదః పురూచీ

రాయశ్చ పోష ముప సంవ్యయస్వ ॥ ౩ ॥

పదము:

పరీ । ఇదమ్ । వాసః । అధిథాః । స్వస్తయే ।

అభూః । గృష్టినామ్ । అభిశస్త్రీపాః । ఓం ఇతి ।

శతమ్ । చ । జీవ । శరదః । పురూచీః ।

రాయః । చ । పోషమ్ । ఉప సంవ్యయస్వ ॥ ౩ ॥

అనువాదం :

ఓ మాణవకుడా!

నీ క్షేమం కోసం ఈ వస్త్రాన్ని ధరించినావు.

దీనితో గోవులను హింసా భయం నుండి తప్పిస్తున్నావు.

* (అకార మృత్యువు వాక పదమందా చేయండి అని భావం.)

బహువిధ పుత్ర పౌత్రాదులతో

శతాయుష్కుడవై జీవించు.

ధనాన్ని అభివృద్ధి చేయి.

॥ 3 ॥

మంత్రము:

ఏహ్యశ్మానమా తిష్ఠాశ్మా భవతు తే తనూః ।

కృణ్వన్తు విశ్వే దేవా ఆయుష్షే శరదః శతమ్ ॥ 4 ॥

పదము:

ఆ । ఇహి । అశ్మానమ్ । ఆ । తిష్ఠ । అశ్మా । భవతు । తే । తనూః ।

కృణ్వన్తు । విశ్వే । దేవాః । ఆయుః । తే । శరదః । శతమ్ ॥ 4 ॥

అనువాదం :

ఓ మాణవకుడా! రమ్ము.

దక్షిణపాదం పెట్టు.

నీ శరీరం శిలవలె దృఢ మగుగాక!

విశ్వేదేవతలు నిన్ను

శతాయుష్కుని చేయుదురుగాక!

॥ 4 ॥

మంత్రము:

యస్య తే వాసః ప్రథమవాస్యం ।

హరామస్తం త్వా విశ్వేవన్తు దేవాః ।

తం త్వా భ్రాతరః సువృధా వర్ధమాన

మను జాయంతాం బహవః సుజాతమ్

॥ 5 ॥

అశ్వ. 13

పదము;

యస్య॑ తే॒ వాసః॑ । ప్రథ॒మఽ॒వాస్యఽమ్ ।

హరా॑మః । తమ్ । త్వా॑ విశ్వే॑ । అవ॒స్తు॒ దేవాః ।

తమ్ । త్వా॑ । భ్రాత॑రః । సు॒ఽవృ॒ధా॑ । వర్ధ॑మానమ్ ।

అను॑ । జాయ॒న్తామ్ । బహ॑వః । సు॒ఽజాత॑మ్ ॥ 5 ॥

అనువాదం:

ఓ మాణవకుడా!

నీ ప్రథమ వస్త్రాన్ని స్వీకరిస్తున్నాము.

నిన్ను సర్వదేవతలు రక్షింతురుగాక!

వర్ధమానుడవు, సుజాతుడవు అయిన నీ తరువాత

అనేక మంది సోదరులు కలుగుదురుగాక! ॥ 5 ॥

ఇది పదమూడవ సూక్తం

సూక్తం - 14

అపన్నివారణ - సూక్తం

ఋషి: చాతనుడు॥ దేవత: మంత్రాలలో పేర్కొన్న అగ్ని, భూతపతి,
ఇంద్రుడు॥ ఛందస్సు: 1,3,5,8 అనుష్టుప్: 2 భరిగనుష్టుప్ ॥ 4 ఉప
రిష్టాద్ విరాద్ బృహతి॥ మంత్రములు: ॥ 8 ॥

వినియోగం:- సంతాన నాశ నివారణార్థమై ప్రితి చేసే కర్మకాండలో, గొడ్డు
పశువులున్న ఇల్లు దైవహతమౌతుందని, తన్నివారణార్థం చేసే
కర్మలో, గృహకాంతిత్వ చేసే కర్మలో దీనికి వినియోగం. ఈ
సూక్తం చాతనగణంలో కూడ ఉన్నది.

మంత్రము:

నిః సాలాం ధృష్టుం ధిషణమేకవాద్యాం జిఘత్స్వమ్ ।

సర్వాశ్చిష్టస్య నప్త్యై నాశయామః సదాన్వాః ॥ 1 ॥

పదము:

నిః సాలామ్ । ధృష్టుమ్ । ధిషణమ్ । ఏకవాద్యామ్ । జిఘత్
2స్వమ్ ।

సర్వాః । చిష్టస్య । నప్త్యైః । నాశయామః । సదాన్వాః ॥ 1 ॥

అనువాదం:

నిస్సాలమనే పేరుగల భయంకరమైన పిశాచిని,

“ధృష్టు” నామక పిశాచాన్ని నశింప జేస్తున్నాము.

ధిషణమనే పేరుగల పాపగ్రహాన్ని

‘ఏకవాద్య’ అనే పేరుగల దానిని

‘జిఘత్స్వ’ అనే పేరుగల దానిని నశింప జేస్తున్నాము.

చండ్రగ్రహ సంతానాన్ని, ఆ క్రోశకారిణులైన

సర్వపిశాచాలను నశింప జేస్తున్నాము.

॥ 1 ॥

మంత్రము:

నిర్వో గోష్ఠాదజామసి నిరక్షాన్నిరుపానసాత్ ।

నిర్వో మగున్ధ్యా దుహితరో గృహేభ్యశ్చాతయామహే ॥ 2 ॥

పదము:

నిః । వః । గోష్ఠాత్ । అజామసి । నిః । అక్షాత్ । నిః । ఉప2ఆన
సాత్ ।

నిః । వః । మగున్ద్యాః । దుహితరః । గృహేభ్యః । చాతయా
మహే ॥ 2 ॥

అనువాదం :

ఓ మగుండీ (పిశాచి) పుత్రికలారా !
మిమ్ములను గోశాలనుంచి తరిమి వేస్తున్నాము.
ద్యూతశాల నుంచి కూడ తరిమి వేస్తున్నాము.
ధాన్యాగారాన్నుంచి కూడ తరిమి వేస్తున్నాము.
అలాగే మానవాస గృహాలనుంచి
మిమ్ములను తన్ని తగులవేస్తున్నాము. ॥ 2 ॥

మంత్రము :

అసౌ యో అధరాద్ గృహస్తత్ర సప్త్యరాయ్యః ।
తత్ర సేది ర్న్యచతు సర్వాశ్చ యాతుధాన్యః ॥ 3 ॥

పదము :

అసౌ । యః । అధరాత్ । గృహః । తత్ర । సప్త । అరాయ్యః ।
తత్ర । సేదిః । ని । న్యచతు । సర్వాః । చ । యాతుధాన్యః ॥ 3 ॥

అనువాదం :

ఈ భూమికి క్రిందనున్న పాతాళలోకంలో
'అరాయములు' అనుపేరుగల పిశాచా లుండగాక !
'నిర్బుతి' అనే పిశాచం కూడ అక్కడే ఉండుగాక !
ఆ పాతాళంలో కూడా నిఖిల యాతుధానులు
వాటితో కలిసి ఉండి పోదురు గాక ! ॥ 3 ॥

మంత్రము :

భూతపతిర్నిరజత్విష్ణోశ్చైతః సదాన్వాః ।

గృహస్య బుధ్ని ఆసీనాస్తా ఇష్టోర్ని వజ్రేణాధి తిష్ఠతు ॥ 4 ॥

పదము :

భూతపతిః । నిః । అజతు । ఇష్ట్యః । చ । ఇతః । సదాన్వాః ।

గృహస్య । బుధ్ని । ఆసీనాః । తాః । ఇష్ట్యః । వజ్రేణ । అధి ।

తిష్ఠతు ॥ 4 ॥

అనువాదం :

భూతపతి అయిన రుద్రుడు సదా ఆక్రోశించే పిశాచాలను

ఇక్కడనుంచి తరిమి వేయుగాక !

ఇంద్రుడు కూడ వానిని తరిమి వేయుగాక !

మా ఇంటి అధః ప్రదేశంలో ఉన్న పిశాచాలను

ఇంద్రుడు వజ్రంతో అణచి ఉంచుగాక !

॥ 4 ॥

మంత్రము :

యది స్థ క్షేత్రియాణాం యది వా పురుషేషితాః ।

యది స్థ దన్యుభ్యో జాతా నశ్యతేతః సదాన్వాః ॥ 5 ॥

పదము :

యది । స్థ । క్షేత్రియాణామ్ । యది । వా । పురుషేషితాః ।

యది । స్థ । దన్యుభ్యః । జాతాః । నశ్యత । ఇతః । సదాన్వాః ।

॥ 5 ॥

అనువాదం :

క్షేత్రీయ రోగాలకు మూలమైన

పిశాచులారా ! మీరు నశించండి.

పగవాని పంపున వచ్చిన పిశాచులారా ! నశించండి.

చోరాదుల నుంచి ప్రాదుర్భవించిన

మీరు నశింతురుగాక !

మీ రిక్కడ నుంచి తొలగిపోండి.

॥ 5 ॥

మంత్రము :

పరి ధామాన్యాసామాశుర్గాష్టామివాసరమ్ ।

అజైషం సర్వాన్ ఆజీన్ వో నశ్యతేతః సదాన్వాః ॥ 6 ॥

పదము :

పరి ధామాని । ఆసామ్ । ఆశుః । గాష్టామ్ 2 ఇవ । అసరన్ ।

అజైషమ్ । సర్వాన్ । ఆజీన్ । వః । నశ్యత । ఇతః । సదాన్వాః

॥ 6 ॥

అనువాదం .

ఆ పిశాచాల నివాసస్థానాలను

అన్నిటిని అక్రమిస్తున్నాను.

అశ్వం తన గమ్యం చేరినట్టు, ఓ పిశాచులారా !

మీతోడి పోరాటా లన్నింటిలో నేను గెలిచినాను.

కావున మీ రిక్కడ లేకుండా నశింతురుగాక !

॥ 6 ॥

ఇది పదునాల్గవ మూక్తం.

నిర్భయ జీవనం

ఋషి: బ్రహ్మ ॥ దేవత: ప్రాణము ॥ ఛందస్సు: త్రిపాద్ గాయత్రీ ॥ మంత్రములు: ॥ 6 ॥

వినియోగం:- ఆయుష్కాముడు చేసే కర్మకాండలో దీనికి వినియోగం.

మంత్రము:

యథా ద్యౌశ్చ పృథివీ చ న బిభీతో న రిష్యతః ।
ఏవా మే ప్రాణ మా బిభేః ॥ 1 ॥

పదము:

యథా । ద్యౌః । చ । పృథివీ । చ । న । బిభీతః । న । రిష్యతః ।
ఏవ । మే । ప్రాణ । మా । బిభేః ॥ 1 ॥

అనువాదం:

దేవలోకం భూలోకం ఎట్లా భయశంకా రహితంగా,
నాశ రహితంగా ఉండునో అట్లే ఓ నా ప్రాణమా!
నీవు కూడా భయరహితవై ఉండు. ॥ 1 ॥

మంత్రము:

యథా హౌశ్చ రాత్రీచ న బిభీతో న రిష్యతః ।
ఏవా మే ప్రాణ మా బిభేః ॥ 2 ॥

పదము :

యథా¹ । బ్రహ్మ² । చ । క్షత్రమ్³ । చ । న । బిభీతః⁴ । న । రిష్యతః⁵ ।

ఏవ⁶ । మే⁷ । ప్రాణ⁸ । మా⁹ । బిభేః¹⁰ ॥ 4 ॥

అనువాదం :

బ్రాహ్మణ క్షత్రియులు భయ రహితులుగా,
వినాశ రహితులుగా ఉన్నట్లు ఓ నా ప్రాణమా !
నీవు కూడ భయరహితవై ఉండు.

॥ 4 ॥

మంత్రము .

యథా¹ సత్యం² చాన్యతం³ చ న బిభీతో⁴ న రిష్యతః⁵ ।

ఏవా⁶ మే⁷ ప్రాణ⁸ మా⁹ బిభేః¹⁰ ॥ 5 ॥

పదము :

యథా¹ । సత్యమ్² । చ । అన్యతమ్³ । చ । న । బిభీతః⁴ । న । రిష్యతః⁵ ।

ఏవ⁶ । మే⁷ । ప్రాణ⁸ । మా⁹ । బిభేః¹⁰ ॥ 5 ॥

అనువాదం :

సత్యము, అసత్యము ఏ విధంగా
భయ రహితంగా వినాశ రహితంగా ఉండునో,
అట్లే ఓ నా ప్రాణమా ! నీవు భయరహితవై ఉండు. ॥ 5 ॥

మంత్రము :

యథా¹ భూతం² చ భవ్యం³ చ న బిభీతో⁴ న రిష్యతః⁵ ।

ఏవా⁶ మే⁷ ప్రాణ⁸ మా⁹ బిభేః¹⁰ ॥ 6 ॥

మంత్రము :

ద్యావా॑పృథి॑వీ ఉ॒ప॑శ్రుత్యా మా పా॒తం స్వా॑హా ॥ 2 ॥

పదము :

ద్యా॑వా॒పృథి॑వీ॒ ఇతి॑ ఉ॒ప॑శ్రుత్యా॒ మా । పా॒తమ్ । స్వా॑హా ॥ 2 ॥

అనువాదం :

ఓ ద్యా॒వా పృథ్వి॑లారా !

శ్రవణ శక్తి ప్రదానంతో నన్ను రక్షించండి.

మీ కిదే నా హవిః ప్రదానం.

॥ 2 ॥

మంత్రము :

సూ॒ర్య చక్షు॑షా మా పా॒హి స్వా॑హా ॥ 3 ॥

పదము :

సూ॒ర్యః । చక్షు॑షా । మా । పా॒హి । స్వా॑హా ॥ 3 ॥

అనువాదం :

ఓ సూర్యుడా ! చక్షురింద్రియ శక్తినిచ్చి నన్ను రక్షించు.

నీ కిదే నా హవిః ప్రదానం.

॥ 3 ॥

మంత్రము :

అగ్నే॑ వై॒శ్వా॒నర విశ్వే॑ర్మా దే॒వైః పా॒హి స్వా॑హా ॥ 4 ॥

పదము :

అగ్నే॑ । వై॒శ్వా॒నర । విశ్వే॑ః । మా । దే॒వైః । పా॒హి । స్వా॑హా ॥ 4 ॥

అనువాదం :

వైశ్వానరుడవైన ఓ అగ్ని !

వాగింద్రియాదుల నిచ్చి నన్ను రక్షించు.

నీ కిదే నా హవిః ప్రదానం.

॥ 4 ॥

మంత్రము :

విశ్వమృత విశ్వేన మా భరసా పాహి స్వాహా

॥ 5 ॥

పదము :

విశ్వమ్భర । విశ్వేన । మా । భరసా । పాహి । స్వాహా

॥ 5 ॥

అనువాదం :

ఓ విశ్వంభరా ! (జరరాగ్ని !)

సర్వపోషణ శక్తినిచ్చి నన్ను రక్షించు.

నీ కిదే నా హవిః ప్రదానం.

॥ 5 ॥

ఇది పదునారవ సూక్తం

సూక్తం-17

ఆత్మ సంరక్షణ ప్రార్థన.

ఋషి! బ్రహ్మ ॥ దేవత : ఓజస్సు మొదలగు దేవతలు ॥ చందస్సు? 1-8 ఏక

పదాలనుబంధ త్రిష్టవ : 8 అనుద్యుష్టిక్ : మంత్రములు : ॥ 7 ॥

వినియోగం : ఆయుష్కముడు చేసే హోమాదులలో దీనికి వినియోగం.

మంత్రము :

ఓజోస్యోజో మేదాః స్వాహా

॥ 1 ॥

పదము :

ఓజః । అసి । ఓజః । మే । దాః । స్వాహా

॥ 1 ॥

అనువాదం :

ఓ అగ్ని ! నీవు
ఓజస్వ్యరూపుడవు.
కావున నాకు
ఓజస్సు నిమ్ము.
నీ కిదే నా హవిః ప్రదానం.

॥ 1 ॥

మంత్రము :

సహోసి సహో మే దాః స్వాహా

॥ 2 ॥

పదము :

సహో | అసి | సహో | మే | దాః | స్వాహా

॥ 2 ॥

అనువాదం :

ఓ అగ్ని ! నీవు శత్రువులను
అభిభవించే తేజస్వ్యరూపుడవు.
నీవు నాకు తేజస్సు నిమ్ము.
నీ కిదే నా హవిః ప్రదానం.

॥ 2 ॥

మంత్రము :

బలమసి బలం మే దాః స్వాహా

॥ 3 ॥

పదము :

బలమ్ | అసి | బలమ్ | మే | దాః | స్వాహా

॥ 3 ॥

అనువాదం :

ఓ అగ్ని ! నీవు బలస్వరూపుడవు.
నీవు నాకు బలాన్నిమ్ము.
నీ కిదే నా హవిః ప్రదానం.

॥ 3 ॥

మంత్రము :

ఆయురస్మాయుర్మే దాః స్వాహా ॥ 4 ॥

పదము :

ఆయుః । అసి । ఆయుః । మే । దాః । స్వాహా ॥ 4 ॥

అనువాదం :

ఓ అగ్ని ! నీవు ఆయు స్వరూపుడవు.

నాకు పూర్ణాయుస్సు నిమ్ము.

నీ కిదే నా హవిః ప్రదానం. ॥ 4 ॥

మంత్రము :

శ్రోత్ర మసి శ్రోత్రం మే దాః స్వాహా ॥ 5 ॥

పదము :

శ్రోత్రమ్ । అసి । శ్రోత్రమ్ । మే । దాః । స్వాహా ॥ 5 ॥

అనువాదం :

ఓ అగ్ని ! నీవు శ్రోత్ర స్వరూపుడవు.

నాకు శ్రోత్రాన్నిమ్ము, నీ కిదే నా హవిః ప్రదానం. ॥ 5 ॥

మంత్రము :

చక్షురసి చక్షుర్మే దాః స్వాహా ॥ 6 ॥

పదము :

చక్షుః । అసి । చక్షుః । మే । దాః । స్వాహా ॥ 6 ॥

అనువాదం :

ఓ అగ్ని ! నీవు చక్షు స్వరూపుడవు.

నాకు చక్రపు నిమ్ము.

నీ కిదే నా హవిః ప్రదానం.

॥ 6 ॥

మంత్రము:

పరిపాణ¹ మసి పరి పాణం¹ మే దాః స్వాహా¹

॥ 7 ॥

పదము:

పరిపా¹నమ్¹ | అసి | పరిపా¹నమ్¹ | మే | దాః | స్వాహా¹ ॥ 7 ॥

ఇతి తృతీయోఽనువాకః

అనువాదం:

ఓ అగ్ని! నీవు పరిపాలకుడవు.

ఆయుర్భంగ భూతములైన వాని నుంచి నాకు రక్షణ నిమ్ము.

నీ కిదే నా హవిః ప్రదానం.

ఇది పదునేడవ సూక్తం

ఇది మూడవ అనువాకం.

అనువాకం - 4

సూక్తం - 18

ఋషిః చాతనుడు ॥ దేవతః అగ్ని ॥ ఛందస్సు: ద్విపాదసామీర్ణ బృహతీ ॥

మంత్రములు.

॥ 5 ॥

వినియోగం:- అభిచార కర్మలో దీనికి వినియోగం. ఇదికూడ చాతన గణం లోనిది.

మంత్రము:

త్రాతృ¹వ్యక్షయం¹ మసి త్రాతృ¹వ్యదాతనం¹ మే దాః స్వాహా¹

॥ 1 ॥

పదము :

ప్ర॒త్య॒వ్య॒క్ష॒య॒ణమ్ । అ॒సి । ప్ర॒త్య॒వ్య॒చా॒త॒నమ్ । మే ।

దాః । స్వా॒హా ॥ 1 ॥

అనువాదం :

ఓ అగ్ని ! నీవు జ్ఞాతులైన శత్రువుల క్షయ కారకుడవు.

నాకు జ్ఞాతులైన శత్రువులను క్షయింపజేసి శక్తినిమ్ము.

నీ కిదే నా హవిః ప్రదానం.

॥ 1 ॥

మంత్రము :

స॒వ॒త్స॒క్ష॒య॒ణ మ॒సి స॒వ॒త్స॒చా॒త॒నం మే॒దాః స్వా॒హా ॥ 2 ॥

పదము :

స॒వ॒త్స॒క్ష॒య॒ణమ్ । అ॒సి । స॒వ॒త్స॒చా॒త॒నమ్ । మే । దాః ।

స్వా॒హా ॥ 2 ॥

అనువాదం :

ఓ అగ్ని ! నీవు జ్ఞాతులు కాని శత్రువులకు క్షయకారకుడవు.

నా కా శత్రుక్షయ శక్తినిమ్ము.

నీ కిదే నా హవిః ప్రదానం.

॥ 2 ॥

మంత్రము :

అ॒రా॒య॒క్ష॒య॒ణ మ॒స్య రా॒య చా॒త॒నం మే॒దాః స్వా॒హా ॥ 3 ॥

పదము :

అ॒రా॒య॒క్ష॒య॒ణమ్ । అ॒సి । అ॒రా॒య॒చా॒త॒నమ్ । మే । దాః ।

స్వా॒హా ॥ 3 ॥

అనువాదం :

ఓ అగ్ని ! నీవు శ్రేయో విఘ్నకారులను
క్షయింప జేయువాడవు.

నాకా శక్తి నిమ్ము.

నీ కిదే నా హవిః ప్రదానం.

॥ 3 ॥

మంత్రము :

పిశాచ క్షయణ మసి పిశాచచాతనమ్ మే దాః స్వాహా ॥ 4 ॥

పదము :

పిశాచక్షయణమ్ । అసి । పిశాచచాతనమ్ । మే । దాః ।

స్వాహా ॥ 4 ॥

అనువాదం :

ఓ అగ్ని ! నీవు పిశాచాలను నశింప జేయువాడవు.

నాకా పిశాచ నాశక శక్తి నిమ్ము.

నీకిదే నా హవిః ప్రదానం.

॥ 4 ॥

మంత్రము :

సదాన్వా క్షయణ మసి సదాన్వా చాతనమ్ మేదాః స్వాహా ॥ 5 ॥

పదము :

సదాన్వాక్షయణమ్ । అసి । సదాన్వాచాతనమ్ । మే । దాః ।

స్వాహా ॥ 5 ॥

అనువాదం :

ఓ అగ్ని ! నీవు సదా ఆ క్రోశించే పిశాచాలను

క్షయింప జేయువాడవు.

నా కా పితౄనా నాశక శక్తినిమ్ము.

నీ కిదే నా హవిః ప్రదానం.

॥ ౧ ॥

ఇది పదునెనిమిదవ సూక్తం

సూక్తం - 19

ప్రాయశ్చిత్త విధి

ఋషి: అథర్వదు || దేవత: అగ్ని || ఛందస్సు: 1-4 నిచ్చద్ విషమాత్రిపాద్

గాయత్రీ: 5 భురిగ్ విషమా త్రిపాద్ గాయత్రీ || మంత్రములు: ॥ ౧ ॥

వినియోగం:- అభిచార కర్మలో, ముందుచేసే అజ్యహోమంలో దీనికి వినియోగం.

మంత్రము:

అగ్నే యత్ తే తపస్తేన తం ప్రతి తప

యో ఆస్మాన్ ద్వేష్టి యం వయం ద్విష్మః ॥ 1 ॥

పదము:

అగ్నే | యత్ | తే | తపః | తేన | తమ్ | ప్రతి | తప |

యః | ఆస్మాన్ | ద్వేష్టి | యమ్ | వయం | ద్విష్మః ॥ 1 ॥

అనువాదం:

ఎవడైతే మమ్ములను ద్వేషిస్తున్నాడో,

మే మెవనిని ద్వేషిస్తున్నామో,

అతని యెడల ఓ అగ్ని!

నీ తపన శక్తితో ప్రజ్వరిల్లు.

॥ 1 ॥

మంత్రము:

అగ్నే యత్ తే హరస్తేన తం ప్రతి హర
యో ఓస్మాన్ ద్వేష్టి యం వయం ద్విష్మః || 2 ||

పదము:

అగ్నే । యత్ । తే । హరః । తేన । తమ్ । ప్రతి । హర ।
యః । అస్మాన్ । ద్వేష్టి । యమ్ । వయమ్ । ద్విష్మః || 2 ||

అనువాదం:

ఎవడైతే మమ్ములను ద్వేషిస్తున్నాడో,
మే మెవనిని దేపిస్తున్నామో, ఓ అగ్ని!
నీ సంహరణ శక్తితో అతనిని సంహరించు. || 2 ||

మంత్రము:

అగ్నే యత్ తేఽర్చి స్తేన తం ప్రత్యర్చ
యో ఓస్మాన్ ద్వేష్టి యం వయం ద్విష్మః || 3 ||

పదము:

అగ్నే । యత్ । తే । అర్చిః । తేన । తమ్ । ప్రతి । అర్చ ।
యః । అస్మాన్ । ద్వేష్టి । యమ్ । వయమ్ । ద్విష్మః || 3 ||

అనువాదం:

ఎవడైతే మమ్ములను ద్వేషిస్తున్నాడో,
మే మెవనిని ద్వేషిస్తున్నామో, ఓ అగ్ని!
నీ దీప్తితో అతనిని దహింప జెయ్యి. || 3 ||

మంత్రము :

అగ్నే యత్ తే శోచిస్తేన తం ప్రతి శోచ
యోఽస్మాన్ ద్వేష్టి యం వయం ద్విష్మః || 4 ||

పదము :

అగ్నే । యత్ । తే । శోచిః । తేన । తమ్ । ప్రతి । శోచ ।
యః । అస్మాన్ । ద్వేష్టి । యమ్ । వయమ్ । ద్విష్మః || 4 ||

అనువాదం :

ఎవడైతే మమ్ములను ద్వేషిస్తున్నాడో,
మే మెవనిని ద్వేషిస్తున్నామో, ఓ అగ్ని !
నీ శోకజనన శక్తితో అతనిని శోకింప జెయ్యి. || 4 ||

మంత్రము :

అగ్నే యత్ తే తేజస్తేన త మతేజసం కృణు ।
యోఽస్మాన్ ద్వేష్టి యం వయం ద్విష్మః || 5 ||

పదము :

అగ్నే । యత్ । తే । తేజః । తేన । తమ్ । అతేజసమ్ । కృణు ।
యః । అస్మాన్ । ద్వేష్టి । యమ్ । వయమ్ । ద్విష్మః || 5 ||

అనువాదం :

ఎవడైతే మమ్ములను ద్వేషిస్తున్నాడో,
మే మెవనిని ద్వేషిస్తున్నామో, ఓ అగ్ని !
నీ తేజస్సుతో అతనిని సస్తేజస్సుని చెయ్యి. || 5 ||

ఇది పంచమిదమ సూక్తం

సూక్తం-20

ఋషి: అథర్వదు || దేవత: వాయువు || ఛందస్సు: 1-4 విశ్వద్ విషమా
త్రిపాద్ గాయత్రీ: 5 భురిగ్విషమా త్రిపాద్ గాయత్రీ ||
మంత్రములు: || 5 ||

మంత్రము.

వా॒యో యత్ తే త॒వ॒స్సే॒న తం ప్ర॒తి త॒వ
యో॒తి॒స్మాన్ ద్వేష్టి॒ యం వ॒యం ద్వి॒ష్ణుః || 1 ||

పదము.

వా॒యో ఇ॒తి | యత్ | తే | త॒వః | తే॒న | తమ్ | ప్ర॒తి | త॒వ |
యః | అ॒స్మాన్ | ద్వేష్టి॒ | యమ్ | వ॒యమ్ | ద్వి॒ష్ణుః || 1 ||

అనువాదం:

ఓ వాయుదేవా! నీవు తవనశక్తి కలవాడవు.
ఏ శత్రువు మమ్ములను ద్వేషిస్తున్నాడో,
మే మే శత్రువును ద్వేషిస్తున్నామో, ఆ శత్రువును నీవు
నీ తవన శక్తితో తపింప జెయ్యి. || 1 ||

మంత్రము:

వా॒యో యత్ తే హ॒ర॒స్సే॒న తం ప్ర॒తి హ॒ర
యో॒తి॒స్మాన్ ద్వేష్టి॒ యం వ॒యం ద్వి॒ష్ణుః || 2 ||

పదము.

వా॒యో | ఇ॒తి | యత్ | తే | హ॒రః | తే॒న | తమ్ | ప్ర॒తి | హ॒ర |
యః | అ॒స్మాన్ | ద్వేష్టి॒ | యమ్ | వ॒యమ్ | ద్వి॒ష్ణుః || 2 ||

అనువాదం :

ఓ వాయుదేవా ! నీవు హరణ శక్తి కలవాడవు
 వీ శత్రువు మమ్ములను ద్వేషిస్తున్నాడో,
 మే మెవనిని ద్వేషిస్తున్నామో,
 అతనిని నీ హరణ శక్తితో హరించు.

॥ 2 ॥

మంత్రము .

వా॒యో యత్ తే॒ర్చి స్తేన॑ తం ప్రత్యర్చ॑

యో॒తి॒స్మాన్ ద్వేష్టి॑ యం వ॒యం ద్విష్టుః॑

॥ 3 ॥

పదము :

వా॒యో । ఇతి॑ । యత్ । తే । అర్చిః । తేన॑ । తమ్ । ప్రతి॑ । అర్చ॑ ।

యః । అస్మాన్ । ద్వేష్టి॑ । యమ్ । వ॒యమ్ । ద్విష్టుః॑ ॥ 3 ॥

అనువాదం :

ఓ వాయుదేవా ! నీవు దీప్తిమంతుడవు.
 ఎవడైతే మమ్ములను ద్వేషిస్తున్నాడో,
 మేము ఎవనినైతే ద్వేషిస్తున్నామో,
 ఆ శత్రువును నీ వా దీప్తితో దహింప జెయ్యి.

॥ 3 ॥

మంత్రము :

వా॒యో యత్ తే శోచి॑స్తేన॑ తం ప్రతి॑ శోచ॑

యో॒తి॒స్మాన్ ద్వేష్టి॑ యం వ॒యం ద్విష్టుః॑

॥ 4 ॥

పదము :

వా॒యో ఇతి॑ । యత్ । తే । శోచిః । తేన॑ । తమ్ । ప్రతి॑ । శోచ॑ ।

యః | అస్మాన్ | ద్వీష్టి | యమ్ | వయమ్ | ద్విష్మః || 4 ||

అనువాదం :

ఓ వాయుదేవా నీవు శోకజనన సమర్థుడవు.
 ఏ శత్రువు మమ్ములను ద్వేషిస్తున్నాడో,
 మే మే శత్రువును ద్వేషిస్తున్నామో
 అతనిని శోకింప జెయ్యి.

|| 4 ||

మంత్రము :

వాయో యత్ తే తేజస్తేన తమతేజసం కృణు
 యోస్మాన్ ద్వీష్టి యం వయం ద్విష్మః || 5 ||

పదము.

వాయోఽతే | యత్ | తే | తేజః | తేన | తమ్ | అతేజసమ్ |
 కృణు |

యః | అస్మాన్ | ద్వీష్టి | యమ్ | వయమ్ | ద్విష్మః || 5 ||

అనువాదం :

ఓ వాయుదేవా! నీవు తేజోవంతుడవు.
 ఏ శత్రువైతే మమ్ములను ద్వేషిస్తున్నాడో,
 మే మే శత్రువును ద్వేషిస్తున్నామో
 అతనిని నీ తేజస్సుతో నిస్తేజస్కుణ్ణి చెయ్యి.

|| 5 ||

ఇది ఇరవై యవ సూక్తం

సూక్తం-21

ఋషి: అథర్వుడు || దేవత: సూర్యుడు || ఛందస్సు: 1-4 విష్వద్ విషమా
 త్రిపాద్ గాయత్రీ: భరిగ్ విషమా త్రిపాద్ గాయత్రీ || మంత్రములు
 || 5 ||

మంత్రము:

సూ॒ర్య యత్ తే॒ తప॑స్తేన తం ప్రతి॑ తప
యో॑కస్మాన్ ద్వేష్టి॒ యం వయం ద్విష్మః || 1 ||

పదము:

సూ॒ర్య । యత్ । తే॒ । తపః॑ । తేన॑ । తమ్ । ప్రతి॑ । తప ।
యః । అస్మాన్ । ద్వేష్టి॒ । యమ్ । వయమ్ । ద్విష్మః || 1 ||

ఓ సూర్యుడా! నీవు తపన శక్తి కలవాడవు.

వీ శత్రువు మమ్ములను ద్వేషిస్తున్నాడో,

మే మే శత్రువును ద్వేషిస్తున్నామో,

అతనిని నీ తపన శక్తితో తపింప జెయ్యి. || 1 ||

మంత్రము:

సూ॒ర్య యత్ తే॒ హర॑స్తేన తంప్రతి॑ హర
యో॑కస్మాన్ ద్వేష్టి॒ యం వయం ద్విష్మః || 2 ||

పదము:

సూ॒ర్య । యత్ । తే॒ । హరః॑ । తేన॑ । తమ్ । ప్రతి॑ । హర ।
యః । అస్మాన్ । ద్వేష్టి॒ । యమ్ । వయమ్ । ద్విష్మః || 2 ||

అనువాదం:

ఓ సూర్యుడా! నీవు హరణ శక్తి కలవాడవు.

వీ శత్రువు మమ్ములను ద్వేషిస్తున్నాడో,

మేమే శత్రువును ద్వేషిస్తున్నామో

అతనిని నీ హరణ శక్తితో హరించు. || 2 ||

మంత్రము :

సూర్య యత్ తేఽర్చిస్తేన తం ప్రత్యర్చ
యోఽస్మాన్ ద్వేష్టి యం వయం ద్విష్మః || 3 ||

పదము :

సూర్యః । యత్ । తే । అర్చిః । తేన । తమ్ । ప్రతి । అర్చ ।
యః । అస్మాన్ । ద్వేష్టి । యమ్ । వయమ్ । ద్విష్మః || 3 ||

అనువాదం :

ఓ సూర్యుడా! నీవు దీప్తిమంతుడవు.
ఏ శత్రువు మమ్ములను ద్వేషిస్తున్నాడో,
మే మే శత్రువును ద్వేషిస్తున్నామో,
అతనిని నీ దీప్తితో దహింప జెయ్యి. || 3 ||

మంత్రము :

సూర్య యత్ తే శోచిస్తేన తం ప్రతి శోచ
యోఽస్మాన్ ద్వేష్టి యం వయం ద్విష్మః || 4 ||

పదము :

సూర్యః । యత్ । తే । శోచిః । తేన । తమ్ । ప్రతి । శోచ ।
యః । అస్మాన్ । ద్వేష్టి । యమ్ । వయమ్ । ద్విష్మః || 4 ||

అనువాదం :

ఓ సూర్యుడా! నీవు శోక జనక నమస్కుడవు.
ఏ శత్రువు మమ్ములను ద్వేషిస్తున్నాడో,

మే మే శత్రువును ద్వేషిస్తున్నామో,
అతనిని శోకింపజేయ్యి.

॥ 4 ॥

మంత్రము:

సూర్య యత్ తే తేజస్తేన తమ్ తేజసం కృణు

యోఽస్మాన్ ద్వేష్టి యం వయం ద్వీష్మః ॥ ౧ ॥

పదము:

సూర్య | యత్ | తే | తేజః | తేన | తమ్ | అతేజసమ్ | కృణు |

యః | అస్మాన్ | ద్వేష్టి | యమ్ | వయమ్ | ద్వీష్మః ॥ ౧ ॥

అనువాదం:

ఓ సూర్యుడా! నీవు తేజోవంతుడవు.

ఏ శత్రువు మమ్ములను ద్వేషిస్తున్నాడో,

మే మే శత్రువును ద్వేషిస్తున్నామో

అతనిని నీ తేజస్సుతో నిష్టేజనుని చెయ్యి ॥ ౧ ॥

ఇది ఇరవై యొకటవ సూక్తం

సూక్తం - 22

ఋషి: అథర్వణుడు॥ దేవత: చంద్రుడు॥ ఛందస్సు: 1-4 నిష్పద్ విషమా
త్రిపాద గాయత్రీ: 5 భరిగ్ విషమా త్రిపాద గాయత్రీ॥ మంత్రములు॥ ౧ ॥

మంత్రము:

చంద్రో యత్ తే తవస్తేన తం ప్రతి తవ

యోఽస్మాన్ ద్వేష్టి యం వయం ద్వీష్మః ॥ 1 ॥

పదము.

చన్ద్రో | యత్ | తే | తపః | తేన | తమ్ | ప్రతి | తప |

యః | అస్మాన్ | ద్వేష్టి | యమ్ | వయమ్ | ద్విష్ఠః || 1 ||

అనువాదం:

ఓ చంద్రుడా! నీవు తపన శక్తి కలవాడవు

ఏ శత్రువు మమ్ములను ద్వేషిస్తున్నాడో,

మే మే శత్రువును ద్వేషిస్తున్నామో

అతనిని నీ తపన శక్తితో తపింప జెయ్యి.

|| 1 ||

మంత్రము:

చన్ద్రో యత్ తే హరస్థేన తం ప్రతి హర

యోఽస్మాన్ ద్వేష్టి యం వయం ద్విష్ఠః || 2 ||

పదము.

చన్ద్రో | యత్ | తే | హరః | తేన | తమ్ | ప్రతి | హర |

యః | అస్మాన్ | ద్వేష్టి | యమ్ | వయమ్ | ద్విష్ఠః || 2 ||

అనువాదం:

ఓ చంద్రుడా! నీవు హరణ శక్తి కలవాడవు.

ఏ శత్రువు మమ్ములను ద్వేషిస్తున్నాడో,

మే మే శత్రువును ద్వేషిస్తున్నామో,

అతనిని నీ హరణ శక్తితో హరించు.

|| 2 ||

మంత్రము.

చన్ద్రో యత్ తేర్చిస్తేన తం ప్రత్యర్చ

యోఽస్మాన్ ద్వేష్టి యం వయం ద్విష్మః || 3 ||

పదము :

చన్ద్ర | యత్ | తే | అర్చిః | తేన | తమ్ | ప్రతి | అర్చ |
యః | అస్మాన్ | ద్వేష్టి | యమ్ | వయమ్ | ద్విష్మః || 3 ||

అనువాదం :

ఓ చంద్రుడా! నీవు దీప్తిమంతుడవు.
ఏ శత్రువు మమ్ములను ద్వేషిస్తున్నాడో,
మే మే శత్రువును ద్వేషిస్తున్నామో
అతనిని సందిస్తుడవై దహింప జెయ్యి. || 3 ||

మంత్రము :

చన్ద్ర యత్ తే శోచిస్తేన తం ప్రతి శోచ |
యోఽస్మాన్ ద్వేష్టి యం వయం ద్విష్మః || 4 ||

పదము :

చన్ద్ర | యత్ | తే | శోచిః | తేన | తమ్ | ప్రతి | శోచ |
యః | అస్మాన్ | ద్వేష్టి | యమ్ | వయమ్ | ద్విష్మః || 4 ||

అనువాదం :

ఓ చంద్రుడా! నీవు శోక జనక సమర్థుడవు.
ఏ శత్రువు మమ్ములను ద్వేషిస్తున్నాడో,
మే మే శత్రువును ద్వేషిస్తున్నామో
అతనిని శోకింప జెయ్యి. || 4 ||

మంత్రము.

చన్ద్రో యత్ తే తేజస్తేన తమతేజసం కృణు ।

యోఽస్మాన్ ద్వేష్టి యం వయం ద్విష్మః ॥ 5 ॥

పదము :

చన్ద్రో యత్ తే తేజః తేన తమ్ అతేజసమ్ కృణు ।

యః అస్మాన్ ద్వేష్టి యమ్ వయమ్ ద్విష్మః ॥ 5 ॥

అనువాదం :

ఓ చంద్రుడా! నీవు తేజస్వీవి.

ఏ శత్రువు మమ్ములను ద్వేషిస్తున్నాడో,

మే మే శత్రువును ద్వేషిస్తున్నామో

అతనిని నీ తేజస్సుతో నిస్తేజుని చెయ్యి.

॥ 5 ॥

ఇది ఇరవై రెండవ సూక్తం

సూక్తం - 23

ఋషిః అథర్వదు ॥ దేవతః అవస్సు ॥ ఛందస్సు : 1-4 సమ విషమా త్రిపాద్

గాయత్రీ : 5 స్వరాద్ విషమా త్రిపాద్ గాయత్రీ ॥ మంత్రములు ॥ 5 ॥

మంత్రము :

ఆపో యద్ వస్తవస్తేన తం ప్రతి తపత

యోఽస్మాన్ ద్వేష్టి యం వయం ద్విష్మః ॥ 1 ॥

పదము :

ఆపః యత్ వః తపః తేన తమ్ ప్రతి తపత ।

యః । అస్మాన్ ద్వేష్టి । యమ్ । వయమ్ । ద్విష్మః ॥ 1 ॥

అనువాదం :

ఓ ఆపో దేవతలారా !

మీరు తపన శక్తి కలవారు.

ఏ శత్రువు మమ్ములను ద్వేషిస్తున్నాడో,

మే మే శత్రువును ద్వేషిస్తున్నామో,

అతనిని మీ తపన శక్తితో తపింప జెయ్యండి. ॥ 1 ॥

మంత్రము :

అపో యద్ వో హరస్తేన తం ప్రతి హరత

యోస్మాన్ ద్వేష్టి యం వయం ద్విష్మః ॥ 2 ॥

పదము :

అపో । యత్ । వః । హరః । తేన । తమ్ । ప్రతి । హరత ।

యః । అస్మాన్ । ద్వేష్టి । యమ్ । వయమ్ । ద్విష్మః ॥ 2 ॥

అనువాదం :

ఓ జలదేవతలారా !

మీరు హరణ శక్తి కలవారు.

ఏ శత్రువు మమ్ములను ద్వేషిస్తున్నాడో,

మే మే శత్రువును ద్వేషిస్తున్నామో,

అతనిని మీ హరణ శక్తితో ప్రతిహరించండి. ॥ 2 ॥

మంత్రము :

అపో యద్ వోర్చిస్తేన తం ప్రత్యర్చత

యో॑గి॒స్మాన్ ద్వే॒ష్టి యం॑ వ॒యం ద్వి॒ష్ఠః ॥ 3 ॥

పదము.

ఆ॑పః | యత్ | వః | అ॒ర్చిః | తే॑న | తమ్ | వ్ర॑తి | అ॒ర్చ॒త |
యః | అ॒స్మాన్ | ద్వే॒ష్టి | యమ్ | వ॒యమ్ | ద్వి॒ష్ఠః ॥ 3 ॥

అనువాదం :

ఓ జలదేవతలారా ! మీరు దీప్తిమంతులు.
ఏ శత్రువు మమ్ములను ద్వేషిస్తున్నాడో,
మేమే శత్రువును ద్వేషిస్తున్నామో.
అతనిని మీ దీప్తితో దహింప జెయ్యండి. ॥ 3 ॥

మంత్రము :

ఆ॑పో యద్ వః శో॒చి॒స్తేన॑ తం వ్ర॑తి శో॒చ॒త
యో॑గి॒స్మాన్ ద్వే॒ష్టి యం॑ వ॒యం ద్వి॒ష్ఠః ॥ 4 ॥

పదము :

ఆ॑పః | యత్ | వః | శో॒చిః | తే॑న | తమ్ | వ్ర॑తి | శో॒చ॒త |
యః | అ॒స్మాన్ | ద్వే॒ష్టి | యమ్ | వ॒యమ్ | ద్వి॒ష్ఠః ॥ 4 ॥

అనువాదం :

ఓ జలదేవతలారా ! మీరు శోకజనక సమర్థులు.
ఏ శత్రువు మమ్ములను ద్వేషిస్తున్నాడో,
మేమే శత్రువును ద్వేషిస్తున్నామో,
అతనిని శోకింప జెయ్యండి. ॥ 4 ॥

మంత్రము.

అ॒పో॒ యద్ వ॒స్తేజ॒స్తేన॒ త మ॑తేజ॒సేం కృ॒ణత॑
యో॒ఽస్మాన్ ద్వేష్టి॑ యం వ॒యం ద్విష్మః॑ ॥ ౧ ॥

పదము.

అ॒పః । యత్ । వః । తేజః । తేన॑ । తమ్ । అ॒తేజ॒సేమ్ । కృ॒ణత॑ ।
యః । అ॒స్మాన్ । ద్వేష్టి॑ । యమ్ । వ॒యమ్ । ద్విష్మః॑ ॥ ౧ ॥

అనువాదం :

ఓ జలదేవతలారా ! మీరు తేజస్సులు.
వి శత్రువు మమ్ములను ద్వేషిస్తున్నాడో,
మే మే శత్రువును ద్వేషిస్తున్నామో,
అతనిని మీ తేజస్సుతో నిస్తేజుని చెయ్యండి. ॥ ౧ ॥

ఇది ఇరవై మూడవ సూక్తం

సూక్తం - 24

ఋషిః బ్రహ్మ ॥ దేవతః ఆయువు ॥ ఛందస్సుః 1,2 పురషిష్టిక్ పంక్తిః :
3,4 పురోదేవత్యా పంక్తిః ॥ 5 చతుష్పదా బృహతీ ॥ 8-8 భురిక్ చతు
ష్పదా బృహతీ ॥ మంత్రములు : ॥ 8 ॥

వినియోగం :- దారిద్ర్య వినాశ కర్మలో దీనికి వినియోగం.

మంత్రము:

శే॒రభ॑క శే॒రభ॑ పు॒నర్వో॑ య॒న్తు యా॒తవః॑
పు॒నర్హే॑తిః కి॒మీది॑నః ।

యన్మస్థ తమత్త యో వః ప్రాప్తైత్

తమత్త స్వా మాంసాన్యత్త

॥ 1 ॥

పదము:

* శేరభక శేరభ పునః వః యన్తు యాతవః ।

పునః హేతిః కిమీదినః ।

యన్మస్థ తమత్త యః వః ప్రప్తైత్ ।

తమత్త స్వా మాంసాని అత్త

॥ 1 ॥

అనువాదం:

శేరభకా ! రాక్షసాధిపతీ !

శేరభ ! రాక్షస పరివారమా !

మీరు మా పైనికి పంపించిన అశుభంకర రాక్షసులు

మా నుండి తిరిగి పోవుదురుగాక !

అలాగే మీ ఆయుధాలు, దొంగలు

మీ అనుచరులందరూ,

ఏ విరోధి దగ్గర ఉన్నారో వానినే భక్షించండి.

ఎవడు మిమ్ములను మా పైకి పంపినాడో వానినే భక్షించండి.

వాని మాంసాన్ని తినండి.

॥ 1 ॥

మంత్రము:

శేవృధక శేవృధ పునర్వో యన్తు యాతవః

పునర్హేతిః కిమీదినః ।

*సాములు లేదా రాక్షసులు -Vedic Index

య॒స్య స్థ తమ॑త్త యో॒వః ప్రా॒హ్లాత్

తమ॑త్త స్వా మా॒ంసా॒న్యత్త

॥ 2 ॥

పదము:

శే॒వృధ॑క । శే॒వృధ॑ । పు॒నః । వః । య॒న్తు । యా॒తవః॑ ।

పు॒నః । హే॒తిః । కి॒మీది॑నః ।

య॒స్య । స్థ । తమ్ । అ॒త్త । యః । వః । ప్ర॒అ॒హ్లాత్ ।

తమ్ । అ॒త్త । స్వా । మా॒ంసా॒ని । అ॒త్త

॥ 2 ॥

అనువాదం:

* ఓ శేవృధక! శేవృధ! మీరు మాపై పంపిన
అశుభంకర రాక్షసులు, మా నుండి తిరిగి పోవుదురు గాక!
అలాగే మీ ఆయుధాలు, దొంగలు, మీ అనుచరు లందరూ
ఏ విరోధి దగ్గర ఉన్నారో వానినే భక్షించండి.
ఎవడు మిమ్ములను మాపైకి పంపినాడో వానినే భక్షించండి.
వాని మాంసాన్ని తినండి.

॥ 2 ॥

మంత్రము:

మ్రో॒కాను॑మ్రో॒క పు॒నర్వో॑ య॒న్తు యా॒తవః॑

పు॒నర్వే॑తిః కి॒మీది॑నః ।

* స్వాశ్రిత సుఖవర్ధకః సాయణ భాష్యం

సాములు లేదా రాక్షసులు V. I

యస్య స్థ తమత్త యో వః ప్రాప్తైత్

తమత్త స్వా మాంసాన్యత్త

॥ 3 ॥

పదము.

మ్రోక ! అనుమ్రోక ! పునః ! వః ! యస్తు ! యాతవః !

పునః ! హేతిః ! కిమీదినః !

యస్య ! స్థ ! తమ్ ! అత్త ! యః ! వః ! ప్రాప్తైత్ !

తమ్ ! అత్త ! స్వా ! మాంసాని ! అత్త

॥ 3 ॥

అనువాదం.

ఓ మ్రోక ! (దొంగ!) ఓ అనుమ్రోక ! (అనుచరులారా!)

మీరు మాపై పంపిన అశుభంకర రాక్షసులు

మా నుండి తిరిగి పోవుదురు గాక !

అలాగే మీ ఆయుధాలు, దొంగలు మీ అనుచరు లందరూ

వి విరోధి దగ్గర ఉన్నారో వానినే భక్షించండి.

ఎవడు మిమ్ములను మా పైకి పంపినాడో వానినే భక్షించండి.

వాని మాంసాన్ని తినండి.

॥ 3 ॥

పంక్తము.

సర్వానుసర్ప పునర్వో యస్తు యాతవః

పున ర్హేతిః కిమీదినః !

యస్య స్థ తమత్త యోవః ప్రాప్తైత్

తమత్త స్వా మాంసాన్యత్త

॥ 4 ॥

పునః । హేతిః । కిమీదినిః ।

యస్య । స్థ । తమ్ । అత్త । యః । వః । ప్రౌఠాత్ ।

తమ్ । అత్త । స్వా । మాంసాని । అత్త ॥ ౧ ॥

అనువాదం :

“జూర్ణి” అను పేరుగల ఓ రాక్షసి!

నీవు మాపై పంపిన అశుభంకర రాక్షసులు

మా నుండి తిరిగి పోవుదురు గాక!

అలాగే మీ ఆయుధాలు, దొంగలూ మీ అనుచరు లందరూ,

ఏ విరోధి దగ్గర ఉన్నారో, వానినే వారు భక్షించనీ.

ఎవడు మిమ్ములను మా పైకి పంపినాడో వానినే భక్షించండి.

వాని మాంసాన్ని తినండి.

॥ ౧ ॥

అనువాదం :

ఉపబ్ధే పున ర్వోయస్తు యాతవః

పున ర్హేతిః కిమీదినిః ।

యస్య స్థ తమ్ అత్త యో వః ప్రౌఠాత్

తమ్ అత్త స్వా మాంసాన్యత్త

॥ 6 ॥

పదము :

ఉపబ్ధే । పునః । వః । యస్తు । యాతవః ।

పునః । హేతిః । కిమీదినిః ।

ఉగ్రము, పాపనాశని, రోగనివారణ సమర్థము అయిన
ఆ మూలికను నేను సేవిస్తున్నాను.

॥ 1 ॥

మంత్రము :

సహ¹ మా¹నే¹యం ప్ర¹థ¹మా పృ¹శ్చి¹ప¹ర్ణ¹జాయత ।

తయా¹హం దు¹ర్ణా¹మా¹మ్ శి¹రో వృ¹శ్చా¹మి శకు¹నే¹ రివ ॥ 2 ॥

పదము :

సహ¹మా¹నా । ఇ¹య¹మ్ । ప్ర¹థ¹మా । పృ¹శ్చి¹ప¹ర్ణ¹ । అ¹జాయ¹త ।

తయా¹ । అ¹హ¹మ్ । దుః¹నా¹మా¹మ్ । శి¹రోః । వృ¹శ్చా¹మి । శకు¹నేః
2 ఇ¹వ ॥ 2 ॥

అనువాదం :

రోగాలను అభిభవించే ఈ పృశ్చిపర్ణి
ఓషధులలో ముఖ్యమైనదిగా పుట్టినది.
దానితో రోగ మూలకారణాన్ని పక్షిశిరస్సును
విఠిచి వేసినట్టుగా విఠిచి వేస్తున్నాను.

॥ 2 ॥

మంత్రము :

అ¹రా¹య¹మ¹స్స¹క్వా¹వా¹నం య¹శ్చ స్సా¹తిం జి¹హీ¹ర్ష¹తి ।

గ¹ర్భా¹దం క¹ణ్ఠ్యం నా¹శయ¹ పృ¹శ్చి¹ప¹ర్ణి సహ¹స్వ చ ॥ 3 ॥

పదము :

అ¹రా¹య¹మ్ । అ¹స్స¹క్ 2 పా¹వా¹న¹మ్ । యః । చ । స్సా¹తి¹మ్ ।

జి¹హీ¹ర్ష¹తి ।

గర్భఽఅదమ్ । కష్టమ్ । నాశయ । పృశ్నిఽపర్ణి । సహస్వ । చ
॥ 3 ॥

అనువాదం :

శరీర రక్షాన్ని చెఱచి వేసే శత్రువును నశింపజెయ్యి.

ఏ రోగం శరీర వృద్ధిని నశింపజేస్తుందో,

దానిని తొలగించు.

అలాగే, ఓ పృశ్ని పర్ణి !

గర్భ భక్షకమైన రోగ నిదాన పాపాన్ని నశింపజెయ్యి.

గర్భ ధ్వంసక శత్రువులను అభిభవించు.

॥ 3 ॥

మంత్రము :

గిరి మేనాం ఆ వేశయ కష్టాన్ జీవితయోపనాన్ ।

తాంస్త్యం దేవి పృశ్నిపర్ణ్యగ్ని రివాసుదహన్నిహి ॥ 4 ॥

పదము :

గిరిమ్ । ఏనాన్ । ఆ । వేశయ । కష్టాన్ । జీవితఽయోపనాన్ ।

తాన్ । త్యమ్ । దేవి । పృశ్నిఽపర్ణి । అగ్నిఃఽఐవ । అనుఽదహన్

ఇహి ॥ 4 ॥

అనువాదం .

ఓ పృశ్ని పర్ణి !

ప్రాణ మోహకములైన

పై రోగకారణ పాపాల పర్వతంలో ప్రవేశించు.

ఓ దేవా ! నీవు వానిని అగ్నివలె వెన్నంటి

కాల్చి వేస్తూపో.

॥ 4 ॥

మంత్రము :

పరాచ ఏనాన్ ప్ర ఋద కణ్వాన్ జీవితయోవనాన్ ।

తమాంసి యత్ర గచ్ఛన్తి తత్ క్రవ్యాదో అజీగమమ్ ॥౧॥

పదము

పరాచః । ఏనాన్ । ప్ర । ఋద । కణ్వాన్ । జీవితయోవనాన్ ।

తమాంసి । యత్ర । గచ్ఛన్తి । తత్ । క్రవ్యైః । అజీగమమ్

॥ ౧ ॥

అనువాదం :

ఓ పృశ్నిపర్ణి !

ప్రాణ మోహకములైన

పాపములను మా నుంచి వెనుదిరుగు నట్లు చెయ్యి.

చీకటి లోనికి ఈ రోగాలను నీ లేవనంతో

నేను తరిమి వేస్తున్నాను.

॥ ౧ ॥

ఇది ఇరవై ఐదవ సూక్తం

సూక్తం - 26

గోపుష్టి సూక్తం

ఋషి: సవితా ॥ దేవత: పశువు ॥ ఛందస్సు: 1, 2 త్రిష్టుప్; 3 ఉపరిష్టాద్ విరాడ్

బృహతీ; 4 భురిగమప్టుప్; 5 అనుప్టుప్ ॥ మంత్రములు : ॥ ౧ ॥

వినియోగం :- గోపుష్టికై చేసే కర్మలో దీనికి వినియోగం.

మంత్రము :

ఏహ యస్తు పశవో యే పరేయు

ర్వా॒యు ర్యే॑షాం స॒హచా॑రం జు॒జోష॑ ।

త్వష్టా॑ యే॑షాం రూప॑ధీయాని వేదా

స్మిన్ తాన్ గో॒ష్ఠే స॒వితా ని య॑చ్ఛతు

॥ 1 ॥

పదము :

ఆ । ఇ॒హ । య॒స్తు । ప॒శవః॑ । ప॒రా॒౨ ఈ॒యుః ।

వా॒యుః । యే॑షామ్ । స॒హ॒౨ చా॒రమ్ । జు॒జోష॑ ।

త్వష్టా॑ । యే॑షామ్ । రూప॑ధీయాని । వేద॑ ।

అస్మిన్ । తాన్ । గో॒౨ష్ఠే । స॒వితా । ని । య॑చ్ఛతు

॥ 1 ॥

అనువాదం :

పరాజ్ఞుఖాలై వెళ్ళిపోయిన పశువులన్నీ తిరిగి
గోష్ఠం లోనికి వచ్చుగాక !

పశువుల రక్షణకై వాయువు ప్రవర్తిస్తున్నది.

ఆ పశువులకు త్వష్ట రూపములను కల్పిస్తాడు.

వానిని ఈ గోష్ఠమునందే

ఉండునట్లు సవిత నియమనం చేయుగాక !

॥ 1 ॥

మంత్రము .

ఇ॒మం గో॒ష్ఠం ప॒శవః స॒ం స్ర॑వస్తు

బృ॒హస్ప॑తిరా స॒యతు ప్ర॒జానన్ ।

సి॒నీవా॑లీ న॒యత్వాగ్ర॑మేషా

మా॒జగ్ము॑షో అనుమతే ని య॑చ్ఛ

॥ 2 ॥

పదము :

ఇమమ్ । గోఽస్థమ్ । పశవః । సమ్ । స్రవస్తు ।

బృహస్పతిః । ఆ । నయతు । ప్రజానన్ ।

సిసీవాలీ । నయతు । ఆ । అగ్రమ్ । ఏషామ్ ।

ఆఽజగ్ముషః । అనుఽమతే । ని । యచ్ఛ

॥ 2. ॥

అనువాదం :

పశువులు ఈ గోష్ఠమును చేరుగాక !

బృహస్పతి వాని నిక్కడికి కొనివచ్చుగాక !

* 'సిసీవాలి' (ఈ పేరుగల దేవపత్ని)

ఈ పశువులను ముందుండి కొని వచ్చుగాక !

వచ్చిన పశువులను అనుగమిస్తున్న ఓ దేవపత్ని !

వీనిని గోష్ఠంలోనే ఉండునట్లు ఆజ్ఞాపించు.

॥ 2 ॥

మంత్రము :

సం సం స్రవస్తు పశవః

సమాశ్వాః సము పూరుషాః ।

సం ధాన్యఽస్యయా స్పాతిః

సం స్రావ్యేఽన హవిషా జుహోమి

॥ 3 ॥

పదము :

సమ్ । సమ్ । స్రవస్తు । పశవః ।

సమ్ । అశ్వాః । సమ్ । ఓం ఇతి । పూరుషాః ।

సమ్ । ధాన్యఽన్య । యా । స్పాతిః ।

సమ్ఽస్రావ్యేఽణ । హవిషా । జుహోమి ॥ 3 ॥

అనువాదం :

పశువులు చక్కగా తిరిగి వచ్చుగాక !
అలాగే అశ్వములు సుఖంగా తిరిగి వచ్చుగాక !
అలాగే సేవకాదులు తిరిగి వత్తురు గాక !
ధాన్యాభివృద్ధి కలుగుగాక !
అందుకై హవిస్సుతో హోమం చేస్తున్నాను.

॥ 3 ॥

పంక్తము :

సం సీఞ్చామి గవాం క్షీరం

సమాజ్యేన బలం రసమ్ ।

సంసీక్తా అస్మాకం వీరా

ధ్రువా గావో మయి గోవతా ॥ 4 ॥

పదము .

సమ్ । సిఞ్చామి । గవామ్ । క్షీరమ్ ।

సమ్ । ఆజ్యేన । బలమ్ । రసమ్ ।

సమ్ఽసీక్తాః । అస్మాకమ్ । వీరాః ।

ధ్రువాః । గావః । మయి । గోఽవతా ॥ 4 ॥

అనువాదం.

గోక్షీరం ఆజ్యంతో కలఁ పుటుస్సాను.
అలాగే ఆజ్యంతో బలవర్ధకమైన
అన్నరసాన్ని మిళితం చేస్తున్నాను.
మా పుత్రాది వీరులు ఘృతాదులతో సంసిక్తు లగుదురు గాక !
అందుకై గోపతి ఆయిన నాతోనే
గోవులు స్థిరంగా ఉండు గాక !

॥ 4 ॥

మంత్రిము.

ఆ హరామి గహం క్షీర మాహర్షం ధాన్యం రసమ్ ।
అహృతా అస్మాకం వీరా ఆ పత్నిరిద మస్తకమ్ ॥ ౧ ॥

పదము:

ఆ । హరామి । గహమ్ । క్షీరమ్ । ఆ । ఆహర్షమ్ । ధాన్యమ్ ।
రసమ్ ।

అహృతాః । అస్మాకమ్ । వీరాః । ఆ । పత్నిః । ఇదమ్ ।
అస్తకమ్ ॥ ౧ ॥

ఇది చతుర్థోఽనువాకః

అనువాదం .

గోక్షీరాన్ని కొనివస్తున్నాను.
అలాగే ధాన్యాన్ని రసాన్ని కొనివచ్చినాను.
వీరులను కూడ కొనివచ్చినాను.

వారి పత్నులను కూడ కొనివచ్చినాను.
మా ఈ గృహం నిండుగా ఉండుగాక !

॥ 5 ॥

ఇది ఇరవై ఆరవ సూక్తం

ఇది నాలుగవ అనువాకం

అనువాకం: 5

సూక్తం - 27

విజయప్రాప్తి సూక్తం

ఋషి: కపిష్ఠలుడు. దేవత: 1-5 ఓషధి: 8 దుద్రుడు: 7 ఇంద్రుడు: చంద్రుడు
అనుమన్ ॥ మంత్రములు: ॥ 7 ॥

వినియోగం:- వివాదంలో విజయప్రాప్తికోసం చేసే కర్మలోను, అపరాజితా
మహా శాంతిలోను దీనికి వినియోగం.

మంత్రము.

నేచ్చత్రుః ప్రాశం జయాతి సహమానాభిభూరసి ।

ప్రాశం ప్రతిప్రాశో జహ్యరసాన్ కృద్యోషధే ॥ 1 ॥

పదము:

న । ఇత్ । శత్రుః । ప్రాశమ్ । జయాతి । సహమానా । అభిభూః
అసి ।

ప్రాశమ్ । ప్రతిప్రాశః । జహి । అరసాన్ । కృణు । ఓషధే ॥ 1 ॥

అనువాదం:

ఓ ఓషధీ! *

* (పాట. లేక 'పార' అను పేరుగల ఓషధి).
ఎనబొద్ది, ఎనబొంద, చిరుబొద్ది, విద్ధకర్ణి.

ప్రతివాది, వాదినయిన నన్ను జయించ కుండు గాక !

నీవు శత్రు సహనస్వభావం కలదానవు.

ప్రతివాదిని జయింపగల దానవు.

వాది నయిన నన్ను ప్రశ్నించే

ప్రతివాదిని పరాజితుని చెయ్యి.

ప్రతివాదులను నీరసవాక్కులను చెయ్యి.

॥ 1 ॥

మంత్రము

సు॒వర్ణ॑ స్త్రా॒వ్య న్వి॒న్దత్ సూ॒కర॑ స్త్రా॒వ్య ఖన॑ న్న॒సా ।

ప్రా॒శం ప్రతి॑ప్రాశో జహ్య॑ర॒సాన్ ధృ॑జ్ఞోషధి

॥ 2 ॥

పదము.

సు॒వర్ణః । త్వా॒ అను॑ । అవి॒న్దత్ । సూ॒కరః । త్వా॒ అఖనత్ ।
న॒సా ।

ప్రా॒శమ్ । ప్రతి॑ప్రా॒శః । జహి॑ । అర॒సాన్ । కృ॒ణు । ధృ॒జ్ఞధి॑ ॥ 2 ॥

అనువాదం:

* (‘పార’ అను పేరుగల ఓ ఓషధి!)

ఓ ఓషధి! వైసతేయుడు విషాపహరణార్థం

నిన్ను వెదకి కనుగొన్నాడు

అది వరాహం నిన్ను ముట్టెత్తో పెల్లగించినది.

వాదినయిన నన్ను ప్రశ్నించే

ప్రతి వాదిని పరాజితుని చెయ్యి

ప్రతి వాదులను నీరసకంఠులను చెయ్యి.

॥ 2 ॥

“పాట” “పార” *Clypea Hernandifolia* (Bloomfield)

“గాడా” “గాడా” *F Cessampelos Pereira* Lim.

“గాణి” విసబొద్ది, విసబొంది, చిరుబొద్ది, విష్కర్ణి

అశ్వ 16

మంత్రము.

ఇష్టో హ చక్రే త్వా బాహా వసురేభ్య స్తరీతవే ।

ప్రాశం ప్రతిప్రాశో జహ్యరసాన్ కృణ్వేషధే ॥ 3 ॥

పదము :

ఇష్టోః । హ । చక్రే । త్వా । బాహా । అసురేభ్యః । తరీతవే ।

ప్రాశమ్ । ప్రతిప్రాశః । జహి । అరసాన్ । కృణు । ఓషధే ॥ 3 ॥

అనువాదం

ఓ ఓషధీ! ఇంద్రుడు అసురులను జయించుటకు

దక్షిణభుజంపై నిన్ను ధరించినాడు.

వాది నయిన నన్ను ప్రశ్నించే

ప్రతివాదిని పరాజితుని చెయ్యి.

ప్రతి వాదులను నీరస కంఠులను చెయ్యి.

॥ 3 ॥

మంత్రము :

పాతా మిష్టో వ్యాఽశ్నా దసురేభ్య స్తరీతవే ।

ప్రాశం ప్రతిప్రాశో జహ్యరసాన్ కృణ్వేషధే ॥ 4 ॥

పదము :

పాతామ్ । ఇష్టోః । వి । అశ్నాత్ । అసురేభ్యః । తరీతవే ।

ప్రాశమ్ । ప్రతిప్రాశః । జహి । అరసాన్ । కృణు । ఓషధే ॥ 4 ॥

అనువాదం :

ఇంద్రుడు ఈ ఓషధిని

అసురులను జయించుటకై తీర్చాడు.

వాదినయిన నన్ను ప్రశ్నించే
ప్రతివాదిని పరాజితుని చెయ్యి.
ప్రతివాదులను నీరస కంఠులను చెయ్యి.

॥ 4 ॥

మంత్రము :

తయాహం శత్రూ వైక్ష్ణిశ్చ ఇంద్రః సాలావృకాం ఛవ ।

ప్రాశం ప్రతిప్రాశో జహ్యరసాన్ కృణ్వేషధే ॥ 5 ॥

పదము :

తయా । అహమ్ । శత్రూన్ । సాక్షీ । ఇంద్రః । సాలావృకాన్ ఛవ ।

ప్రాశమ్ । ప్రతిప్రాశః । జహి । అరసాన్ । కృణు । షషధే ॥ 5 ॥

అనువాదం :

ఇంద్రుడు అడవి కుక్కలను నిర్జించినట్లు
నేనా మూలికను ధరించి, భక్షించి,
శత్రువులను నిర్జిస్తున్నాను.
వాదినయిన నన్ను ప్రశ్నించే
ప్రతివాదిని పరాజితుని చెయ్యి.
ప్రతివాదులను నీరస కంఠులను చెయ్యి.

॥ 5 ॥

మంత్రము :

రుద్ర జలాషభేషజ నిలశిఖణ్ణ కర్మకృత్ ।

ప్రాశం ప్రతిప్రాశో జహ్యరసాన్ కృణ్వేషధే ॥ 6 ॥

పదము :

రుద్ర । జలాషభేషజ । నిలశిఖణ్ణ । కర్మకృత్ ।

ప్రాశమ్ । ప్రతిప్రాశః । జహి । అరసాన్ । కృణు । షషధే ॥ 6 ॥

అనువాదం :

ఓ రుద్రుడా ! స్థరణ మాత్రంతో
జలాన్ని మందుగా మార్చువాడా ! నీల కపర్దీ !
నీ ఉపాసకుల కర్మను తొలగించువాడా !
ఈ ఓషధితో ప్రతివాదిని జయించునట్లు చెయ్యి.
వాదినయిన నన్ను ప్రశ్నించే
ప్రతివాదిని పరాజితుని చెయ్యి
ప్రతి వాదులను సీరసకంరులను చెయ్యి

॥ 6 ॥

మంత్రము :

తస్యప్రాశం త్వం జహి యో న ఇన్ద్రాభిదాసతి ।
అధినో బ్రూహి శక్తిభిః ప్రాశి మా ముత్తరం కృధి ॥ 7 ॥

పదము :

తస్య । ప్రాశమ్ । త్వమ్ । జహి । యః । నః । ఇన్ద్ర । అభిదా
సతి ।
అధి । నః । బ్రూహి । శక్తిభిః । ప్రాశి । మామ్ । ఉత్తరమ్ ।
కృధి ॥ 7 ॥

అనువాదం :

ఓ ఇంద్రా ! మమ్ములను తిరస్కరిస్తున్న
ప్రతివాది ప్రతికూల ప్రశ్నను నేవు వినష్టం చెయ్యి.
నీ శక్తితో మా మాతే చెల్లనట్లు చెయ్యి.
ప్రతివాది కంటె నన్ను ఉత్కృష్టుని చెయ్యి.

॥ 7 ॥

ఋషి: శమ్ముడు ॥ దేవత: 1,8 జరిమా, ఆయువు: 2 మిత్రావరుణులు; 4,5
ద్యావా పృథివ్యాదులు ॥ చందస్సు: 1 జగతి: 2-4 త్రిష్టవ్: 5 భురిక్
త్రిష్టవ్ ॥ మంత్రములు ॥ 5 ॥

వినియోగం :- గోదానంలో, చాలకర్మలో దీనికి వినియోగం.

మంత్రము:

తుభ్యమే॑వ జ॑రిమన్ వర్ధ॑తా మ॒యం మే॑మ

మ॒న్యే మృ॑త్యవో హి॒ంసి॑షుః శ॒తం యే॑ ।

మాతే॑వ పు॒త్రం ప్ర॑మ॒నా ఉ॒పస్థే॑ మి॒త్ర

ఏ॒నం మి॒త్రియాత్ పా॒త్వం హ॑సః ॥ 1 ॥

పదము.

తుభ్యమ్ । ఏ॒వ । జ॒రి॒మన్ । వర్ధ॑తామ్ । ఆ॒యమ్ । మా । ఇ॒మమ్ ।

అ॒న్యే । మృ॑త్య॒వః । హి॒ంసి॑షుః । శ॒తమ్ । యే॑ ।

మాతా॑ఽ॒ఇ॒వ । పు॒త్రమ్ । ప్ర॑మ॒నాః । ఉ॒ప॒స్థే॑ । మి॒త్రః ।

ఏ॒నమ్ । మి॒త్రియాత్ । పా॒తు । అం॑హ॒సః ॥ 1 ॥

అనువాదం :

స్తుతి పాత్రుడవైన ఓ అగ్ని !

నీ కోసమే ఈ కుమారుడు అభివృద్ధి పొందుగాక !

* జర - వృద్ధాప్యం. ఓ జరా అని ఇతరులు. ఇక్కడ సాయణుని భాష్యం అనుసృతం.

అనంభ్యాకములైన ఇతర రక్షః పిశాచాది రోగాదులు

ఈ బాలకుని హింసింప కుండుగాక !

సంతుష్టుడైన మిత్రదేవుడు తల్లి కొడుకును వలె

ఈ బాలకుని ఒడిలో ఉంచుకొని,

మిత్రద్రోహజనిత పాపంనుంచి రక్షించుగాక ! || 1 ||

మంత్రము .

మిత్ర ఏనమ్ వరుణో వా రిశాదా

జరామృత్యుమ్ కృణుతామ్ సంవిదానామ్ ।

తద్గ్నిర్హోతా వయునాని విద్వాన్

విశ్వా దేవానామ్ జనిమా వివక్తి || 2 ||

పదము :

మిత్రః । ఏనమ్ । వరుణః । వా । రిశాదాః ।

జరామృత్యుమ్ । కృణుతామ్ । సమ్విదానామ్ ।

తత్ । అగ్నిః । హోతా । వయునాని । విద్వాన్ ।

విశ్వా । దేవానామ్ । జనిమా । వివక్తి || 2 ||

అనువాదం :

మిత్రుడు, వరుణుడు, హింసకుల భక్షకుడు ఏకమై

ఈ వటువును దీర్ఘాయుస్కుని చేయుదురు గాక !

NOTE : [ఈ మంత్రం ఉత్తరార్ధం అప్పవ్రంగా ఉంది. ఒక్కొక్క వ్యాఖ్యాత, ఒక్కొక్క అనువాదకర్త ఒక్కొక్క విధంగా అర్థం చెప్పారు. సాయణుని భావార్థాన్ని నేననుసరించాను.]

హాత అయిన అగ్ని శ్రజ్ఞావంతుడై నర్వదేవ రూపధారియై
వటువు కోరే దీర్ఘాయుస్సు నిచ్చుగాక ! " 2 "

మంత్రము

త్వమీశిషీ పశూనాం పార్థివానాం

యే జాతా ఉత వా యే జనిత్రాః ।

మేమం ప్రాణో హసీన్మో అపాన్

మేమం మిత్రా వధిషు ర్మో అమిత్రాః " 3 "

పదము :

త్వమ్ । ఈశిషీ । పశూనామ్ । పార్థివానామ్ ।

యే । జాతాః । ఉత । వా । యే । జనిత్రాః ।

మా । ఇమమ్ । ప్రాణః । హసీత్ । మోఞ్తి । అపానః ।

మా । ఇమమ్ । మిత్రాః । వధిషుః । మో ఞ్తి । అమిత్రాః " 3 "

అనువాదం :

నీవు భూమిపై ఉత్పన్నములైన

పశువులకు ఓ అగ్ని ! అధిపతివి.

పూర్వం పుట్టిన వానికి,

ఇకపై పుట్టబోయే వానికి కూడా అధిపతివి.

నీ అనుగ్రహం వల్ల ప్రాణం ఈ వటువును వదలకుండుగాక !

అలాగే అపానం కూడా ఈ వటువును వదలకుండుగాక !

మిత్రులు ఈ కుమారుని వధింపకుండురుగాక !

శత్రువులు కూడ వీనిని వధింప కుండురుగాక ! " 3 "

మంత్రము :

ద్యౌః స్వో వితా పృథివీ మాతా

జరామృత్యుం కృణుతాం సంవిదానే ।

యథాజీవా అదితే రుపస్థే ప్రాణా

పానాభ్యాం గుపితః శతం హి మాః

॥ 4 ॥

వదము :

ద్యౌః । త్వా । వితా । పృథివీ । మాతా ।

జరామృత్యుమ్ । కృణుతామ్ । సంవిదానేఽఽతిసమ్విదానే ।

యథా । జీవాః । అదితేః । ఉపస్థే । ప్రాణాపానాభ్యామ్ ।

గుపితః । శతమ్ । హి మాః

॥ 4 ॥

అనువాదం :

ఓ వటువా ! నీకు తండ్రివంటి

ద్యులోకము. తల్లివంటి భూలోకము

కలిసి నిన్ను దీర్ఘాయుష్మంతుని చేయును గాక !

అదితి ఉత్సంగంలో ప్రాణాపానాల నుంచి రక్షితుడవై

శతాయుష్కుడ వగుదువు గాక !

॥ 4 ॥

మంత్రము .

ఇమమగ్న ఆయుషే వర్చసే నయ

ప్రియం రేతో వరుణ మిత్ర రాజన్ ।

నూతేవాస్మా అదితే శర్మ యచ్చ

విశ్వే దేవా జరదష్టి ర్యధా సత్

॥ 5 ॥

పదము.

ఇమమ్ । అగ్ని । ఆయుషే । వర్చసే । నయ ।

ప్రియమ్ । రేతః । వరుణ । మిత్రరాజన్ ।

మాతాఽశ్వ । అస్మై । అదితే । శర్మ । యచ్చ ।

విశ్వే । దేవాః । జరత్ఽఅష్టిః । యధా । అసత్

॥ 5 ॥

అనువాదం :

ఓ అగ్ని ! ఇతనికి ఆయుస్సు నిమ్ము.

వర్చస్సు నిమ్ము.

ఓ వరుణా ! ఇతనికి రేతస్సు నిమ్ము

ఓ అదితీ ! మాతవలె వీనికి సుఖ మిమ్ము.

ఓ విశ్వేదేవతలారా ! వీనికి దీర్ఘాయుస్సు నిండు

॥ 5 ॥

ఇది ఇరవై ఎనిమిదవ మూక్తం

మూక్తం - 29

అయుర్భల సంతానార్ద్రం

ఋషి: అథర్వణుడు ॥ దేవత: 1 అగ్ని, సూర్యుడు, బృహస్పతి: 2 జాతవేదుడు, త్వష్ట, నవిత: 3, 7 ఇంద్రుడు: 4, 5 ద్యావాపృథివీ, విశ్వేదేవతలు, అపస్సు: 6 ఆశ్వినీదేవతలు ॥ చందస్సు: 1 అనుష్టుప్: 2, 3, 5-7 త్రిష్టుప్ 4 పరాబృహతీ నిఘ్నత్ ప్రస్తార పంక్తి ॥ మంత్రములు. ॥ 7 ॥

వినియోగం :- వడదెబ్బకు చికిత్సలోను, గోదాన, చౌల కర్మలలోను దీనికి వినియోగం.

మంత్రము :

పార్థి॑వ॒స్య ర॒సేదే॒వా భ॑గ॒స్య త॒న్వోతి॑ బ॒లే ।

అ॒యుష్య॒మస్మా అ॒గ్నిః సూ॒ర్యోవ॒ర్చ ఆ ధా॑ద్ బృ॒హస్ప॑తిః
॥ 1 ॥

పదము :

పార్థి॑వ॒స్య । ర॒సే । దే॒వాః । భ॑గ॒స్య । త॒న్వః । బ॒లే ।

అ॒యుష్య॒మ్ । అ॒స్మై । అ॒గ్నిః । సూ॒ర్యః । వ॒ర్చః ।

ఆ । ధా॑త్ । బృ॒హస్ప॑తిః
॥ 1 ॥

అనువాదం :

పృథివీ సంబంధమైన ! సత్తు (పేలపిండి) వంటి వాని
సారభూత జలపానంతో ఇంద్రాదులు, భగదు
ఈ దప్పిగొన్న వాని శరీరాన్ని వీర్యవంతం చేయుదురు గాక!
వీనికి అగ్ని దీప్తాయుస్సు నిచ్చుగాక!
సూర్యుడు, బృహస్పతి వీనికి వర్చస్సు నిత్తురుగాక! ॥ 1 ॥

మంత్రము :

అ॒యుర॒స్మై ధే॒హి జా॑తవేదః

ప్ర॒జాం త్వ॑ష్ట ర॒ధిని॑ధే॒హ్యస్మై॑ ।

రా॒యస్సో॑షం స॒విత॑రా సు॒వాస్మై॑

శ॒తం జీ॑వాతి శ॒రద॒స్త॒వాయ॑మ్
॥ 2 ॥

పదము

అయుః | అస్మై | ధేహి | జాతఽవేదః |

ప్రజామ్ | త్వష్టః | అధినిధేహి | అస్మై |

రాయః | పోషమ్ | సవితః | ఆ | సువ | అస్మై |

శతమ్ | జీవాతి | శరదః | తవ | ఆయమ్

॥ 2 ॥

అనువాదం

ఓ జాతవేదా ! వీనికి శతాయుస్సు నిమ్ము.

ఓ త్వష్టా ! వీనికి సంతానాభివృద్ధి కల్పించు.

ఓ సవితా ! వీనికి ధన సమృద్ధి నిమ్ము.

మీ అనుగ్రహంతో ఇతడు నూరేళ్ళు జీవించుగాక ! ॥ 2 ॥

మంత్రము :

ఆశీర్థ ఊర్జ ముత సౌప్రజాస్త్యం

దక్షం ధత్తం ద్రవిణం సచేతసా |

జయం క్షేత్రాణి సహసా యమిన్ద్ర

కృత్వానో అన్యాసధరాస్త్యవత్సాన్

॥ 3 ॥

పదము :

ఆఽశీః | సః | ఊర్జమ్ | ఉత | సౌప్రజాఽత్వమ్ |

దక్షమ్ | ధత్తమ్ | ద్రవిణమ్ | సఽచేతసా |

జ॒యమ్ । క్షే॒త్రా॒ణి । స॒హసా॑ । అ॒యమ్ । ఇ॒న్ద్ర॑ ।

కృ॒ద్వా॒నః । అ॒న్యాన్ । అ॒ధరాన్ । స॒ప॒తాన్ ॥ ౩ ॥

అనువాదం

మమ్ములను ఆశీర్వదించండి.

అహోరాన్ని ద్యావాపృథువులారా! కల్పించండి

మమ్ములను సంతాన వంతులను, సమాన చేతస్కులను,

బలవంతులను, ధనవంతులను చేయండి.

ఓ ఇంద్రా! ఈ పురుషుడు బలంతో శత్రు భూములను

స్వాధీనం చేసుకుంటూ ఇతర శత్రువులను

పరాజితులను చేయుగాక!

॥ ౩ ॥

మంత్రము:

ఇ॒న్ద్రే॒ణ ద॒త్తో వరు॑ణేన శి॒ష్టే

మరుద్భి॑రుగ్రః ప్ర॒హితో న ఆ॒గన్ ॥

ఏ॒ష వాం ద్యా॑వాపృథి॒వీ ఉప॑స్థే

మా క్షు॑ధన్మా తృ॒షత్ ॥ 4 ॥

పదము:

ఇ॒న్ద్రే॒ణ । ద॒త్తః । వరు॑ణేన । శి॒ష్టః ।

మరుత్॑భిః । ఉ॒గ్రః । ప్ర॒హి॒తః । నః । ఆ । ఆ॒గన్ ।

ఏ॒షః । వామ్ । ద్యా॑వాపృథి॒వీ ఉప॑స్థే ।

మా । క్షు॑ధత్ । మా । తృ॒షత్ ॥ 4 ॥

అనువాదం :

ఈ దప్పిగొన్నవాడు ఇంద్రుడు నీవ మివ్వగా.
వరుణుడు అనూజ్ఞ ఇవ్వగా,
మరుద్గణములు బలము నివ్వగా మా వద్దకు వచ్చినాడు.
ఇతను ఓ ద్యావా పృథ్వీలారా !
మీ ఒడిలో ఉంటూ క్షుత్తీడితుడు కాకుండు గాక !
దప్పిగొనకుండుగాక !

॥ 4 ॥

మంత్రము :

ఊర్జమస్మా ఊర్జస్వతీ ధత్తం

పయో అస్మై పయస్వతీ ధత్తమ్ ।

ఊర్జమస్మై ద్యావాపృథివీ అధాతాం

విశ్వేదేవా మరుత ఊర్జ మాపః

॥ 5 ॥

పదము :

ఊర్జమ్ । అస్మై । ఊర్జస్వతీఞ్చి । ధత్తమ్ ।

పయః । అస్మై । పయస్వతీఞ్చి । ధత్తమ్ ।

ఊర్జమ్ । అస్మై । ద్యావాపృథివీఞ్చి । అధాతామ్ ।

విశ్వే । దేవాః । మరుతః । ఊర్జమ్ । ఆపః

॥ 5 ॥

అనువాదం :

శక్తియుతులైన ద్యావాపృథ్వీలు
ఇతనికి బలాన్ని చెకూర్తురు గాక ! ఉదక భూములైన మీరు
ఇతనికి ఉదక మిత్తురు గాక ! బలవత్తురులైన ద్యావాపృథ్వీలు

ఇతనికి అహారాన్ని, బలాన్ని కల్పించినారు.

విశ్వేదేవతలు, మరుత్తులు,

జలదేవతలు ఇతనికి శక్తినిచ్చినారు.

॥ 5 ॥

మంత్రము :

శివాభీష్టే హృదయం తర్పయా

మృనమీవో మోదిషీష్ఠాః సువర్చాః ।

సవాసినో పిబతాం మన్థమేత

మశ్వినో రూపం పరిధాయ మాయామ్

॥ 6 ॥

పదము :

శివాభీః । తే । హృదయమ్ । తర్పయామి ।

అనమీవః । మోదిషీష్ఠాః । సువర్చాః ।

సవవాసినో । పిబతామ్ । మన్థమ్ । ఏతమ్ ।

అశ్వినోః । రూపమ్ । పరిధాయ । మాయామ్

॥ 6 ॥

అనువాదం :

ఓ దప్పిగొన్నవాడా! నీ హృదయాన్ని

సుఖకరములైన ఉదకములతో తృప్తినిందిస్తున్నాము.

దప్పి తీరిన నీవు వర్చస్వంతుడవై సంతోషింతువు గాక!

సహవాసులై అశ్వినీ దేవతలు మాయామయమైన

రూపాన్ని ధరించి, ఈ *మంథాన్ని,
అంబలిని త్రాగుదురు గాక!

॥ 6 ॥

మంత్రము :

ఇ॒న్ద్రో ఏ॒తాం స॒స్ప॒జే వి॒ద్ధో అ॒గ్రే ఊ॒ర్జ్వాం

స్వ॒ధామ॒జరాం సా తే ఏ॒షా ।

తయా త్వం జీ॒వ శర॑దః సు॒వర్చా మా

త॒త్ర సు॒స్రోద్ భి॒షజ్తే॑ అ॒క్రన్

॥ 7 ॥

పదము :

ఇ॒న్ద్రోః । ఏ॒తామ్ । స॒స్ప॒జే । వి॒ద్ధః । అ॒గ్రే । ఊ॒ర్జ్వామ్ ।

స్వ॒ధామ్ । అ॒జరా॑మ్ । సా । తే । ఏ॒షా ।

తయా॑ । త్వమ్ । జీ॒వ । శర॑దః । సు॒వర్చాః । మా ।

తే । త్ర । సు॒స్రోత్ । భి॒షజ్ । తే । అ॒క్రన్

॥ 7 ॥

అనువాదం :

పూర్వం వృత్రాసురాదులతో దెబ్బగొన్న ఇంద్రుడు దప్పిగొని
బలవర్ధకమైన మంథాన్ని జరానివర్తకమైన
దానిని సృష్టించినాడు.

* ['పేరిపిండిని నీటిలో కలిపి, రెండు సమీధంతో చిలికినప్పుడు, దానిని
'మన్థం' అంటారు.]

[కాని ఇక్కడ విశేష విధితో వైతన, చమన శలాకలతో మథితమైన
సక్తాదకం వివక్షితమని సాయణుడు. కౌ, సూ. 27-X -]

ఓ వ్యాధితుడా! దానిని నీ కిస్తున్నాము.
దానితో వర్చస్వంతుడవై నీవు నూరేళ్ళు బ్రతుకు.
ఈ మంథపానం చేసిన నీవు శరీరం నుంచి
చ్యుతుడవు కాకుండువుగాక! అది వైద్యులు
నీకై ఈ ఔషధాన్ని సిద్ధం చేసినారు

॥ 7 ॥

ఇది ఇరవై తొమ్మిదవ సూక్తం

సూక్తం - 30

పతిపత్నీసమాగమం సూక్తం

ఋషి: ప్రజాపతి: దేవత: 1 మనస్సు, 2 అశ్వినీ దేవతలు; 3, 4 ఓషధి;
5 దంపతులు; ఛందస్సు: 1 పథ్యాపంక్తి: 2, 4, 5 అనుష్టుప్: 3
భరిగనుష్టుప్ ॥ మంత్రములు: ॥ 5 ॥

వినియోగం:- శ్రీవశిష్ఠ కర్మలో దీనికి వినియోగం.

మంత్రము

యధేదం భూమ్యా అధి తృణం వాతో మథాయతి ।

ఏవా మథ్నామి తే మనో యథా మాం

కామిన్యనో యథా మన్నాపగా అసః

॥ 1 ॥

పదము :

యథా । ఇదమ్ । భూమ్యాః । అధి । తృణమ్ । వాతేః । మథా

యతి ।

ఏవ । మథ్నామి । తే । మనః । యథా । మామ్ ।

కామినీ । అసః । యథా । మత్ । న । అప2గాః । అసః ॥ 1 ॥

అనువాదం :

భూమిపై కనబడుతున్న తృణాన్ని
గాలి ఎలా కదిలిస్తుందో ఓ స్త్రీ!
నీ మనస్సును ఆ విధంగా కదిలించి వేస్తున్నాను
ఇందుతో నన్ను నీవు కాంక్షింతువుగాక!
నా నుంచి పారిపోకుండువు గాక!

॥ 1 ॥

మంత్రము :

సంచేతన్నయాథో అశ్వినా కామినా సంచ వక్షథః ।

సం వాం భగానో అగ్గత సం చిత్తాని సము వ్రతా ॥ 2 ॥

పదము :

సమ్ । చ । ఇత్ । నయాథః । అశ్వినా । కామినా । సమ్ । చ ।
వక్షథః ।

సమ్ । వామ్ । భగాసః । అగ్గత । సమ్ । చిత్తాని । సమ్ । ఓం
ఇతి । వ్రతా ॥ 2 ॥

అనువాదం :

అశ్వినీ దేవతలు ఈ స్త్రీని నా సమీపానికి తెత్తురు గాక!
నాతో కలుపుదురు గాక!
మీ భాగ్యములు నన్ను సంక్రమించు గాక!
జ్ఞానం వ్రతం నన్ను సంక్రమించు గాక!

॥ 2 ॥

మంత్రము :

యత్ సువర్ణా వీవక్షవో అనమీవా వీవక్షవః ।

తత్ర మే గచ్ఛతాద్ధవం శల్య ఇవ కుల్మలం యథా ॥ 3 ॥

అశ్వ. 17

వినియోగం : శరీరగత వివిధ క్రిమిరోగముల శాంతికి చేసే హోమంలో దీనికి వినియోగం.

మంత్రము .

ఇన్ద్రస్య యా మహి దృషత్ క్రిమేర్విశ్వస్య తర్హణీ ।
తయా పినష్మి సం క్రిమీన్ దృషదా ఖల్వాం ఇవ ॥ 1 ॥

పదము

ఇన్ద్రస్య । యా । మహి । దృషత్ । క్రిమేః । విశ్వస్య । తర్హణీ ।
తయా । పినష్మి । సమ్ । క్రిమీన్ । దృషదా । ఖల్వాన్ ఇవ ॥ 1 ॥

అనువాదం :

ఇంద్ర సంబంధమైన పెద్దశిల
సర్వక్రిమి సంహారకమైనది.
వినుదు రాయితో సెనగలను వలె దానితో
శరీరాంతర్గతాలైన సర్వక్రిములను సంచూర్ణం చేస్తున్నాను.
॥ 1 ॥

మంత్రము .

దృష్టమదృష్ట మతృహమథో కురూదుమతృహమ్ ।
అల్లజ్ఞాన్త్రైర్వాన్తృలునాన్ క్రిమీన్ వచసా జమ్భయామసి
॥ 2 ॥

పదము .

దృష్టమ్ । అదృష్టమ్ । అతృహమ్ । అథోఽథి । కురూదుమ్ ।
అతృహమ్ ।

అల్లఱ్ఱాన్ | సర్వాన్ | శలునాన్ | క్రిమీన్ | వచసా | జమ్భయా
మసి || 2 ||

అనువాదం :

కంటికి కనిపించే క్రిమి జాతాన్ని,
కనిపించని క్రిమి జాతాన్ని నశింప జేస్తున్నాను.
అంతేకాక శరీరం లోపలవలె
అల్లుకొని ఉన్న అంతర్గత క్రిమి కులాన్ని కూడా
నాశనం చేస్తున్నాను.
అల్లండువు లను, శల్గము లను, క్రిములను,
ఇతర సర్వ క్రిములను మంత్రంతో నాశనం చేస్తున్నాను. || 2 ||

మంత్రము :

అల్లఱ్ఱాన్ | హన్ని మహతా వధేన
దూనా అదూనా అరసా అభూవన్ |
శిష్టా నశిష్టాన్ ని తిరామి వాచా
యథా క్రిమీణాం న కిరుచ్ఛిషాత్తై || 3 ||

పదము :

అల్లఱ్ఱాన్ | హన్ని | మహతా | వధేన |
దూనాః | అదూనాః | అరసాః | అభూవన్ |
శిష్టాన్ | అశిష్టాన్ | ని | తిరామి | వాచా |
యథా | క్రిమీణామ్ | నకిః | ఉత్ శిషాత్తై || 3 ||

అనువాదం :

* అల్లండువులను ఉత్కృష్ట మంత్రాషధాది
సాధనంతో సంహరిస్తున్నాను.
నా ఔషధాదులతో పరితప్తములైనవి,
పరితప్తం కానివి, శుష్కములైనవి ఏవైతే ఉన్నవో,
శిష్టములైనవి, అశిష్టములైనవి
ఏవైతే ఉన్నవో-వాటి నన్నిటిని
మంత్రంతో నిహతం చేస్తున్నాను.
వా టన్నిటిలో ఏ ఒక్కటి మిగులకుండుగాక !

॥ 3 ॥

మంత్రము :

అనా¹న్త్యైమ్ శీర్షణ్యైమ్ అథో² పార్శ్వైమ్ క్రిమీన్ ।

అవస్కవమ్ వ్యధ్వరమ్ క్రిమీన్ పచసా జమ్భయామసి ॥ 4 ॥

పదము :

అను¹న్త్యైమ్ శీర్షణ్యైమ్ అథో² పార్శ్వైమ్ క్రిమీన్ ।

అవస్కవమ్ వి²అధ్వరమ్ క్రిమీన్ పచసా జమ్భయామసి

॥ 4 ॥

అనువాదం :

ప్రేవులలోని క్రిములను, శిరోభవములైన క్రిములను,
పార్శ్వ భవములైన క్రిములను నశింప జేస్తున్నాను.
లోనికి వెళ్ళే వాని వివిధ మార్గాలను నశింప జేస్తున్నాను.
వీ టినన్నిటిని మంత్రంతో నశింప జేస్తున్నాను

॥ 4 ॥

* రక్తమాంస దూషకములైన క్రిములను

పంశ్రమ.

యే క్రిమయః పర్వతేషు వనే

షోషధీషు పశుష్వప్సృంతః ।

యే అస్మాకం తన్వమావివిశుః

సర్వం తద్ధన్మి జనిమ క్రిమీణామ్

॥ ౧ ॥

పదము :

యే । క్రిమయః । పర్వతేషు । వనేషు ।

షోషధీషు । పశుషు । అప్సృంతః । అన్తః ।

యే । అస్మాకమ్ । తన్వమ్ । అవివిశుః ।

సర్వమ్ । తత్ । హన్మి । జనిమ । క్రిమీణామ్

॥ ౧ ॥

ఇతి పంచమోఽనువాకః

అనువాదం :

పర్వతాదుల మధ్యంలో ఉన్న క్రిములు
ప్రణ ముఖంగా మా శరీరాల్లో ప్రవేశించినవి.
వానిని నిశ్శేషంగా, ఆ సర్వక్రిమి జాతినే
నాశనం చేస్తున్నాను.

॥ ౧ ॥

ఇది ముప్పైయొకటవ సూక్తం

ఇది ఐదవ అనువాకం.

అనువాకం - 6

సూక్తం - 32

క్రిమి నాశన సూక్తం

ఋషి: కాణ్వుడు || దేవత: ఆదిత్యుడు || చందస్సు: 1 త్రిపాద్ భురిగ్గాయత్రీ
2-5 అనుష్టుప్: 8 చతుష్పాన్నిచ్చదుష్టిక్ || మంత్రములు: || 8 ||

వినియోగం:- పశువుల వ్రణక్రిములకు చేసే చికిత్సలో దీనికి వినియోగం.

మంత్రము:

ఉద్యన్నాదిత్యః క్రిమీన్ హన్తు

నిమ్రోచన్ హన్తు రశ్మిభిః ।

యే అన్తః క్రిమయో గవే

|| 1 ||

పదము:

ఉత్తయన్ । ఆదిత్యః । క్రిమీన్ । హన్తు ।

నిమ్రోచన్ । హన్తు । రశ్మిభిః ।

యే । అన్తః । క్రిమయః । గవే

|| 1 ||

అనువాదం:

ఆదిత్యుడు ఉదయిస్తూ తన కిరణాలతో

క్రిములను నశింప జేయుగాక !

అస్తమిస్తున్న సూర్యుడు తన కిరణాలతో

క్రిములను నశింప జేయుగాక !

గో శరీర మధ్యంలో ఉన్న

క్రిములను కూడ నశింప జేయుగాక !

|| 1 ||

మంత్రము :

విశ్వరూపం చతురక్షం క్రిమిం సారజ్గమర్థనమ్ ।

శృణామ్యస్య పృష్టి రవీ వృశ్చామి యచ్ఛిరః ॥ 2 ॥

పదము :

విశ్వరూపమ్ । చతుఃఅక్షమ్ । క్రిమిమ్ । సారజ్గమ్ । అర్థనమ్ ।

శృణామి । అస్య । పృష్టిః । అవీ । వృశ్చామి । యత్ । శిరః ॥ 2 ॥

అనువాదం :

నానా రూపం, చతుర్వేదత్రయం, శబల వర్ణం అయిన

వివిధ క్రిమి జాతాన్ని చంపివేస్తున్నాను.

వాని పార్శ్వవయవాలను

శిరస్సును కూడ త్రుంచివేస్తున్నాను.

॥ 2 ॥

మంత్రము :

అత్రివత్ వః క్రిమయో హన్ని కణ్వవజ్జమదగ్నివత్ ।

అగస్త్యస్య బ్రహ్మదా సం వినష్కృహం క్రిమీన్ ॥ 3 ॥

పదము :

అత్రివత్ । వః । క్రిమయః । హన్ని । కణ్వవత్ । జమదగ్ని
2వత్ ।

అగస్త్యస్య । బ్రహ్మదా । సమ్ । వినష్క్వి । అహమ్ । క్రిమీన్ ॥ 3 ॥

అనువాదం :

ఓ క్రిములారా ! మిమ్ములను

అత్రివలె, కణ్వనివలె, జమదగ్నివలె

నేను చంపుతున్నాను.

అగస్త్య మంత్రంతో క్రిములను తిరిగి పుట్టకుండా

నశింప జేస్తున్నాను

॥ 3 ॥

మంత్రము:

హతో రాజా క్రిమీదా ముతైషాం స్థపతిర్హతః ।

హతో హతమాతా క్రిమి ర్హతభ్రాతా హతస్వసా ॥ 4 ॥

పదము:

హతః । రాజా । క్రిమీదామ్ । ఉత । ఏషామ్ । స్థపతిః । హతః ।

హతః । హతమాతా । క్రిమిః । హతభ్రాతా । హతస్వసా ॥ 4 ॥

అనువాదం:

క్రిముల రాజు నా మంత్రోషధులతో హతుడైనాడు.

ఈ క్రిముల సచివుడు కూడ హతుడైనాడు.

వీని తల్లి, సోదరులు కూడ హతులైనారు.

॥ 4 ॥

మంత్రము:

హతాసో అస్య వేశసో హతాసః పరివేశసః ।

అథో యే క్షుల్లకా ఇవ సర్వే తే క్రిమయో హతాః ॥ 5 ॥

పదము:

హతాసః । అస్య । వేశసః । హతాసః । పరివేశసః ।

అథోఽతి । యే । క్షుల్లకాః 2 ఇవ । సర్వే । తే । క్రిమయః । హతాః

॥ 5 ॥

అనువాదం :

ఈ క్రిముల నివాస స్థానాలు వినష్టము లైనవి.
వాని చుట్టూ ఉన్న
నివాసస్థానాలు కూడా వినష్టము లైనవి.
అలాగే బీజ రూపంలో ఉన్న కనిపించని
క్రిములన్నీ వినష్టము లైనవి.

॥ 5 ॥

మంత్రము :

ప్రతే శృణామి శృణ్ణే యాభ్యామ్ విత్తుదాయసే ।
భినద్మి తే కుషుమ్భమ్ యస్తే విషధానః

॥ 6 ॥

పదము :

ప్రతే । తే । శృణామి । శృణ్ణే । యాభ్యామ్ । విత్తుదాయసే ।
భినద్మి । తే । కుషుమ్భమ్ । యః । తే । విషధానః

॥ 6 ॥

అనువాదం :

మమ్ములను బాధించే నీ శృంగాలను ఓ క్రిమీ!
భిన్నం చేస్తున్నాను.
నీ విషస్థానమైన అవయవాన్ని
విచారింప జేస్తున్నాను.

॥ 6 ॥

ఇది ముద్రిత రెండవ సూక్తం

సూక్తం - 33

ఋషి: బ్రహ్మ: దేవత: యక్షువివర్ణణమ్ ॥ చందస్సు: 1,2 అనుష్టుప్: 8
కుమ్భత్యనుష్టుప్: 4 చతుష్పదాభిరుగ్మిక్: 5 ఉపరిష్టాద్ విరాద్
బృహతీ: 8 ఉష్ణిగ్గర్వా నిచ్ఛదనుష్టుప్: 7 వత్సాపంతి ॥ మంత్రములు.

॥ 7 ॥

వినియోగం :- సర్వావయవరోగచికిత్సలో దీని వినియోగం. ఈ సూక్తం అమ్మో లింగగణంలోనిది. అలాగే అశ్వమేధాదులలో యజమానికి చేసే చికిత్సాదులలో దీనికి వినియోగం.

మంత్రము :

అక్షీ॑భ్యాం తే నా॑సీ॒కాభ్యాం కర్హా॑భ్యాం చు॒మకాదధి॑ ।
యక్ష్యం శీర్ష॑ణ్యం॒మస్తిష్కా॑ జిహ్వ॒యా వి వృ॑హమితే ॥ 1 ॥

పదము :

అక్షీ॑భ్యామ్ । తే । నా॑సీ॒కాభ్యామ్ । కర్హా॑భ్యామ్ । చు॒మకాత్ । అధి॑ ।
యక్ష్య॑మ్ । శీర్ష॑ణ్యమ్ । మస్తిష్కా॑త్ । జిహ్వ॒యాః । వి ।
వృ॒హమి॑ । తే । ॥ 1 ॥

అనువాదం :

నీ కనుల నుంచి రోగాన్ని వేరు చేస్తున్నాను.
నీ నాసికనుంచి, చెవులనుంచి
చుబుకాదులనుంచి (గడ్డం మొదలగు వానినుంచి)
శిరస్సునుంచి, మెదడునుంచి, నాలుక నుంచి,
రోగాల నన్నిటిని వేరు చేస్తున్నాను. ॥ 1 ॥

మంత్రము :

గ్రీ॒వాభ్య॑క్షి ఉ॒ష్టిహా॑భ్యః । కీ॒కసా॑భ్యో । అనూ॒క్యాత్ ।
యక్ష్యం దోష॑ణ్యం॒మంసా॑భ్యాం బా॒హుభ్యాం వివృ॑హమి తే ॥ 2 ॥

పదము :

గ్రీ॒వాభ్యః । తే । ఉ॒ష్టిహా॑భ్యః । కీ॒కసా॑భ్యః । అనూ॒క్యాత్ ।

యక్షమ్ । దోషణ్యమ్ । అంసాభ్యామ్ । బాహుభ్యామ్ । వి ।
 వృహమి । తే । ॥ 2 ॥

అనువాదం :

నీ గొంతునకు నంబంధించిన
 ఎముకల నుంచి రోగాన్ని వేరుచేస్తున్నాను.
 పైకి వెళ్ళే నాడుల నుంచి, వక్షోగత అస్థికలనుంచి,
 కిళ్ళలోని ఎముకలనుంచి, బాహువులనుంచి,
 భుజశిరస్సులనుంచి నీరోగాన్ని
 ఉన్నూలనం చేస్తున్నాను. ॥ 2 ॥

పంక్తము.

హృదయాత్ తే పరి క్షోమ్నో హలీక్షాత్ పార్శ్వాభ్యామ్ ।
 యక్ష్యం మత స్నాభ్యాం స్త్రీహ్నో యక్ష్మస్త్రీ వి వృహమసి
 ॥ 3 ॥

పదము.

హృదయాత్ । తే । పరి । క్షోమ్నః । హలీక్షాత్ పార్శ్వాభ్యామ్ ।
 యక్ష్యమ్ । మతస్నాభ్యామ్ । స్త్రీహ్నః । యక్ష్మః । తే । వి ।
 వృహమసి ॥ 3 ॥

అనువాదం.

నీ హృదయంనుంచి, శ్వాసకోశంనుంచి,
 మూత్రాశయంనుంచి, ఇరు పార్శ్వములనుంచి,
 స్త్రీహంనుంచి, మూత్ర పిండాలునుంచి,

కా లేయంనుంచి ఓ రోగీ!
 నీ రోగాన్ని నిర్మూలిస్తున్నాను.

॥ ౩ ॥

మంత్రము:

అస్త్రేభ్యస్తే గుదాభ్యో వనిష్టోరుదరా దధి ।
 యక్షమ్ కుక్షిభ్యామ్ ప్లాశేర్నాభ్యా వి వృహమి తే ॥ 4 ॥

పదము:

అస్త్రేభ్యః । తే । గుదాభ్యః । వనిష్టోః । ఉదరాత్ । అధి ।
 యక్షమ్ । కుక్షిభ్యామ్ । ప్లాశేః । నాభ్యాః । వి । వృహమి ।
 తే ॥ 4 ॥

అనువాదం :

ప్రేవులలోనుంచి, గుదంలోనుంచి,
 పెద్ద పేగులోనుంచి, ఉదరంలోనుంచి
 అనర్థకమైన రోగాన్ని తొలగించి వేస్తున్నాను.
 డొక్కలలోనుంచి, మలాశయంనుంచి, నాభిమండలంనుంచి,
 నీలోని రోగాన్ని నిర్మూలిస్తున్నాను. ॥ 4 ॥

మంత్రము:

ఉరుభ్యామ్ తే అష్టివద్భ్యామ్
 పార్శ్విభ్యామ్ వ్రవదాభ్యామ్ ।
 యక్షమ్ భసద్యమ్ శ్రోత్రీభ్యామ్
 భాసదం భంసనో వి వృహమి తే ॥ 5 ॥

పదము :

ఉరు॑భ్యామ్ । తే॑ । అస్థి॑వత్॒భ్యామ్ ।

పార్శ్వి॑భ్యామ్ । ప్ర॒పదా॑భ్యామ్ ।

యక్ష్య॑మ్ । భ॒సద్య॑మ్ । శ్రో॒తి॑భ్యామ్ ।

భా॑సదమ్ । భం॑ససః । వి । వృ॒హ॒మి । తే॑ ॥ 5 ॥

అనువాదం :

తొడలనుంచి, మోకాళ్ళనుంచి, పాదములనుంచి,
పాదాగ్రములనుంచి నీ రోగాన్ని తొలగించి వేస్తున్నాను.
కటిప్రదేశంనుంచి, పిరుదలలో నుంచి,
గుహ్య ప్రదేశంలోనుంచి నీ రోగాన్ని నిర్మూలిస్తున్నాను. ॥ 5 ॥

మంత్రము :

అస్థి॑భ్యస్తే మ॒జ్జ॒భ్యః స్నా॑వ॒భ్యో ధ॒మ॒ని॒భ్యః ।

యక్ష్య॑ం పా॒శ్వి॑భ్యా మ॒గ్గ॒లి॒భ్యో న॒ఖే॒భ్యోవి వృ॒హ॒మి తే ॥ 6 ॥

పదము :

అస్థి॑భ్యః । తే॑ । మ॒జ్జ॒భ్యః । స్నా॑వ॒భ్యః । ధ॒మ॒ని॒భ్యః ।

యక్ష్య॑మ్ । పా॒శ్వి॑భ్యామ్ । మ॒గ్గ॒లి॒భ్యః । న॒ఖే॒భ్యః । వి ।

వృ॒హ॒మి । తే॑ ॥ 6 ॥

అనువాదం :

అస్థి మజ్జలలోనుంచి, సూక్ష్మరక్త నాళాలలోనుంచి,
స్థూలరక్త నాళాలలోనుంచి, చేతులలోనుంచి,

వేళ్ళలోనుంచి, గోళ్ళలోనుంచి,
నీ రోగాన్ని నిర్మూలనం చేస్తున్నాను

॥ 6 ॥

మంత్రము:

అజ్గే¹ అజ్గే² లోమ్ని³లోమ్ని⁴ యస్తే⁵ పర్వ⁶డి పర్వ⁷డి ।

యక్ష⁸మ్ త్వచస్య⁹మ్ తే¹⁰ వయమ్ కశ్య¹¹పస్య¹²

వీబర్హే¹³ణ విష్వ¹⁴శ్చామ్ వి వృహ¹⁵మసి

॥ 7 ॥

పదము:

అజ్గే¹ అజ్గే² । లోమ్ని³ లోమ్ని⁴ । యః । తే । పర్వ⁶డి పర్వ⁷డి ।

యక్ష⁸మ్ । త్వచస్య⁹మ్ । తే । వయమ్ । కశ్య¹¹పస్య¹² ।

వి¹³బర్హే¹⁴ణ । విష్వ¹⁵శ్చామ్ । వి । వృహ¹⁶మసి

॥ 7 ॥

అనువాదం:

ఓ రోగీ! నీ అంగాంగంలో రోమ రోమంతో,
కీలు కీలులో ఉన్న రోగాన్ని, నీ చర్మంలో,
చర్మరాది సర్వావయవాలలో వ్యాపించిన
రోగజాతాన్ని, కశ్యప ప్రోక్త సూక్తంతో
మేము తొలగించి వేస్తున్నాము.

॥ 7 ॥

ఇది నుపై మూడవ సూక్తం.

సూక్తం - 34

పశు స్వర్గ గమనం

ఋషి: అథర్వదుః । దేవత: 1 పశువతి: 2 దేవత: 3 అగ్ని, విశ్వకర్మ:

4 నాయువు, ప్రజాపతి: 5 అశిస్సుః । ఛందస్సు: త్రిష్టుప్ । మంత్ర

ములు,

॥ 6 ॥

వినియోగం :- వశాశమన కర్మలో, సర్వలోకాధిపత్యకాముడు చేసే కర్మలో,
పశుయాగకర్మలో దీనికి వినియోగం.

మంత్రము :

య ఈశీ పశుపతిః పశూనాం

చతుష్పాదాముత యో ద్విపదామ్ ।

నిష్క్రితః స యజ్ఞాయం భాగమేతు

రాయస్పోషా యజమానం సచన్తామ్

॥ 1 ॥

పదము :

యః । ఈశీ । పశుపతిః । పశూనామ్ ।

చతుఃపదామ్ । ఉత । యః । ద్విపదామ్ ।

నిఃక్రితః । సః । యజ్ఞాయమ్ । భాగమ్ । ఏతు ।

రాయః । పోషాః । యజమానమ్ । సచన్తామ్

॥ 1 ॥

అనువాదం :

పశుపతియైన రుద్రుడు చతుష్పాత్ములైన

పశువులకు నియంత అవుతున్నాడు.

అతనే ద్విపాదులకు కూడ నియంత.

ఆయన సమీపం నుంచి స్వాధీనం చేసుకొన్న

ఈ వశారూపమైన పశువు యజ్ఞభాగం అగుగాక !

యజమానికి ధన సమృద్ధి కలుగుగాక !

॥ 1 ॥

మంత్రము :

ప్ర॒ము॒ఖ్య॒నో భు॑వ॒నస్య॑ రే॒తో
గా॒తుం ధ॒త్త॒ యజ॑మా॒నాయ॑ దే॒వాః ।

ఉపా॑కృ॒తం శశ॑మా॒నం యద॑స్థా॒త్

ప్రి॒యం దే॒వానా॑మ॒ప్యేతు॒ పాథః॑

॥ ౧ ॥

పదము .

ప్ర॒ము॒ఖ్య॒స్తః । భు॑వ॒నస్య॑ । రే॒తః ।

గా॒తుమ్ । ధ॒త్త॒ । యజ॑మా॒నాయ॑ । దే॒వాః ।

ఉప॑కృ॒తమ్ । శశ॑మా॒నమ్ । యత్ । అ॒స్థాత్ ।

ప్రి॒యమ్ । దే॒వానా॑మ్ । అపి॑ । ఏ॒తు॒ । పాథః॑

॥ ౨ ॥

అనువాదం .

ఈ పశువును వదలి పోతున్న

ఓ ప్రాణ రూప దేవతలారా !

భువన కారణమైన ఈ పశువు యజమానుని

పుణ్యలోకగతికి మార్గం కల్పించుగాక !

ఉపకరణంతో సంస్కృతిమై, ఈ లోకం నుంచి

ఎగిరి పోయే ఈ పశుమాంస లక్షణమైన అన్నం,

దేవతలకు ప్రియమైన ఆహారం అగుగాక !

॥ ౨ ॥

మంత్రము :

యే బ॒ధ్యమా॑నమను దీ॒ధ్యా॑నా

అన్వైక్షస్త మనసా చక్షుషా చ ।

అగ్నిష్టా నగ్రే ప్ర ముమోక్తు దేవో

విశ్వకర్మా ప్రజయా సంరరాణః

॥ 3 ॥

పదము :

యే । బధ్యమానమ్ । అను । దీధ్యానాః ।

అనుఽఽక్షస్త । మనసా । చక్షుషా । చ ।

అగ్నిః । తాన్ । అగ్రే । ప్ర । ముమోక్తు । దేవః ।

విశ్వకర్మా । ప్రఽజయా । సమ్ఽరరాణః

॥ 3 ॥

అనువాదం :

ఈ కట్టివేసిన పశువును ఆ మందలోని
ఇతర పశువులు వదలి పెట్టలేకున్నవి.
అనురాగ దృక్కులతో, దీనినే చూస్తున్నవి.
పశువు లన్నిటిని అగ్నిదేవుడు
తొలుత విమోచనం చెందించుగాక !
తన సృష్టితో శబ్దిరూప విశ్వకర్మ
దీనిని విమోచనం పొందించు గాక !

॥ 3 ॥

మంత్రము :

యే గ్రామ్యాః పశవో విశ్వరూపా

విరూపాః సంతో బహుధైకరూపాః ।

వా॒య॒ష్టాన॒గ్రీ॒ ప్ర॒ ము॒మో॒క్తు దే॒వః

ప్ర॒జాప॑తిః ప్ర॒జయా॑ సం॒రరా॑ణః

॥ 4 ॥

పదము :

యే । గ్రా॒మ్యాః । ప॒శవః॑ । వి॒శ్వరూ॑పాః ।

వి॒రూపాః॑ । స॒న్తః । బ॒హురూ॑ధా । ఏ॒కరూ॑పాః ।

వా॒యః । తాన్ । అ॒గ్రీ । ప్ర॒ ము॒మో॒క్తు దే॒వః ।

ప్ర॒జాప॑తిః । ప్ర॒జయా॑ । స॒మర॑రాణః

॥ 4 ॥

అనువాదం :

గ్రామాదులలోని పశువులు, విశ్వరూపాలైన పశువులు,

విరూపాలైన పశువులు అనేకం ఉన్నప్పటికి,

దీని విషయంలో ఏక స్వభావాలైన ఉన్నవి.

వాటిని వాయుదేవుడు తొలుత విమోచనం

పొందించుగాక ! ప్రజాపతి కూడా తన

సృష్టితో శబ్దస్తూ వీనిని విమోచనం చెందించుగాక ! ॥ 4 ॥

మంత్రము :

ప్ర॒జాన॑న్తః ప్ర॒తి గృ॑హ్ణన్తు పూ॒ర్వే

ప్రా॒ణమ॑గ్నేభ్యః ప॒ర్యాచ॑రన్తుమ్ ।

ది॒వం గ॑చ్ఛ ప్ర॒తి తి॒ష్ఠా శరీ॑రైః

స్వ॒ర్గం యా॑హి ప॒థిభి॑ర్దే॒వయా॑నైః

॥ 5 ॥

పదము :

ప్ర॒జాన॑స్తః । ప్ర॒తి॑ । గృ॒హ్లా॑స్తు । పూ॒ర్వే॑ ।

ప్రా॒ణమ్ । అ॒గ్నే॑భ్యః । ప॒రి॑ । ఆ॒చర॑స్తుమ్ ।

ది॒వమ్ । గ॒చ్ఛ॑ । ప్ర॒తి॑ । తి॒ష్ఠ॑ । శరీ॑రైః ।

స్వ॒య॑గమ్ । యా॒హి॑ । ప॒థి॒భిః॑ । దే॒వ॒యా॑స్తైః ॥ ౩౫ ॥

అనువాదం

ఈ యాగంలో ఉపయుక్తమైన నీ ప్రకర్ష
తెలిసి ముందే అంతరిక్షంలో ఉన్న దేవతలు
నీ అవయవాలనుంచి పైకి వెడలి వస్తున్న
నీ ప్రాణాన్ని ప్రతిగ్రహింతురుగాక !
అలా నీవు అంతరిక్షానికి వెళ్ళు.
అక్కడ నీవు దివ్యభోగార్హులైన
శరీరాలతో ప్రతిష్ఠితుడవుకా !
అక్కడ నుంచి దేవ మార్గంలో స్వర్గానికి వెళ్ళు. ॥ ౩౫ ॥

ఇది ముప్పైనాలుగవ సూక్తం

సూక్తం - ౩5

విశ్వకర్మ సూక్తం

ఋషి! అంగిరసుడు ॥ దేవత: విశ్వకర్మ ॥ ఛందస్సు: 1 బృహతిగర్వా
త్రిష్టుప్: 2, ౩ త్రిష్టుప్: 4, 5 భురిక్ త్రిష్టుప్ ॥ మంత్రములు: ॥ ౩ ॥

వినియోగం:- దృష్టిదోష వివరణార్థం అన్నాన్ని ఈ సూక్తంతో అభిమంత్రించి
తినవలెను. ఇంద్రాగ్నుల ఉపస్థానంలో, అన్నదానంలో, సర్వ
సవయజ్ఞములలోను తొలుతచేసే హోమంలో, సాకమేధాభ్య

పర్యంతో, వైశ్వకర్మణహోమ మంత్రంతో, దర్శపార్థ మాసా
దుంతో చేసే హోమంతో దీని వినియోగం.

మంత్రము :

యే భక్షయన్తో న వసూన్యాన్పుథు

ర్యానగ్నయో అన్వతప్యన్త ధిష్ఠ్యాః ।

యా తేషామవయా దురిష్ఠిః

స్విఽష్టినస్తాం కృణవద్ విశ్వకర్మా ॥ 1 ॥

పదము :

యే । భక్షయన్తః । న । వసూని । అన్పుథుః ।

యాన్ । అగ్నయః । అనుఽన్వతప్యన్త । ధిష్ఠ్యాః ।

యా । తేషామ్ । అవఽయాః । దుఃఽరిష్ఠిః ।

సుఽష్టిమ్ । నః । తామ్ । కృణవత్ । విశ్వఽకర్మా ॥ 1 ॥

అనువాదం :

భుజిస్తూ కూడా ధనాన్ని వృద్ధి పొందింపని మాకు

అహవనీయాది అగ్నులను ఉద్దేశించి

యాగములు చేయని మాకు, దుర్మాగములు చేసినమాకు ,

శుభంకరమైన ఇష్టిని విశ్వకర్మ నమకూర్చుగాక ! ॥ 1 ॥

మంత్రము :

యజ్ఞపతిమృషయ ఏనసాహు

ర్నిర్భక్తం వ్రజా అనుతవ్యమానమ్ ।

మథవ్యాన్మోకానప యాన్ రరాధ

సం నష్టేభిః సృజతు విశ్వకర్మా

॥ 2 ॥

పదము :

యజ్ఞపతిమ్ । ఋషయః । ఏనసా । ఆహుః ।

నిఃభర్తమ్ । ప్రజాః । అనుతవ్యమానమ్ ।

మథవ్యాన్ । స్తోకాన్ । అప । యాన్ । రరాధ ।

సమ్ । నః । తేభిః । సృజతు । విశ్వకర్మా

॥ 2 ॥

అనువాదం :

దుర్గతులైన తన సంతానంతో పాటు తపిస్తున్న

యజ్ఞపతిని ఋషులు పాపయుక్తు డంటారు.

సోమరస బిందువులను అంతరింప

జేసిన వారితో మా యజ్ఞపతి సంయోగం

చెందునట్లు విశ్వకర్మ అనుగ్రహించుగాక !

॥ 2 ॥

మంత్రము :

అదాన్యాస్త్రోమపాన్ మనోమానో

యజ్ఞస్య విద్వాస్త్రమయే న ధీరః ।

యదేనశ్చక్రవాన్ బద్ధ ఏష తం

వేశ్వకర్మన్ ప్ర ముళ్ళాప్త స్వస్తయే

॥ 3 ॥

పదము :

అదాన్యాన్ సోమపాన్ మన్యమానః ।

యజ్ఞస్య విద్వాన్ సమ్అయే న ధీరః ।

యత్ ఏనః చక్రవాన్ బద్ధః ఏషః తమ్ ।

విశ్వకర్మన్ ప్ర ముఞ్చ స్వస్తయే ॥ 3 ॥

అనువాదం :

యజ్ఞ స్వరూప వేత్తలైన సోమపాయులను కూడ
అజ్ఞులనుకొని దానానికి అనర్హులుగా భావిస్తూ
యుద్ధంలో ధీరుని వలె అహంకార బద్ధుడైన ఇతను
ఏ తిరస్కార రూపమైన పాపం చేసినాడో
ఓ విశ్వకర్మా !

ఆ పాపం నుంచి ఇతనిని విమోచనం పొందించు. ॥ 3 ॥

మంత్రము :

ఘోరా ఋషయో నమో అస్త్విభ్య

శృక్షుర్యదేషాం మనసశ్చ సత్యమ్ ।

బృహస్పతయే మహిష ద్యుమన్నమో

విశ్వకర్మన్ నమస్తే పాహ్య!స్మాన్ ॥ 4 ॥

పదము :

ఘోరాః ఋషయః నమః అస్తు ఏభ్యః ।

చక్షుః యత్ ఏషామ్ మనసః చ సత్యమ్ ।

బృహస్పతయే । మహిష । ద్యుఽమత్ । నమః ।

విశ్వకర్మన్ । నమః । తే । పాహి । అస్మాన్ ॥ 4 ॥

అనువాదం :

క్రూరులైన ఋషులకు *నమస్కారం.

ఈ ప్రాణ మనోమధ్యంలో ఉన్న

యథార్థ దర్శియైన చక్షురింద్రియానికి నమస్కారం.

బృహస్పతికి, మహాదీప్తిమంతునకు నమస్కారం.

ఓ విశ్వకర్మా ! నీకు నమస్కారం.

మమ్ములను పాలించు.

॥ 4 ॥

పంక్తము :

యజ్ఞస్య చక్షుః । ప్రభృతిర్ముఖం చ

వాచా శ్రోత్రేణ మనసా జహోమి ।

ఇమం యజ్ఞం వితతం విశ్వకర్మణా

దేవా యస్తు సుమనస్యమానాః

॥ 5 ॥

పదము :

యజ్ఞస్య । చక్షుః । ప్రభృతిః । ముఖమ్ । చ ।

వాచా । శ్రోత్రేణ । మనసా । జహోమి ।

ఇమమ్ । యజ్ఞమ్ । వితతమ్ । విశ్వకర్మణా ।

అ । దేవాః । యస్తు । సుమనస్యమానాః

॥ 5 ॥

* 'ప్రాణాఽ' అని సాయణ భాష్యం.

అనువాదం :

యజ్ఞానికి చక్రువు, ఆదిభూతుడు,
ముఖం అయిన అగ్నికై వాక్కుతోను,
| శోత్రంతోను, మనస్సుతోను హోమం చేస్తున్నాను.
విశ్వకర్మతో విస్తృతమైన ఈ యజ్ఞానికి
దేవతలు సహృదయులై వత్తురు గాక !

॥ 5 ॥

ఇది ముప్పై ఐదవ సూక్తం

సూక్తం-36

వివాహ శంభ కర్మ

ఋషి: పతివేదనుడు ॥ దేవత: 1 అగ్ని, 2 సోమడు, అర్యముడు, ధాతా: 3
అగ్నిసోములు: 4 ఇంద్రుడు: 5 సూర్యుడు: 6 ధనవతి: 7 హిరణ్యమః
8 ఓషధి ॥ ఛందస్సు: 1 భురిక్ త్రిష్టుప్. 2, 5-7 అనుష్టుప్, 3, 4
త్రిష్టుప్: 8 నిచ్యత్ పుర ఉష్టిక్ ॥ మంత్రములు: ॥ 8 ॥

వినియోగం :- పతిలాభకర్మలో దీనికి వినియోగం.

మంత్రము:

అనో అగ్నే సుమతిం సంభలో గమే

దిమాం కుమారీం సహ నో భగేన ।

జుష్టా వరేషు సమనేషు వల్గు

రోషంపత్యా సౌభగమస్త్యన్తైః

॥ 1 ॥

పదము:

అ । నః । అగ్నే । సుమతిమ్ । సమ్భలోః । గమేత్ ।

ఇమామ్ । కుమారీమ్ । సహ । నః । భగేన ।

జుష్టా । వరేషు । సమనేషు । వల్లః ।

ఓషమ్ । పత్యా । సౌభగమ్ । అస్తు । అస్మై ॥ 1 ॥

అనువాదం :

ఓ అగ్ని ! కన్యార్థియైన పురుషుడు
మాకు సద్బుద్ధి నిచ్చుగాక !
భాగ్యంతో మా ఈ కుమారిని పొందుగాక !
సమాన మనస్కులలో ఈమె అతనికి ఇష్టురాలగు గాక !
సుఖకరమైన పతితోపాటు నివసించే సౌభాగ్యం
ఈ కుమారికి లభించుగాక ! ॥ 1 ॥

మంత్రము.

సోమజుష్టం బ్రహ్మజుష్టసుర్యహ్మ సంభృతం భగమ్ ।
ధాతుర్దేవస్య సత్యేన కృణోమి పతివేదనమ్ ॥ 2 ॥

పదము :

సోమజుష్టమ్ । బ్రహ్మజుష్టమ్ । అర్యహ్మ । సమ్భృతమ్ ।
భగమ్ ।

ధాతుః । దేవస్య । సత్యేన । కృణోమి । పతివేదనమ్ ॥ 2 ॥

అనువాదం :

సోమసేవితం, బ్రహ్మసేవితం,
అర్యమ సేవితం, వారిచే స్వీకృతం అయిన
ఈ కన్యారూప భాగధేయాన్ని, దేవాజ్ఞతో మనుష్య
రూపుడైన పతికి స్వాధీనం చేస్తున్నాను. ॥ 2 ॥

మంత్రము :

ఇ॒యమ॑గ్నే॒ నారీ॑ ప॒తిం విదీ॑ష్ట
 సోమో॑హి రా॒జా సు॒భగాం॑ కృ॒ణోతి॑ ।
 సు॒వా॒నా పు॒త్రాన్ మహి॑షీ భ॒వాతి
 గత్వా॑ ప॒తిం సు॒భగా వి రా॑జతు

॥ ౩ ॥

పదము :

ఇ॒యమ్ । అ॒గ్నే । నారీ॑ । ప॒తిమ్ । విదీ॑ష్ట ।
 సోమో॑హి । రా॒జా । సు॒భగామ్ । కృ॒ణోతి॑ ।
 సు॒వా॒నా । పు॒త్రాన్ । మహి॑షీ । భ॒వాతి ।
 గత్వా॑ । ప॒తిమ్ । సు॒భగా । వి । రా॑జతు

॥ ౩ ॥

అనువాదం :

ఓ అగ్ని ! మా ఈ కుమారి పతిని పొందుగాక !
 సోమదేవుడు ఈమెను సుభగురాలిని చేయుగాక !
 అనంతరం సంతానవంతురాలై ఉత్తమ నతి అగుగాక !
 ఇలా పతిని పొంది, సుభగురాలై ఈమె విరాజిల్లుగాక ! ॥ ౩ ॥

మంత్రము :

యథా॑ఖరో మ॒ఘవం॑శ్చారు॒రేష
 ప్రీ॒యో మృ॒గాణాం॑ సు॒షదా॑ బ॒భూవ॑ ।

ఏ॒వా భగ॑స్య జు॒ష్టియమ॑స్తునా॒రీ

సంప్రి॑యా పత్యా॑వీరాధయన్తి

॥ 4 ॥

పదము .

యథా॑ । అ॒ఖరః॑ । మ॒ఘ॒ఽవన్॑ । చారుః॑ । ఏ॒షః ।

ప్రి॑యః । మృ॒గాణా॑మ్ । సు॒ఽసదాః॑ । బ॒భూ॒వ ।

ఏ॒వ । భగ॑స్య । జు॒ష్టా । ఇ॒యమ్ । అ॒స్తు । నా॒రీ ।

సమ్॒ఽప్రి॑యా । పత్యా॑ । అ॒వీ॒ఽరాధయన్తి

॥ 4 ॥

అనువాదం :

మహనీయం, శోభనం, మృగాలకు ఆవాస భూమి

అయిన ప్రదేశం వలె ఈమె పతితో పాటు

భోగ్య వస్తువులను వృద్ధి పొందిస్తూ సౌభాగ్యవతి అగుగాక !

॥ 4 ॥

మంత్రము :

భగ॑స్య నా॒వమా॑ రో॒హ పూ॒ర్ణామను॑పదస్వతీమ్ ।

తయో॑పప్రతా॒రయ॑ యో॒ వరః॑ ప్ర॒తికా॑మ్యఽః

॥ 5 ॥

పదము :

భగ॑స్య । నా॒వమ్ । అ । రో॒హ । పూ॒ర్ణమ్ । అను॑పదస్వతీమ్ ।

తయా॑ । ఉప॒ఽప్రతా॑రయ । యః । వరః॑ । ప్ర॒తికా॑మ్యఽః ॥ 5 ॥

అనువాదం :

భాగ్యవంతం, అక్షయం అయిన ఈ నావను

ఓ కన్యా ! అధిరోపించు.

దీనితో నీవు పతివద్దకు వెళ్ళు.

నీవు కోరుకున్న పతిని చేరుకో

॥ 5 ॥

మంత్రము .

ఆ క్ర॑న్దయ ధ॒నవ॑తే వ॒రమా॑మ॒నసం కృ॑ణు ।

స॒ర్వం ప్ర॒దక్షి॑ణం కృ॑ణు యో వ॒రః ప్ర॒తికా॑మ్య॒ః ॥ 6 ॥

పదము :

ఆ । క్ర॑న్దయ । ధ॒న॒వ॑తే । వ॒రమ్ । ఆ ॒మ॒న॒సమ్ । కృ॑ణు ।

స॒ర్వమ్ । ప్ర॒ద॒క్షి॒ణమ్ । కృ॑ణు । యః । వ॒రః । ప్ర॒తి॒కా॒మ్య॒ః ॥ 6 ॥

అనువాదం .

ఓ కుబేరా ! వరుని ఈ కన్యవద్దకు కొనిరా !

అతనిని ఈమెకు అభిముఖమనస్కునిగా చెయ్యి.

సర్వాన్ని వివాహానుకూల కర్మగా చెయ్యి.

ఈ కన్యను ప్రేమించే అతనికి

సర్వం అనుకూలంగా చెయ్యి.

॥ 6 ॥

మంత్రము .

ఇ॒దం హ॑ర॒ణ్యం గు॒ల్మ॑ల్వయ॒మౌక్షో అ॒థో భ॑గః ।

ఏ॒తే ప॑తి॒భ్యస్తా॑మ॒దుః ప్ర॒తికా॑మాయ వే॒త్త॑వే ॥ 7 ॥

పదము :

ఇదమ్ | హిరణ్యమ్ | గుల్లులు | అయమ్ | ఔక్షః | అధోఽతి |
భగః |
ఏతే | పతిభ్యః | త్వమ్ | అదుః | ప్రతికమాయ | వేత్తవే
॥ 7 ॥

అనువాదం :

ఈ అలంకారాలు, ఈ ప్రలేపన ద్రవ్యము,
వీనికి అధిష్ఠాతయైన భగదేవుడు,
ఓ కుమారీ! ఈ నర్వాలంకారాలతో నిన్ను
సోమగంధర్వాగ్నులనే పూర్వ భర్తలనుంచి
నిన్ను కోరుతున్న ఈ మానవ పతికి దానం చేసినాడు. ॥ 7 ॥

మంత్రము.

ఆ తే నయతు సవితా
నయతు పతిర్యః ప్రతికమ్యః |
త్వమస్మై ధేహ్యోషధే
॥ 8 ॥

పదము.

ఆ | తే | నయతు | సవితా |
నయతు | పతిః | యః | ప్రతికమ్యః |
త్వమ్ | అస్మై | ధేహి | ఓషధే
॥ 8 ॥

ఇతి షష్ఠోఽనువాకః
ఇతి ద్వితీయం కాణ్డమ్

అనువాదం :

ఓ కన్యా! నీకై సవిత వరుని కొనివచ్చుగాక !

అతడు నిన్ను కోరుతున్నాడు.

అతను కూడ నిన్ను తన ఇంటికి కొనిపోవుగాక !

ఓ ఓషధీ! నీవు ఈ కుమారికి పతిని ప్రసాదించు. || 8 ||

ఇది ముచ్చై ఆరవ సూక్తం

ఇది ఆరవ అనువాకం.

రెండవ కాండం సమాప్తం

తృతీయ కాండ

అనువాకం : 1

పూర్వ - 1

పరసేనా సమ్మోహన పూర్వం

ముఖి: అభ్యుదయం ॥ దేవత: 1 అగ్ని: 2 మధుత్తులు: 3-8 ఇంద్రుడు ॥

చంద్రుడు: 1,4 త్రిపుట: 2 విరాట్ గర్భా భురిక్ త్రిపుట, 3,8 అను
పుట: 5 విరాట్ పుర ఉష్ణిక్ ॥ మంత్రములు: ॥ 8 ॥

వినియోగం: - పరసేనా సమ్మోహనం కోసం చేసే హోమంలో దీనికి విని
యోగం.

మంత్రము:

అగ్నిర్నః శత్రూన్ ప్రత్యేతు విద్వాన్

ప్రతిదహన్మభిశస్తి మరాతిమ్ ।

స సేనామ్ మోహయతు పరేషామ్ ।

నిర్వహన్తా కృణవ జ్ఞాతవేదాః

॥ 1 ॥

పదము:

అగ్నిః । నః । శత్రూన్ । ప్రతి । వితు । విద్వాన్ ।

ప్రతిదహన్ । అభిశస్తిమ్ । మరాతిమ్ ।

సః । సేనామ్ । మోహయతు । పరేషామ్ ।

నిఃహన్తాన్ । చ । కృణవత్ । జ్ఞాతవేదాః

॥ 1 ॥

అనువాదం :

జయోపాయ వేత్త అయిన అగ్ని
మా శత్రువులపైకి వెళ్ళుగాక!
మాపైకి వచ్చే శత్రువును దహిస్తూ వెళ్ళుగాక!
పరసేనను మోహింప జేయుగాక!
సర్వజ్ఞుడైన అగ్ని మా శత్రువులను
హస్తవ్యాపార శూన్యులను చేయుగాక!

॥ 1 ॥

మంత్రము :

యూ॒య ము॒గ్రా మ॒రుత ఈ॒ద్యశే
స్థా॒భి ప్రే॒త మృ॒ణత సహ॑ధ్యమ్ ।
అ॒మీ మృ॒ణన్ వస॑వో నా॒ధితా ఇ॒మే
అగ్ని॑ర్ద్యే॒ఽషాం దూ॒తః ప్ర॒త్యేతు వి॒ద్వాన్

॥ 2 ॥

పదము .

యూ॒యమ్ । ఉ॒గ్రాః । మ॒రుతః । ఈ॒ద్యశే ।
స్థా॒భి । ప్ర । ఇ॒త । మృ॒ణత । సహ॑ధ్యమ్ ।
అ॒మీమృ॒ణన్ । వస॑వః । నా॒ధితాః । ఇ॒మే ।
అగ్నిః॑ । హి । ఏ॒షామ్ । దూ॒తః । ప్ర॒తి॒ఽవతు॑ । వి॒ద్వాన్ ॥ 2 ॥

అనువాదం :

ఉగ్రులైన మరుత్తులారా!
మీరీ సంగ్రామ కర్మలో నాకు సాయంగా ఉండండి.

శత్రువులను ఎదుర్కొంటూ వెళ్ళండి.
హింసించే శత్రువులను అభిభవించండి,
అలాగే వసుదేవతలు ప్రార్థితులై
మా శత్రువులను చంపుదురుగాక!
ఈ వసువుల దూత, జ్ఞాని అయిన అగ్ని
శత్రువుల పైకి వెళ్ళుగాక!

॥ 2 ॥

మంత్రము:

అమిత్రసేనాం మమవ స్సస్మాన్ ఛత్రాయతీమభి ।

యువం తా మిన్ద్రో వృతహ స్సగ్నిశ్చ దహతం ప్రతి ॥ 3 ॥

పదము:

అమిత్రసేనామ్ । మమవన్ । అస్మాన్ । శత్రుయతీమ్ ।

అభి ।

యువమ్ । తామ్ । ఇన్ద్రో । వృతహన్ । అగ్నిః । చ । దహ
తమ్ । ప్రతి ॥ 3 ॥

అనువాదం.

ఓ ఇంద్రా! మాపై పగబట్టి వచ్చే శత్రుసేనను ఎదుర్కొను.

వృత సంహారి అయిన ఓ ఇంద్రుడా!

నీవు, అగ్ని, కలిసి ఆ పరసేనను భస్మీకరించండి. ॥ 3 ॥

మంత్రము:

ప్రసూత ఇన్ద్రో ప్రవతా హరిభ్యాం

ప్ర తే వజ్రః ప్రమ్మణ స్నేతు శత్రూన్ ।

జహి ప్రతిచో అనూచః పరాచో

విష్వక్ నత్యం కృణుహి చిత్తమేషామ్

॥ 4 ॥

పదము :

ప్ర॒జనూ॑తః । ఇ॒న్ద్ర । ప్ర॒జవ॑తా । హ॒రి॒ఽభ్యామ్ ।

ప్ర । తే । వ॒జ్రః । ప్ర॒జమ్ప॑ణన్ । ఏ॒తు । శ॒త్రూన్ ।

జహి । ప్ర॒తిచః । అ॒నూచః । పరా॑చః ।

విష్వ॑క్ । న॒త్యమ్ । కృ॒ణు॒హి । చి॒త్తమ్ । ఏ॒షామ్

॥ 4 ॥

అనువాదం .

ఓ ఇంద్రుడా ! హరినామకములైన అశ్వములను
పూన్చిన నీ రథం ప్రహత మార్గంలో వెళ్ళుగాక !
నీ వజ్రాయుధం శత్రువులను ఛేదిస్తూ వెళ్ళుగాక !
నీవు ప్రతిముఖంగా వస్తున్న శత్రువులను,
వెనుకనుంచి వస్తున్న శత్రువులను, పరాజ్ఞులు
పారిపోతున్న శత్రువులను నశింపజేయి
ఈ శత్రువుల వ్యవస్థిత చిత్తాన్ని అవ్యవస్థితంగా చెయ్యి. ॥4॥

మంత్రము :

ఇ॒న్ద్ర సే॒నాం మో॒హయా॑మి॒త్రాడామ్ ।

అగ్నే॑ర్వా॒తస్య॑ ద్రా॒క్ష్యా తాన్ వి॒షూచో॑ వి నా॒శయ ॥ ౧ ॥

పదము.

ఇ॒న్ద్రః సే॑నామ్ । మో॒హ॒య॒ । అ॒మి॒త్రా॒దామ్ ।

అ॒గ్నిః । వా॑తస్య । ద్రా॒హ్మ్యః । తాన్ । వి॒ఘ్నా॑చః । వి । నాశ॑య
॥ 5 ॥

అనువాదం

ఓ ఇంద్రుడా! విరోధి సేనను మోహింప జెయ్యి.

అగ్ని వాయువులదహన వేగాలతో ఆ శత్రులను

పలాయనం చెందించి ధ్వంసం జెయ్యి.

॥ 5 ॥

మంత్రము :

ఇ॒న్ద్రః సే॑నాం మో॒హ॒య॒తు మ॒రుతః॑ ఘ్న॒న్వోఽ॑సా ।

చక్షాం॑ష్టగ్ని॒రా ద॑త్తాం పు॒నరే॑తు పరా॑జితా ॥ 6 ॥

పదము :

ఇ॒న్ద్రః । సే॑నామ్ । మో॒హ॒య॒తు । మ॒రుతః॑ । ఘ్న॒న్తు । ఓ॒ఽసా॑ ।

చక్షాం॑షి । అ॒గ్నిః । ఆ । ద॒త్తామ్ । పు॒నః । ఏ॒తు । పరా॑జితా

॥ 6 ॥

అనువాదం :

ఇంద్రుడు పరసేనను మోహింప జేయుగాక!

మరుత్తులు తమ బలంతో హింసింతురు గాక!

అగ్ని పరనేత్రాలను అపహరించు గాక!

పరాజితమైన సేన వెనుదిరిగి పోవుగాక!

॥ 6 ॥

సూక్తం - 2

ఋషి: అథర్వణుడు॥ దేవత-1,2 అగ్ని: ౪.4 ఇంద్రుడు, 5 ద్యౌః: 6 మరుత్తలు॥

చందస్సు: 1,5,6 త్రిష్టుప్, 2-4 అనుష్టుప్ ॥ మంత్రములు: ॥ 6 ॥

వినియోగం:- పై సూక్తం లాగే దీనికి కూడ వినియోగం.

మంత్రము:

అగ్ని¹ర్నో దూతః ప్రత్యే²తు విద్వాన్

ప్రతిదహన్³భిశస్తి⁴మరాతిమ్ ।

స చిత్తా⁵ని మోహయతు పరే⁶షామ్

నిర్హస్తాంశ్చ కృణవ జ్ఞాత⁷వేదాః

॥ 1 ॥

పదము:

అగ్నిః । నః । దూతః । ప్రతి²దహన్ । విద్వాన్ ।

ప్రతి²దహన్ । అభి³శస్తిమ్ । అరా⁴తిమ్ ।

సః । చిత్తా⁵ని । మోహయతు । పరే⁶షామ్ ।

నిః⁷హస్తాన్ । చ । కృణవత్ । జ్ఞాత⁷వేదాః

॥ 1 ॥

అనువాదం:

దేవదూత, విద్వాంసుడు అయిన అగ్ని

మా శత్రువుల పైకి వెళ్ళుగాక!

మా పైకి వచ్చే శత్రువును దహించు గాక!

పరసేనల మనస్సును మోహింప జేయుగాక!

వారి చేతులు ఆడకుండా చేయుగాక!

॥ 1 ॥

మంత్రము

అ॒య॒ మ॒గ్ని॒ ర॒మూ॒ ము॒హాద్

యా॒నీ॑ చి॒త్తా॒నీ॑ వో హృ॒ది ।

వి॒ వో ధ॒మత్వో॑క॒సః

ప్ర॒ వో ధ॒మతు॒ సర్వ॑తః

॥ 2 ॥

పదము :

అ॒యమ్ । అ॒గ్నిః । అ॒మూ॒ముహాత్ ।

యా॒నీ॑ । చి॒త్తా॒నీ॑ । వః । హృ॒ది ।

వి॒ । వః । ధ॒మతు॒ । ఓ॒క॒సః ।

ప్ర॒ । వః । ధ॒మతు॒ । సర్వ॑తః

॥ 2 ॥

అనువాదం :

మీ హృదయంలోని జ్ఞానాన్ని శత్రువులారా !

ఈ అగ్ని సమ్మాధం చేయుగాక !

మీ స్వస్థానాలనుంచి మిమ్ములను తరిమి వేయుగాక !

మీ వెంటబడి తరుము గాక !

॥ 2 ॥

మంత్రము .

ఇ॒న్ద్రో చి॒త్తా॒నీ॑ మో॒హయ॑

స్న॒ర్వా జా॒కూ॒త్యా॑ చర ।

అగ్నే¹ర్వా²తస్య³ ద్రా⁴జ్ఞా⁵
తాన్⁶ వి⁷షా⁸చో⁹ వి¹⁰ నా¹¹శయ¹²

॥ 3 ॥

పదము :

ఇ¹స్త్రి² । చి³త్తా⁴నీ⁵ । మో⁶హ⁷యన్⁸ ।
అ⁹ర్వా¹⁰జ్ఞే¹¹ । ఆ¹²కూ¹³త్యా¹⁴ । చర¹⁵ ।
అ¹⁶గ్నే¹⁷ః । వా¹⁸తస్య¹⁹ । ద్రా²⁰జ్ఞా²¹ ।
తాన్²² । వి²³షా²⁴చః । వి²⁵ । నా²⁶శయ²⁷

॥ 3 ॥

అనువాదం :

ఓ ఇంద్రా ! శత్రు మనస్సులను మోహింప జేసినవాడవై
మా సంకల్ప బలంతో చేరి శత్రుసేనాధి ముఖంగా వెళ్ళు.
అగ్ని వాయు దహన గతితో వారిని
చెల్లాచెదరుగా పారిపోవునట్లు చెయ్యి

॥ 3 ॥

మంత్రము :

వ్యా¹కూ²తయ³ ఏ⁴షా⁵ మి⁶తా⁷థో⁸ చి⁹త్తా¹⁰నీ¹¹ ము¹²హ్య¹³త¹⁴ ।
అ¹⁵థో¹⁶ య¹⁷ద¹⁸ద్వై¹⁹షాం²⁰ హృ²¹ది²² త²³దే²⁴షాం²⁵ ప²⁶రి²⁷ని²⁸ర్జ²⁹హి³⁰

॥ 4 ॥

పదము :

వి¹ । ఆ²కూ³తయః⁴ । ఏ⁵షా⁶మ్⁷ । ఇ⁸త⁹ । అ¹⁰థో¹¹ఇ¹²తి¹³ । చి¹⁴త్తా¹⁵నీ¹⁶ । ము¹⁷హ్య¹⁸త¹⁹
అ²⁰థో²¹ఇ²²తి²³ । య²⁴త్²⁵ । అ²⁶ద్య²⁷ । ఏ²⁸షా²⁹మ్³⁰ । హృ³¹ది³² । త³³త్³⁴ । ఏ³⁵షా³⁶మ్³⁷ ।
ప³⁸రి³⁹ । నిః⁴⁰ । జ⁴¹హి⁴² ॥ 4 ॥

అనువాదం .

విరుద్ధ సంకల్పములైన మీరు శత్రు మనస్సులలో ప్రవేశించండి.
వానిని మోహింప జేయండి.

ఓ ఇంద్రా ! మాపై పడుతున్న
విరోధుల హృదయంలోని
సంకల్పాలను పూర్తిగా పాడుచెయ్యి.

॥ 4 ॥

మంత్రము :

అమీషామ్ చిత్తాని ప్రతిమోహయన్తి

గృహాణ్ణాన్యప్యే పరేహి ।

అభి ప్రేహి నిర్దహ హృత్సు శోక్తే

ర్గాహ్యమిత్రాంతమసా విధ్య శత్రూన్

॥ ౧ ॥

పదము :

అమీషామ్ । చిత్తాని । ప్రతిమోహయన్తి ।

గృహాణ । అణ్ణాని । అప్యే । పరే । ఇహి ।

అభి । ప్ర । ఇహి । నిః । దహ । హృత్ సు । శోక్తేః ।

గ్రాహ్య । అమిత్రాన్ । తమసా । విధ్య । శత్రూన్

॥ ౨ ॥

అనువాదం :

ఓ పాప దేవతా !

మా శత్రువుల మనస్సులను సమ్మూఢం చేస్తూ
వారి అవయవాలను పట్టివేయి.

మాకు పరాజ్ఞుభివై శత్రువుల వెంటపడు.

వారి శరీరాలలో అంతటా వ్యాపించు.

వారి మనస్సులలో చేరి శోకములతో వానిని దహింపజేయి.

తమోరూపమైన పితాచితో శత్రువులను పడగొట్టు. || ౧ ||

మంత్రము :

అసౌ యా సేనా మరుతః పరేషా

మస్మా నై త్యభ్యోజసా స్పర్థమానా ।

తాం విధ్యత తమసా పప్రతేన

యధైషా మన్యో అన్యం నజానాత్ || ౧ ||

పదము.

అసౌ । యా । సేనా । మరుతః । పరేషామ్ ।

అస్మాన్ । ఆఽవితీ । అభి । ఓజసా । స్పర్థమానా ।

తామ్ । విధ్యత । తమసా । అపప్రతేన ।

యథా । ఏషామ్ । అన్యః । అన్యమ్ । న । జానాత్ || ౧ ||

అనువాదం .

ఓ మరుత్తులారా !

ఈ కనిపిస్తున్న పరసేన స్వకీయ బలంతో

మాతో పోటీ పడుతూ మాపైకి వస్తున్నది.

దానిని మీ మాయతో నిర్వాహరంగా చేసివేయండి.

యు॒జ్జన్తు॑ । త్వా॒ । మరు॑తః । వి॒శ్వఽవేద॑సః ।

ఆ అముమ్ । నయ॑ । నమ॑సా । రా॒తఽహ॑వ్యమ్ ॥ 1 ॥

అనువాదం .

రాజ్య భ్రష్టుడైన ఈ రాజు ఓ అగ్ని !

పునః స్వరాష్ట్ర పవేశార్థం నిన్ను ప్రార్థిస్తున్నాడు.

నీ అనుగ్రహం వల్ల ఈ రాష్ట్రంలో

ఇతను స్వప్రజాపాలకు డగుగాక !

అతని రక్షణార్థమై వ్యాపన శీలములైన ద్యావాపృథ్వులు,

విశ్వవేత్తలైన మరుత్తులు,

ఓ అగ్ని ! నీతో చేరుదురు గాక !

నమస్కరిస్తూ హవిస్సు నిస్తున్న

ఈ రాజును తిరిగి స్వరాష్ట్రానికి చేర్చు.

॥ 1 ॥

మంత్రము:

దూ॒రే చిత్ స॒న్త మరు॑షాస ఇ॒న్ద్ర

మా చ్యో॒వయ॑న్తు స॒ఖ్యాయ॑ వి॒ప్రమ్ ।

యద్ గాయ॑త్రిం పృ॒హతి॑ మ॒ర్కమ॑స్మై

సౌ॒తామ॑న్యా దధృ॑ష॒న్త దే॒వాః

॥ 2 ॥

పదము:

దూ॒రే । చిత్ । స॒న్తమ్ । అరు॑షాసః । ఇ॒న్ద్రమ్ ।

ఆ । చ్యో॒వయ॑న్తు । స॒ఖ్యాయ॑ । వి॒ప్రమ్ ।

యత్ | గాయత్రీమ్ | బృహతీమ్ | అర్కమ్ | అస్మై |

సౌత్రామణ్యా | దధృషంత | దేవాః

॥ 2 ॥

అనువాదం:

దీప్తిమంతులైన ఋత్విక్కులు దూరంగా స్వర్గంలో
ఉన్న ఇంద్రుని స్నేహార్థమై ఈ రాజు వద్దకు
వచ్చునట్లు చేతురు గాక! దేవతలు
ఇంద్రునికై గాయత్రిని, బృహస్పతిని,
బృహతిని, అర్చనసాధనభూతం, మంత్రాత్మకం
అయిన శస్త్రాన్ని సౌత్రామణి అనే
హవి ర్యజ్ఞంతో అతిబలవంతం చేసినారు.

॥ 2 ॥

మంత్రము:

అధ్యస్త్యా రాజా వరుణో హ్వయతు

సోమస్త్యా హ్వయతు పర్వతేభ్యః |

ఇన్ద్రస్త్యా హ్వయతు విద్యత ఆభ్యః

శ్యేనో భూత్వా విశ ఆ పతేమాః

॥ 3 ॥

పదము.

అత్ 2భ్యః | త్వా | రాజా | వరుణః | హ్వయతు |

సోమః | త్వా | హ్వయతు | పర్వతేభ్యః |

ఇన్ద్రః | త్వా | హ్వయతు | విత్ 2భ్యః | ఆభ్యః |

శ్యేనః | భూత్వా | విశః | ఆ | పత | ఇమాః

॥ 3 ॥

సాకషేధః - చాతుర్యాన్యంలో మూడవపర్యం.

అనువాదం:

ఓ రాజా! నిన్ను పరుణరాజు తన జలంతో
అహ్వనించుగాక! అలాగే సోముడు పర్వతములనుంచి
నిన్ను అహ్వనించుగాక! ఇంద్రుడు కూడ ఇప్పుడు
నీ వున్న ప్రజలవద్ద నుంచి నిన్ను రప్పించుగాక!
ఇట్లా ఆహూతుడవైన నీవు నీ ప్రజల వద్దకు
డేగవలె శీఘ్రగతివై రమ్ము.

॥ ౩ ॥

మంత్రము:

శ్రీ॒నో హ॒వ్యం న॑య॒త్వా పర॑స్మా

దన్య॒క్షేత్రే అ॑ప॒రుద్ధం చర॑న్తమ్ ।

అశ్వీ॒నా ప॑స్థాం కృ॒ణుతాం సు॒గం

త ఇ॒మం స॑జా॒తా అభి॑సంవి శ॒ధ్వమ్

॥ 4 ॥

పదము:

శ్రీ॒నః । హ॒వ్యమ్ । న॑య॒తు । అ । పర॑స్మాత్ ।

అన్య॒క్షేత్రే । అ॑ప॒రుద్ధమ్ । చర॑న్తమ్ ।

అశ్వీ॒నా । ప॑స్థామ్ । కృ॒ణుతామ్ । సు॒గమ్ ।

తే । ఇ॒మమ్ । స॑జా॒తాః । అభి॑సంవిశ॒ధ్వమ్

॥ 4 ॥

అనువాదం:

దివిలో నున్న దేవుడు అన్య క్షేత్రంలో శతనిరుద్ధుడై
తిరుగుతున్న రాజును పరరాష్ట్రం నుంచి

స్వదేశానికి కొనివచ్చుగాక! ఓ రాజా! అశ్వినీదేవతలు

నీ మార్గాన్ని సుగమం చేతురు గాక!

ఓ రాజ బంధువులారా!

మీరు ఈ రాజును పరివేష్టించు గాక!

॥ 4 ॥

పంక్రమము:

హ్వయన్తు త్వా ప్రతిజనాః ప్రతిమిత్రా అవృషత ।

ఇన్ద్రాగ్ని విశ్వే దేవాస్తే విశి క్షేమమదీధరన్ ॥ ౫ ॥

పదము.

హ్వయన్తు । త్వా । ప్రతిజనాః । ప్రతి । మిత్రాః । అవృషత ।

ఇన్ద్రాగ్నివిశి । విశ్వే । దేవాః । తే । విశి । క్షేమమ్ । అదీధరన్ ॥ ౫ ॥

అనువాదము :

ఓ రాజా! పరిజనులు నిన్ను సేవించురు గాక!

ప్రతి కూలురు విరుద్ధ భావాన్ని వదిలి నిన్ను

చేరుదురుగాక! ఇంద్రాగ్నులు. విశ్వదేవులు

ప్రజలలో నీకు రక్షణ కల్పించురు గాక!

॥ ౫ ॥

పంక్రమము:

యస్తే హవం వివదత్ సజాతో యశ్చ నిష్ఠ్యః ।

అపాశ్చమిన్ద్ర తం కృత్వాధేమమిహావ గమయ ॥ 6 ॥

పదము:

యః । తే । హవమ్ । వివదత్ । సజాతః । యః । చ । నిష్ఠ్యః ।

అశ్వ. 20

అపా¹ఞ్చమ్ । ఇన్ద్ర² । తమ్ । కృత్వా । అథ³ । ఇమమ్ । ఇహ⁴ ।

అవ⁵ । గమయ ॥ 6 ॥

అనువాదం!

ఓ రాజా! నీ పునరాహ్వానాన్ని సమాన జన్ములలో,
నీచులలో ఎవరో ఒకరు అనుమతించక పోతే
ఓ ఇంద్రా! ఆ ఉభయ విధ శత్రువులను బహిష్కరించి
ఇతనిని ఈ రాష్ట్రంలో రాజుగా ప్రఖ్యాపించు. (చాటు) ॥ 6 ॥

ఇది మూడవ సూక్తం

సూక్తం - 4

రాజాహ్వానం

ఋషి: అధర్వదుః దేవత: ఇంద్రుడు ॥ ఛందస్సు: 1 జగతి: 2,3,8,7
త్రిష్టవ: 4,5 భురిక్ త్రిష్టవ ॥ మంత్రములు. ॥ 7 ॥

వివియోగం:- పై సూక్తంలో లాగే దీనికి కూడ వివియోగం.

మంత్రము:

ఆ త్వా¹ గన్ రాష్ట్రం² సహ వర్చసోదిహి³
ప్రాజ్⁴ విశాం పతిరేకరాష్ట్ర త్వం వి రాజ⁵ ।
సర్వాస్త్వా⁶ రాజన్ ప్రదిశో⁷

హ్వయస్తావసద్యో⁸ సమస్యో⁹ భవేహ ॥ 1 ॥

పదము:

ఆ । త్వా । గన్ । రాష్ట్రమ్ । సహ । వర్చసా । ఉత్ ఇహ । ।

ప్రాజ్ | విశామ్ | పతిః | ఏకఽరాజ్ | త్వమ్ | వి | రాజ |

సర్వాః | త్వా | రాజన్ | ప్రఽదిశః |

హ్వయస్తు | ఉపఽసద్యః | నమస్యఽః | భవ | ఇహ || 1 ||

అనువాదం.

ఓ రాజా! నీవు నీ రాష్ట్రానికి తిరిగి వచ్చినావు.

పర్యస్సుతో ప్రఖ్యాతుడవు కమ్ము.

పూర్వ ప్రజ లందరకూ పాలకుడవై

ఏకైక రాజువై విరాజిల్లు. ఓ రాజా! నిన్ను సర్వదిక్కులు,

ఁక్కడి ప్రజలు స్వామిగా ఆమోదింతురు గాక!

ఇక్కడ సర్వులకు సేవ్యుడవై

నమస్కార యోగ్యుడవు కమ్ము

|| 1 ||

పంక్తము :

త్వాం విశే వృణతాం రాజ్యాఽయ

త్వామిమాః ప్రదిశః పశ్చ దీపీః |

వర్షన్ రాష్ట్రస్య కకుదీ శ్రయస్వ

తతో న ఉగ్రో విభజా వసూని

|| 2 ||

పదము :

తామ్ | విశేః | వృణతామ్ | రాజ్యాఽయ |

త్వామ్ | ఇమాః | ప్రఽదిశః | పశ్చ | దీపీః |

వ॒ర్షన్ । రా॒ష్ట్రన్య॑ । క॒తుదీ॑ । శ్ర॒య॒స్త్వ ।

త॑తః । నః । ఉ॒గ్రః । వి । భ॒జ । వ॒సూ॒ని

॥ ౭ ॥

అనువాదం :

నిన్ను ప్రజలు రాజుగా వరింతురు గాక !

నిన్ను ఈ కనబడుతున్న ప్రాచ్యాది

పంచ దిగ్దేవతలు వరింతురు గాక !

నీవు ఈ రాజ్యంలోని ఉన్నత స్థానాన్ని అధిష్టించు.

శత్రు దుర్నిరీక్తుడవై ధనాన్ని మాకు ప్రసాదించు. ॥ ౭ ॥

మంత్రము:

అ॒చ్చ॑ త్వా య॒స్తు హ॒వినః॑ స॒జాతా॑

అ॒గ్ని॒ర్దూ॒తో అ॒జిరః॑ సం చ॒రాతై॑ ।

జా॒యాః పు॒త్రాః సు॒మన॑సో భ॒వస్తు॑

బ॒హుం బ॒లిం వ్ర॑తి ప॒శ్యా॒సా ఉ॒గ్రః ॥ ౩ ॥

పదము:

అ॒చ్చ॑ । త్వా । య॒స్తు । హ॒వినః॑ । స॒జాతాః॑ ।

అ॒గ్నిః । దూ॒తః । అ॒జిరః॑ । నమ్ । చ॒రాతై॑ ।

జా॒యాః । పు॒త్రాః । సు॒మన॑సః । భ॒వస్తు॑ ।

బ॒హుమ్ । బ॒లిమ్ । వ్ర॑తి । ప॒శ్యా॒సై । ఉ॒గ్రః ॥ ౩ ॥

అనువాదం :

సమాన జన్మలైన ఇతర రాజులు
 నీ ఆజ్ఞావర్తులై నీకు సముఖులగుదురు గాక !
 నీ దూత అగ్నివలె అప్రధృష్ట్యుడై నంచరించుగాక !
 భార్యా పుత్రులు, బంధువులు సుమనస్కులగుదురుగాక !
 బలవంతుడవైన నీవు
 బహువిధాలైన కప్పములను, కానుకలను
 అందుకొందువు గాక !

॥ 3 ॥

మంత్రము :

అశ్వినా త్వాగ్రే మిత్రావరుణోభా
 విశ్వే దేవా మరుతస్త్వా హ్వయన్తు ।
 అథా మనో వసుదీయాయ కృణుష్వ
 తతో న ఉగ్రో వి భజా వసూని

॥ 4 ॥

పదము :

అశ్వినా । త్వా । అగ్రే । మిత్రావరుణా । ఉభా ।
 విశ్వే । దేవాః । మరుతః । త్వా । హ్వయన్తు ।
 అథ । మనః । వసుదీయాయ । కృణుష్వ ।
 తతో । నః । ఉగ్రః । వి । భజ । వసూని

॥ 4 ॥

అనువాదం :

రాజా ! నిన్ను మొదట అశ్వినీ దేవతలూ,
 మిత్రావరుణులు ఆహ్వానింతురు గాక !

నీకు విశ్వేదేవతలు, మరుత్తులు స్వాగత మిత్తురు గాక !

అర్థులకు ధన మిచ్చుటపై ఓ రాజా ! నీ మనసుంచు.

నీవు ఉగ్రుడవై ధనాన్ని మాకు ప్రసాదించు.

॥ 4 ॥

మంత్రము

ఆ ప్ర ద్రవ పరమస్యాః పరావతః

శివే తే ద్యావాపృథివీ ఉభేస్తామ్ ।

తదయం రాజా వరుణస్తథాహ

స త్వామహ్వాత్ స ఉపేదమేహ

॥ 5 ॥

వదము .

ఆ । ప్ర । ద్రవ । పరమస్యాః । పరావతః ।

శివేఞ్చి । తే । ద్యావాపృథివీఞ్చి । ఉభేఞ్చి । స్తామ్ ।

తత్ । అయమ్ । రాజా । వరుణః । తథా । ఆహ ।

సః । త్వా । అయమ్ । అహ్వాత్ । సః । ఉప । ఇదమ్ । ఆ ।

ఇహి ॥ 5 ॥

అనువాదం :

దూరదేశంలో ఉన్న ఓ రాజా ! త్వరగా తిరిగిరా !

నీకు ద్యావాపృథువులు రెండూ

కల్యాణ కారిణు లగుదురు గాక !

ఈ వరుణ రాజు పైన చెప్పినట్లు నిన్ను ఆహ్వానించు గాక !

నీవు నీ రాజ్యంలో ప్రవేశించు.

॥ 5 ॥

పంక్రము :

ఇన్ద్రోన్ద్ర మనుష్యాః పరేహి సం

హ్యజ్ఞాస్థా వరుడైః సంవిదానః ।

సత్వాయమహ్వాత్ స్వే సధస్థే స

దేవాన్ యక్షత్ స ఉ కల్పయాద్ విశః

॥ 6 ॥

పదము :

ఇన్ద్రోన్ద్ర మనుష్యాః పరేహి సం

హి అజ్ఞాస్థాః వరుడైః సమ్విదానః ।

సః త్వా ఆయమ్ అహ్వాత్ స్వే సధస్థే సః ।

దేవాన్ యక్షత్ సః ఓంకతి కల్పయాత్ విశః ॥ 6 ॥

అనువాదం :

ఓ ఇంద్రా ! ఇంద్రా ! మనుష్యులమైన మావైపురా !

నీవు వరుణ సహవాసివి.

ఈ అహ్వనవిషయం నీకు తెలుసు.

ఓ రాజా ! ఈ వరుణహతుడైన ఇంద్రుడు

నిన్ను ఆహ్వానిస్తున్నాడు.

నీవు స్వరాష్ట్రంలో ప్రవేశించు.

అలా ప్రవేశించిన రాజు ఇంద్రాదులను యజనం చేయుగాక

ఆ రాజు ప్రజలను స్వస్వ వ్యాపారాలలో నియోగించు గాక !

॥ 6 ॥

పంక్తము

పథ్యాఽరేవతీర్పహుధా విరూపాః

సర్వాఃసజ్జత్య వరీయస్తే అక్రన్ ।

తా స్త్యా సర్వాః సంవిదానా హ్వయన్తు

దశమీముగ్రః సుమనా వశేహ

॥ 7 ॥

పదము :

పథ్యాఽః । రేవతీః । బహుధా । విరూపాః ।

సర్వాః । సమ్గత్య । వరీయః । తే । అక్రన్ ।

తాః । త్యా । సర్వాః । సమ్విదానాః । హ్వయన్తు

దశమీమ్ । ఉగ్రః । సుమనాః । వశః । ఇహ

॥ 7 ॥

అనువాదం :

ధనవతులైన, మార్గహితకారిణులైన దేవతలు,
బహుధా వివిధ రూపధారిణులై ఉన్నారు.
వారితో కలిసి నీవు బహుతర శ్రేయస్సును కల్పించు.
ఆ దేవత లందరూ ఏకకరంతో
నిన్ను రాష్ట్రంలోనికి ఆహ్వానింతురుగాక !
ఇక్కడ నీవు బలవంతుడవై, సంతుష్ట మనస్కుడవై,
నూరేళ్ళు నివసించువు గాక !

సూక్తం - 5

పర్ణ మణి ధారణ సూక్తం

ఋషి: అథర్వదు || దేవత: సోమదు, పర్ణమణి || చందస్సు: 1 పురోఽనుష్టుప్
 త్రిష్టుప్: 2, 3, 5-7 అనుష్టుప్, 4 త్రిష్టుప్, 8 విరాడురో బృహతీ ||
 మంత్రములు: || 8 ||

వినియోగం:- తేజోబల ఆయుర్ధనాది పుష్టికోసమై చేసే హోమంలోను, మహా
 శాంతిలోను దీనికి వినియోగం.

మంత్రము:

ఆయమగన్ పర్ణమణిర్బలీ

బలేన ప్రమృణన్తవత్సాన్ ।

ఓజో దేవానాం పయ ఓషధీనాం

వర్చసా మా జిన్వత్ప్రయావన్

|| 1 ||

పదము:

ఆ । ఆయమ్ । అగన్ । పర్ణమణిః । బలీ ।

బలేన । ప్రమృణన్ । సవత్సాన్ ।

ఓజః । దేవానామ్ । పయః । ఓషధీనామ్ ।

వర్చసా । మా । జిన్వతు । అప్రయావన్

|| 1 ||

అనువాదం .

ఈ పర్ణమణి (మోదుగు) మావైపు వచ్చుగాక !

అది బలవత్తరమై, శత్రుహింసకమై వచ్చు గాక !

ఇంద్రాదుల పిజోరూపమై ఓషధుల సారభూతమైన
 ఈ మణి నన్ను వదలి పోకుండుగాక !
 నన్ను వర్చస్విని చేయుగాక !

॥ 1 ॥

మంత్రము :

మయి క్షత్రం పర్ణమణే మయి ధారయతాద్ రయిమ్ ।

అహం రాష్ట్రస్యాభీవర్గే నిజో భూయాసము త్తమః ॥ 2 ॥

పదము .

మయి । క్షత్రమ్ । పర్ణమణే । మయి । ధారయతాద్ । రయిమ్ ।

అహమ్ । రాష్ట్రస్య । అభీవర్గే । నిజః । భూయాసమ్ । ఉత్త-
 తమః ॥ 2 ॥

అనువాదం :

నాలో ఊత్రాన్ని నింపు ఓ పలాశమణి !

ధనాన్ని నాకు చేకూర్చు.

నేను నిన్ను ధరించి రాజ్యాన్ని స్వాధీనం చేసుకోవడంలో

అనన్య సహాయుడను, ఉత్తముడను అగుదును గాక. ! ॥ 2 ॥

మంత్రము .

యం నిదధుర్వనస్సతౌ గుహ్యం దేవాః ప్రియం మణిమ్ ।

తమస్మభ్యం సహాయుషా దేవా దదతు భర్తవే ॥ 3 ॥

పదము :

యమ్ । నిదధుః । వనస్సతౌ । గుహ్యమ్ । దేవాః । ప్రియమ్ ।

మణిమ్ ।

తమ్ । అస్మభ్యమ్ । సహ । ఆయుషా । దేవాః । దదతు । భర్తవే
॥ 3 ॥

అనువాదం :

ఇంద్రాది దేవతలు ప్రేయము గుహ్యము అయిన మణిని
మోదుగ చెట్టులో నిహితం చేసినారు.

ఆ మణిధారణకై ఆయుస్సుతో పాటు దీనిని
దేవతలు మా కిత్తురు గాక !

॥ 3 ॥

మంత్రము

సోమస్య పర్వః సహ ఆగ్రమాగ

న్నిస్త్రీణ దత్తౌ వరుణేన శిష్టః ।

తం ప్రేయాసం బహు రోచమానో

దీర్ఘాయుత్వాయ శతశారదాయ

॥ 4 ॥

పదము :

సోమస్య । పర్వః । సహః । ఆగ్రమ్ । ఆ । అగన్ ।

ఇస్త్రీణ । దత్తః । వరుణేన । శిష్టః ।

తమ్ । ప్రేయాసమ్ । బహు । రోచమానః ।

దీర్ఘాయుత్వాయ । శతశారదాయ

॥ 4 ॥

అనువాదం .

దివిలోని సోమలతను కొని వస్తూండగా
భూమిపై పడిన మొక్క ఇది.

బల సంపన్నమైన ఈ మణి నాకు లభించుగాక !
 ఇంద్రుడివ్వగా, వరుణుడు అనుమతింపగా
 దీర్ఘాయుస్సు కోసం బహు తేజస్కమైన
 ఈ మణిని నేను ధరిస్తున్నాను.

॥ 4 ॥

మంత్రము :

ఆ మా రుక్షత్ పర్ణమణిర్మహ్యో అరిష్టతాతయే ।

యథాహ ముత్తరోసాన్యర్యష్ట ఉత సంవిదః ॥ 5 ॥

పదము :

ఆ । మా । అరుక్షత్ । పర్ణమణిః । మహ్యైః । అరిష్టతాతయే ।

యథా । అహమ్ । ఉత్తరః । అసాని । అర్యష్టః । ఉత । సమ్

2విదః ॥ 5 ॥

అనువాదం :

ఈ పర్ణమణి అరిష్టనివారణార్థమై నన్నారోపించుగాక !
 అధిక ధనుని కంటె సమాన జ్ఞాని కంటె
 నే నీ మణి ధారణతో ఉత్కృష్టతరుడనైనాను.

॥ 5 ॥

మంత్రము :

యే ధీవానో రథకారాః కర్మారా యే మనీషిణః ।

ఉవస్తీన్ పర్ణ మహ్యం త్వం సర్వాన్ కృణ్వతితో జనాన్

॥ 6 ॥

పదము :

యే । ధీవానః । రథకారాః । కర్మారాః । యే । మనీషిణః ।

ఉప॑స్తిన్ ప॒ర్ణ మహ్మమ్ త్వమ్ సర్వాన్ కృ॒ణు ।

అభి॑తః జనాన్ ॥ 6 ॥

అనువాదం :

ధీవరులు (బెస్తవారు), రథకారులు, కమ్మరులు

మొదలైన మనీషులను ఓ పర్ణమణి!

నా సేవార్థమై నాచుట్టూ చేర్చు.

॥ 6 ॥

మంత్రము :

యే రాజా॑నో రాజకృ॑తః సూతా॑గ్రామ॒ణ్యఽశ్చ యే ।

ఉప॑స్తిన్ ప॒ర్ణ మహ్మమ్ త్వం సర్వాన్ కృ॒ణ్వభి॑తో జనాన్

॥ 7 ॥

పదము :

యే । రాజా॑నః । రాజ॑కృతః । సూతాః । గ్రామ॒న్యః । చ ।
యే ।

ఉప॑స్తిన్ ప॒ర్ణ మహ్మమ్ త్వమ్ సర్వాన్ కృ॒ణు ।

అభి॑తః జనాన్ ॥ 7 ॥

అనువాదం :

అన్యరాజులు, మంత్రులు, సూతులు, గ్రామణులు

మొదలగు వారి నందరినీ ఓ పర్ణమణి!

నా సేవార్థమై నా చుట్టూ చేర్చు.

॥ 7 ॥

మంత్రము :

వర్ణో॑సి తనూ॑పానః సయో॑నిర్విరో వి॒రేణ మయా॑ ।

సం॒వత్స॒రస్య॒ తే॒జసా॑ తే॒న బ॒ధ్నామి॒ త్వా మ॒ణి ॥ 8 ॥

పదము :

వ॒ర్తః । అ॒సి । త॒నూ॒పా॒నః । స॒యో॒నిః । వీ॒రః । వీ॒రే॒ణ ।

మయా॑ ।

సమ్॒వత్స॒రస్య॒ తే॒జసా॑ తే॒న । బ॒ధ్నామి॒ త్వా మ॒ణి ॥ 8 ॥

అనువాదం :

ఓ మణీ! నీవు పలాశ నిర్మితవు.

శరీర రక్షకుడవు, వీరుడవు.

కావున అదిత్య తేజోయుక్తుడవైన నిన్ను

తేజః ప్రాప్తికై ధరిస్తున్నాను.

॥ 8 ॥

ఇది ఐదవ సూక్తం

ఇది మొదటి అనువాకం

అనువాకం - 2

సూక్తం - 6

శత్రునాశన సూక్తం

ఋషిః జగద్వీజం పురుషుడు ॥ దేవతః అశ్వత్థము ॥ చందస్సుః అనుష్టుప్ః
మంత్రములు : ॥ 8 ॥

వినియోగం : అభిచార కర్మలో దీనికి వినియోగం.

మంత్రము :

పు॒మాన్ పు॒ంసః ప॒రిజా॑తో॒శ్వత్థః ప॒ది॒రాద॑ధి ।

న హస్త శత్రూన్ మామకాన్ యానహం ద్వేష్మి యే
చ మామ్ || 1 ||

పదము .

పుమాన్ . పుంసః . పరిఽజాతః . అశ్వత్థః . ఖదిరాత్ . అధి .
సః . హస్త . శత్రూన్ . మామకాన్ . యాన్ . అహమ్ . ద్వేష్మి .
యే . చ . మామ్ || 1 ||

అనువాదం :

వీర్యాతిశయ వృక్షజన్యము,
అశ్వత్థరూపమైన ఖదిర * వృక్షం నుంచి
పుట్టిన మణిని ధరిస్తున్నాను.
నేను ద్వేషించే శత్రువులను,
నన్ను ద్వేషించే శత్రువులను
ఈ మణి నశింప జేయుగాక !

|| 1 ||

మంత్రము :

తానశ్వత్థ నిః శృణీహి శత్రూన్ వైబాధదోధతః ।
ఐన్ద్రీణ వృత్రహ్నా మేదీ మిత్రేణ వరుణేన చ || 2 ||

పదము .

తాన్ . అశ్వత్థ . నిః . శృణీహి . శత్రూన్ . వైబాధఽదోధతః ।
ఐన్ద్రీణ . వృత్రహ్నా . మేదీ . మిత్రేణ . వరుణేన చ || 2 ||

* జిరైర (m) జిరై Accacia Catechu wild (Vedic dictionary)
అత్తపత్తి . ముడుగుదామర

పదము :

యః | సహమానః | చరసి | ససహనః ౭ ఇవ | ఋషభః |
తేన | అశ్వత్థ | త్వయా | వయమ్ | స౭పత్నాన్ | సహిషిమహి
॥ 4 ॥

అనువాదం :

పర భంజకమైన అశ్వత్థం తన సజాతీయాలైన
ఇతరాలను అభిభవించే పృషభం వంటిది.
ఇలాంటి నీ సహాయంతో ఓ అశ్వత్థమా!
మేము శత్రువులను నశింప జేస్తున్నాము. ॥ 4 ॥

మంత్రము :

సినాత్వేనాన్ నిర్ఋతిర్మృత్యోః పాశైరమోక్షైః |
అశ్వత్థ శత్రూన్ మామకాన్ యానహం ద్వేష్మి యే చ మామ్
॥ 5 ॥

పదము :

సినాతు | ఏనాన్ | నిఃఋతిః | మృత్యోః | పాశైః | అమోక్షైః
అశ్వత్థ | శత్రూన్ | మామకాన్ | యాన్ | అహమ్ | ద్వేష్మి |
యే | చ | మామ్ ॥ 5 ॥

అనువాదం :

సర్వథా విడదీయరాని మృత్యుపాశాలతో నిర్ఋతి
శత్రువులను బంధించుగాక! ఓ అశ్వత్థమా!
నేను ద్వేషించే, నన్ను ద్వేషించే
శత్రువుల నందరిని నశింపజేయి. ॥ 5 ॥

అభర్య. 21

మంత్రము.

యథా¹శ్వత్థ వానస్పత్యానారోహన్ కృణుషేధరాన్ ।

ఏవా మే శత్రోర్ముద్ధానం విష్వక్ భిన్తి సహస్వ చ ॥ 6 ॥

పదము :

యథా¹ । అశ్వత్థ । వానస్పత్యాన్ । ఆరోహన్ । కృణుషే

అధరాన్ ।

ఏవ । మే । శత్రోః । ముద్ధానమ్ । విష్వక్ । భిన్తి । సహస్వ । చ

॥ 6 ॥

అనువాదం :

వనస్పతులను అధిరోహించి, ఒక అశ్వత్థమా !

నీవు వానిని కిందు పరుస్తున్నావు.

నా శత్రుశిరస్సును సర్వతః విదారించు, అభిభవించు. ॥ 6 ॥

మంత్రము :

తే²ధరా³ఞ్చైః ప్ర ప్లవంతాం చిన్నా నోఽఞ్చ బన్ధనాత్ ।

న వై⁴బాధప్రజుత్తానాం పునరస్తి నివర్తనమ్ ॥ 7 ॥

పదము :

తే² । అధరా³ఞ్చైః । ప్ర ప్లవంతామ్ । చిన్నా । నోఽఞ్చ । బన్ధనాత్

న । వై⁴బాధప్ర⁵జుత్తానామ్ । పునః । అస్తి । నివర్తనమ్ ॥ 7 ॥

సూ కం - 7

ముసి: భృగువు, అంగిరసుడు॥ దేవత: 1-3 హరిబాదు: 4 విచృతుంగు తారకలు:
5 అవస్సు, 7 యశ్వినాశవమ్॥ చందస్సు: 1-5, 7 అనుష్టుప్: 8 ఖరి
గనుష్టుప్॥ మం॥ శములు: ॥ 7 ॥

వినియోగం : శ్రీత్రయవ్యాధి నివారణకై న హరిజన్లకు మణి బంధనాదులలోను,
కౌమారీ మహిళాంతలోను దీనికి వినియోగం

మంత్రము :

హరిణస్య రఘువ్యదోధి శీర్షణి ఖేషజమ్ ।

సక్తియం విషాణయా విహాచీనమనీనశత్ || 1 ||

పదము :

హరిణస్య । రఘుస్యదః । అధి । శీర్షణి । భేషజమ్ ।

సః । క్షే॒తియమ్ । వి॒॒॒॒సా॑నయా । వి॒ఘా॑చీనమ్ । అనీ॑నశత్ ॥ 1 ॥

అనువాదం :

వేగంగా పరుగెత్తే జింక తల్పం

కొమ్ము రూపంలో ఔషధం కలదు.

ఆ హరిణం తన శృంగంతో క్షేపియమైన

వ్యాధులను సర్వత్ర నశింపజేయుగాక ! || 1 ||

మంత్రము .

అను త్యా హరిణో వృషో పద్మి శృతుర్ని రక్రమీత్ ।

విషాడో వి ష్య గుచ్ఛితం యదస్య క్షేత్రీయం హృది ||2||

పదము :

అను । త్వా । హరిణః । వృషా । పత్నభిః । చతుఃభిః ।
అక్రమిత్ ।
విఽసానే । వి । స్య । గుష్పితమ్ । యత్ । అస్య । క్షేత్రియమ్ ।
హృది ॥ 2 ॥

అనువాదం .

మణి రూపంతో ఉన్న ధరించిన నిన్ను అనుసరించి
హరిణం నాలుగు కాళ్ళతో
క్షేత్రియ రోగాన్ని ఆక్రమించినది.
నీవు కూడ ఓ విషాదమా !
రోగి హృదయంలో నాటుకొన్న
రోగజాతాన్ని వినాశం చెయ్యి.

॥ 2 ॥

మంత్రము :

అదో యదవరోచతే చతుష్పక్ష మివ చ్చదిః ।
తేనా తే సర్వం క్షేత్రియ మగ్నేభ్యో నాశయామసి ॥ 3 ॥

పదము :

అదః । యత్ । అవఽరోచతే । చతుష్పక్షమ్భవ । చ్చదిః ।
తేన । తే । సర్వమ్ । క్షేత్రియమ్ । అగ్నేభ్యః । నాశయామసి ॥ 3 ॥

అనువాదం :

చదరంగా ఉన్న చిత్రాననం వలె
భాసించే ఆ హరిణ చర్మంతో, ఓ రోగి !

నీ సర్వావయవాలలోని క్షయ కుష్ఠాది రూపమైన
బహు విధ క్షేత్రియ రోగాన్ని నాశనం చేస్తున్నాము. || 3 ||

మంత్రము :

అమూ యే దివి సుభగే విచ్చతా నామ తారకే ।

వి క్షేత్రియస్య ముచ్చతా మధమం పాశ ముత్తమమ్ || 4 ||

పదము :

అమూ ఇతి । యే ఇతి । దివి । సుభగే ఇతి సుభగే । విచ్చతా ।
నామ । తారకే ఇతి ।

వి । క్షేత్రియస్య । ముచ్చతామ్ । అధమమ్ । పాశమ్ । ఉత్త-
తమమ్ || 4 ||

అనువాదం :

అదో ద్యులోకంలో వెలుగుతున్న శోభన రూపమైన
నక్షత్రాలు (మూలానక్షత్రం) ఉదయించినవి.
క్షేత్ర, పరక్షేత్రగతాలైన, ఊర్ధ్వ అధోకాయగతాలైన
రోగ బీజాన్ని విముక్తం చేయుగాక ! || 4 ||

మంత్రము .

ఆవ ఇద్ వా ఉ భేషజీ రావో అమీవచాతనీః ।

ఆవో విశ్వస్య భేషజీస్తాస్త్యా ముచ్చస్త క్షేత్రియాత్ || 5 ||

పదము .

ఆవః । ఇత్ । వై । ఉంఇతి । భేషజీః । ఆవః । అమీవచాతనీః ।

అపః | విశ్వస్య | భేషజీ | తాః | త్వా | ముచ్చాస్తు | క్షేత్రియాత్
॥ ౧ ॥

అనువాదం

జలమే ఔషధ రూప మైనది.

జలమే ఔషధ రూపంగా పరిణతమై రోగ నాశకమైనది

జలమే సర్వరోగాలకు ఔషధమైనది.

ఓ రోగీ! నిన్ను ఆ జలం

క్షేత్రియ రోగం నుంచి విముక్తుని చేయుగాక! ॥ ౧ ॥

మంత్రము.

యదాసుతేః క్రియమాదాయాః క్షేత్రియం త్వా వ్యానశే |

వేదాహం తస్య భేషజం క్షేత్రియం నాశయామి త్వత్ ॥ ౧ ॥

పదము :

యత్ | ఆసుతేః | క్రియమాదాయాః | క్షేత్రియమ్ | త్వా | వి
అనశే |

వేద | అహమ్ | తస్య | భేషజమ్ | క్షేత్రియమ్ | నాశయామి |

త్వత్ ॥ ౧ ॥

అనువాదం :

ఓ రోగీ! నీవు స్వీకరించిన ద్రవీభూతమైన

అన్నం నుంచి నీకు క్షేత్రియరోగం సంక్రమించినది.

దానికి ఔషధాన్ని నే నెఱుఁగదాను.

నీ నుంచి ఆ రోగాన్ని నాశనం చేస్తున్నాను.

॥ ౧ ॥

మంత్రము :

అపవాసే నక్షత్రాదా మపవాస ఉషసా ముత ।

అపాస్మత్ సర్వం దుర్భూతమప క్షేత్రియ ముచ్చతు ॥ 7 ॥

పదము :

అప॒వా॒సే । నక్ష॑త్రాదామ్ । అప॒వా॒సే । ఉష॑సామ్ । ఉత ।

అప॑ । అ॒స్మత్ । సర్వ॑మ్ । దుః॒భూ॒తమ్ । అప॑ । క్షే॒త్రియ॑మ్ ।

ఉచ్చ॑తు ॥ 7 ॥

అనువాదం :

చుక్కలు అస్తమించే సమయంలో, ఉషోవసాన
సమయంలో చేసే చికిత్సతో నిఖిల దుష్కృతం
మా నుంచి వెడలి పోవుగాక !
క్షేత్రియ రోగం మా నుంచి తొలగి పోవుగాక !

ఇది ఏడవ సూక్తం

సూక్తం - 8

ఋషిః అధర్వదుః ॥ దేవతః 1-4 మిత్రాదులగు విశ్వేదేవులు; 5, 6 మనస్సు ॥

పదము: 1, 8 త్రిష్టవః; 2, 8 జగతీ; 4 విరాడ్ బృహతీ గర్భా చతు
ష్టదా త్రిష్టవః; 5 అనుష్టవః ॥ మంత్రములు: ॥ 8 ॥

వినియోగం. :- ఉపనయన కర్మలోను, శాంతి కల్పంలోను, సాంఘనన్య కర్మ
లోను దీనికి వినియోగం. ఇది అయుష్కగణంలోనిది. ఇందులో
నాలుగవ మంత్రానికి వివాహకాండలో వినియోగం.

మంత్రము :

అయా॑తు మిత్ర ఋతుభిః కల్ప॑మానః

సంవేశయన్ పృథివీ ముస్రియాభిః ।

అథాస్మభ్యం వరుణో వాయురగ్ని—

ర్బహుద్ రాష్ట్రం సంవేశ్యదధాతు

॥ 1 ॥

పదము :

ఆ । యాతు । మిత్రః । ఋతుభిః । కల్పమానః ।

సమ్వేశయన్ । పృథివీమ్ । ముస్రియాభిః ।

అథ । అస్మభ్యమ్ । వరుణః । వాయుః । అగ్నిః ।

ర్బహుత్ । రాష్ట్రమ్ । సమ్వేశ్యమ్ । దధాతు

॥ 1 ॥

అనువాదం :

మిత్రదేవుడు మా రక్షణకై వచ్చుగాక !

దీర్ఘాయుష్కారకుడు గోవులతో (కిరణాలతో)

పృథివిని వ్యాపించిన వాడు, మరి వరుణుడు,

వాయువు, అగ్ని మా రాజ్యాన్ని నివాసార్థం చేయుగాక !

॥ 1 ॥

పంక్తము .

ధాతా రాతిః సవితేదం జుషంతా

మిన్ద్ర స్త్యష్టా ప్రతి హర్యన్తు మే వచః ।

హువే దేవీ మదితం శూరపుత్రాం

సజాతానాం మధ్యమేష్టా యథాసాని

॥ 2 ॥

పదము :

ధాతా । రాతిః । సవితా । ఇదమ్ । జుషన్తామ్ ।

ఇన్ద్రః । త్వష్టా । వ్రతి । హర్యన్తు । మే । వచః ।

హువే । దీపీమ్ । అదితిమ్ । శూరౌపుత్రామ్ ।

సౌజాతానామ్ । మధ్యమేఽస్థాః । యథా । అసాని ॥ 2 ॥

అనువాదం :

విధాత, అర్యముడు, సవిత నా హవిస్సును సేవించురుగాక !

ఇంద్రుడు త్వష్ట కూడ నా వాక్యాన్ని

అభిముఖులై విందురుగాక !

దేవి, అదితిని ఆహ్వానిస్తున్నాను.

సజాతుల మధ్యలో న న్నుండునట్లు చేయుదురుగాక ! ॥ 2 ॥

మంత్రిము :

హువే సోమం సవితారం నమోభి

ర్విశ్వా నాదిత్యాం అహ ముత్తరత్వే ।

అయ మగ్నిర్దేదాయద్ దీర్ఘమేవ

సజాతైరిద్ధో వ్రతిబ్రువద్భిః

॥ 3 ॥

పదము :

హువే । సోమమ్ । సవితారమ్ । నమఃఽభిః ।

విశ్వాన్ । అదిత్యాన్ । అహమ్ । ఉత్తరౌత్వే ।

అయమ్ | అగ్నిః | దీదయత్ | దీర్ఘమ్ | ఏవ |

సజ్జాతైః | ఇద్ధః | అప్రతిబ్రువత్ ౭భిః

॥ 3 ॥

అనువాదం :

సోముని, సవితను ఆదిత్యులను,
నమస్కారాలతో ప్రయోక్తవైన నేను
యజమాని ఉన్నతికై ఆహ్వానిస్తున్నాను.
ఈ అగ్ని దీప్తిమంతు డగుగాక!
అనుకూల వాక్కులైన సజాత పురుషుల మధ్యంలో
చిరకాలం అభివృద్ధి చెందుదురుగాక!

॥ 3 ॥

మంత్రము:

ఇహేదసాథ న పరో గమాధే
ర్యోగోపాః పుష్టపతిర్వ అజత్ |

అస్మై కామాయోప కామిసీ
ర్విశ్వే వో దేవా ఉపసంయన్తు

॥ 4 ॥

పదము.

ఇహ | ఇత్ | అసాథ | న | పరః | గమాథ |
ఇర్యః | గోపాః | పుష్టపతిః | వః | ఆ | అజత్ |
అస్మై | కామాయ | ఉప | కామిసీ |
విశ్వే | వః | దేవాః | ఉపసంయన్తు

॥ 4 ॥

అనువాదం :

* కామినులారా ! మీరు కన్యవద్దనే నివసించండి.

ముందుకు వెళ్ళిపోకండి.

మార్గ ప్రేరకుడు, పోషకుడు అయిన పుష్టపతి

(పూష) మిమ్ములను అందుకై ప్రేరేపించుగాక !

కామిస్తున్న ఈ వరునివద్దకు కామినులైన మిమ్ములను

విశ్వేదేవతలు చేర్చురు గాక !

॥ 4 ॥

పంక్తము :

సం వో మనాంసి సంప్రతా

సమాకూర్తీర్మమా మసి ।

అమీ యే విప్రతా స్థన తాన్

వః సం నమయామసి

॥ 5 ॥

పదము :

సమ్ । వః । మనాంసి । సమ్ । ప్రతా ।

సమ్ । ఆకూర్తీః । సమామసి ।

అమీ ఇతి । యే । విప్రతాః । స్థన । తాన్ ।

వః । సమ్ । నమయామసి

॥ 5 ॥

* తావం స్పష్టంగా లేదు. సాయణుడు, విట్టి, గ్రీఫిత్ ఒక్కొక్కరు ఒక్కొక్క రకంగా అర్థం చెప్పుకున్నారు. సాయణుని ఇక్కడ అనుసరించాను. ఇది కూడా సంకృష్టరకంగా లేదు,

అనువాదం :

మీ మనస్సులు ఏక మగునట్లు ప్రతములను చేస్తున్నాము.

అలాగే సంకల్పాలను ఏకం చేస్తున్నాము.

పూర్వం విరుద్ధ కర్మలైన మీ విమనస్కృతను

తొలగించి మిమ్ములను ఏకం చేస్తున్నాము.

॥ 5 ॥

పంక్తము.

అహం గృభామి మనసా మనాంసి

మమ చిత్త మను చిత్తేభిరేత ।

మమ వశేష హృదయాని వః కృణోమి

మమ యాత మను వర్తాన ఏత

॥ 6 ॥

పదము :

అహమ్ । గృభామి । మనసా । మనాంసి ।

మమ । చిత్తమ్ । అను । చిత్తేభిః । ఆ । ఇత ।

మమ । వశేష । హృదయాని । వః । కృణోమి ।

మమ । యాతమ్ । అను2వర్తానః । ఆ । ఇత

॥ 6 ॥

అనువాదం :

మీ మనస్సులను నా మనస్సుతో

స్వాయత్తం చేసుకుంటున్నాను.

మీరు కూడ నాచిత్తాన్ని అనుసరించిన చిత్తములతో

వత్తురుగాక ! నా వశంలోనికి మీ హృదయాలు వచ్చుగాక !

నన్నునుసరించి మీరు వత్తురుగాక !

॥ 6 ॥

ఇది ఎనిమిదవ సూక్తం.

సూక్తం-9

ఋషి: వామదేవుడు || దేవత: ద్యావాపృథివీ, విశ్వేదేవులు || చందస్సు: 1-8,5

అనుష్టుప్: 4 చతుష్పాన్నిచ్చద్ బృహతీ: 8 భురిగనుష్టుప్ ||

మంత్రములు:

|| 8 ||

వినియోగం:- విష్ణుశమన కర్మలో దీనికి వినియోగం.

మంత్రము:

కర్మఫస్య విశఫస్య ద్యౌః పితా పృథివీ మాతా ।

యథాభిచక్ర దేవాస్తథాప కృణుతా పునః || 1 ||

పదము:

కర్మఫస్య । విశఫస్య । ద్యౌః । పితా । పృథివీ । మాతా ।

యథా । అభిచక్ర । దేవాః । తథా । అప । కృణుత । పునః || 1 ||

అనువాదం:

వ్యాఘ్రాదులు, సర్పాదులు ఇంకా

వివధ పితాచ విష్ణుకారిణులకు

ద్యులోకం తండ్రి, పృథివి తల్లి.

మీరు పూర్వం వీటిని ఓ దేవతలారా !

మాకు అభిముఖంగా పంపినారు.

అలాగే తిరిగి వీటిని మాకు

పరాజ్ఞుఖాలై పోవునట్లు చేయండి.

|| 1 ||

మంత్రము:

అశ్రేష్ఠాణో అధారయన్ తథా తన్ననునా కృతమ్ ।

కృణోమి వద్రి విష్కన్ఠం ముష్కబర్హో గవామివ || 2 ||

పదము .

అశ్రేష్ఠాణః । అధారయన్ తథా । తత్ మనునా । కృతమ్ ।
కృతోమి । వద్ధి । విఽస్కన్ధమ్ । ముష్కజ్వరైః । గవామ్ఽశవ

॥ 2 ॥

అనువాదం :

విఘ్నంతో కార్యసాఫల్యం చెందని జనులు
విఘ్ననచారణార్థమై * 'అరలు'
మణిని, దండెత్తి ధరించినారు.
అలాగే మనువు విధించినాడు.
నేను కూడ ఈ విధంగా చేసి
ఎద్దులను (* ముష్కజ్వరంతో)
పీర్చిపీనంగా చేసిసత్తు విఘ్న జాతాన్ని
శుష్క చర్మ రజ్జువుతో బంధిస్తున్నాను.

॥ 2 ॥

మంత్రము .

పిశగ్నే సూత్రే ఖగలం తదా బద్ధున్తి వేధసః ।
శ్రవస్యం శుష్కం కాబవం వద్ధిం కృణ్వన్తు బన్ధురైః ॥ 3 ॥

పదము .

పిశగ్నే । సూత్రే । ఖగలమ్ । తత్ । ఆ । బద్ధున్తి । వేధసః ।
శ్రవస్యమ్ । శుష్కమ్ । కాబవమ్ । వద్ధిమ్ । కృణ్వన్తు । బన్ధురైః
॥ 3 ॥

* 'అరలు' Aratu-The tree Colosathes Indica Bl- (cf aralu)

దుండిలము మండుక పర్ణము

* వృషభాలకు వృషజాలను కొట్టడం.

అనువాదం :

పిశంగ వర్ణ సూత్రంతో కవచంవలె 'అరలు' మణిని
సాధకులు తమ శరీరాలపై కట్టు కుంటున్నారు.
అలాగే మేము ధరించిన ఈ మణి కూడా
అతి క్రూరమూ, శోషకమూ అయిన
కాబవ మనే పైశాచిక
విఘ్నజాతాన్ని నిర్వీర్యం చేయుగాక !

॥ ౩ ॥

మంత్రము :

యేనా శ్రవస్యవ శ్చరథ దేవా ఇవాసురమాయయా ।

శునాం కపిరీష దూషణో బన్ధురా కాబవస్య చ ॥ 4 ॥

పదము :

యేనా శ్రవస్యవః చరథ దేవాః ఇవాసురమాయయా ।

శునామ్ కపిః ఇవ దూషణః బన్ధురా కాబవస్య చ ॥ 4 ॥

అనువాదం :

అన్నాన్ని కోరే ఓ జనులారా !
అసుర మాయతో మోహితులైన దేవతలవలె
పరకృత మాయా మోహితులై
సంగ్రామంలో తిరుగుతున్నారు.
కుక్కలకు కోతివలె, అలాంటి
మాయారూప విశేషమునకు బంధురమైన
ఖడ్గం దూష యితి అగుగాక !

॥ 4 ॥

మంత్రము :

దుష్ట్యే హి త్వ ధత్వామి దూషయిష్యామి కాబవమ్ ।

ఉదాశవో రథా ఇవ శపధేభిః సరిష్కథ || ౧ ||

పదము .

దుష్టైః । హి । త్వా । భస్మామి । దూషయిష్యామి । కాబవమ్ ।
ఉత్ । ఆశవః । రథాః ౭౪వ । శవధీభిః । సరిష్యథ ॥ ౧ ॥

అనువాదం .

ఓ మణీ! నిన్ను పరకృత
విఘ్ననివారణార్థమై కట్టుకుంటున్నాను.
ఇందులో కాబవ విఘ్న విశేషాన్ని నశింప జేస్తున్నాను.
వేగవంతములైన అశ్వములు పూన్చిన రథాలవలె
కాపాదులతో వియుకులై యథేచ్ఛగా సంచరించండి. ॥ ౧ ॥

మంత్రిమూలము :

విశేషతం విష్కంధాని విష్టితా పృథివీ మను ।
తేషాం త్వమగ్ర ఉజ్జ్వల రుర్మణిం విష్కంధ దూషణమ్ ॥ ౪ ॥

పదము :

ఏకఽశతమ్ । విఽసృష్టాని । విఽస్థితా । పృథివీమ్ । అను ।
 తేషామ్ । త్వామ్ । అగ్రే । ఉత్ । జహరుః । మణిమ్ । విస్కల్ప
 ఽదూషణమ్ ॥ ౪ ॥

అనువాదం :

నూతు ఒక్క విప్పుములు పృథివిని ఆక్రమించి ఉన్నవి.
ఆ విప్పుముల నివృత్తికై ఓ మణీ!

నిన్ను పూర్వం దేవతలు ధరించినారు.
అందువల్ల విష్కంధ దూషకమైన మణిని
నేను కూడ ధరిస్తున్నాను.

॥ 6 ॥

ఇది తొమ్మిదవ సూక్తం

సూక్తం - 10

కాలయంజం

ఋషి: అథర్వుడు ॥ దేవత: అష్టకా ॥ చందస్సు: 1-8, 8-11, 13 అనుష్టుప్,
4, -8, 12 త్రిష్టుప్, 7 షట్పదా విరాడ్ గర్భాతి జగతీ ॥ మంత్రములు:
॥ 13 ॥

వినియోగం:- పుష్కర్థ కర్మలో, అష్టకా కర్మలో, సోమయాగంలో, చాతుర్మా
స్యంలోని సాకమేధంతో, రాజుకు చెందిన ఆరాత్రిక విధానంలో
దీనికి వినియోగం.

మంత్రము.

ప్రథమా హ వ్యువాస సా ధేను రభవత్ యమే ।

సా నః పయస్వతీ దుహా ముత్తరాముత్తరాం సమామ్ ॥ 1 ॥

పదము.

ప్రథమా । హ । వి । ఉవాస । సా । ధేనుః । అభవత్ । యమే ।

సా । నః । పయస్వతీ । దుహామ్ । ఉత్తరామ్ ఉత్తరామ్ ।

సమామ్ ॥ 1 ॥

అనువాదం .

అది ఉషస్సు తమస్సును తొలగించినది.

పదము

సమ్మేవత్సరస్య । ప్రతిఽమామ్ । యామ్ । త్వా । రాత్రి । ఉప
 ౭ ఆస్మహే ।
 సా । నః । ఆయుష్మతీమ్ । ప్రఽజామ్ । రాయః । పోషేణ ।
 సమ్ । స్మజ ॥ ౩ ॥

అనువాదం .

సంవత్సర ప్రతిరూపమైన రాత్రిని నిన్ను ఉపాసిస్తున్నాము.
 ఆ నీవు మాకు చిరజీవనం కల సంతానాన్ని ప్రసాదిస్తూ
 వారికి ధనపుష్టిని కల్పించు. ॥ ౩ ॥

మంత్రము :

ఇయమేవ సా యా ప్రథమా వ్యోచ్ఛ
 దాస్వితరాసు చరతి ప్రవిష్టా ।
 మహాంతో అస్మాం మహిమానో అన్త
 ర్వధూ ర్జిగాయ నవగజ్జనిత్రీ ॥ 4 ॥

పదము :

ఇయమ్ । ఏవ । సా । యా । ప్రథమా । విఽఔచ్ఛత్ ।
 ఆసు । ఇతరాసు । చరతి । ప్రఽవిష్టా ।
 మహాన్తః । అస్మామ్ । మహిమానః । అన్తః ।
 వధూః । జిగాయ । నవఽగత్ । జనిత్రీ ॥ 4 ॥

అనువాదం:

ఈ ఆది ఉషస్సే తమో నిరననాన్ని చేసినది.
ఇతర ఉషస్సులలో ప్రవేశించి ఉదయిస్తున్నది.
ఈ ఉషో మధ్యంలో అపరిమిత మహిమలు కలవు.
సూర్యుని పత్ని అయిన ఉషస్సు, నవ నవోదయం
పొందుతున్న సూర్యుని అనుసరించే వస్తున్నది.
జనులకు వెలుగునిస్తూ సర్వోత్కర్షతో ప్రకాశిస్తున్నది. || 4 ||

మంత్రము.

వా॒న॒స్ప॒త్యా॒ గ్రా॒వా॑ణో॒ ఘోష॑ చుక్రత

హ॒వి॒ష్కృ॒ణ్వ॑న్తః పరివత్స॒రీణమ్ ।

ఏ॒కా॒ష్టకే॑ సుప్ర॒జసః॑ సువీ॒రా

వ॒యం సా॑మ పత॒యో ర॒యాణామ్

|| ౪ ||

పదము:

వా॒న॒స్ప॒త్యాః । గ్రా॒వా॑ణః । ఘోష॑మ్ । అ॒క్ర॒త ।

హ॒విః । కృ॒ణ్వ॑న్తః । పరి॒వత్స॑రీణమ్ ।

ఏ॒క॒ఽఅ॒ష్టకే॑ । సుప్ర॒జసః॑ । సు॒వీ॒రాః ।

వ॒యమ్ । సా॑మ । పత॒యః । ర॒యా॒ణామ్

|| ౫ ||

అనువాదం.

ఓ ఏకాష్టకా! నీకై వనస్పతి ఏకారాలైన
(కొయ్యతో చేసిన) రోళ్ళు, రోకళ్ళు,

అలాంటి రాళ్ళు సంవత్సరంలో నిర్వృత్తమయ్యే

ఈ హవిస్సును ఉత్పన్నం చేస్తూ

శ్రావ్యమైన శబ్దాన్ని కల్పిస్తున్నవి.

నీ అనుగ్రహం వల్ల మేము సత్సంతాన వంతులమై,

సుపీరులమై, ధనపతులం అగుదుము గాక!

॥ ౧ ॥

పంశ్రమ :

ఇడా¹యా²స్పదం³ ఘృత⁴వత్ సరీ⁵ స్ప⁶పం

జాత¹వేదః² ప్రతి³ హ⁴వ్యా⁵ గృ⁶భాయ⁷ ।

యే¹ గ్రా²మ్యాః³ పశ⁴వో⁵ విశ్వ⁶రూ⁷పా⁸

స్తే¹షాం² సప్తా³నాం⁴ మయి⁵ ర⁶న్తి⁷ర⁸స్తు

॥ 6 ॥

పదము :

ఇడా¹యాః² । పదమ్³ । ఘృత⁴వత్⁵ । సరీ⁶స్ప⁷పమ్⁸ ।

జాత¹వేదః² । ప్రతి³ । హ⁴వ్యా⁵ । గృ⁶భాయ⁷ ।

యే¹ । గ్రా²మ్యాః³ । పశ⁴వః⁵ । విశ్వ⁶రూ⁷పాః⁸ ।

తే¹షామ్² । సప్తా³నామ్⁴ । మయి⁵ । ర⁶న్తిః⁷ । అ⁸స్తు

॥ ౬ ॥

అనువాదం .

ధేను దక్షిణపాదం ఘృతో పేతమైనది.

ఘృతోపేతమైన దానిని, హవ్యములను

ఓ జాత వేదుడా! ప్రతిగ్రహించు.

గ్రామభవాలైన గోవులు, అశ్వాలు, మేకలు, గొట్టెలు,

పురుషులు, గర్దభములు, ఒంటెలు, ఇత్యాది
విశ్వరూపాలైన సప్తవిధ పశువులకు నాపై ప్రీతి కలుగుగాక !

॥ 6 ॥

మంత్రము :

అమా పుష్టేచ పోషేచ

రాత్రీ దేవానాం సుమతౌ స్యామ ।

పూర్ణా దర్శ్యే పరా పత సుపూర్ణా పునరా పత

సర్వాన్ యజ్ఞాన్తన్వంభుజ్జాతీషమూర్జం న ఆ భర ॥ 7 ॥

పదము :

అ । మా । పుష్టే । చ । పోషే । చ ।

రాత్రీ । దేవానామ్ । సుమతౌ । స్యామ ।

పూర్ణా । దర్శ్యే । పరా । పత । సుపూర్ణా । పునః । ఆ । పత ।

సర్వాన్ । యజ్ఞాన్ । సమ్భుజ్జాతీ । ఇయమ్ । ఉర్జమ్ । నః ।

ఆ । భర ॥ 7 ॥

అనువాదం .

ఓ రాత్రీ నన్ను సమృద్ధి ధనునిగా చెయ్యి.

పుత్రపౌత్రాది సంపద నాకు కల్పించు.

ఇంద్రాదుల కల్యాణ బుద్ధికి మేము

పాత్రులం అగుదుముగాక !

ఓ దర్శ్య ! (కొయ్య గరితు !) నీవు

హవిస్సులతో నిండిన దానవై యష్టవ్య దేవతలవైపు వెళ్ళు.
అభిమత ఫలాలను నింపుకొని మా దగ్గరకు తిరిగిరా!
సర్వ యజ్ఞాలను హవిస్సుతో చక్కగా పాలిస్తూ,
దేవతల నుంచి అన్నాన్ని, బలాన్ని మాకై కొనిరా! || 7 ||

మంత్రము:

ఆయమగ వ్రవవత్సరః పతి రేకాష్టకే తవ ।

సా న ఆయుష్మతీం ప్రజాం రాయస్పీషేణ సం స్పృశ ॥ 8 ॥

పదము:

ఆ । అయమ్ । అగన్ । సమ్వత్సరః । పతిః । ఏకాష్టకే ।
తవ ।

సా । నః । ఆయుష్మతీమ్ । ప్రజామ్ । రాయః । స్పీషేణ । సమ్
స్పృశ ॥ ౮ ॥

అనువాదం:

ఓ ఏకాష్టకా! నీ సంవత్సరపతి వచ్చినాడు.
నీవు నీ భర్తతో కూడి మాకు ప్రజను, ఆయుస్సును ఇచ్చి
ధనంతో మమ్ము, పరిపుష్టులను చెయ్యి. || 8 ||

మంత్రము:

ఋతూన్ యజ ఋతుపతీనా ర్తవానుత హాయనాన్ ।

సమాః సంవత్సరాన్ మాసాన్ భూతస్య పతయే యజే ॥ 9 ॥

పదము:

ఋతూన్ । యజే । ఋతుపతీన్ । ఆ ర్తవాన్ । ఉత । హాయనాన్

సమాః । సమ్ ౭ వత్సరాన్ । మాసాన్ । భూతస్య । పతయే । యజే
॥ 9 ॥

అనువాదం :

ఋతువులను హవిస్సుతో ప్రీతులను చేస్తున్నాను.
ఋతు పతులను హవిస్సుతో ప్రీతులను చేస్తున్నాను.
ఋతు సంబంధాలైన కాల విశేషాలను
సంవత్సరాలను, అహోరాత్రాలను,
పక్షాలను, మాసాలను, హవిస్సుతో ఆనంద పరుస్తున్నాను.
చరాచరాత్మక జగత్పతి అయిన కాల పురుషుని
కూడా హవిస్సుతో ప్రీతుని చేస్తున్నాను. ॥ 9 ॥

మంత్రము :

ఋతుభ్యష్టైర్తవేభ్యో మాద్యభ్యః సంవత్సరేభ్యః ।
~~ధాత్రే విశాత్రే నమృధే~~ భూతస్య పతయే యజే ॥ 10 ॥

పదము :

ఋతుభ్యః । త్వా । ఆర్తవేభ్యః । మాత్ ౭ భ్యః । సమ్ ౭ వత్స
రేభ్యః ।
ధాత్రే । విశాధాత్రే । సమ్ ౭ ఋధే । భూతస్య । పతయే । యజే
॥ 10 ॥

అనువాదం :

వసంతాదుల ప్రత్యర్థమై ఓ విశాష్టకా హవిస్సు నర్పిస్తున్నాను.
అలాగే ఋతు సంబంధమైన అహో రాత్రాలకై
నిన్ను యజనం చేస్తున్నాను.

మాసాలకు సంవత్సరాలకు ఆధారమైన ధాతకు, విధాతకు
సమర్థులైతే అనే దేవతకు భూతపతికి
హవిస్సు నిచ్చి ప్రియం కల్పిస్తున్నాను. || 10 ||

పంక్తము:

ఇడయా జుహ్వతో వయం దేవాన్ ఘృతవతా యజే ।

గృహ నలుభ్యతో వయం సం విశేమోప గోమతః || 11 ||

పదము:

ఇడయా । జుహ్వతః । వయమ్ । దేవాన్ । ఘృతవతా । యజే ।

గృహన్ । అలుభ్యతః । వయమ్ । సమ్ । విశేమ । ఉప ।

గోమతః || 11 ||

అనువాదం:

గోసంబంధమైన హవిస్సుతో ఘృతయుక్తమైన దానితో
హోమం చేస్తూ మేము దేవతలను ప్రితులను చేస్తున్నాము.
అలాగే వారి అనుగ్రహం వల మేము సంపూర్ణులమై
గోవులు నిండిన గృహాలలో ప్రవేశించి
సుఖంగా నివసిస్తాము. || 11 ||

పంక్తము:

వికాష్టకా తపసా తప్యమానా

జజాన గర్భం మహిమాన మిష్టమ్ ।

తేన దేవా వ్యవసహస్ర శత్రూన్

హన్తా దన్యానా మభవ చృచీపతిః

|| 12 ||

పదము :

ఏకఽఅష్టకా తపసా తప్యమానా ।

జ్ఞాన గర్భమ్ మహిమానమ్ ఇన్ద్రమ్ ।

తేన దేవా వి అసహస్ర శత్రూన్ ।

హస్తా దన్యూనామ్ అభవత్ శచీపతిః

॥ 12 ॥

అనువాదం :

తపస్సు చేస్తూ ఏకాష్టక, తన గర్భం నుంచి

మహిమోపేతుడైన ఇంద్రుని అనిరవ జేసినది

అతనితో ఉపలక్షితులైన దేవతలు

శత్రువులను అభిభవించినారు.

ఆ శచీపతి దస్యు ఘాతకు డగుగాక!

॥ 12 ॥

పంక్తము :

ఇన్ద్ర పుత్రే సోమపుత్రే దుహితాసీ ప్రజావతేః ।

కామా నస్మాకం పూరయ ప్రతి గృహ్లాహి నో హవిః ॥ 13 ॥

పదము :

ఇన్ద్రఽపుత్రే సోమఽపుత్రే దుహితా అసిప్రజావతేః ।

కామాన్ అస్మాకమ్ పూరయ ప్రతి గృహ్లాహి నః హవిః ।

॥ 13 ॥

ఇతి ద్వితీయోఽనువాకః

అనువాదం .

ఇంద్ర జనని, సోమ జనని అయిన ఓ ఏకాష్టకా !

ప్రజాపతీకి నేవు కుమార్తెవు.

మా కామితార్థాలను పూరించు.

అందుకై మా హవిస్సును స్వీకరించు.

॥ 13 ॥

ఇది ఏదన సూక్తం

ఇది రెండవ అనువాకం

అనువాకం : 3

సూక్తం-11

దీర్ఘాయుస్సూక్తం

ఋషి: బ్రహ్మ, భృగువు, అంగిరసుడు ॥ దేవత: ఇంద్రుడు, అగ్ని, వాయువు, యక్షునాశనమ్, ఛందస్సు: 1-3 త్రిష్టుప్, 4 శక్వరీగర్భా జగతీ, 5, 6 అనుష్టుప్, 7 ఉష్ణిగృహతీ గర్భా పత్యాపంక్తి, 8 షట్పదా బృహతీ గర్భాజగతీ ॥ మంత్రములు; ॥ 8 ॥

వినియోగం:- బాలగ్రహారోగానికి, నిరంతర శ్రీ సంగతివల్ల కలిగిన క్షయకు చేసే చికిత్సలో దీనికి వినియోగం. సర్వవ్యాధి నివృత్తి చికిత్సలో దీనికి వినియోగం. అంహోలింగ గణంలో చేరిన దీనిసూక్తం. అగణ వినియోగాదులన్నిటా దీనికి కూడ వినియోగం. క్రతు మధ్యంలో జబ్బుపడిన యజమానికి చేసే చికిత్సలో కూడ దీనికి వినియోగం.

మంత్రము:

మృశ్చామీ త్వా హవిషా జీవనాయ

కమజ్ఞాతయజ్ఞాదుత రాజయజ్ఞాత్ ।

గ్రాహి¹ర్జగ్రాహ² యద్యే³త దీ⁴నం తస్యా⁵

ఇ⁶న్ద్రాగ్ని⁷ ప్ర ముము⁸ర్త మే⁹నమ్

॥ 1 ॥

పదము :

ము¹ఞ్చామి² । త్వా³ । హవి⁴షా⁵ । జీ⁶వనాయ⁷ ।

కమ్⁸ । అ⁹జ్ఞా¹⁰త¹¹య¹²జ్ఞా¹³త్ । ఉ¹⁴త । రా¹⁵జ¹⁶య¹⁷జ్ఞా¹⁸త్ ।

గ్రా¹హిః । జ²గ్రా³హ⁴ । య⁵ది⁶ । ఏ⁷త⁸త్ । ఏ⁹నమ్¹⁰ । త¹¹స్యాః¹² ।

ఇ¹న్ద్రాగ్ని² ఇ³తి । ప్ర । ము⁴ము⁵ర్తమ్⁶ । ఏ⁷నమ్⁸

॥ 1 ॥

అనువాదం :

చిరకాల జీవనార్థం అనిర్దిష్ట క్షయరోగం నుంచి
నిన్ను హవిస్సుతో విముక్తుని చేస్తున్నాను.
రాజయక్షునుంచి నిన్ను విముక్తుని చేస్తున్నాను.
పిశాచి ఈ బాలకుని అవహించినది.

ఓ ఇంద్రాగ్నులారా !

దానినుండి వీనిని విడిపించండి.

॥ 1 ॥

పంశ్రమ

య¹ది² క్షి³తాయు⁴ర్య⁵ది⁶ వా⁷ ప⁸రే⁹తో

య¹ది² మృ³త్యో⁴ర⁵న్తి⁶కం⁷ నీ⁸త⁹ ఏ¹⁰వ ।

త¹మా² హ³రా⁴మి⁵ ని⁶ర్⁷ఋ⁸తే⁹రు¹⁰ప¹¹స్థా

ద¹స్పా²ర్శ³ మే⁴నం⁵ శ⁶త⁷శా⁸ర⁹దా¹⁰య

॥ 2 ॥

ఇ॒న్ద్రః । య॑థా । ఏ॒నమ్ । శ॒రదః॑ । నయా॑తి । అ॒తి ।

వి॒శ్వస్య॑ । దుః॒ఖత॑స్య । పా॒రమ్

॥ 3 ॥

అనువాదం .

సహస్రాక్షుని చేయునది, శతబలుని చేయునది,
శతాయుష్కుని చేయునది అయిన హవిస్సుతో
ఈ రోగ గ్రస్తుని మృత్యు సకాశం నుంచి కొని వస్తున్నాను.
ఇంద్రుడు వీనిని నూరేళ్ళదాకా సర్వ పాపములను
దాటి తీరం చేరునట్లు చేయుగాక !

॥ 3 ॥

మంత్రము :

శ॒తం జీ॑వ శ॒రదో॑ వర్ధ॑మానః

శ॒తం హే॒మంతా॑ స్పృత॑ము వస॒ంతాన్ ।

శ॒తం త ఇ॒న్ద్రో అ॒గ్నిః స॒వితా॑ బృహ॒స్పతిః॑

శ॒తాయు॑షా హ॒విషా॑ హోర్ష॑ మే॒నమ్

॥ 4 ॥

పదము :

శ॒తమ్ । జీ॑వ । శ॒రదః॑ । వర్ధ॑మానః ।

శ॒తమ్ । హే॒మంతా॑న్ । శ॒తమ్ । ఓం॒ఇతి॑ । వస॒ంతాన్ ।

శ॒తమ్ । తే । ఇ॒న్ద్రః । అ॒గ్నిః । స॒వితా॑ । బృహ॒స్పతిః॑ ।

శ॒త॒ఆయు॑షా । హ॒విషా॑ । ఆ । అ॒హోర్షమ్ । ఏ॒నమ్

॥ 4 ॥

అనువాదం :

ఓ రోగ విముక్తుడా !
 వర్ధమానుడవై శతశరత్తులు జీవించు.
 శతహేమంతాలు శత వసంతాలు జీవించు.
 ఇంద్రుడు, అగ్ని, నవిత, బృహస్పతి నీకు
 శతాయుస్సు నిత్తురు గాక !
 శతాయుస్సు నిచ్చే హవిస్సుతో మృత్యు సకాశం నుంచి
 పీనిని తిరిగి కొని వస్తున్నాను. ॥ 4 ॥

మంత్రము :

ప్ర విశతం ప్రాణాపానావనద్వాహోవివ ప్రజమ్ ।
 వ్యన్యే యన్తు మృత్యవో యానాహు రితరా నృతమ్ ॥ ౧ ॥

పదము :

ప్ర । విశతమ్ । ప్రాణాపానౌ । అనద్వాహో ౨ ఇవ । ప్రజమ్ ।
 వి । అన్యే । యన్తు । మృత్యవః । యాన్ । ఆహుః । ఇతరాన్ ।
శతమ్ । ॥ ౧ ॥

అనువాదం :

ప్రాణాపానములారా !
 మీరు వీనిలో తిరిగి ప్రవేశించండి.
 బండి గిత్తులు గోష్ఠానికి తిరిగి వచ్చునట్టు మీరు తిరిగి రండి.
 క్షయేతర మృత్యుకారకాలైన
 రోగాలు వీని నుంచి వెళ్ళిపోవుగాక !
 ఆ అపమృత్యువులు శత సంఖ్యాకాలని అభిజ్ఞులు చెప్తారు. ॥ ౧ ॥

మంత్రము :

ఇ॒హై॒వ స్తం॑ ప్రా॒ణాపా॒నౌ మా॑వ గాత॒మితో॑ యు॒వమ్ ।

శరీ॑ర మ॒స్మాఙ్గా॑ని జ॒రసే॑ వహతం పు॒నః ॥ 6 ॥

పదము .

ఇ॒హ । ఏ॒వ । స్తమ్ । ప్రా॒ణాపా॒నౌ । అ॒వ । గాతమ్ । ఇ॒తః ।

యు॒వమ్ ।

శరీ॑రమ్ । అ॒న్య । అ॒ఙ్గాని । జ॒రసే॑ । వహతమ్ । పు॒నః ॥ 6 ॥

అనువాదం:

ఓ ప్రాణాపానములారా !

ఈ శరీరంలోనే ఉండండి.

ఈ శరీరంలో నుంచి శీఘ్రంగా వెళ్ళి పోకండి.

వీని అంగాలను వృద్ధాప్యం దాకా నిలుచునట్లు చేయండి.

॥ 6 ॥

మంత్రము :

జ॒రాయై॑ త్వా పరి॑ దదామి

జ॒రాయై॑ ని ధు॑వామి త్వా ।

జ॒రా త్వా భ॒ద్రా నే॒ష్ఠ వ్య॑న్యే య॒స్తు

మృ॒త్య వో॑ యానా॒హు రి॒తరాన్॑ ఛతమ్

॥ 7 ॥

అశ్వ. 23

పదము :

జరా^{యే} । త్వా । పరి[ః] । దదా^{మి} ।

జరా^{యే} । ని । ధువా^{మి} । త్వా ।

జరా । త్వా । భద్రా । నేష్ట । వి । అనే^య । యస్తు ।

మృత్యు^{పః} । యాన్ । ఆహుః । ఇతరాన్ । శతమ్ ॥ 7 ॥

అనువాదం :

ఓ వ్యాధివిముక్తుడా! నిన్ను రక్షణార్థమై

వృద్ధాప్యానికి అధీనం చేస్తున్నాను.

అలాగే నీవు ముసలి వాడ వయ్యే వఱకు

రోగాల నుంచి రక్షిస్తున్నాను.

ఆ జర నిన్ను శుభముల వైపు కొనిపోవుగాక!

క్షయేతర మృత్యుకారకాలైన

రోగాల వీని నుంచి వెళ్ళిపోవుగాక!

ఆ అపమృత్యువులు శత సంఖ్యాకాలని అభిజ్ఞులు చెప్తారు ॥ 7 ॥

మంత్రము :

అభి త్వా జరిమా^{హిత} గాముక్షణ^{మి}వ రజ్జ్వా^వ ।

యస్తా^వ మృత్యు రభ్యధ^{త్త} జాయమానం సుపాశయా^వ ।

తం తే సత్యస్య హస్తా^{భ్యా} ముదముచ్చాద్ బృహస్పతిః ॥ 8 ॥

పదము :

అభి । త్వా । జరిమా । అహిత । గామ్ । ఉక్షణమ్ ॥ ౨ ॥ ఇవ । రజ్జ్వా^వ ।

యః । త్వా । మృత్యుః । అభి¹అధ²త్త । జాయమానమ్ । సు
 ౭పాశయా ।

తమ్ । తే । సత్యస్య । హస్తాభ్యామ్ । ఉత్ । అముఞ్చత్ ।
 బృహస్పతిః ॥ 8 ॥

అనువాదం .

వృద్ధాప్యం నిన్ను బద్ధుని చేయుగాక!
 ఎద్దును పగ్గం నలె మృత్యువు నీకు కలుగ గానే
 శుభ పాశంతో బంధితుని చేసినది.
 ఆ మృత్యుపాశాన్ని అవినాశి అయిన బ్రహ్మ
 హస్తాల నుంచి బృహస్పతి విడిపించు గాక! ॥ 8 ॥

ఇది పద కొండవ సూక్తం.

సూక్తం - 12

గృహ నిర్మాణ సూక్తం

ఋషి: బ్రహ్మ ॥ దేవత. శాలా, వాస్తోష్పతి ॥ చందస్సు: 1, 4, 5 త్రిష్టుప్, 2
 విరాడ్ జగతి, 3 బృహతీ, 4 శక్వరీగర్భా జగతి, 7 అర్ష్యనుష్టుప్, 8
 భురిక్, 9 అనుష్టుప్ ॥ మంత్రములు: ॥ 9 ॥

వినియోగం:- ఈ సూక్తం వాస్తోష్పత్య గణంలోనిది. నవశాలా వాస్తు సంస్కారార్థమై చేసే కర్మలోను, చతుర్గణి మహాశాంతిలోను అన్నిటా దీనికే వినియోగం.

మంత్రము .

ఇహైవ ధ్రువాం ని మీనోమి శాలాం
 క్షీమే తిష్ఠాతి పుత ముక్షమాణా ।

తాం త్వ శాలే సర్వ వీరాః సువీరా

అరిష్టవీరా ఉవ సం చరేమ

॥ 1 ॥

పదము :

ఇహ । వివ । ధ్రువామ్ । ని । మినోమి । శాలామ్ ।

క్షేమే । తిష్ఠాతి । పృథమ్ । ఉక్షమాదా ।

తామ్ । త్వా । శాలే । సర్వవిరాః । సువిరాః ।

అరిష్టవిరాః । ఉవ । సమ్ । చరేమ

॥ 1 ॥

అనువాదం :

ఈ ప్రదేశంలో సుస్థిర గృహాన్ని నిర్మిస్తున్నాను.

ఆ శాల, పృథ సేచనం చేస్తూ క్షేమంగా ఉండుగాక !

ఓ శాలా ! అనేక శూర సంతానంతో,

సుగుణ సంపన్న సంతానంతో అరిష్టరహితులైన

పుత్రాదులతో మే మిక్కడ సంచరింతుముగాక !

॥ 1 ॥

పంక్తము :

ఇహైవ ధ్రువా ప్రతితిష్ఠ శాలే

శ్వావతి గోమతి సూన్యతావతి ।

ఉర్జస్వతి పృథవతి పయస్వ

త్యుచ్ఛ్రయస్వ మహతే సౌభగాయ

॥ 2 ॥

పదము :

ఇహ । వివ । ద్రువా । ప్రతి । తిష్ఠశాలే ।

అశ్వఽవతి । గోఽనుతి । సూన్మతాఽవతి ।

ఉర్జస్వతి । ఘృతఽవతి । పయస్వతి ।

ఉత్ । శ్రయస్వ । మహతే । సౌభగాయ

॥ 2 ॥

అనువాదం :

ఇక్కడే ఓ శాలా ! సుస్థిరంగా ఉండు.

అనేక గోరాజి సంపూర్ణమై సూన్మతవతివై,

ఉర్జస్వతివై, పయస్వతివై మహాసౌభాగ్యంతో సంవర్ధిల్లు ॥ 2 ॥

మంత్రము :

ధరుణ్యఽసి శాలే బృహచ్ఛ్వాః పూతిధాన్యా ।

ఆ త్వా వత్సో గమేదా కుమార

ఆ ధేనవః సాయమా స్పన్దమానాః

॥ 3 ॥

పదము :

ధరుణీ । అసి । శాలే । బృహత్ఽశ్వాః । పూతిఽధాన్యా ।

ఆ । త్వా । వత్సః । గమేత్ । ఆ । కుమారః ।

ఆ । ధేనవః । సాయమ్ । ఆఽస్పన్దమానాః

॥ 3 ॥

అనువాదం .

ఓ శాలా ! నీవు ప్రశస్త న్తంభ పరివృతవు.

ప్రశస్త సమాచ్ఛాదనం కలదానవు.

అక్షయ ధాన్య ప్రపూర్ణవైన నిన్ను
మా సంతానం చేరుగాక ! పుత్ర పౌత్రాదులతో
నీవు వఱులుదువు గాక ! ధేనువులు సాయంకాలం
క్షీర ధారలతో నిన్ను తిరిగి చేరుకొనుగాక !

॥ 3 ॥

మంత్రము :

ఇ॒మాం శా॒లాం స॒వితా వాయు రి॒న్ద్రో
బృ॒హ॒స్పతి ర్ని మి॒నోతు ప్ర॒జానన్ ।
ఉ॒క్ష॒స్తా ద్వా మ॒రుతో ఘృ॒తేన భగో
నో రా॒జా ని॒కృ॒షిం తనోతు

॥ 4 ॥

పదము :

ఇ॒మామ్ । శా॒లామ్ । స॒వితా । వాయుః । ఇ॒న్ద్రః ।
బృ॒హ॒స్పతిః । ని । మి॒నోతు । ప్ర॒జానన్ ।
ఉ॒క్ష॒స్త । ఉ॒ద్వా । మ॒రుతః । ఘృ॒తేన । భగః ।
నః । రా॒జా । ని । కృ॒షిమ్ । తనోతు ।

॥ 4 ॥

అనువాదం :

సవిత, వాయువు, ఇంద్రుడు, బృహస్పతి
శాలా నిర్మాణజ్ఞులైన పీఠందరూ ఈ ఇంటిని నిర్మింతురుగాక !
మరుత్తులు ఘృతంతో, ఉదకంతో
ఈ గృహభూమిని తడుపుదురుగాక !
మాకు రాజైన భగుడు శాలా భూమిని
చక్కగా చదును చేయుగాక !

॥ 4 ॥

మంత్రము :

మానస్య పత్ని శరణా నోనా
దేవీ దేవేభి ర్నిమితాస్యగ్రే ।
తృణం వసానా సుమనా అసత్త్వ
మథాస్మభ్యం సహవీరం రయిం దాః

॥ 5 ॥

పదము :

మానస్య । పత్ని । శరణా । నోనా ।
దేవీ । దేవేభిః । నిమితా । అసి । అగ్రే ।
తృణమ్ । వసానా । సుమనాః । అసః । త్వమ్ ।
అథ । అస్మభ్యమ్ । సహవీరమ్ । రయిమ్ । దాః

॥ 6 ॥

అనువాదం :

మానసియ వాస్తు పురుష పత్ని వైన ఓ శాలా !
నీవు ఆశ్రయమవై, సుఖకరివై, ద్యోతమానవై
సృష్ట్యాదిలో దేవ నిర్మితవు.
ఆ నీవు తృణ సమాచ్ఛాదనంతో శోభన మనస్కువు కమ్ము.
నీలో నివసిస్తున్న మాకు వీర సంతతిని, ధనాన్ని ఇమ్ము ॥5॥

మంత్రము ,

ఋతేన స్థూణామధి రోహ వంశోగ్రో
విరాజ న్నవ వృక్షేక్ష్య శత్రూన్ ।

మా తే రిషన్మపసత్తారో గృహాణామ్

శాలే శతమ్ జీవేమ శరదః సర్వవీరాః || 6 ||

పదము :

ఋతేన¹ । స్థూ²ణామ్ । అధి³ । రోహ⁴ । వంశ⁵ । ఉగ్ర⁶ ।

వి⁷రా⁸జన్ । అప⁹ । వృ¹⁰జీ¹¹క్ష్య¹² । శత్రూ¹³న్ ।

మా । తే¹⁴ । రిషన్¹⁵ । ఉప¹⁶స¹⁷త్తారో¹⁸ । గృహ¹⁹ణామ్ ।

శాలే²⁰ । శతమ్²¹ । జీవేమ²² । శర²³దః²⁴ । సర్వ²⁵వీరాః²⁶ || 6 ||

అనువాదం :

అబాధ్యమైన రూపంతో ఓ * శతపర్వా !

శాలా మధ్యస్తంభాన్ని అధిరోపించు.

ఉగ్రుడవై, దీప్యమానుడవై,

మా నివాసం నుంచి శత్రువులను తరమి వెయ్యి.

ఓ శాలా ! నీ ఉపసదనాలలో నివసించే

మేము అర్తులము కా కుందుముగాక !

నీలో నివసించే మేము సర్వ పుత్ర

పౌత్రాది సమేతులమై నూరేళ్ళు జీవింతుము గాక ! || 6 ||

మంత్రము :

ఏమాం కుమారస్తరుణ ఆ వతో జగతా సహ ।

ఏమాం పరిస్రుతః కుమ్భ ఆ దధ్నుః కలశైరగుః || 7 ||

పదము :

అ | ఇమామ్ | కుమారః | తరుణః | అ | వత్సః | జగతా | సహ |
 అ | ఇమామ్ | పరిఽనుతః | కుమ్భః | అ | దధ్నః | కలశైః |
 అగుః || 7 ||

అనువాదం :

ఈ శాలకు తగుణుడైన కుమారుడు వచ్చుగాక !
 గోవులతో పాటు దూడలు వచ్చు గాక !
 అలాగే మధు పూర్ణాలైన కుంభములు వచ్చుగాక !
 దధి పూర్ణాలైన కలశాలు వచ్చుగాక ! || 7 ||

మంత్రము :

పూర్ణం నా॒రి ప్ర భ॑ర కుమ్భ మే॒తం
 పృ॒తస్య ధా॒రా మమృ॑తేన సంభృ॒తామ్ |
 ఇమాం పా॒త్యా నమృ॑తేనా సమక్షి॒ష్టా
 పూ॒ర్తమభి ర॑క్షాత్యేనామ్ || 8 ||

పదము :

పూర్ణమ్ | నా॒రి | ప్ర | భ॑ర | కుమ్భమ్ | ఏ॒తమ్ |
 పృ॒తస్య | ధా॒రామ్ | అమృ॑తేన | సమ్భృ॒తామ్ |
 ఇమామ్ | పా॒త్యాన్ | అమృ॑తేన | సమ్ | అక్షి॒ష్టా |
 ఇష్టాపూ॒ర్తమ్ | అభి | ర॑క్షాతి | ఏనామ్ || 8 ||

అనువాదం :

ఉదక పూర్ణమైన ఈ కుంభాన్ని
 ఓ నారీ! ఇంటిలోనికి కొనిపో.
 ఇది సుధామయమైన ఉదకంతో నిండినది.
 మధు పృతాది ధారలతో నిండిన ఈ కలశం
 సుధారూప జలంతో నమ్మద్ద మగునట్లు చెయ్యి.
 ఈ శాలను ఇక్కడ చేసే శ్రౌత, స్మార్తకర్మ అభిరక్షించుగాక!
 || 8 ||

మంత్రము:

ఇమా ఆపః ప్ర భ¹రామ్యయక్ష్మా యక్ష్మనాశ²నీః ।
 గృహ³నువ ప్ర సీ⁴దా మ్యమృతేన సహ⁵గ్నినా⁶ || 9 ||

పదము:

ఇమాః । ఆపః । ప్ర । భరామి । అయక్ష్మాః । యక్ష్మనాశనీః ।
 గృహన్ । ఉప । ప్ర । సీదామి । అమృతేన । సహ । అగ్నినా⁶
 || 9 ||

అనువాదం :

ఈ కలశం లోని జలం ఇంటికి కొనిపోతున్నాను.
 ఇది యక్ష్మరహిత మైనది. యక్ష్మ నాశక మైనది.
 ఈ ఇంటిలో మేము కూడ అవినాశి
 అయిన అగ్నితో పాటు ప్రవేశిస్తున్నాము.
 || 9 ||

ఇది పన్నెండవ సూక్తం

నదీప్రవాహ సూక్తం

ఋషి : భృగువు ॥ దేవత : సింధువు, అవస్థు, వరుణుడు ॥ ఛందస్సు : 1 నిచ్చ
దనుష్టుప్, 2-4,7 అనుష్టుప్, 6 విరాద్ జగతి, 8 నిచ్చదనుష్టుప్ ॥
మంత్రములు : ॥ 7 ॥

వినియోగం : తనకు అవసరమైన చోటికి ప్రవాహాన్ని తీసుకువెళ్ళే కర్మకాండ
లోను గ్రామవగరాదులకు వరదభయం కలిగే అప్పుడు చేసే కర్మ
లోను, నదివి మళ్ళించుటలోను, ఉత్థాపన విఘ్నమున కర్మలోను
దీనికి వినియోగం.

మంత్రము

యదదః సప్రయతీరహవనదతా హతే ।

తస్మాదా నద్యోః నామ స్థ

తా వో నామాని సిన్ధవః

॥ 1 ॥

పదము .

యత్ । అదః । సప్రయతీః । అహా । అనదత । హతే ।

తస్మాత్ । ఆ । నద్యోః । నామ । స్థ ।

తా । వః । నామాని । సిన్ధవః

॥ 1 ॥

అనువాదం .

ఈ మేఘం తాడిత మైనప్పుడు,

ఓ జలదేవతలారా ! ప్రవహిస్తూ శబ్దిస్తాగు.

అందువల్లనే మీకు నదులను పేరు కలిగినది.

ఓ నదులారా ! మీ పేర్లన్నీ ఇలాగే అన్వర్థ మైనవి. ॥ 1 ॥

ఇన్ద్రోః । వః । శక్తిః ॥ ౩ ॥ దేవీః । తస్మాత్ । వాః । నామ । వః ।
హితమ్ ॥ ౩ ॥

అనువాదం :

నిష్కామంగా ఎల్లప్పుడూ ప్రవహించే
మిమ్ములను ఇంద్రుడు స్వశక్తితో
స్వాధీనం చేసికొనుటకై అభిలషించినాడు.
ఓ దేవతలారా ! అందువల్ల మీకు “వార్”
(పరింపబడునది) అను పేరు ప్రసిద్ధమైనది. ॥ ౩ ॥

మంత్రము :

ఏకో వో దేవోవ్యతిష్ఠత్ స్యన్దమానా యథావశమ్ ।
ఉదా నిషు ర్మహిరితి తస్మా దుదక ముచ్యతే ॥ 4 ॥

పదము :

ఏకః । వః । దేవః । అపి । అతిష్ఠత్ । స్యన్దమానాః । యథా
ఉచ్యతే ॥ ౪ ॥

ఉత్ । ఆనిషుః । మహిః । ఇతి । తస్మాత్ । ఉదకమ్ । ఉచ్యతే ॥ 4 ॥

అనువాదం :

అసహాయ శూరుడు ఇంద్రుడు తన ఇచ్చ వచ్చినట్టు
అటూ ఇటూ ప్రవహిస్తున్న మీపై అధిష్ఠాత అయినాడు.
అందువల్ల మీరు మహత్త్వ పూర్ణులై
ఉచ్చస్థితి వతు లైనారు.
అందువల్ల మీకు *ఉదకం అను పేరు కలిగినది. ॥ 4 ॥

* (ఉదననాత్ ఉదకం)

పంక్తము :

అహో భద్రా ఘృత మిదాప ఆన

న్నగ్నిషోమా బిభ్రత్యావ ఇత్ తాః ।

తీవ్రో రసో మధువృచా మరంగమ

ఆ మా ప్రాణేన సహ వర్చసా గమేత్

॥ ౧ ॥

పదము :

అహః । భద్రాః । ఘృతమ్ । ఇత్ । అహః । ఆనన్ ।

అగ్నిషోమా । బిభ్రతి । అహః । ఇత్ । తాః ।

తీవ్రః । రసః । మధువృచామ్ । అరమ్ । గమః ।

ఆ । మా । ప్రాణేన । సహ । వర్చసా । గమేత్

॥ ౧ ॥

అనువాదం

జలం తృణాది నిష్పాదకమై ఘృతమైనది

జలమే అగ్నిసోములను ధరించినది.

మధురస సమ్మిశ్రితమైన వీటికి

ఉద్భూతరసం లక్షయమై, ప్రాణభరితమై,

వర్చస్సంయుతమై నాకు లభించుగాక !

॥ ౧ ॥

పంక్తము.

అదిత్ పశ్యామ్యుత వా శృణోమ్యా మా

ఘోషో గచ్ఛతి వాజ్ మాసామ్ ।

మన్యే భేజానో అమృతస్య తర్హి
హిరణ్యవర్ణా అతృపం యదా వః

॥ 6 ॥

పదము.

ఆత్ | ఇత్ | వశ్యామి | ఉత | వా | శృణోమి | ఆ | మా |

ఘోషః | గచ్ఛతి | వాక్ | మా | ఆసామ్ |

మన్యే | భేజానః | అమృతస్య | తర్హి |

హిరణ్యవర్ణాః | అతృపమ్ | యదా | వః

॥ 6 ॥

అనువాదం :

అవల నేను చూస్తున్నాను; వింటున్నాను.

శబ్దం నన్ను చేరుతున్నది.

వాగ్విద్యయం ఈ జల రసాగమనంతో నా వద్దకు వస్తున్నది
ఇందుతో నేను అమృతభుక్తునై నట్లు భావిస్తున్నాను.

ఓ హిరణ్య వర్ణాలైన అపోదేవతలారా !

మీ సంసేవనంతో నేను సంతృప్తుడ నవుతున్నాను. ॥ 6 ॥

మంత్రము.

ఇదం వ ఆపో హృదయ మయం వత్స ఋతావరీః |

ఇహిత్త మేత శక్వరీర్యత్రేదం వేషయామి వః

॥ 7 ॥

పదము :

ఇదమ్ | వః | ఆవః | హృదయమ్ | అయమ్ | వత్సః | ఋత

2వరీః |

ఇహ । ఇత్థమ్ । ఆ । ఇత । శక్వరీః । యత్ర । ఇదమ్ । వేశ

యామి । వః ॥ 7 ॥

అనువాదం :

ఓ ఆపోదేవతలారా ! మీకై అర్చిస్తున్న
హృదయ స్థానీయ హిరణ్యం వైపురండి.
నతోపేతాలైన ఓ జలములారా !
ఈ గుంటలో పడవేసిన మండూకం మీకు వత్సప్రాయమైనది.
గోవుల వలె మీ రావేపు పరువెత్తండి.
శక్తిమంతాలైన మీరు ఈ గుంటలో ఈ విధంగా
(కప్ప మీద వేసిన నాచు బాగా ప్రాకునట్టుగా)
స్థిరప్రవాహాలు కండి.
నేనిప్పుడు మిమ్ముల నీ ఖాతంలో ప్రవేశ పెడుతున్నాను. ॥7॥

ఇది పదమూడవ సూక్తం

సూక్తం - 14

ఋషి: బ్రహ్మ ॥ దేవత: గోవుడు, మంత్రములలో పేర్కొన్న అర్కముడు
మొదలగు దేవతలు ॥ ఛందస్సు: 1-5 అనుష్టుప్; 8 ఆర్షీత్రిష్టుప్ ॥
మంత్రములు: ॥ 8 ॥

వినియోగం: - గోవుష్టికాముడు చేసే కర్మలో దీనికి వినియోగం.

మంత్రము:

సంవో గోష్ఠీన సుషదా సం రయ్యా సం సుభూత్యా ।

* అహర్ణాతస్య యన్నామ తేనావః సం సృజామసి ॥ 1 ॥

* (అహర్ణాతం = రోజు రోజూ పుత్రపౌత్రాదిరూపంతో వర్ధిల్లునది.)

పదము.

సమ్ | వః | గోఽస్థేన | సుఽనదా | సమ్ | రయా | సమ్ |

సుఽభూత్యా |

అహఃఽజాతస్య | యత్ | నామ | తేన | వః | సమ్ | స్పృశామసే

॥ 1 ॥

అనువాదం :

ఓ గోవులారా ! మిమ్ములను సుఖనివాసమైన

గోశాలలో నిలుపుతున్నాము.

అహారాది రూపమైన ధనంతో ఈ శాలను నింపుతున్నాము.

సమృద్ధితో దీనిని సంపూర్ణం చేస్తున్నాము.

దిన దిన ప్రవర్ధమానంగా మిమ్ములను

సంయోగింప జేస్తున్నా.

॥ 1 ॥

మంత్రము :

సం వః స్పృశత్వర్యమా సం హృషా సం బృహస్పతిః |

సమిన్ద్రో యో ధనంజయో మయి పుష్యత యద్ వసు

॥ 2 ॥

పదము :

సమ్ | వః | స్పృశతు | అర్యమా | సమ్ | హృషా | సమ్ | బృహ

స్పతిః |

సమ్ | ఇన్ద్రః | యః | ధనమ్ఽజయః | మయి | పుష్యత |

యత్ | వసు ॥ 2 ॥

అనువాదం :

ఓ గోవులారా ! అర్యముడు మిమ్ములను సృష్టించుగాక !
 పూష సృష్టించుగాక ! బృహస్పతి సృష్టించుగాక !
 ధనంజయుడైన ఇంద్రుడు మిమ్ములను సృజించుగాక !
 ఇలా వృద్ధిపొందిన మీరు క్షీరఘృతాదికమైన
 ధనాన్ని నాకు కల్పించి పోషింతురు గాక ! || 2 ||

మంత్రము :

సంజగ్మానా అభిభ్యషీరాస్మిన్ గోష్ఠే కరీషిణీః ।
 బిభ్రతీః సోమ్యం మధ్వనమీవా ఉపేతన || 3 ||

వదము :

సమ్జగ్మానాః । అభిభ్యషీః । అస్మిన్ । గోష్ఠే । కరీషిణీః ।
 బిభ్రతీః । సోమ్యమ్ । మధు । అనమీవాః । ఉపవేతన || 3 ||

అనువాదం :

నా గోష్ఠంలో దిన దినాభివృద్ధి చెందుతున్న గోవులు
 చోరవ్యాఘ్రాది భయహీనాలై, చిరకాలజీవనం కలవై,
 రోగహీనాలై, సోమ మయాలై,
 మధు రస ధారిణులై పెద్ద పొడుగులతో ఉండుగాక ! || 3 ||

మంత్రము :

ఉహైవ గావ ఏతనేహో శకేవ పుష్యత ।
 ఇహైవోత ప్ర జాయధ్వం మయి సంజ్ఞానమస్తు వః || 4 ||

పదము :

ఇహ | ఏవ | గావః | ఆ | ఇతన | ఇహోఽతి | శకాఽఇవ | పుష్కత
 ఇహ | ఏవ | ఉత | ప్ర | జాయధ్వమ్ | మయి | సమ్జ్ఞానమ్ |
 అను | వః || 4 ||

అనువాదం :

మీరు నా గోష్ఠంలోనికే రండి.
 ఇక్కడే మక్షికాలవలె అసంఖ్యాకాలుగా వృద్ధికండి.
 అదీగాక, ఈ గోష్ఠంలోనే సంతానవతులు కండి.
 నాపై మీకు సంప్రీతి కలుగుగాక !

|| 4 ||

మంత్రము :

శివో వో గోష్ఠో భవతు శారిశాకేవ పుష్కత |
 ఇహైవోత ప్ర జాయధ్వం మయా వః సం స్మజామసి || 5 ||

పదము :

శివః | వః | గోఽస్థః | భవతు | శారిశాకేఽఇవ | పుష్కత |
 ఇహ | ఏవ | ఉత | ప్ర | జాయధ్వమ్ | మయా | వః | సమ్ |
 స్మజామసి || 5 ||

అనువాదం :

మీ గోష్ఠం సుఖకర మగుగాక !
 మీరు * శారిశాకాల వలె సమృద్ధి చెందండి.
 అదీగాక ఈ గోష్ఠంలోనే సంతానవతులు కండి.
 నేను మిమ్ములను వృద్ధిపొందిస్తున్నాను,

|| 5 ||

* (క్షిణంలో వేంకలదిగా పెరిగి పోయే ప్రాణి విశేషాలు)

మంత్రము ;

మయా గావో గోపతినా సచధ్వమ్-

మయం వో గోష్ఠ ఇహ పోషయిష్ఠుః ।

రాయస్సోషేణ బహులా భవన్తి

రీవా జీవన్తి రుప వః సదేమ

॥ 6 ॥

పదము :

మయా । గావః । గోపతినా । సచధ్వమ్ ।

అయమ్ । వః । గోష్ఠః । ఇహ । పోషయిష్ఠుః ।

రాయః । పోషేణ । బహులాః । భవన్తి ।

జీవాః । జీవన్తి । ఉప । వః । సదేమ

॥ 6 ॥

అనువాదం.

గోవులారా ! గోపతితో కలిసి నివసించండి.

ఇక్కడ ఈ గోష్ఠం మీకు పోషక మగుగాక !

ధన సమృద్ధితో అసంఖ్యాకాల్లె చిరం జీవులైన

మీరు మాకు లభింతురు గాక !

॥ 6 ॥

ఇది పదు నాల్గవ మూక్తం

సూక్తం-15

వాణిజ్య లాభార్థం....

ఋషి: అథర్వదు (పణ్యకాముడు) ॥ దేవత : 1 ఇంద్రుడు. 2 వజ్రాసుడు, 3

అగ్ని, 4 ప్రవణుడు, ఏక్రయుడు, 5 దేవులు, అగ్ని, 8 దేవులు,

ఇంద్రుడు, ప్రజాపతి, నవితా, సోమముడు, అగ్ని, 7 వైశ్యానరుడు, 8
కాతవేదులు॥ చందన్సు: 1 భరిక్ తిష్ఠవ, 2, 3, 8 తిష్ఠవ, 4 షట్పద
బృహతిగర్భా విరాడత్యద్వి: 5 విరాడ్ జగతి, 7 అనుష్టవ, 8 ఏచ్ఛత్
తిష్ఠవ॥ మంత్రములు:

॥ 8 ॥

వినియోగం:- వాణిజ్యలాభార్థమై చేసే కర్మలోను, పణ్యకాముడు ఇంద్రుని గూర్చి చేసే హోమంలోను దీనికి వినియోగం.

మం. తము :

శిష్టమహం వజ్జిజం చోదయామి

సన వితు పుర వితా నో అస్తు ।

సుదన్నరాతిం పరివస్థినం మృగం

న ఈశానో ధనదా అస్తు మహ్యమ్

n 1 n

వదము :

ఇస్కామ్ . అహమ్ . వణిజిమ్ . చోదయామి .

నః । నః । ఆ । ఏతు । పురః ॥ ఏతా । నః । అస్తు ।

నుదన్ . అరాతిమ్ . పరివహస్థినమ్ . మృగమ్ .

సః । ఈశానః । ధనఽదాః । అస్తు । మహ్యమ్

218

అనువాదం .

నేను వాణిజ్య కర్తయైన ఇంద్రుని ఉద్యోగిస్తున్నాను.

అయిన మా వద్దకు వచ్చుగాక !

మాకు పురోగామి అగుగాక !

శక్తువులను, మార్గ నిరోధకులను,

క్రూర మృగాదులను చంపి ఈశ్వరుడైన
ఆ ఇంద్రుడు నాకు ధనదాత అగుగాక !

॥ 1 ॥

మంత్రము :

యే ప॒ష్ఠా॑నో బ॒హవో॑ దే॒వయా॑నా
అ॒న్తరా॑ ద్యా॒వాపృ॑థివీ సంచర॑న్తి ।
తే మా॑ జుష॒న్తాం ప॑యసా ఘృ॒తేన॑
యథా॑ క్రి॒త్యా ధ॑న మాహ॒రాడి

॥ 2 ॥

పదము :

యే । ప॒ష్ఠా॑నః । బ॒హవః॑ । దే॒వయా॑నాః ।
అ॒న్తరా॑ । ద్యా॒వా పృ॑థివీ ఇతి॑ । స॒మ్చ॑ర॑న్తి ।
తే । మా॑ । జుష॒న్తామ్ । ప॑యసా । ఘృ॒తేన॑ ।
యథా॑ । క్రి॒త్యా । ధ॑నమ్ । అ॒హరా॑డి

॥ 2 ॥

అనువాదం :

దేవతలు నడిచే ప్రసిద్ధ మార్గాలు,
అనేక దేశాలకు వెళ్ళే మార్గాలు
ద్యావా పృథువుల మధ్యలో ఉన్నవి,
ఆ మార్గాలు క్షీర ఘృత సంయుతాలై,
నేను నా వస్తు విక్రయంతో ధనం సంపాదించు కొని
స్వగృహం చేరుకొనునట్లు అవి నాకు తోడ్పడుగాక ! ॥ 2 ॥

మంత్రము :

ఇధ్మేనాగ్న ఇచ్చమానో ఘృతేన
జుహోమి హవ్యం తరసే బలాయ ।
యావదీశే బ్రహ్మణా వస్తమాన
ఇమాం ధియం శతసేయాయ దేవీమ్

॥ 3 ॥

పదము :

ఇధ్మేన । అగ్ని । ఇచ్చమానః । ఘృతేన ।
జుహోమి । హవ్యమ్ । తరసే । బలాయ ।
యావత్ । ఈశే । బ్రహ్మణా । వస్తమానః ।
ఇమామ్ । ధియమ్ । శతసేయాయ । దేవీమ్

॥ 3 ॥

అనువాదం :

వాణిజ్యలాభ కామనతో ఓ అగ్ని ! నేను సమిధలతో,
ఘృతంతో, హవ్యంతో నిన్ను తృప్తిపరుస్తున్నాను.
వేగం కోసం, బలం కోసం మంత్రంతో స్తుతిస్తూ
వ్యవహార కుశలమైన నా బుద్ధితో అసంఖ్యాక
ధనలాభం కోసం హోమం చేస్తున్నాను.

॥ 3 ॥

మంత్రము :

ఇమా మగ్నే శరణిం మీమృషో
నోయమధ్వానమగాయ దూరమ్ ।

శునం నో అస్తు ప్రపణో విక్రయశ్చ

ప్రతిపణః ఫలినం మా కృణోతు ।

ఇదం హవ్యం సంవిదానా జుషేథామ్

శునం నో అస్తు చరిత ముత్థితం చ

॥ 4 ॥

పదము :

ఇమామ్ । అగ్నే । శరణీమ్ । మీమృషః ।

నః । యమ్ । అధ్వనమ్ । అగాయ । దూరమ్ ।

శునమ్ । నః । అస్తు । ప్రతిపణః । విక్రయః । చ ।

ప్రతిపణః । ఫలినమ్ । మా । కృణోతు ।

ఇదమ్ । హవ్యమ్ । సమ్విదానా । జుషేథామ్ ।

శునమ్ । నః । అస్తు । చరితమ్ । ఉత్థితమ్ । చ

॥ 4 ॥

అనువాదం .

ఓ అగ్ని ! మా ఈ ప్రతలలోప

రూపమైన అపరాధాన్ని క్షమించు.

మేము దూరాభారం వెళుతున్నాము.

క్రయ విక్రయాదులు మాకు సుఖ కారకము లగుగాక !

నేను తిరిగి తెచ్చే ధనం కూడా

నాకు తగినంత లాభం చేకూర్చుగాక !

ఓ ఇంద్రాగ్నులారా !

మీరు ఏకమై ఈ నా హవాన్ని స్వీకరించండి.
మీ ప్రసాదం వల్ల మా క్రయ విక్రయాదులు
లాభ యుక్తమై హాయి నిచ్చుగాక!

॥ 4 ॥

మంత్రము:

యేన ధనేన ప్రపణం చరామి
ధనేన దేవా ధన మిచ్ఛమానః ।

తన్నీ భూయో భవతు మా కసియోగ్నే
సాతఘ్నో దేవాన్ హవిషా నిషేధ

॥ 5 ॥

పదము.

యేన । ధనేన । ప్రపణమ్ । చరామి ।

ధనేన । దేవాః । ధనమ్ । ఇచ్ఛమానః ।

తత్ । మే । భూయః । భవతు । మా । కసియః । అగ్నే ।

సాతఘ్నః । దేవాన్ । హవిషా । ని । షేధ

॥ 5 ॥

అనువాదం:

మూల్యధన సంపాదనార్థినైన నాకు
దేవతలారా! అది పుష్కలంగా లభించుగాక!
సుఖిని చేయుగాక! మీ ప్రసాసాదంతో నా ధనం
బహుతర మగుగాక! అల్పతరం కాకుండుగాక!
హవిస్సుతో తృప్తుడవై లాభవిఘ్న కారులైన
దేవతలను నివారించు.

॥ 5 ॥

మంత్రము:

యేన ధనేన ప్రపణం చరామి

ధనేన దేవా ధన మిచ్ఛమానః ।

తస్మిన్ మ ఇన్ద్రో రుచిమా దధాతు

ప్రజాపతిః సవితా సోమో అగ్నిః

॥ 6 ॥

పదము:

యేన । ధనేన । ప్రపణమ్ । చరామి ।

ధనేన । దేవాః । ధనమ్ । ఇచ్ఛమానః ।

తస్మిన్ । మే । ఇన్ద్రోః । రుచిమ్ । ఆ । దధాతు ।

ప్రజాపతిః । సవితా । సోమః । అగ్నిః

॥ 6 ॥

అనువాదం:

మూల్యధన సంపాద వార్ధిని న నాకు

దేవతలారా ! అది పుష్కలంగా లభించుగాక !

సుఖిని చేయుగాక ! నా ధనం సర్వజన

ప్రీతికరమగు నట్లు ఇంద్రుడు చేయుగాక !

అలాగే ప్రజాపతి, సోముడు, అగ్నికూడ చేయుదురుగాక ! ॥ 6 ॥

మంత్రము:

ఉప త్వా నమసా వయం హోతరైశ్చానర స్తుమః ।

స నః ప్రజాస్వాత్మసు గోషు ప్రాణేషు జాగృహి

॥ 7 ॥

పదము:

ఉప | త్వా | నమసా | వయమ్ | హోతః | వైశ్వానర | స్తుమః |
 సః | సః | ప్రజాసు | ఆత్మజు | గోమ | ప్రాణేమ | జాగృహి
 || 7 ||

అనువాదం :

ఓ హోతా! వైశ్వానరా!
 నీకు మేము నమస్కరించి స్తోత్రం చేస్తున్నాము.
 నీవు మా పుత్ర పౌత్రాదులలో, మాలో,
 మా పశువులలో, మా ప్రాణాలలో ప్రబుద్ధుడవు కా! || 7 ||

మంత్రము:

విశ్వా హోతే సదమి దృరేమా
 శ్వాయేవ తిష్ఠతే జాతవేదః |
 రాయస్పోషేణ సమిషా మదన్తో
 మాతే అగ్నే ప్రతివేశా రిషామ
 || 8 ||

పదము:

విశ్వాహో | తే | సదమ్ | ఇత్ | భరేమ |
 అశ్వాయజ్వ | తిష్ఠతే | జాతజ్వేదః |
 రాయః | పోషేణ | సమ్ | ఇషా | మదన్తః |
 మా | తే | అగ్నే | ప్రతివేశాః | రిషామ
 || 8 ||

ఇతి తృతీయోఽనువాకః

అనువాదం :

ఓ జాతవేదా ! స్వస్థాన గృహంలో ఉంటున్న నీకు
ప్రతిరోజు హవిస్సు నిస్తున్నాము.
స్వగృహంలో ఉండే అశ్వాదులకు
అహార మిచ్చినట్టు ఓ అగ్ని !
నీకు పరిచర్యలు చేస్తున్నాము.
ధన సమృద్ధితో, అన్నంతో
హర్షం మేము పొందుతున్నాము.
మాకు నష్టం కలుగకుండు గాక !

॥ ౪ ॥

ఇది పదునైదవ సూక్తం

ఇది మూడవ అనువాకం

అనువాకం : 4

సూక్తం-16

ప్రాతఃప్రార్థన

ఋషి: అథర్వదుః॥ దేవత: 1 మంత్రాలలో పేర్కొన్న, అగ్ని, ఇంద్రుడు
మొదలగువారు: 2-8 భగదు: 7 ఉషస్సు॥ చందస్సు॥ 1 అర్చి జగతీ,
2, 3, 5-7 త్రిష్టవ: 4 భురిక్ పంక్తి॥ మంత్రములు: ॥ 7 ॥

వినియోగం:- మేధాకాముడు, వర్చస్కాముడు చేసే కర్మలలో దీనికి వినియోగం

మంత్రము :

ప్రాతరగ్నిం ప్రాతరిన్ద్రం హవామహే

ప్రాతర్మిత్రావరుణా ప్రాతరశ్వినా ।

ప్రాతర్భగం హుషణం బ్రహ్మణస్పతిం

ప్రాతః సోమ ముత రుద్రం హవామహే

॥ 1 ॥

పదము.

ప్రాతః | అగ్నిమ్ | ప్రాతః | ఇన్ద్రమ్ | హవామహే |

ప్రాతః | మిత్రావరుణా | ప్రాతః | అశ్వినా |

ప్రాతః | భగమ్ | పూషణమ్ | బ్రహ్మణః | పతిమ్ |

ప్రాతః | సోమమ్ | ఉత | రుద్రమ్ | హవామహే || 1 ||

అనువాదం :

ప్రాతః కాలంలో అగ్నిని, ఇంద్రుని ఆహ్వానిస్తున్నాము.

ప్రాతః కాలంలో మిత్రావరుణులను,

అశ్వినీ దేవతలను ఆహ్వానిస్తున్నాము.

ప్రాతః కాలంలో భగుని పూషణుని

బ్రహ్మణస్పతిని ఆహ్వానిస్తున్నాము.

ప్రాతః కాలంలో సోముని, రుద్రుని ఆహ్వానిస్తున్నాము. || 1 ||

మంత్రము:

ప్రాతర్జితం భగ ముగ్రం హవామహే

వయం పుత్ర మదీత్యే రో విధర్తా |

ఆధర్శిద్ యం మన్యమానస్తురశ్చిద్

రాజా చిద్ యం భగం భక్షిత్యాహ || 2 ||

పదము:

ప్రాతః ౭ జితమ్ | భగమ్ | ఉగ్రమ్ | హవామహే |

వయమ్ | పుత్రమ్ | అదీతేః | యః | వి ౭ ధర్తా |

అ॒ద్రః | చిత్ | యమ్ | మ॒న్య॑మా॒నః | తు॒రః | చిత్ |

రా॒జా | చిత్ | యమ్ | భ॒గమ్ | భక్షి | ఇతి | ఆ॒హ || 2 ||

అనువాదం :

ప్రాతః కాలంలో స్వాభిమత సాధకుడైన ఉగ్రుని,
అదితి పుత్రుడైన భగుని,
మేము వర్చః కాములమై ఆహ్వానిస్తున్నాము.
ఆయన నర్వపోషకుడు.
దరిదుడైనా, సమృద్ధుడైనా తమ కోరిక
నెరవేరుటకై ఆయనను స్తుతిస్తారు.
రాజు కూడా ఆయనను స్తుతిస్తాడు.

|| 2 ||

మంత్రము :

భగ॒ ప్ర॒ణే॒త॒ర్భగ॒ సత్య॑రాధో

భగే॒మాం ధి॒య ముద॑వా దద॒న్మః |

భగ॒ ప్ర॒ణో జన॑య గోభి ర॒శ్వే

ర్భగ॒ ప్ర॒ నృ॒భి ర్నృ॒వ॒న్తః | స్యా॒మ || 3 ||

పదము :

భగ॑ | ప్ర॒ణే॒తః | భగ॑ | సత్య॑రాధః |

భగ॑ | ఇ॒మామ్ | ధి॒యమ్ | ఉత్ | అ॒వ | దద॑త్ | నః |

భగ॑ | ప్ర॒ | నః | జన॑య | గో॒భిః | అ॒శ్వే |

భగ॑ | ప్ర॒ | నృ॒భిః | నృ॒వ॒న్తః | స్యా॒మ || 3 ||

అనువాదం :

ఓ భగదేవా! నీవు సర్వ జగ న్నేతవు.
 నత్య ధన సంయుతుడవు.
 ఓ భగదేవా! నా స్తుతిని సఫలం చెయ్యి.
 మాకు మేధా జననాది ఫలాన్నిచ్చు.
 ఓ భగదేవా! మమ్ములను గోవులతో,
 అశ్వాలతో సమృద్ధులను చెయ్యి.
 ఓ భగదేవా! మమ్ము పుత్ర పౌత్రాదులతో
 భృత్యులతో సమృద్ధులను చెయ్యి.

॥ ౩ ॥

పంక్తము :

ఉ॒తే॒దా॒నీం భ॒గవ॑న్తః స్యా॒మోత
 ప్ర॒పి॒త్వ ఉ॒త మధ్యే॑ అహ్నామ్ ।
 ఉ॒తో॒ది॒తౌ మ॒ఘవ॑ స్సూ॒ర్యస్య
 వ॒యం దీ॒వానాం॑ సు॒మతో॑ స్యా॒మ

॥ 4 ॥

పదము :

ఉత । ఇదా॑నీమ్ । భగ॑వన్తః । స్యా॒మ । ఉత ।
 ప్ర॒పి॒త్వే । ఉత । మధ్యే॑ । అహ్నామ్ ।
 ఉత । ఉత్॑ది॒తౌ । మ॒ఘవ॑న్ । సూ॒ర్యస్య ।
 వ॒యమ్ । దీ॒వానామ్ । సు॒మతో॑ । స్యా॒మ

॥ 4 ॥

అనువాదం :

భగదేవ యుక్తులమై మే మిప్పుడు
 సౌభాగ్యవంతులం అగుదుము గాక !

మరిన్ని, సాయంకాలం, మధ్యాహ్నం, ఉదయం
 ఓ ఇంద్రా! మేము సూర్యుని యెడల,
 దేవతల యెడల సద్బుద్ధి కలవార మగుదుము గాక! || 4 ||

మంత్రము:

భగ¹ ఏవ భగ²వాన్ అస్తు³ దేవ⁴
 స్తేనా⁵ వయం భగ⁶వ⁷స్తాః స్యామ⁸ ।
 తం త్వా⁹ భగ¹⁰ సర్వ¹¹ ఇ¹²జ్ఞోహ¹³మి¹⁴
 స నో¹⁵ భగ¹⁶ పుర¹⁷ ఏతా¹⁸ భ¹⁹వేహ²⁰ || 5 ||

పదము:

భగ¹ః । ఏవ । భగ²వాన్ । అస్తు³ । దేవ⁴ః ।
 తేన⁵ । వయమ్ । భగ⁶వ⁷స్తాః । స్యామ⁸ ।
 తమ్ । త్వా⁹ । భగ¹⁰ । సర్వ¹¹ః । ఇ¹²త్ । జోహ¹³మి¹⁴ ।
 సః । నః । భగ¹⁵ । పుర¹⁶ః । ఏతా¹⁷ । భవ¹⁸ । ఇహ¹⁹ || 5 ||

అనువాదం .

భగదేవుడే ధనవంతు డగుగాక !
 అయిన ధనంతో మేము ధనవంతుల మగుదుముగాక !
 ఓ భగదేవా ! అలాంటి నిన్ను
 సర్వజనులు పునః పునః అహ్వనిస్తున్నారు.
 ఓ భగదేవా ! నీవు ఈ వ్యాపారంలో
 మాకు పురోగామివి కా !

మంత్రము :

సమ॑ధ్వ॒రాయో॒షసో॑ నమ॒స్త
దధి॑క్రావే॒వ శుచ॑యే॒ పదా॑య ।
అర్వా॑చీనం వసు॒విదం॑ భగం॑ మే
రథ॑ మి॒వాశ్వా॑ వా॒జిన॑ ఆ వహ॑న్తు

॥ 6 ॥

పదము :

సమ్ । అధ్వ॒రాయ॑ । ఉ॒షసో॑ । నమ॒స్త ।
దధి॑క్రా॒వా॒శ్వా॒శ్చ॒వ । శుచ॑యే॒ పదా॑య ।
అర్వా॑చీనమ్ । వసు॒విదమ్ । భగమ్ । మే ।
రథమ్॒శ్చ॒వ । అ॒శ్వాః । వా॒జినః॑ । ఆ । వహ॑న్తు ।

॥ 6 ॥

అనువాదం :

ఉషో దేవతలు యజ్ఞార్థం వత్తురు గాక !
అశ్వం సుఖప్రయాణానికై సజ్జితం అయినట్లు
నంగతలైన ఉషోదేవతలు వేగవంతాలైన అశ్వాలు
కూర్చిన రథాన్ని వలె ధనాధి పతి అయిన భగదేవుని
నాకు అభిముఖునిగా కొని వత్తురు గాక !

॥ 6 ॥

మంత్రము :

అ॒శ్వావ॑తీ ర్గోమ॑తీ ర్న ఉ॒షసో॑
వీర॑వతీః సద॑ముచ్చ॒న్తు భ॒ద్రాః॑ ।

అశ్వ. 25

ఘృతం దుహానా విశ్వతఃప్రపితా

యూయం పాత స్వస్తిభిః సదానః

॥ 7 ॥

పదము :

అశ్వవతీః । గోమతీః । నః । ఉషసః ।

వీరవతీః । సదమ్ । ఉచ్చస్తు । భద్రాః ।

ఘృతమ్ । దుహానాః । విశ్వతః । ప్రపితాః ।

యూయమ్ । పాత । స్వస్తిభిః । సదా । నః

॥ 7 ॥

అనువాదం :

ఉషోదేవతలు అశ్వవతులై గోమతులై, వీరవతులై,
శుభకార్య పరలై మా ఇంటిని సర్వదా అలంకరింతురు గాక !
ఉదకాన్ని ప్రపహింప జేస్తూ సర్వతః సంతృప్తి పరుస్తూ
ఉషస్సులు సర్వదా మా స్వస్తి వాచనంతో
మమ్ము రక్షింతురుగాక !

॥ 7 ॥

ఇది పదునారవ సూక్తం

సూక్తం - 17

కృషికై....

ముఖ్య విశ్వామిత్రుడు ॥ దేవతః సీత ॥ చందస్సు : 1 అక్షరాయతీ : 25, 9
త్రిష్టుప్ : 3 పత్యాపంక్తి : 4, 8 అనుష్టుప్, 7 విరాట్ పుర ఉష్టిక్ : 8
విద్య దనుష్టుప్ ॥ మంత్రములు : ॥ 9 ॥

వినియోగం :- కృషినిష్పత్తి కర్మలోను, వృషలాభ కర్మలోను, అద్యుతకాంతి
కర్మలోను, యజ్ఞవాస్తు సంస్కార కర్మలోను, అగ్నిచయన
కర్మలోను దీనికి వినియోగం.

వి॒ర్రాజః । శ్చ॒ష్టిః । స॒భ॒రాః । అ॒సత్ । నః ।

నేదీ॑యః । ఇత్ । సృ॒జ్య॒తః । ప॒క్వమ్ । ఆ । య॒వన్ ॥ 2 ॥

అనువాదం :

కృషివలులారా ! నాగేశ్వను సన్నద్ధం చేయండి.

కాడిని ఎద్దులపై ఉంచండి.

అంకురోత్పత్తికి కారణమైన

ఈ దున్నిన భూమిలో విత్తనాలను చల్లండి.

త్వరగా పైరు ఫలభార సహితమగుగాక !

త్వరలో ఈ పంట పరిపక్వమై కోతకు వచ్చుగాక ! ॥ 2 ॥

మంత్రము :

లా॒గ్గలం ప॒వీర॑వత్ సు॒శీ॒మం సోమ॑సత్స్వరు ।

ఉదిద్ వ॑పతు గామ॑వి ప్ర॒స్థా॑వద్

రథ॑వాహ॑నం పీ॒ఠరీ॑ం చ ప్ర॒థ॒వ్య॒మ్ ॥ 3 ॥

పదము :

లా॒గ్గలమ్ । ప॒వీర॑వత్ । సు॒శీ॒మమ్ । సోమ॑సత్ స్వ॒రు ।

ఉత్ । ఇత్ । వ॑పతు । గామ్ । అ॒విమ్ । ప్ర॒స్థా॑వత్ ।

రథ॑వ॒వాహ॑నమ్ । పీ॒ఠరీ॑మ్ । చ । ప్ర॒థ॒వ్య॒మ్ ॥ 3 ॥

అనువాదం :

నిశితమైన నాగేటి కఱ్ఱ భూమిని చీల్చుకొని పోతున్నది.

కర్షకునికి సుఖాన్నిచ్చే మేడితో (త్వరుతో)*

కూడిన గొఱ్ఱ విత్తుగాక !
 గోవులను, గొఱ్ఱలను గమన సమర్థం చేయుగాక !
 రథ వాహన సమర్థమైన అశ్వవృషభాదులను
 బలిపాలను చేయుగాక !

॥ 3 ॥

మంత్రము :

ఇ॒న్ద్రః సి॒తాం ని॒గృ॒హ్ణాతు తాం పూ॒షాభి॑రక్షతు ।

సా॒నః ప॒యస్వ॑తీ దు॒హా ము॒త్తరా॑ముత్తరాం సమామ్ ॥ 4 ॥

పదము :

ఇ॒న్ద్రః । సి॒తామ్ । ని॒ । గృ॒హ్ణాతు॒ । తామ్ । పూ॒షా॒ । అ॒భి॒ । ర॒క్షతు॒ ।

సా॒ । నః । ప॒యస్వ॑తీ । దు॒హామ్ । ఉ॒త్తరా॑మ్ ఉ॒త్తరా॑మ్ ।

సమామ్ ॥ 4 ॥

అనువాదం :

ఇంద్రుడు నాగేటి చాలును పరిగ్రహించుగాక !
 దానిని పూష అభిరక్షించుగాక !
 ఆ నాగేటి చాలు మాకు అభిమత ఫలవతియై
 ఏతేటా పంట నిచ్చుగాక !

॥ 4 ॥

మంత్రము :

శు॒నం సు॒ఖాలా॑ వి తు॒దస్తు॒ భూమిం॑

శు॒నం కి॒నాశా॑ అను॒ యస్తు॒ వాహన్॑ ।

శు॒నాసి॑రా హ॒విషా॑ తోశమానా

సు॒విప్ప॑లా క్షి॒షధీః క॒ర్తమ॑స్మై

॥ 5 ॥

అనువాదం.

విద్దులు బాగా దున్నుగాక !
 కర్షకులు బాగా దున్నుదురు గాక !
 నాగలి హాయిగా దున్నుగాక !
 పగ్గాలు గట్టిగా ముడివడుగాక !
 ములుకోల * సుఖార్థమై ప్రేరకమగుగాక ! || 6 ||

పంక్తము.

శునా¹సిరేహ స్మ మే జుషేథామ్ ।
 యద్ దివి చక్రభుః పయ
 స్తేనేమా ముప సిచ్చాతమ్ || 7 ||

పదము :

శునా¹సిరా । ఇహ । స్మ । మే । జుషేథామ్ ।
 యత్ । దివి । చక్రభుః । పయః
 తేన¹ । ఇమామ్ । ఉప । సిచ్చాతమ్ || 7 ||

అనువాదం

శునాసిర దేవతలు ఈ నా క్షేత్రంలో
 నా హవిస్సును సేవింతురు గాక !
 వారు దివిలో ఉదకాన్ని సృష్టించి,
 ఆ వృష్టి జలంతో ఈ భూమిని తడుపుదురుగాక ! || 7 ||

మంత్రము:

సీతే వస్తామహి త్వార్వాచీ సుభగే భవ ।

యథా నః సుమనా అసో యథా నః సుఫలా భువః॥8॥

పదము :

సీతే । వస్తామహి । త్వార్వాచీ । సుభగే । భవ ।

యథా । నః । సుమనాః । అసః । యథా । నః । సుఫలా ।

భువః ॥ 8 ॥

అనువాదం :

ఓ సీతా! (ఓ నాగేటిచాలా!)

నీకు నమస్కరిస్తున్నాము.

ఓ సుభగా! నీవు మాకు అభిముఖులు కమ్ము.

మా యెడ సుమనస్కులు కమ్ము.

మాకై శోభన ఫలోపేతలు కమ్ము.

॥ 8 ॥

మంత్రము:

ఘృతేన సీతా మధునా సమక్తా

విశ్వేర్దైవై రనుమతా మరుద్భిః ।

సా నః సీతే పయసాభ్యావప్స

తోవ్వర్ణస్వతి ఘృతవత్ విన్యమానా

॥ 9 ॥

పదము :

ఘృతేన । సీతా । మధునా । సమ్మతాక్తా ।

విశ్వైః । దేవైః । అనుమతా । మరుత్తభిః ।

సా । నః । సీతే । పయసా । అభివృత్త్వ

ఉర్ధ్వస్వతి ఘృతవత్ । పిన్వమానా

॥ 9 ॥

అనువాదం :

ఉదకంతో, మధు రసంతో సంసిక్త అయిన ఆ సీతను

విశ్వదేవతలు, మరుత్తులు స్వీకరింతురుగాక !

బలోపేతవై ఘృతవతివై సేచనం చేస్తూ ఓ సీతా !

నీవు ఉదకంతో మాకు అభిముఖురాలవు కా !

॥ 9 ॥

ఇది పదునేడవ సూక్తం

సూక్తం - 18

వనస్పతి ...

ఋషిః అథర్వణుః ॥ దేవతః వనస్పతి (వాణపర్తి) ॥ చందస్సుః 1-3, 5 అనుష్టుప్

4 అనుష్టుప్ చతుష్పాదుష్టిక, 8 ఉష్టిగర్భా పత్యా పక్షి ॥ మంత్ర

ములు :

॥ 8 ॥

వినియోగం:- సపత్నిజయ కర్మలోను, వివాద జయ కర్మలోను దీనికి వినియోగం.

మంత్రము :

ఇమాం ఖనామ్యోషధిం వీరుధాం బలవత్తమామ్ ।

యయా సపత్నిం బాధతే యయా సంవిద్ధతే పతిమ్ ॥ 1 ॥

పదము .

ఇమామ్ । ఖనామి । ఓషధిమ్ । వీరుధామ్ । బలవత్తతమామ్ ।
యయా । సపత్నీమ్ । బాధతే । యయా । సమ్విస్తతే ।
పతిమ్ ॥ 1 ॥

అనువాదం :

* ఈ ఓషధిని లతాయాపమైన ఓషధులలో
బలవత్తరమైన దానిని త్రవ్వి పైకి తీస్తున్నాను.
ఇది నా సపత్నిని బాధిస్తుంది
అలాగే పతిని లభింప జేస్తుంది. ॥ 1 ॥

మంత్రము :

ఉత్తానపర్ణే సుభగే దేవజాతే సహస్వతి ।
సపత్నీం మే వరా ఋద పతిం మే కేవలం కృధి ॥ 2 ॥
పదము .

ఉత్తానపర్ణే । సుభగే । దేవజాతే । సహస్వతి ।
సపత్నీమ్ । మే । వరా । ఋద । మే । కేవలమ్ । కృధి ॥ 2 ॥

అనువాదం :

ఉత్తాన ముఖాలైన ఆకులతో
సుభగం, దైవ ప్రేరితం. అభిభవన సమర్థం
అయిన ఓ ఓషధి! (పార!)
నా సపత్నిని పరాజ్ఞాఖురాలిని చెయ్యి.
నా పతిని అసాధారణుని చెయ్యి. ॥ 2 ॥

* ఓషధి : Pātā, Pāthā, Clypea Hernandifolia
పార : వినబొద్ది, వినబొంది, చిలుబొద్ది, అగరు (అ) సొంటి.

మంత్రము:

నహి తే నామ జగ్రాహ నో అస్మిన్ రమసే వతా ।
 వరామేవ పరావతం సవత్త్విం గమయామసి ॥ 3 ॥

వదము

నహి । తే । నామ । జగ్రాహ । నోఁఁతి । అస్మిన్ । రమసే । వతా
 వరామ్ । ఏవ । వరాఁవతమ్ । సఁవత్త్విమ్ । గమయామసి॥3॥

అనువాదం:

ఓ సవత్త్వి! నీ పేరు కూడా నేను తలపెట్టును.
 నా దగ్గర నున్న పతితో రమింప వద్దు.
 సవత్త్విని దూరదేశాలకు పంపి వేస్తున్నాము. ॥ 3 ॥

మంత్రము:

ఉత్తరాహ ముత్తర ఉత్తరే దుత్తరాభ్యః ।
 అధః సవత్త్వి యా మమాధరా సాధరాభ్యః ॥ 4 ॥

వదము:

ఉత్తరా । అహమ్ । ఉత్తరే । ఉత్తరా । ఇత్ । ఉత్
 దుత్తరాభ్యః ।

అధః । సఁవత్త్వి । యా । మమ । అధరా । సా । అధరాభ్యః॥4॥

అనువాదం.

ఉత్కృష్ట తరమైన ఓ ఓషధి! (పార!)
 నేను ఉత్కృష్టతరు రాలను అగుదును గాక!

ఇతర ఉత్తమ స్త్రీలలో అత్యుత్తమురాల నగుదునుగాక !

నా సపత్ని నికృష్టులలో నికృష్టురాలగుగాక ! || 4 ||

మంత్రము :

అహ మస్మి సహమానాథో త్వ మసి సాసహిః ।

ఉభి సహస్వతీ భూత్వా సవత్సీం మే సహవహై || ౧ ||

పదము :

అహమ్ । అస్మి । సహమానా । అథోఽతి । త్వమ్ । అసి । ససహిః

ఉభిఽతి । సహస్వతీ యతి । భూత్వా । సవత్సీమ్ । మే । సహ
వహై || ౧ ||

అనువాదం .

నేను సపత్నిని అభిభవింప గలుగుతున్నాను.

నీవు కూడా శత్రువులను అభిభవింప గలుగుతున్నావు

మన మిరువురం అభిభవన సమర్థులమై

నా సపత్నిని అభిభవించుముగాక ! || ౧ ||

మంత్రము :

అభితేధాం సహమానా ముపతేధాం సహీయసిమ్ ।

మామను ప్ర తే మనో వత్సం గౌరివ

ధావతు పథా వారివ ధావతు || ౬ ||

Note .- “సపత్ని” కి బదులుగా వివాద జయ కర్మలో

“సవత్సీ” వరంగా ఆర్థం చెప్పుకోవాలి.

* (ప్రతిపత్తి).

మంత్రము :

సంశీతం మ ఇదం బ్రహ్మ సంశీతం వీర్యం బలమ్ ।

సంశీతం క్షత్ర మజర మస్తు జిష్ఠ ర్యేషా మస్మి పురోహితః ॥ 1 ॥

పదము :

సమ్ శీతమ్ । మే । ఇదమ్ । బ్రహ్మ । సమ్ శీతమ్ । వీర్యమ్ ।
బలమ్ ।

సమ్ శీతమ్ । క్షత్రమ్ । అజరమ్ । అస్తు । జిష్ఠః । యేషామ్ ।
అస్మి । పురోహితః ॥ 1 ॥

అనువాదం :

నా ఈ బ్రాహ్మణత్వం దోష పరిహారంతో వెలుగొందుగాక !
నా వీర్యం, బలం తీక్ష్ణకృత మగుగాక !
రాక్షతం మరింత తీక్ష్ణమై, జరా రహితమై
జయశీల మగుగాక ! నేను పురోహితుడుగా ఉన్న
మా రాజు జయార్థమై నేనీ ప్రార్థన చేస్తున్నాను. ॥ 1 ॥

మంత్రము :

సమహ మేషాం రాష్ట్రం స్యామి సమోజో వీర్యం బలమ్ ।

వృశ్చామి శత్రూణాం బాహుననేన హవిషా హమ్ ॥ 2 ॥

పదము :

సమ్ । అహమ్ । ఏషామ్ । రాష్ట్రమ్ । స్యామి । సమ్ । ఓజః ।
వీర్యమ్ । బలమ్ ।

వృశ్చామి । శత్రూణామ్ । బాహూన్ । అనేన । హవిషా । అహమ్

॥ 2 ॥

అనువాదం :

నే నున్న రాజుల రాజ్యాన్ని సమృద్ధం చేస్తున్నాను.

ఓజోవంతం చేస్తున్నాను.

బలిష్ఠం చేస్తున్నాను.

మా రాజ శత్రువుల బాహువులను

ఈ హవిస్సుతో ఖండించి వేస్తున్నాను.

॥ 2 ॥

పంక్తము .

నీచైః పద్యంతా మధరే భవన్తు

యే నః సూరిం మఘవానం పృతన్యాన్ ।

క్షీణామి బ్రహ్మణామిత్రా -

నున్నయామి స్వానహమ్

॥ 3 ॥

పదము :

నీచైః । పద్యంతామ్ । అధరే । భవన్తు ।

యే । నః । సూరిమ్ । మఘవానమ్ । పృతన్యాన్ ।

క్షీణామి । బ్రహ్మణా । అమిత్రాన్ ।

ఉత్ । నయామి । స్వాన్ । అహమ్

॥ 3 ॥

అనువాదం :

నా శత్రువులు అధః పతితులగుదురుగాక !

పాదాకాంతు లగుదురుగాక !

మా ప్రభూత ధన యుక్తుడైన రాజును జయించుటకై
వారు తమ సేనను నమీకరిస్తున్నారు.

ఈ లమోఘమైన మంత్రంతో

శత్రువులను నేను హింసిస్తున్నాను.

మా రాజును ఉత్కృష్టుని చేస్తున్నాను

॥ 3 ॥

మంత్రము :

తీక్షీయాంసః పరశోరగ్నిస్తీక్షతరా ఉత ।

ఇన్ద్రస్య వజ్రాత్ తీక్షీయాంసో

యేషా మస్మి పురోహితః

॥ 4 ॥

పదము :

తీక్షీయాంసః । పరశోః । అగ్నేః । తీక్షతరః । ఉత ।

ఇన్ద్రస్య । వజ్రాత్ । తీక్షీయాంసః ।

యేషామ్ । అస్మి । పురోహితః

॥ 4 ॥

అనువాదం :

నేను పురోహితుడుగా ఉన్న రాజు పరశువులు

తీక్ష తరము లగుగాక ! అగ్ని కంటె తీక్షణము లగుగాక !

అలాగే ఇంద్రుని వజ్రం కంటె తీక్షణమము లగుగాక ! ॥ 4 ॥

మంత్రము :

ఏషా మహ మాయుధా సం సోమ్యేషాం

రాష్ట్రం సువీరం వర్ధయామి ।

పదము .

ఉత్ । హర్షన్తామ్ । మఘ॒౭నన్ । వాజినాని । ఉత్ ।

వీరా॑ణామ్ । జయ॑తామ్ । ఏతు । ఘోషః ।

ప్ర॑థక్ । ఘోషాః । ఉలుల॑యః । కేతు॒౭మ॑న్తః । ఉత్ । ఈర॑
తామ్ ।

దేవాః । ఇన్ద్ర॑౭జ్యేష్ఠాః । మరు॑తః । యన్తు । సేన॑యా ॥ 6 ॥

అనువాదం .

చతురంగ బలాలు ఓ ఇంద్రా ! ఉత్సాహవంతా లగుగాక !

జయప్రాప్తి నందుతున్న మా శూరుల

సింహనాదం దిక్కులు పిక్కటిల్ల చేయుగాక !

వేరు వేరుగా * 'ఉల్లులు' అంటూ ప్రజ్ఞానవంతాలై

ఆ జయ ఘోషలు అటూ ఇటూ చెలరేగుగాక !

ఇంద్రస్వామికులైన మరుత్తులు

మాకు సాయం చేయుటకై తమ ౭ మ

సేనలతో పాటు వత్తురు గాక !

॥ 6 ॥

మంత్రము :

ప్రే॒తా జయ॑తా నర॒ ఉ॒గ్రా వః సన్తు బా॒హవః ।

తీ॒క్ష్ణేష॑వో బల॑ధన్వ॒నో హతో

గ్రా॒యు॒ధా అబలా॑ ను॒గ్ర బా॒హవః

॥ 7 ॥

పదము :

ప్ర | ఇత | జయత | నరః | ఉగ్రాః | వః | సన్తు | బాహవః |

తీక్ష్ణః | ఇషవః | అబలః | ధన్వనః | హత |

ఉగ్రః | ఆయుధాః | అబలాన్ | ఉగ్రః | బాహవః || 7 ||

అనువాదం:

మా భటులు యుద్ధభూమికి వెళ్ళుదురు గాక !
శత్రువులను జయింతురుగాక ! వీరి నిశిత బాణాదులు
మీ బాహువులను ఉగ్రములు చేయుగాక !
ఉగ్రాయుధులైన మీరు ఉగ్రబాహువులై
దుర్బలధనుర్ధారులూ, అబలులూ అయిన
శత్రువులను చంపుదురుగాక !

|| 7 ||

మంత్రము :

అవస్సస్థా వరా పత శరవ్యే బ్రహ్మసంశితే |

జయామిత్రాన్ ప్ర పద్యస్వ జహి ఏషామ్

వరం వరం మామిషాం మోచి కశ్చన || 8 ||

పదము :

అవస్సస్థా | వరా | పత | శరవ్యే | బ్రహ్మసంశితే |

జయ | అమిత్రాన్ | ప్ర | పద్యస్వ | జహి | ఏషామ్ |

వరమ్ | వరమ్ | మా | అమిషామ్ | మోచి | కః | చన || 8 ||

అనువాదం :

అభిమంత్రితమై, హింసా సమర్థమైన బాణమా !
 నీవు మాధనుర్వినిర్ముక్తవై పరసేనాభిముఖంగా వెళ్ళు.
 ఆ అమిత్రులను జయించు.
 శత్రుసేనలో ప్రవేశించి, అందలి శ్రేష్ఠతరమైన
 చతురంగబలాన్ని చంపు.
 ఈ దూరంలో కనిపించే శత్రుమధ్యంలో
 ఏ ఒక్క పీరుడూ తప్పించు కొనకుండుగాక !

॥ 8 ॥

ఇది పంచమ్మిదవ మూక్తం

మూక్తం - 20

తేజస్వి కోసం ప్రార్థన

ఋషి : పసిపుడు ॥ దేవత : 1,2,5 అగ్ని : 3 అర్యముడు, భగదు, బృహస్పతి,
 దేవీ, 4 సోమడు, అగ్ని : అదిత్యుడు, విష్ణువు, బ్రహ్మ, బృహస్పతి,
 6 ఇంద్రుడు, వాయువు, 7 అర్యముడు, బృహస్పతి, ఇంద్రుడు. వాతము,
 విష్ణువు, సరస్వతి, సవిత, వాణి, 8 విశ్వములు, భువనములు, 9 పంచ
 ప్రదిక్కులు : 10 వాయువు, త్వష్ట ॥ ఛందస్సు : 1-5, 7,8,10 అనుష్టుప్
 6 వత్సాపంక్తి, 8 విరాద్ జగతి ॥ మంత్రములు : ॥ 10 ॥

వినియోగం :- నిర్ఋతి కర్మలో చేసే హోమంలో, ఉత్థాపన విఘ్నకమన
 కర్మలో చేసే హోమాలలో, అరణ్యంలో అగ్ని సమారోపణంలో
 సవయజ్ఞంలో, అగ్ని ఛయనంలో దీనికి వినియోగం.

మంత్రము :

అయం తే యోనిర్ఋత్వియో యతో జాతో అరోచథాః ।

తం జానన్నగ్న ఆ రోహథా నో వర్థయా రయిమ్ ॥ 1 ॥

పదము .

అయమ్ | తే | యోనీః | ఋత్వియః | యతః | జాతః | అరోచథాః
తమ్ | జానన్ | అగ్నే | ఆ | రోహ | అధ | నః | వర్తయ |
రయమ్ || 1 ||

అనువాదం :

అరణిలో నుంచి ఓ అగ్ని ! ఉత్పన్న మైనావు.

అక్కడ దీప్తి చెందుతున్నావు.

ఆ ఉత్పత్తి స్థానాన్ని గుర్తెరిగి అందులో ప్రవేశించు.

అనంతరం మా ధనాన్ని అభివృద్ధి చెందించు. || 1 ||

మంత్రము :

అగ్నే అచ్ఛా వదేహ నః ప్రత్యజ్ఞే నః సుమనా భవ |
ప్రదో యచ్ఛా విశాంపతే ధనదా అసి నస్త్యమ్ || 2 ||

పదము :

అగ్నే | అచ్ఛా | వద | ఇహ | నః | ప్రత్యజ్ఞే | నః | సుమనాః |
భవ |

ప్ర | నః | యచ్ఛా | విశామ్ | పతే | ధనదాః | అసి | నః |
త్యమ్ || 2 ||

అనువాదం :

ఇక్కడ మాకు ఓ అగ్ని ! ప్రియభాషివికా !

మాకు అభిముఖుడవై సుమనస్కుడవు కమ్ము.

సర్వ ప్రజాపాలకుడా! మాకు ధనాదుల నిమ్ము.

నీవే మాకు ధనదాతవు.

॥ 2 ॥

మంత్రము :

ప్ర ఙో యచ్చత్వర్యమా ప్ర భగః ప్ర బృహస్పతిః ।

ప్ర దేవీః ప్రోత సూన్వతా రయిం దేవీ దధాతు మే ॥3॥

పదము :

ప్ర । నః । యచ్చతు । అర్యమా । ప్ర । భగః । ప్ర । బృహస్పతిః ।

ప్ర । దేవీః । ప్ర । ఉత । సూన్వతా । రయిమ్ । దేవీ । దధాతు ।

మే ॥ 3 ॥

అనువాదం

మాకు అర్యముడు సర్వం ప్రసాదించుగాక !

భగుడు, బృహస్పతి కూడా ధనాన్ని ప్రసాదింతురు గాక !

ఇంద్రాది దేవతలు ధనాన్ని తురు గాక !

మఱి ప్రేయభాషిణి అయిన

దేవి సరస్వతి, ధనాన్ని నాకు ఇచ్చుగాక !

॥ 3 ॥

మంత్రము :

సోమం రాజాన మవసేగ్నిం గీర్భిర్హవామహే ।

ఆదిత్యం విష్ణుం సూర్యం బ్రహ్మణం చ బృహస్పతిమ్ ॥4॥

పదము :

సోమమ్ । రాజానమ్ । అవసే । అగ్నిమ్ । గీర్భిః । హవామహే ।

అదిత్యమ్ । విష్ణుమ్ । సూర్యమ్ । బ్రహ్మణమ్ । చ । బృహ

స్పతిమ్ ॥ 4 ॥

అనువాదం :

రాజైన సోముని, అగ్నిని రక్షణార్థమై
స్తుతిగీతాలతో ఆహ్వానిస్తున్నాము.
అలాగే అదిత్యుని, విష్ణువును, సూర్యుని
బ్రహ్మను, బృహస్పతిని వీ రందరిని ఆహ్వానిస్తున్నాము. ॥ 4 ॥

మంత్రము .

త్వం నో అగ్నే అగ్నిభి ర్బ్రహ్మ యజ్ఞం చ వర్ధయ ।
త్వం నో దేవ దాతవే రయిం దానాయ చోదయ ॥ ౪ ॥

పదము :

త్వమ్ । నః । అగ్నే । అగ్నిభిః । బ్రహ్మ । యజ్ఞమ్ । చ ।
వర్ధయ ।
త్వమ్ । నః । దేవ । దాతవే । రయిమ్ । దానాయ । చోదయ ॥ ౪ ॥

అనువాదం :

ఓ అగ్ని ! నీ విభూతి రూపాలైన విభిన్నగుణలతో కలిసి
మా మంత్రాన్ని, యజ్ఞాన్ని, సమృద్ధం చెయ్యి.
మా ధనాన్ని ఓ దేవా ! దానార్థమై వృద్ధిచెందించు. ॥ ౪ ॥

మంత్రము :

శ్రద్ధవాయూ శభావిహ సుహవేహ హవామహే ।

యథా నః సర్వ ఇజ్జనః సంగత్యాం

సుమనా అసద్ దాన కామశ్చ నో భువత్ || 6 ||

పదము :

ఇన్ద్రివాయూఇతి । ఉభౌ । ఇహ । సుహవా । ఇహ । హవామహే

యథా । నః । సర్వః । ఇత్ । జనః । సమంగత్యామ్ ।

సుమనాః । అసత్ । దానకామః । చ । నః । భువత్ || 6 ||

అనువాదం :

ఇంద్ర వాయువులను ఉభయులనూ

ఈ కర్మకై అహ్వనిస్తున్నాము.

ఈ దేవతలీ కర్మలో అహ్వన సులభులు .

సర్వ జన సంగతిలో వీరు సహృదయులు.

వారు మా దానాన్ని కూడా అభిలషించేవారు. || 6 ||

మంత్రము :

అర్యమణం బృహస్పతి మిన్ద్రం దానాయ చోదయ ।

వాతం విష్ణుం సరస్వతీం సవితారం చ వాజినమ్ || 7 ||

పదము :

అర్యమణమ్ । బృహస్పతిమ్ । ఇన్ద్రమ్ । దానాయ । చోదయ ।

వాతమ్ । విష్ణుమ్ । సరస్వతీమ్ । సవితారమ్ । చ । వాజినమ్ || 7 ||

అనువాదం :

ఓ స్తోత్ర పారకుడా!
అర్యముని, బృహస్పతిని, ఇంద్రుని,
దానార్థమై ప్రేరేపించు.
వాయువును, విష్ణువును, సరస్వతిని,
వేగవంతుడైన సవితను కూడా ప్రేరేపించు.

॥ 7 ॥

మంత్రము.

వాజస్యే ను ప్రసవే సంభూ
విమేమా చ విశ్వా భువనాన్యంతః ।

ఉతాదిత్యంతం దావయతు ప్రజానన్

రయిం చ నః సర్వవీరం ని యచ్ఛ

॥ 8 ॥

పదము:

వాజస్యే । ను । ప్రసవే । సమ్ । బభూవిమ్ ।

ఇమా । చ । విశ్వా । భువనాని । అన్తః ।

ఉత । ఆదిత్యన్తమ్ । దావయతు । ప్రజానన్ ।

రయిమ్ । చ । నః । సర్వవీరమ్ । ని । యచ్ఛ

॥ 8 ॥

*అన్నోత్పత్తి కర్మలో మేము సంఘటితులమైనాము.

ఈ విశ్వ భువనాలు దానిలో అంతర్గతములై ఉన్నవి.

ఇది స్పష్టంగా లేదు - సాయణుడు ఇచ్చిన అర్థం పై నిది.

*“శక్తి” అని మిగతావా రన్నారు.

దాన బుద్ధి లేని వానిని కూడా జ్ఞానియై ప్రేరేపించుగాక!
మాకు ధనాన్ని, సర్వ వీర పుత్రులను
సుస్థిరం చేయుగాక!

॥ 8 ॥

మంత్రము:

దుహ్రమ్ మే వశ్చ ప్రదిశో దుహ్రమ్ ముర్వీర్యదాబలమ్ ।

ప్రాపేయం సర్వా ఆకూతీ ర్మనసా హృదయేన చ ॥ 9 ॥

పదము:

దుహ్రమ్ । మే । వశ్చ । ప్రదిశః । దుహ్రమ్ । ఉర్వీః । యథా
బలమ్ ।

ప్ర । ఆపేయమ్ । సర్వాః । ఆకూతీః । మనసా । హృదయేన ।
చ ॥ 9 ॥

అనువాదం:

* 1 పంచ సంఖ్యాకాలైన దిక్కులు
నాకు ఫలదాయకా లగు గాక!
షట్సంఖ్యాకాలైన * 2 “ఉర్వీదేవతలు”
యథాశక్తి ధనాన్ని తురు గాక!
మనస్సుతో, హృదయంతో కూడా
సకల సంకల్పాలు నాకు లభించుగాక!

॥ 9 ॥

మంత్రము:

గోసనిం వాచ ముదేయం వర్చసా మాభ్యుదీహి ।

ఆ రుద్ధాం సర్వతో వాయు స్త్వష్టా పోషం దధాతు మే ॥ 10 ॥

* 1. నాల్గు దిక్కులు, అంతరాళమూ.

* 2, దివి, పృథివి మొదలైనవి.

పదము :

గోఁ2సనిమ్ | వాచమ్ | ఉదేయమ్ | వర్చసా | మా | అభిఁ2ఉ
దిహి |
అ | రుద్రామ్ | సర్వతః | వాయుః | త్వష్టా | వోషమ్ | దధాతు |
మే || 10 ||

ఇతి చతుర్థోఽనువాకః

అనువాదం .

గోధన ప్రదమైన వాక్కును నేను వచిస్తున్నాను.

ఓ వాగ్దేవతా! నీవు తేజస్సుతో

నన్ను అభ్యుదయం చెందించు.

వాయువు సర్వత్రా ప్రాణరూపంతో ఆవరించుగాక!

త్వష్ట నాకు పుష్టి నిచ్చుగాక!

|| 10 ||

ఇది ఇరవైయవ సూక్తం

ఇది నాల్గవ అనువాకం

అనువాదం : 5

సూక్తం - 21

కామాగ్ని శాంతికి....

ఋషి: వసిష్ఠుడు || దేవత: 1-7 అగ్ని: 8-10 మంత్రాలలో పేర్కొన్న సవిత్
మొదలగువారు || ఛందస్సు: 1 పురోఽనుష్టుప్, త్రిష్టుప్ 1 2, 8, 8 ఘరిక్
త్రిష్టుప్, 4 త్రిష్టుప్, 5 జగతీ, 8 ఉపరిష్టాద్ విరాడ్ బృహతీ. 7 విరాడ్
గర్వా త్రిష్టుప్: 9 విశ్వదనుష్టుప్: 10 అనుష్టుప్ || మంత్రములు: || 10 ||

వినియోగం:- దోషోపహతాలైన గృహగోష్ఠాదుల శాంత్యర్థం చేసే కర్మలో,
మణిధారణహోమాది కర్మలలో, పశుశమన కర్మలో, ప్రాయ

శ్విత్త కర్మలో దీనికి వినియోగం. ఇందులోని మొదటి ఏడు మంత్రాలు బృహద్రణంలోనివి. క్రవ్యాదులను తరిమివేసిన తరువాత చేసే హోమంలో చివరి మూడు మంత్రాలకు వినియోగం. చాతుర్వ్యంలోని సాకమేధ పర్వంలో కూడ దీనికి వినియోగం.

మంత్రము :

యే అగ్నయో అప్సవీస్త రేః వృత్రే

యే పురుషే యే అశ్వసు ।

య ఆవివే శోషధీర్యో వనస్పతీం

స్తేభ్యో అగ్నిభ్యో హుత మస్త్యేతత్

॥ 1 ॥

పదము :

యే । అగ్నయః । అప్వసు । అస్తః । యే । వృత్రే ।

యే । పురుషే । యే । అశ్వసు ।

యః । ఆవివేశ । షోషధీః । యః । వనస్పతీన్ ।

తేభ్యః । అగ్నిభ్యః । హుతమ్ । అస్తు । ఏతత్

॥ 1 ॥

అనువాదం :

ఉదకమధ్యంలో ఉన్న అగ్నులకు,
మేఘంలో విద్యుద్దూపంగా ఉన్న అగ్నులకు,
పురుషునిలో వైశ్వానరాత్మకంగా ఉన్న అగ్నులకు,
*సూర్యకాంతాది శీలలలో ఉన్న అగ్నులకు,
ఓషధులలో, వనస్పతులలో ఉన్న అగ్నులకు,
ఆ అగ్ను లన్నింటికీ ఈ హవిస్సు చెందుగాక !

॥ 1 ॥

* చెకుముకి రాళ్ళలో అని కొందఱు

పంత్రము :

యః సోమే అన్తర్యో గోష్వన్తర్య

అవిష్టో వయః సు యో మృగేషు ।

య అవివేశ ద్విపదో యశ్చతుష్పద

స్తేభ్యో అగ్నిభ్యో హుత మస్త్యేతత్

॥ ౭ ॥

పదము

యః । సోమే । అన్తః । యః । గోషు । అన్తః । యః ।

అవిష్టః । వయః ౭ సు । యః । మృగేషు ।

యః । అవివేశ । ద్వి ౭ పదః । యః । చతుః ౭ పదః ।

తేభ్యః । అగ్ని ౭ భ్యః । హుతమ్ । అస్తు । ఏతత్

॥ ౭ ॥

అనువాదం :

సోమలతలో, అంతరావిష్టమై ఉన్న అగ్ని,

గోవులలో అంతర్గర్భితంగా ఉన్న అగ్ని,

పక్షులలో ఉన్న అగ్ని, మృగాలలో ఉన్న అగ్ని,

ద్విపాదులైన మనుష్యాదులలో ఉన్న అగ్ని

ఈ అగ్నులన్నిటికీ ఈ హవిస్సు చెందుగాక !

॥ ౭ ॥

పంత్రము :

య ఇన్ద్రేణ సరథం యాతి దివో

వైశ్వానర ఉత విశ్వదావ్యుః ।

యం జోహావీమి పృతనాసు సాసహిం

తేభ్యో అగ్నిభ్యో హుతమస్తేవితత్

॥ ౩ ॥

పదము .

యః । ఇన్ద్రిణ । సౌరథమ్ । యాతి । దేవః ।

వైశ్వానరః । ఉత । విశ్వదావ్యుః ।

యమ్ । జోహావీమి । పృతనాసు । ససహిమ్ ।

తేభ్యః । అగ్నిభ్యః । హుతమ్ । అస్తు । ఏతత్

॥ ౩ ॥

అనువాదం :

ఏ అగ్ని ఇంద్రునితో ఏక రథుడై వెడతాడో,
ఏ అగ్ని వైశ్వానరుడో, ఏ అగ్ని విశ్వదాహుకుడో,
సంగ్రామాదులలో ఏ అగ్నితో జయార్థమై హోమం చేస్తారో,
ఆ అగ్నికి ఈ విహస్సు చెందుగాక !

॥ ౩ ॥

మంత్రము :

యో దేవో విశ్వాద్ యము కామమాహు

ర్యం దాతారం ప్రతిగృహ్లాన్త మాహుః ।

యో ధీరః శక్రః పరిభూరదాభ్య

స్తేభ్యో అగ్నిభ్యో హుతమస్తేవితత్

॥ 4 ॥

పదము .

యః । దేవః । విశ్వదావ్యుః । యమ్ । ఉత । కామమ్ । ఆహుః ।

యమ్ । దాతారమ్ । ప్రతిఽగృహ్లాన్తమ్ । అహుః ।

యః । ధీరః । శత్రుః । పరిఽభూః । అదాభ్యః ।

తేభ్యః । అగ్నిఽభ్యః । హుతమ్ । అస్తు । ఏతత్ ॥ 4 ॥

అనువాదం :

ఏ అగ్ని సర్వభక్షకుడో, ఎవనిని కామఫలాత్మకుడంటారో,

ఏ అగ్నిని ఫలదాతగా, ప్రతిగ్రహీతగా చెప్తారో,

ఏ అగ్ని ధీమంతుడో, శక్తిమంతుడో,

శత్రువులను పరిభవించు వాడో,

ఎవనిని ఎవరూ హింసించలేరో,

ఆ వివిధ రూపాగ్నులకు ఈ హవిస్సు చెందుగాక ! ॥ 4 ॥

మంత్రము :

యం త్వా హోతారం మనసాభి సంవిదు

స్త్రయోదశ భావనాః పశ్చ మానవాః ।

వర్చోధనే యశనే సూన్యతావతే

తేభ్యో అగ్నిభ్యో హుత మస్త్యేతత్ ॥ 5 ॥

పదము

యమ్ । త్వా । హోతారమ్ । మనసా । అభి । సమ్ఽవిదుః ।

త్రయఃఽదశ । భావనాః । పశ్చ । మానవాః ।

వర్చోఽధనే । యశనే । సూన్యతాఽవతే ।

తేభ్యః । అగ్నిఽభ్యః । హుతమ్ । అస్తు । ఏతత్ ॥ 5 ॥

అనువాదం :

ఓ అగ్ని ! నిన్ను దేవతలకు హోతగా భావిస్తున్నారు.
 |తయోదశ (సంసర్ష, అహస్పత్యనామకమైన
 అధికమాసంతో చేరి) సంఖ్యగల మాసములు,
 మనువు సృష్టించిన వసంతాది
 *పంచ ఋతువులు, వీ రందరూ వర్చస్సు కోసమై
 |పియ సత్కాత్మకమైన వాక్కు కోసమై
 నీ విభూతి రూపాలైన అగ్నులకు
 ఈ హవిస్సు నర్పిస్తున్నారు.

॥ 5 ॥

మంత్రము :

ఉజ్జాన్నాయ వశాన్నాయ సోమ పృష్ఠాయ వేధసే
 వైశ్వానరజ్యేష్ఠేభ్యస్తేభ్యో అగ్నిభ్యో హుత మస్త్యేతత్ ॥ 5 ॥

పదము :

ఉజ్జ2అన్నాయ । వశా2అన్నాయ । సోమ2పృష్ఠాయ । వేధసే ।
 వైశ్వానర2జ్యేష్ఠేభ్యః । తేభ్యః । అగ్ని2భ్యః । హుతమ్ ।
 అస్తు । ఏతత్ ॥ 5 ॥

అనువాదం .

వృషభ రూపమైన హవిస్సును భుజించు వానికి
 వంధ్యా గోభక్షకుడైన వానికి,
 సోమ పృష్ఠుడైన వానికి, జగ ద్విధాతకు,
 వీ రందరికి పెద్ద వాడైన వైశ్వానరునకు—
 ఈ అగ్ని రూపా లన్నింటికి ఈ హవిస్సు చెందుగాక ! ॥ 6 ॥

* (హేమంత శిశిరాబి కవచగా పరిగణించి)

మంత్రము :

దివం పృథివీమన్వన్తరిక్షం

యే విద్యుత మనుసంచరన్తి ।

యే దిక్ష్యన్తర్యే వాతే అన్త—

స్తేభ్యో అగ్నిభ్యో హుతమ్ స్తేవత్

॥ 7 ॥

పదము :

దివమ్ । పృథివీమ్ । అను । అన్తరిక్షమ్ ।

యే విద్యుతమ్ । అను సంచరన్తి ।

యే । దిక్షు । అన్తః । యే । వాతే । అన్తః ।

తేభ్యః । అగ్నిభ్యః । హుతమ్ । అస్తు । ఏతత్

॥ 7 ॥

అనువాదం :

ద్యులోకంలో, భూలోకంలో, అంతరిక్షంలో ప్రవేశించి

ఏ అగ్నులు సంచరిస్తున్నవో,

విద్యుత్తులో ప్రవేశించి ఏ అగ్నులున్నవో,

దిబ్బ ధ్యంలో ఏ అగ్నులున్నవో.

వాయువులో ఏ అగ్నులు సంచరిస్తున్నవో

వా రందఱకు ఈ హవిస్సు చెందుగాక !

॥ 7 ॥

మంత్రము .

హిరణ్యపాణిం సవితారమిన్ద్రం

బృహస్పతిం వరుణం మిత్ర మగ్నిమ్ ।

అశ్వ. 27

విశ్వాన్ దేవా నక్షీరసో హవామహ

ఇమం క్రవ్యాదం శమయ స్త్వగ్నిమ్ || 8 ||

పదము :

హిరణ్యపాణిమ్ । సవితారమ్ । ఇన్ద్రమ్ ।

బృహస్పతిమ్ । వరుణమ్ । మిత్రమ్ । అగ్నిమ్ ।

విశ్వాన్ । దేవాన్ । అక్షీరసః । హవామహే ।

ఇమమ్ । క్రవ్యపాదమ్ । శమయస్తు । అగ్నిమ్ || 8 ||

అనువాదం :

హిరణ్యపాణి అయిన సవితను,

ఇంద్రుని, బృహస్పతిని, వరుణుని, మిత్రుని, అగ్నిని,

విశ్వదేవతలను, సర్వ దేవతలను, అంగిరసాది

మహర్షులను ఆహ్వానిస్తున్నాము.

వారు మాంసాహారియైన దుష్టాగ్నిని శమింప జేతురుగాక !

|| 8 ||

మంత్రము :

శాన్తో అగ్నిః క్రవ్యాచ్చాంతః పురుషరేషణః ।

అథో యో విశ్వదావ్యస్తం క్రవ్యాద మశీశమమ్ || 9 ||

పదము :

శాంతః । అగ్నిః । క్రవ్యపాత్ । శాంతః । పురుషరేషణః ।

అథోఽథి । యః । విశ్వఽదావ్యః । తమ్ । క్రవ్యఽఅదమ్ ।

అశీశమమ్ ॥ 9 ॥

అనువాదం :

ఈ క్రవ్యాదుడైన అగ్ని, సవిత్రాదులైన
దేవతల అనుగ్రహంతో నుఖకరు డగుగాక !
పురుష హింసకుడైన అగ్ని శాంతు డగుగాక !
సర్వదాహకుడైన అగ్నిని, మాంస
భక్షకుడైన అగ్నిని శాంతుని చేస్తున్నాను ॥ 9 ॥

మంత్రము .

యే పర్వతాః సోమపృష్ఠా ఆప ఉత్తానశీవరీః ।
వాతః పర్జన్య ఆదగ్నిస్తే క్రవ్యాద మశీశమన్ ॥ 10 ॥

పదము :

యే । పర్వతాః । సోమఽపృష్ఠాః । ఆపః । ఉత్తానఽశీవరీః ।
వాతః । పర్జన్యః । ఆత్ । అగ్నిః । తే । క్రవ్యఽఅదమ్ । అశీ
శమన్ ॥ 10 ॥

అనువాదం .

సోముడు పై భాగంలో గల పర్వతాలు
వెల్లకిల పడుకొని పారే ఉదకాలు
వాత పర్జన్యులు వీరందఱూ
క్రవ్యాదుడైన అగ్నిని శాంతుని చేసినారు. ॥ 10 ॥

ఇది ఇరవై యొకటవ సూక్తం

తేజస్సుకై....

ముషి : పసిష్ఠుడు ॥ దేవత : విశ్వేదేవులు, బృహస్పతి, వర్చస్సు ॥ చందస్సు :
1 ఏరాట్ త్రిష్టువ్ : 2,5,8 అనుష్టువ్ : 3 పశ్చావదా పరానుష్టువ్ విరాడ
తిజగతీ, 4 షబ్దదాజగతీ ॥ మంత్రములు : ॥ ౧ ॥

వినియోగం :- తేజస్కాముడు చేసే కర్మలో హస్తీదంత మణిబంధనంలో,
పురోహితుడు ఏనుగును రాజునకు ప్రతి ఉదయం అప్పగించు
టలో, బ్రాహ్మిమహాశాంతిలో దీనికి వినియోగం.

మంత్రము :

హస్తివర్చసం ప్రథతాం బృహద్ యశో

ఆదిత్యా యత్ తన్వః సంబభూవ ।

తత్ సర్వే సమదు ర్మహ్యమేతద్

విశ్వే దేవా అదితిః సజోషాః

॥ 1 ॥

పదము :

హస్తివర్చసమ్ । ప్రథతామ్ । బృహత్ । యశః ।

ఆదిత్యాః । యత్ । తన్వః । సమ్బభూవ ।

తత్ । సర్వే । సమ్ । అదుః । మహ్యమ్ । ఏతత్ ।

విశ్వే । దేవాః । అదితిః । సజోషాః

॥ 1 ॥

అనువాదం :

హస్తీవర్చస్సు మాలో ప్రథితమగుగాక !
అదితి శరీరం నుంచి తేజస్సు సముత్పన్నమైనది.
దానిని విశ్వేదేవతలతో సమాన ప్రీతిగల
అదితితోపాటు, అందఱూ కలిసి నాకు ప్రసాదింతురుగాక !

॥ 1 ॥

మంత్రము:

మిత్రశ్చ వరుణశ్చేంద్రో రుద్రశ్చ చేతతు ।

దేవానో విశ్వధాయసస్తే మాఞ్జన్తు వర్చసా ॥ 2 ॥

పదము :

మిత్రః । చ । వరుణః । చ । ఇంద్రోః । రుద్రః । చ । చేతతు ।

దేవానః । విశ్వధాయసః । తే । మా । అఞ్జన్తు । వర్చసా ॥ 2 ॥

అనువాదం :

మిత్రుడు, వరుణుడు, ఇంద్రుడు,
రుద్రుడు నన్ను గుర్తింతురుగాక !
విశ్వపోషకులైన ఆ మిత్రతాది దేవతలు
నన్ను వర్చస్సుతో అశ్లిష్టుని చేయుదురుగాక ! ॥ 2 ॥

మంత్రము :

యేన హస్తీ వర్చసా సంభభూవ

యేన రాజా మనుష్యేఽప్సవస్వీనః ।

యేన దేవా దేవతామగ్ర ఆయన్

తేన మామద్య వర్చసాగ్నే వర్చస్వినం కృణు || 3 ||

పదము:

యేన | హ స్తి | వర్చసా | సమ్ బ భూవ |

యేన | రాజా | మనుష్యే య | అవ్ సు | అంతః |

యేన | దేవాః | దేవతామ్ | అగ్రే | ఆయన్ |

తేన | మామ్ | అద్య | వర్చసా | అగ్నే | వర్చస్వినమ్ | కృణు
|| 3 ||

అనువాదం :

గజం ఏ వర్చస్సుతోడ సముత్పన్నమైనదో,
మనుష్యులలో ఎవడు ఏ వర్చస్సుతో
రాజు కాగలుగుతున్నాడో, ఉదక మధ్యంలో
ఏ వర్చస్సుతో రాణులు వర్చస్సు లాతున్నారో,
ఇంద్రాదులు సృష్ట్యాదిలో ఏ వర్చస్సుతో
దేవత్వాన్ని పొందినారో, ఆ వర్చస్సుతో ఓ అగ్ని !
ఇప్పుడు నన్ను తేజస్వినిగా చెయ్యి.

|| 3 ||

మంత్రము:

యత్ తే వర్చోజాతవేదో బృహద్ భవత్కామతేః |

యావత్ సూర్యస్య వర్చ ఆసురస్య చ వాస్తి నః |

తావ స్మే అశ్వినా వర్చ ఆ ధత్తాం పుష్కరనవా || 4 ||

పదము :

యావత్ | తే | వర్చః | జాతఽవేదః | బృహత్ | భవతి | ఆఽహుతేః
యావత్ | సూర్యస్య | వర్చః | ఆసురస్య | చ | హస్తినః |
తావత్ | మే | అశ్వినా | వర్చః | ఆ | ధత్తామ్ | పుష్కరఽనజా

॥ 4 ॥

అనువాదం :

ఓ జాతవేదా !

అహూతుడవైన అగ్ని !

నీ అధిక తేజస్సు సూర్యునకు వర్చస్సునిస్తున్నది.

ఆసురమైన గజానికి వీ వర్చ స్సున్నదో,

అంత వర్చస్సును నాకు పుష్పమాలతో

అలంకృతులైన అశ్వినీ దేవతలు ప్రసాదించురుగాక ! ॥ 4 ॥

పంక్తము :

యావచ్చతస్య ప్రదిశశ్చక్షుర్యావత్ సమశ్చుతే |

తావత్ సమైత్విద్ధియం మయి తద్ధస్తి వర్చసమ్ ॥ ౪ ॥

పదము :

యావత్ | చతస్యః | ప్రదిశః | చక్షుః | యావత్ | సమ్
అశ్చుతే |

తావత్ | సమ్ఽవీతు | ఇద్ధియమ్ | మయి | తత్ | హస్తి
వర్చసమ్ ॥ ౪ ॥

అనువాదం :

నాలుగు దిక్కులు ఎంత వఱకు వ్యాపిస్తున్నవో,
చక్షు రింద్రియం యావత్పర్యంతం చూస్తున్నదో,
ఆ మహేంద్రప్రతీక నాకు లభించుగాక !
ఆ హస్తి వర్చస్సు నాకు లభించుగాక !

॥ ౧ ॥

మంత్రము :

హస్తి మృగాణాం సుషదా మతిష్ఠావాన్ బభూవ హి ।
తస్య భగేన వర్చసాభి షిల్చామి మా మహమ్ ॥ ౧ ॥

పదము :

హస్తి । మృగాణామ్ । సుషదామ్ । అతిష్ఠావాన్ । బభూవ । హి ।
తస్య । భగేన । వర్చసా । అభి । షిల్చామి । మామ్ । అహమ్ ॥ ౧ ॥

అనువాదం :

స్వేచ్ఛగా అరణ్యంలో సంచరించే మృగాలలో
వనగజం అత్యుత్కృష్టమైనది కదా !
అలాంటి హస్తికి చెందిన భాగ్యరూప వర్చస్సుతో
నన్ను నేను అభిషేచనం చేసుకుంటున్నాను. ॥ ౧ ॥

ఇది ఇరవై రెండవ సూక్తం

సూక్తం - 23

వీరపుత్రప్రాప్తికై

ముఖ్య బ్రహ్మ ॥ దేవత : యోని ॥ చందస్సు : 1-4 అనుష్టుప్, ౪ ఉపరిష్టాద్
కురిగ్ బృహతీ : ౪ స్కంధోగ్రీవా బృహతీ ॥ మంత్రములు : ॥ ౪ ॥

వినియోగం :- పునఃపఠన కర్మకు చెందిన వివిధ ప్రక్రియలలో దీనికి వినియోగం.

మంత్రము :

యేన వేహద్ బభూవిథ నాశయామసి తత్ త్వత్ ।

ఇదం తదన్యత్ర త్వదప దూరే ని దధ్యసి ॥ 1 ॥

పదము.

యేన । వేహత్ । బభూవిథ । నాశయామసి । తత్ । త్వత్ ।

ఇదమ్ । తత్ । అన్యత్ర । త్వత్ । అప । దూరే । ని । దధ్యసి ॥

అనువాదం.

ఓ నారీ ఏ పాపంతో నీవు వంధ్యవయ్యావో

దానిని నీ నుంచి తొలగించి వేస్తున్నాము.

అది తిరిగి నీకు అంటకుండా

నీ నుంచి దూరంగా దానిని పారవేస్తున్నాము. ॥ 1 ॥

మంత్రము :

ఆతే యోనిం గర్భ ఏతు పుమాన్ బాణ ఇవేషుధిమ్ ।

ఆ వీరోత్ర జాయతాం పుత్రస్తే దశమాస్యః ॥ 2 ॥

పదము.

ఆ । తే । యోనిమ్ । గర్భః । ఏతు । పుమాన్ । బాణః । ౭ ఇవ ।

ఇషుధిమ్ ।

ఆ । వీరః । అత్ర । జాయతామ్ । పుత్రః । తే । దశమాస్యః ॥ 2 ॥

అనువాదం :

బాణం పొదిలో దూరినట్టు పురుష రూప
గర్భం నీ యోనిని ప్రవేశించుగాక !
నీ గర్భం పుత్రుడుగా పరిణమించి పది మాసాలలో
బలవంతుడైన వీరుడుగా జనించుగాక ! || 2 ||

మంత్రము :

పుమాంసం పుత్రం జనయ తం పుమానను జాయతామ్ ।
భవాసి పుత్రాణాం మాతా జాతానాం జనయాశ్చ యాన్ || 3 ||

పదము :

పుమాంసమ్ । పుత్రమ్ । జనయ । తమ్ । పుమాన్ । అను ।
జాయతామ్ ।
భవాసి । పుత్రాణామ్ । మాతా । జాతానామ్ । జనయాః । చ ।
యాన్ || 3 ||

అనువాదం :

ఓ నారీ ! నీవు మగ బిడ్డను కను.
ఆ తరువాతా పుత్రుడే కలుగుగాక !
ఇలా కలిగిన పుత్రులకు నీవు తల్లివి కమ్ము.
ఆ తరువాత కలిగిన పుత్రులకు కూడా తల్లివికా ! || 3 ||

మంత్రము :

యానీ భద్రాణి బీజాన్యృషభా జనయన్తి చ ।
తైస్త్వం పుత్రం విద్ధస్య సా ప్రసూయేనుకా భవ || 4 ||

పదము :

యాని । భద్రాణి । బీజాని । ఋషభాః । జనయన్తి । చ ।
తైః । త్వమ్ । పుత్రమ్ । విద్వన్వ । సా । ప్రపూనూః । ధేనుకా ।

భవ ॥ 4 ॥

అనువాదం .

అమోఘ పిర్యాలైన బీజాలు గోవులలో వత్సరూపంలో
జనించినట్లుగానే నీవు పుత్రుని పొందు.
అలా ప్రసవించి ధేనువు వలెనే
పుత్రునితో పాటు వర్ధిల్లు.

॥ 4 ॥

మంత్రము :

కృణోమి తే ప్రాజాపత్యమా యోనిం గర్భ ఏతు తే ।
విద్వన్వ త్వం పుత్రం నారి యస్తుభ్యం
శమసచ్చము తస్మై త్వం భవ

॥ 5 ॥

పదము .

కృణోమి । తే । ప్రాజాపత్యమ్ । యోనిమ్ । గర్భః । ఏతు । తే
విద్వన్వ । త్వమ్ । పుత్రమ్ । నారి । యః । తుభ్యమ్ ।
శమ్ । అనత్ । శమ్ । ఓంఐతి । తస్మై । త్వమ్ । భవ ॥ 5 ॥

అనువాదం .

నీ సంతతిని ఓ నారీ!
ప్రజోత్పత్తి కరం చేస్తున్నాను.

నీ యోనిలో గర్భం చేరుగాక !
 అలా నీకు పుత్రప్రాప్తి కలుగుగాక !
 పుత్రుడు నీకు సుఖహేతు వస్తుతాడు.
 నీవు కూడా వానికి సుఖహేతు వగుదువు గాక ! || 5 ||

పంశ్రమ :

యాసాం ద్యౌః పితా పృథివీ మాతా
 సముద్రో మూలం వీరుధాం బభూవ ।
 తాస్త్యై పుత్రవిద్యాయ దైవీః
 ప్రావన్తోషధయః || 6 ||

పదము :

యాసామ్ । ద్యౌః । పితా । పృథివీ । మాతా ।
 సముద్రః । మూలమ్ । వీరుధామ్ । బభూవ ।
 తాః । త్యా । పుత్రవిద్యాయ । దైవీః ।
 ప్ర । అవన్తు । ఓషధయః || 6 ||

అనువాదం .

ఓషధులకు ద్యులోకం పిత అవుతున్నాడు.
 వృష్టిరూప రేతోధారణంతో పృథివి తల్లి అవుతున్నది.
 సముద్రం ఆ జలరాశికి మూల మౌతున్నది.
 ఆదేవతారూపాలైన ఓషధులు
 పుత్రలాభార్థమై నిన్ను రక్షింతురుగాక ! || 6 ||

ఇది ఇరవై మూడవ సూక్తిం

సూక్తం-24

ఋషి. భృగువు || దేవత: వసస్వతి, ప్రజాపతి || ఛందస్సు: 1,8-7 అనుష్టుప్ :
2 విచృత్ పత్యావంతి || మంత్రములు. || 7 ||

వినియోగం :- ధాన్య సమృద్ధికర్మలో దీనికి వినియోగం. మొదటి మంత్రానికి
పితృమేధ కర్మలో వినియోగం.

మంత్రము :

పయస్వతీ రోషధయః పయస్వ న్మామకం వచః ।

అథో పయస్వతీనామా భరేహం సహస్రశః || 1 ||

పదము.

పయస్వతీః । రోషధయః । పయస్వత్ । మామకమ్ । వచః ।

అథోఽతి । పయస్వతీనామ్ । ఆ । భరే । అహమ్ । సహస్రశః
|| 1 ||

అనువాదం :

ప్రీహి యవాదులు సారవంతము లగుగాక !
అలాగే నా వచనం సారవంత మగుగాక !
మఱి సారవంతమైన ఓషధులవల్ల వచ్చిన ధాన్యాన్ని
బహు విధాలుగా మేము సంపాదించు కొందుముగాక ! || 1 ||

మంత్రము .

వేదాహం పయస్వంతం చకార ధాన్యం బహు ।

సంభృత్వా నామ యో దేవస్తం వయం

హవామహి యోయో అయజ్వనో గృహే || 2 ||

పదము:

వేద' । అహమ్ । పయస్వస్తమ్ । చకార' । ధాన్యమ్ । బహు ।
 సమ్భృత్వా' । నామ' । యః । దేవః । తమ్ । వయమ్ ।
 హవామహే' । యఃయః । అయజ్వనః । గృహే' ॥ 2 ॥

అనువాదం :

సారసంపన్న దేవుని నే నెఱుగుదును.
 ఆయన ధాన్యాన్ని సమృద్ధం చేసినాడు.
 సర్వసార సమాకర్షకుడైన సంభృత్వ దేవుని
 స్తుతిస్తూ ఆహ్వానిస్తున్నాము.
 యాగం చేయని వాని ఇంటిలోని పదార్థ
 సంచయాన్ని కొనివచ్చి ఆయన మాకు ప్రసాదించుగాక !
 ॥ 2 ॥

మంత్రము :

ఇమా యాః పశ్చా ప్రదిశో మానవీః పశ్చా కృష్టయః ।
 వృష్టి శాపం నదీరీవేహ స్థాతిం సమావహాన్ ॥ 3 ॥

పదము :

ఇమాః । యాః । పశ్చా । ప్రదిశః । మానవీః । పశ్చా । కృష్టయః ।
 వృష్టి । శాపమ్ । నదీః । రీతివ । ఇహ । స్థాతిమ్ । సమ్భావహాన్ ॥ 3 ॥

అనువాదం :

వర్షం కురియగా నదులు తమలోని ప్రాణిజాతాన్ని
 వేగంగా కొని పోయినట్లు

ఈ ప్రాచ్యాది పంచ దిక్కులు,
పంచ మానవ జాతులు ఇక్కడ ఈయజ మానుని
ధనధాన్య సమృద్ధితో నింపుదురుగాక !

॥ 3 ॥

మంత్రము .

ఉదుత్సం శతధారం సహస్రధార మక్షితమ్ ।

వివాస్మాకేదం ధాన్యం సహస్రధార మక్షితమ్ ॥ 4 ॥

పదము :

ఉత్ । ఉత్సమ్ । శతధారమ్ । సహస్రధారమ్ । అక్షితమ్ ।

వివ । అస్మాకే । ఇదమ్ । ధాన్యమ్ । సహస్రధారమ్ ।

అక్షితమ్ ॥ 4 ॥

అనువాదం :

జలో తృప్తిస్థానం శత ధారాయుక్తమై,
సహస్రధారా యుక్తమై క్షయరహిత మైనట్లుగానే
మా ఈ ధాన్యం అపరిమిత ధారాయుక్తం,
అక్షయం అగుగాక !

॥ 4 ॥

మంత్రము

శతహస్త సమాహర సహస్రహస్త సం కిర ।

కృతస్య కార్యస్య చేహ స్ఫాతిం సమావహ ॥ 5 ॥

పదము :

శతహస్త । సమ్అహర । సహస్రహస్త । సమ్ । కిర ।

కృతస్య । కార్యస్య । చ । ఇహ । స్ఫాతిమ్ । సమ్అవహ ॥ 5 ॥

అనువాదం :

శతకర సంయుత దేవా !

ధనధాన్యాదులను కొని తెమ్ము.

సహస్రహస్తుడవైన ఓదేవా !

వాటిని మాపై కురిపించు.

నిష్పన్నం, నిష్పాదనీయం అయిన

ధనధాన్యాదులు సమృద్ధిగా నాకు లభిస్తున్నవి. || 5 ||

మంత్రము :

త్రి॒స్రో మా॒త్రా గ॒న్ధర్వా॒ణాం చ॒త్రో గృ॒హవ॑త్త్వాః ।

తా॒సాం యా సా॑స్థి॒మత్త॑మా తయా త్వాభి మృ॑శామసి ॥ ౫ ॥

పదము .

త్రి॒స్రః । మా॒త్రాః । గ॒న్ధర్వా॒ణామ్ । చ॒త్రః । గృ॒హవ॑త్త్వాః ।

తా॒సామ్ । యా । సా॑స్థి॒మత్త॑మా । తయా । త్వా॒భి । అభి ।

మృ॒శామ॑సి ॥ ౫ ॥

అనువాదం :

సమృద్ధిహేతువులైన గంధర్వ మాతృ¹త్రయం

² గృహిణీ చతుష్కంతో అతిశయ సమృద్ధి

సంపన్నమైన ఓ ధాన్యమా !

నిన్ను అభిస్పృశిస్తున్నాము.

|| 6 ||

1. సమృద్ధిహేతువులైన కళలు - సాయణుడు.

2. అపరసలు లేదా గృహిణులు.

ఇవి రెండూ ఒక రకమైన కొంతంని కొందఱు.

ఇ॒మః కా॒మ॒స్య యా భీ॒మా తయా వి॒ధ్యామి త్వా హృ॒ది
॥ 1 ॥

పదము :

ఉత్తు॒దనామకు॒డైన దే॒వుడు
నిన్ను కామిని కా॒మార్త॒ను చేయుగాక !
శయన॑ సా॒నంపై నీవు అనురక్త॑వు కాకుండువు గాక !
భయం కరమైన కామబాణాన్ని
నీ హృ॒దయంలో గ్రుచ్చు॑తున్నాను. ॥ 1 ॥

ఇ॒మః కా॒మ॒స్య యా భీ॒మా తయా వి॒ధ్యామి త్వా హృ॒ది ॥ 1 ॥

అనువాదం :

ఉత్తు॒దనామకు॒డైన దే॒వుడు
నిన్ను కామిని కా॒మార్త॒ను చేయుగాక !
* నీ శయన॑ సా॒నంపై నీవు అనురక్త॑వు కాకుండువు గాక !
భయం కరమైన కామబాణాన్ని
నీ హృ॒దయంలో గ్రుచ్చు॑తున్నాను. ॥ 1 ॥

మంత్రము.

ఆధీ॒ప॒ర్ణాం కా॒మశ॒ల్యామి॒షం సంకల్ప॑కు॒ల్మలామ్ ।
తాం సుసం॑నతాం కృ॒త్వా కామో విధ్య॑తు త్వా హృ॒ది ॥ 2 ॥

పదము :

ఆధీ॒ప॒ర్ణామ్ కా॒మశ॒ల్యామ్ । ఇ॒షమ్ । సంకల్ప॑కు॒ల్మలామ్ ।
తామ్ । సుసం॑నతామ్ । కృ॒త్వా కామః । విధ్య॑తు త్వా హృ॒ది ॥ 2 ॥

* “నీవు నిద్ర పోలేకుండువుగాక : ” అని భావం.

అనువాదం :

మనోవ్యథా పత్రాలు కలది, కామ శల్యం కలది,
సంకల్ప మనే దారుశల్య సశ్లిష్ట మైనది,
అయిన ఈ బాణాన్ని ఎక్కుపెట్టి లాగి
నీ హృదయంలో గాడునట్లు కాముడు విడుచుగాక || 2 ||

మంత్రము .

యా స్త్రీహాసం శోషయతి కామస్యేషుః సుసంనతా ।
ప్రాచీనపక్షా వ్యోషా తయా విధ్యామి త్వా హృది ॥ 3 ॥

పదము :

యా । స్త్రీహాసమ్ । శోషయతి । కామస్య । ఇషుః । సుసంనతా ।
ప్రాచీనపక్షా । విషా । తయా । విధ్యామి । త్వా । హృది ॥ 3 ॥

అనువాదం :

కాముని సునన్నతమై వెళ్ళే బాణం
హృదయంలో ప్రవేశించి, నీ స్త్రీహాన్ని దహిస్తుంది.
ప్రాచీన పక్షయంతం సర్వ దాహకం
అయిన ఆ బాణంతో నీ హృదయాన్ని
ఓ కామినీ! భేదిస్తున్నాను. || 3 ||

మంత్రము :

శుచా విద్ధా వ్యోషయా శుష్కస్యాభి సేర్పమా ।
మృదు ర్నిమన్యుః కేవలీ ప్రియవాదన్యనువ్రతా || 4 ||

పదము :

శుచా | విద్ధా | విఽకీషయా | శుష్కఽఆస్యా | అభి | సర్ప | మా |
మృదుః | నిఽమన్యః | కేవలీ | ప్రియఽవాదినీ | అనుఽవ్రతా

॥ 4 ॥

అనువాదం .

విదాహయుక్తం, శోకాత్మకం అయిన
బాణంతో తాడితవై శుష్కకంఠవై నానద్దకు రమ్ము.
కోపరహితవై, మార్దవ భరితవై,
మదేక శరణవై, ప్రియ వాదినీవై మదనువ్రతవు కమ్ము ॥ 4 ॥

మంత్రము :

అజామి త్వాజన్యా పరి మాతురథో వితుః |
యథా మమ క్రతావసో మమ చిత్త ముపాయసి ॥ ౧ ॥

పదము .

అ | అజామి | త్వా | అఽజన్యా | పరి | మాతుః | అథోఽఽతి |
వితుః |

యథా | మమ | క్రతా | అసః | మమ | చిత్తమ్ | ఉపఽవాయసి
॥ ౧ ॥

అనువాదం :

నిన్ను * సెలగోలతో ఓ కామినీ
నాకు అభిముఖంగా దేసుకుంటున్నాను.

తల్లి వద్దనుంచి, తండ్రి వద్ద నుంచి వచ్చి,
నా వద్ద నివసించేటట్టు, నా చిత్తాన్ని
అనుసరించేటట్టు, చేస్తున్నాను.

॥ 5 ॥

పంక్రము .

వ్యసై మిత్రావరుణౌ హృదశ్చిత్తాన్యన్యతమ్ ।

అథేనామక్రతుం కృత్వా మమైవ కృణుతం వశే ॥ 6 ॥

పదము .

వి । అన్యై । మిత్రావరుణౌ । హృదః । చిత్తాని । అన్యతమ్ ।

అథ । ఏనామ్ । అక్రతుమ్ । కృత్వా । మమ । ఏవ । కృణుతమ్ ।

వశే ॥ 6 ॥

ఇతి పంచమోఽనువాకః

అనువాదం :

మిత్రా వరుణులారా !

ఈమె హృదయం నుంచి విచక్షణను తొలగించండి.

ఈమెను కింకర్తవ్యతా మూఢురాలినిగా

చేసి నాకై వసం చేయండి.

॥ 6 ॥

ఇది ఇరవై ఐదవ సూక్తం.

ఇది ఐదవ అనువాకం

అనువాకం : 6

సూక్తం-26

భయ నివృత్తి కై

ముషి: అథర్వణుః ॥ దేవత : 1 సాగ్నులగు హేతులు : 2 సకాముదగు హవిష్య
పురు, 3 అమృత వైరాజుడు : 4 నివాక ప్రవిధ్యంతాలు : 5 హిషధికా

మీరు మమ్ము సుఖపెట్టండి.
మా యెడ ఓ మంచిమాట చెప్పండి.
మీకు నమస్కారం
మీ కీహవిస్సు స్వామితమగుగాక !

॥ 1 ॥

పంత్రిము :

యేతిస్యాం స్థ దక్షిణాయాం దిశ్యవిష్యవో
నామ దేవాస్తేషాం వః కామ ఇషవః ।
తే నో మృడత తే నోధి బ్రూత
తేభ్యో వో నమస్తేభ్యో వః స్వాహా

॥ 2 ॥

పదము :

యే । అస్యామ్ । స్థ । దక్షిణాయామ్ । దిశి । అవిష్యవః ।
నామ । దేవాః । తేషామ్ । వః । కామః । ఇషవః ।
తే । నః । మృడత । తే । నః । అధి । బ్రూత ।
తేభ్యః । వః । నమః । తేభ్యః । వః । స్వాహా

॥ 2 ॥

అనువాదం :

ఓ గంధర్వులారా !
మీరు దక్షిణదిక్కులో “అవశ్య” నామంతో ఉంటారు.
మీకు విషయాభిలాషే బాణతతి.
మీరు మమ్ము సుఖపెట్టండి.
మా యెడ ఒక మంచి మాట చెప్పండి,
మీకు నమస్కారం.
మీకీ హవిస్సు స్వామిత మగుగాక !

॥ 2 ॥

పంక్తము .

యే॑శ్శా॒న్యం స్థ॑ ప్ర॒తీచ్యా॑న్ ది॒శి వై॒రాజా॑

నామ॑ దే॒వాస్తే॑షాం వ ఆప ఇష॑వః ।

తే నో॑ మృ॒డత॑ తే నో॑ధి బ్రూ॒త

తేభ్యో॑ వో నమ॑స్తేభ్యో॑ వః స్వా॒హా

॥ ౩ ॥

పదము :

యే॑ । అ॒శ్శాన్యమ్॑ । స్థ॑ । ప్ర॒తీచ్యా॑మ్ । ది॒శి । వై॒రాజా॑ ।

నామ॑ । దే॒వాః । తే॑షామ్ । వః । ఆపః । ఇష॑వః ।

తే॑ । నః । మృ॒డత॑ । తే॑ । నః । అధి॑ । బ్రూ॒త ।

తేభ్యో॑ । వః । నమః॑ । తేభ్యో॑ । వః । స్వా॒హా

॥ ౩ ॥

అనువాదం :

మీరు పడమట 'వైరాజ' నామంలో ఉంటారు.

మీకు వాన నీళ్ళే బాణాలు.

మీరు మమ్ము సుఖపెట్టుండి.

మా యెడ ఓ మంచి మాట చెప్పండి.

మీకు నమస్కారం.

మీ కిహవిస్సు స్వాహుత మగుగాక !

॥ ౩ ॥

పంక్తము :

యే॑శ్శా॒న్యం స్థో॑దీ॒చ్యాన్ ది॒శి ప్ర॒విధ్యన్తే॑

నామ॑ దే॒వాస్తే॑షాం వో వా॒త ఇష॑వః ।

తే నో మృడత తే నోధీ బ్రూత
తేభ్యో వో నమస్తేభ్యో వః స్వాహా

॥ 4 ॥

వదము.

యే । అస్మామ్ । స్థ । ఉదీచ్యామ్ । దిశి । ప్రవవిధ్యంతః ।

నామ । దేవాః । తేషామ్ । వః । వాతః । ఇషవః ।

తే । నః । మృడత । తే । నః । అధీ । బ్రూత ।

తేభ్యః । వః । నమః । తేభ్యః । వః । స్వాహా

॥ 4 ॥

అనువాదం :

మీరు ఉత్తరాన “ప్రవిధ్యంతలు”*

అను పెరుతో ఉంటారు.

మీకు వాయువే బాణ సంచయం.

మీరు మమ్ము నుఖ పెట్టండి.

మా యెడ ఓ మంచి మాట చెప్పండి.

మీకు నమస్కారం.

మీ కి హవిస్సు స్వాహుత మగుగాక !

॥ 4 ॥

మంత్రము :

యేతస్యాం స్థ ద్రువాయాం దిశి గిలిమ్నా

నామ దేవాస్తేషాం వ ఓషధీ రిషవః ।

తే నో మృడత తే నోధీ బ్రూత

తేభ్యో వో నమస్తేభ్యో వః స్వాహా

॥ 5 ॥

* శత్రుహింసకలు.

నామ । దే॒వాః । తే॒షామ్ । వః । బృ॒హస్ప॑తిః । ఇ॒షవః ।

తే । నః । మృ॒డత॑ । తే । నః । అధి॑ । బ్రా॒త ।

తేభ్యః । వః । నమః । తేభ్యః । వః । స్వా॒హా ॥ 6 ॥

అనువాదం :

ఊర్ధ్వ దిశలో మీరు అవస్థస్తులు అను పెరుతో ఉంటారు.

మీకు బృహస్పతే బాణ నిచయం.

మీరు మమ్ము సుఖపెట్టండి.

మా యెడ ఓ మంచి మాట చెప్పండి.

మీకు నమస్కారం.

మీ కి హవిస్సు స్వాహుత మగుగాక ! ॥ 6 ॥

ఇది ఇరవై ఆరవ సూక్తం

సూక్తం-27

ఋషి: అథర్వదు ॥ దేవత: 1 ప్రాచీ, అగ్ని, అనితుడు, అదిత్యులు; 2 దక్షిణా ఇంద్రుడు, తిరళ్ళిరాజి, పితరుడు, 3 ప్రతీచీ, వరుణుడు, పృథాకుడు, అన్నము, 4 ఉదీచీ, సోముడు, వ్యజుడు, అశనిడు; 5 ద్రువా, విష్ణువు, కల్మాషగ్రీవుడు, వీరుధుడు; 6 ఉర్ధ్వా, బృహస్పతి, క్విత్రుడు, వర్షము॥
చందస్సు: 1, 3, 4, 6 అష్టి; 2 త్యష్టి; 5 భురిగష్టి; సర్వము (1-6)
పంచపదములు ॥ మంత్రములు : ॥ 6 ॥

వినియోగం :- పూర్వసూక్తం వలెనే దీనికి కూడ వినియోగం

మంత్రము.

ప్రాచీ దిగగ్ని రధి॑పతి రసి॑తో రక్షి॑తాదిత్యా ఇ॒షవః ।

తేభ్యో నమో॑ధి॑పతిభ్యో నమో॑ రక్షి॑తృభ్యో

నమ ఇమభ్యో నమ ఏభ్యో అస్తు ।

యోతస్మాన్ ద్వేష్టి యం వయం

ద్విష్మ స్తం వో జమ్భే దధ్మః

॥ 1 ॥

పదము .

ప్రాచీ । దిక్ । అగ్నిః । అధిపతిః । ఆసితః । రక్షితా । ఆదిత్యాః

ఇషవః ।

తేభ్యః । నమః । అధిపతిభ్యః । నమః । రక్షితభ్యః ।

నమః । ఇమభ్యః । నమః । ఏభ్యః । అస్తు ।

యః । అస్మాన్ । ద్వేష్టి । యమ్ । వయమ్ ।

ద్విష్మః । తమ్ । వః । జమ్భే । దధ్మః

॥ 1 ॥

అనువాదం .

ప్రాచీదిశ మ మ్మునుగ్రహించుగాక !

ఆ దిశకు అధిపతి అగ్ని .

కృష్ణ వర్ణ సర్పం ఆ దిశకు రక్షకం .

ఆదిత్యులు ఆ దిక్కునకు ఆయుధాలు .

ఆ దిక్కున ఉన్న దేవతలకు నమస్కారం .

అక్కడున్న రక్షకులకు నమస్కారం .

ఆయుధాలకు నమస్కారం .

వీ శృందరకూ నమస్కారం .

మేము ద్వేషించే శత్రువును, మమ్ములను ద్వేషించే

శత్రువును మీ నోటిలో వేస్తున్నాము .

॥ 1 ॥

మంత్రము

దక్షిణా దిగిష్టోధిపతిస్తిరశ్చి --

రాజీ రక్షితా పితర ఇషవః ।

తేభ్యో నమోధిపతిభ్యో నమో రక్షిత్పభ్యో

నమ ఇమభ్యో నమ ఏభ్యో అస్తు ।

యోతస్మాన్ ద్వీష్టి యం వయం

ద్విష్మస్తం వో జమ్భే దధ్మః

॥ 2 ॥

పదము.

దక్షిణా । దిక్ । ఇన్ద్రః । అధిపతిః । తిరశ్చిరరాజిః ।

రక్షితా । పితరః । ఇషవః ।

తేభ్యః । నమః । అధిపతిభ్యః । నమః । రక్షిత్పభ్యః ।

నమః । ఇమభ్యః । నమః । ఏభ్యః । అస్తు ।

యః । అస్మాన్ । ద్వీష్టి । యమ్ । వయమ్ ।

ద్విష్మః । తమ్ । వః । జమ్భే । దధ్మః

॥ 2 ॥

అనువాదం:

దక్షిణ దిశ మమ్ము అనుగ్రహించుగాక !

దక్షిణ దిశకు ఇంద్రుడు అధిపతి.

వెనుకకు చుట్టుకొని ఉన్న సర్పం రక్షకం.

పితృ దేవతలు ఆయుధాలు.

ఆ దిక్కున ఉన్న అధిదేవతలకు నమస్కారం.

అక్కడ ఉన్న రక్షకులకు నమస్కారం

ఆయుధాలకు నమస్కారం.

పీ రందరకు నమస్కారం.

మేము ద్వేషించే శత్రువును, మమ్ము ద్వేషించే శత్రువును

మీ నోటిలో వేస్తున్నాము.

॥ 2 ॥

మంత్రము.

ప్రతిచీ దిగ్ వరుణోధిపతిః

వృదాక్ రక్షితాన్న మిషవః ।

తేభ్యో నమోధిపతిభ్యో నమో రక్షితృభ్యో

నమ ఇషుభ్యో నమ ఏభ్యో అస్తు ।

యోఽస్మాన్ ద్వేష్టి యం వయం

ద్విష్మ స్తం వో జమేభ దధ్యః

॥ 3 ॥

పదము :

ప్రతిచీ । దిక్ । వరుణః । అధిపతిః ।

వృదాకుః । రక్షితా । అన్నమ్ । ఇషవః ।

తేభ్యః । నమః । అధిపతిభ్యః । నమః । రక్షితృభ్యః ।

నమః । ఇషుభ్యః । నమః । ఏభ్యః । అస్తు ।

యః | అస్మాన్ ద్వేష్టి | యమ్ | వయమ్ |

ద్విష్మః | తమ్ | వః | జమ్భే | దధ్మః

॥ 3 ॥

అనువాదం.

పడమటి దిక్కు మ మృదుగ్రహించుగాక !

దానికి వరుణుడు అధిపతి.

‘పృథాకువు’ అనే సర్పం రక్షకం.

అన్నమే ఆయుధం.

ఆ దిక్కున ఉన్న అధిదేవతలకు నమస్కారం.

అక్కడ ఉన్న రక్షకులకు నమస్కారం.

ఆయుధాలకు నమస్కారం.

వీ రందరకూ నమస్కారం.

మేము ద్వేషించే శత్రువును, మమ్ము ద్వేషించే శత్రువును.

మీ నోటిలో వేస్తాము.

॥ 3 ॥

మంత్రము :

ఉదీచీ దిక్ సోమోధిపతిః

స్వజో రక్షితా శనిరిషవః ।

తేభ్యో నమోధి పతిభ్యో నమో రక్షితృభ్యో

నమ ఇషుభ్యో నమ ఏభ్యో అస్తు ।

యోశ్మాన్ ద్వేష్టి యం వయం

ద్విష్మ స్తం వో జమ్భే దధ్మః ।

॥ 4 ॥

పదము :

ఉదీపి । దిక్ । సోమః । అధిపతిః ।

స్వజః । రక్షితా । అశనిః । ఇషవః ।

తేభ్యః । నమః । అధిపతిభ్యః । నమః । రక్షితభ్యః ।

నమః । ఇషుభ్యః । నమః । విభ్యః । అస్తు ।

యః । అస్మాన్ । ద్వేష్టి । యమ్ । వయమ్ ।

ద్విష్టుః । తమ్ । వః । జమ్భే । దధ్మః

॥ 4 ॥

అనువాదం :

ఉత్తర దిక్కు మమ్ము అనుగ్రహించుగాక !

దాని కధిపతి సోముడు.

స్వయం భువమైన సర్వం రక్షకం.

పిదుగు ఆయుధం.

ఆ దిక్కున ఉన్న అధిదేవతలకు నమస్కారం

అక్కడ ఉన్న రక్షకులకు నమస్కారం.

ఆయుధాలకు నమస్కారం.

వీరందఱకూ నమస్కారం.

మేము ద్వేషించే, శత్రువును మమ్ములను

ద్వేషించే శత్రును మీ నోటిలో వేస్తున్నాం.

॥ 4 ॥

పంక్తము :

ధ్రువా దిగ్ విష్టు రధిపతిః కల్మాష—

గ్రీవో రక్షితా వీరుధ ఇషవః ।

తే॒భ్యో న॒మో॑ధి॒పతి॑భ్యో న॒మో ర॒క్షి॒తృ॒భ్యో

న॒మ ఇ॒మృ॑భ్యో న॒మ ఏ॒భ్యో అ॒స్తు ।

యో॒ఃసాన్ ద్వీ॒ష్టి యం వ॒యం

ద్వి॒ష్ట స్తం వో జ॒మ్భే దధ్మః

॥ 5 ॥

పదము :

ధ్రు॒వా । దిక్ । వి॒ష్టః । అధి॑పతిః । క॒ల్మాష॑ఽగ్రీ॒వః ।

ర॒క్షి॒తా । వీ॒రుధిః । ఇ॒షవః ।

తే॒భ్యః । న॒మః । అధి॑పతిఽభ్యః । న॒మః । ర॒క్షి॒తృభ్యః ।

న॒మః । ఇ॒మృభ్యః । న॒మః । ఏ॒భ్యః । అ॒స్తు ।

యః । అ॒స్మాన్ । ద్వీ॒ష్టి । యమ్ । వ॒యమ్ ।

ద్వి॒ష్టః । తమ్ । వః । జ॒మ్భే । దధ్మః

॥ 5 ॥

అనువాదం :

భూమి క్రింది దిక్కు మ మృనుగ్రహించుగాక !

దాని కధిపతి విష్టువు.

కల్మాషగ్రీవమనే* సర్పం రక్షకం.

ఓషధులు ఆయుధాలు.

ఆ దిక్కున ఉన్న అధిదేవతలకు నమస్కారం.

అక్కడ ఉన్న రక్షకులకు నమస్కారం.

* మొదక్రింద నలుపున్న

అథర్వ. 29

అయుధాలకు నమస్కారం.

పీ రందరకూ నమస్కారం.

మేము ద్వేషించే శత్రువును, మమ్ము ద్వేషించే

శత్రువును మీ నోటిలో వేస్తున్నాం

॥ 5 ॥

మంత్రము

ఉ॒ర్ధ్వా దిగ్ బృ॒హస్ప॒తి రధి॑పతిః

శ్వి॒త్రో రక్షి॑తా వ॒ర్ష మిష॑వః ।

తేభ్యో॑ నమో॑ధి॑పతిభ్యో॑ నమో॑ రక్షి॑త్ప॒భ్యో

నమ॑ ఇ॒షుభ్యో॑ నమ॑ ఏభ్యో॑ అస్తు॑ ।

యో॒ఽస్మాన్ ద్వే॒ష్టి యం॑ వ॒యం

ద్వి॒ష్మస్తం॑ వో॒ జమే॑భ్య దధ్మః

॥ 6 ॥

పదము.

ఉ॒ర్ధ్వా । దిగ్ । బృ॒హస్ప॒తిః । అధి॑పతిః ।

శ్వి॒త్రః । రక్షి॑తా । వ॒ర్షమ్ । ఇష॑వః ।

తేభ్యో॑ । నమో॑ః । అధి॑పతిభ్యః । నమో॑ః । రక్షి॑త్ప॒భ్యః ।

నమో॑ః । ఇ॒షుభ్యః । నమో॑ః । ఏ॒భ్యః । అస్తు॑ ।

యః । అ॒స్మాన్ । ద్వే॒ష్టి । యమ్ । వ॒యమ్ ।

ద్వి॒ష్మః । తమ్ । వో॒ । జమే॑భ్య । దధ్మః

॥ 6 ॥

అనువాదం:

ఉర్ధ్వ దిక్కు మ మ్మునుగ్రహించుగాక !
 దాని అధిపతి బృహస్పతి.
 శ్వేత సర్పం రక్షకం. వర్ష జలం ఆయుధం.
 ఆ టిక్కున ఉన్న అధిదేవతలకు నమస్కారం.
 అక్కడ ఉన్న రక్షకులకు నమస్కారం.
 ఆయుధాలకు నమస్కారం.
 వీ రందరూ నమస్కారం.
 మేము ద్వేషించే శత్రువును, మమ్ములను
 ద్వేషించే శత్రువును మీ నోటిలో వేస్తున్నాం.

॥ 6 ॥

ఇది ఇరవై ఏడవ సూక్తం.

సూక్తం - 28

యమశ జనన దోషనివారణం

ఋషి: బ్రహ్మ ॥ దేవత: యమిని ॥ భందస్సు: 1 అతిశక్యరీగర్వాపతుష్ట
 దాతి జగతి: 2, 3 అనుష్టప్: 4 యపమద్యానిరాట్: కకుప్: 5 త్రిష్టప్,
 6 విరాడ్ గర్వా ప్రస్తారపంక్తి ॥ మంత్రములు: ॥ 6 ॥

వినియోగం: - కవలలు కలిగినపుడు తద్దోష నివారణార్థం చేసే హోమంలో
 దీనికి వినియోగం.

మంత్రము:

ఏ॒తై॒క యై॒షా సృ॒ష్ట్యా సం॑బ॒భూవ॒ య॒త్ర
 గా అ॒సృ॒జన్త॒ భూత॑కృ॒తో వి॒శ్వరూ॑పాః ।
 య॒త్ర వి॒జాయ॑తే యమి॒న్య ప॒ర్తుః సా
 పశూన్ క్షి॒దాతి॒ రిఫ॑తి రుశ॒తీ

॥ 1 ॥

పదము :

ఏక॑౨ ఏకయా॑ । ఏషా॑ । సృష్ట్యా॑ । సమ్ । బభూ॑వ । యత్ర॑ ।

గాః । అస్స॑జన్త । భూత॑౨కృతః॑ । విశ్వరూ॑పాః ।

యత్ర॑ । వి॒జాయతే॑ । యమి॑నీ । అప॑౨ఋతుః । సా ।

పశూన్ । క్షి॒దాతి॑ । రి॒ఫతీ॑ । రుశ॑తీ

॥ 1 ॥

అనువాదం :

ఈ అసాధారణ సృష్టి ఒక్కొక్క
వ్యక్తి జనన రూపంలో జరుగుతున్నది.
ఇందులో భూతకృతులైన ఋషులు
విశ్వరూపులైన గో మనుష్యులను ఇలా సృష్టించినారు.
ఈ యమళ జననం పశువులను క్షయింపజేస్తుంది.
వానిని భక్షిస్తుంది.
వానిని హింసిస్తుంది.

॥ 1 ॥

మంత్రము :

ఏషా॑ పశూన్త॑వం క్షి॒దాతి॑ క్ర॒వ్యాద్ భూ॒త్వా వ్యద్య॑రీ ।

ఉ॒తైనాం॑ బ్ర॒హ్మదే॑ ద॒ద్యాత్ తథా॑ సో॒మనా॑ శి॒వా సో॒మత్ ॥ 2 ॥

పదము :

ఏషా॑ । పశూన్ । సమ్ । క్షి॒దాతి॑ । క్ర॒వ్య౨అత్ । భూ॒త్వా । వి॒అద్య॑రీ ।

ఉ॒త । ఏ॒నామ్ । బ్ర॒హ్మదే॑ । ద॒ద్యాత్ । తథా॑ । సో॒మనా॑ । శి॒వా ।

సో॒మత్ ॥ 2 ॥

అనువాదం :

రెండు దూడలను వేసిన ఈ అవు
ఇతర పశువులను క్షయింపజేస్తుంది.
మాంస ఖాదన శీలమై అపమార్గం త్రొక్కుతుంది.
ఈ అవును బ్రాహ్మణులకు దానం చేయాలి.
అప్పు డది సుఖకర మౌతుంది.
శివంకర మౌతుంది.

॥ 2 ॥

పంత్రిమః :

శివా భవ పురుషేభ్యో గోభ్యో అశ్వేభ్యః శివా ।
శివాన్నై సర్వేన్నై క్షేత్రాయ శివా న ఇహైది ॥ 3 ॥

వదమః :

శివా । భవ । పురుషేభ్యః । గోభ్యః । అశ్వేభ్యః । శివా ।
శివా । అన్నై । సర్వేన్నై । క్షేత్రాయ । శివా । నః । ఇహ । విది ॥ 3 ॥

అనువాదం :

ఓ యమశవత్స జననీ!
మనుష్యులకు సుఖకరివి కా!
అలాగే గోవులకు, అశ్వులకు సుఖహేతువు కా!
ఈ సర్వ * క్షేత్రానికి సుఖకరివి కా!
ఇక్కడ మాకు సర్వ విషయాల్లో సుఖప్రదవు కా! ॥ 3 ॥

మంత్రము:

ఇ॒హ పు॒ష్టి॒రి॒హ ర॑స॒ ఇ॒హ స॑హ॒స్రసా॒తమా॑ భవ ।

పశూన్ యమిని పోషయ

॥ 4 ॥

పదము:

ఇ॒హ । పు॒ష్టిః । ఇ॒హ । ర॑సః । ఇ॒హ । స॑హ॒స్రసా॒తమా॑ । భవ ।

పశూన్ । యమిని । పోషయ

॥ 4 ॥

అనువాదం:

ఈ ఇంటిలో పుష్టి కలుగుగాక !
క్షీరాజ్యాది సమృద్ధి కలుగుగాక !
ఓ యమిని ! (యమశవత్సజననీ !)
ఇక్కడ సహస్ర ధన దాత్రివి కా !
మిగత పశువులను పోషించు.

॥ 4 ॥

మంత్రము:

య॒త్రా సు॒హర్దేః సు॒కృ॒తో మద॑న్తి

వి॒హాయ రో॒గం త॒న్వః స్వా॒యాః ।

తం లో॒కం యమి॑న్యభి సంబ॒భూవ

సా॒నో మా హి॑న్సీత్ పు॒రుషాన్ పశూ॑ం శ్చ

॥ 5 ॥

పదము:

య॒త్ర । సు॒హర్దేః । సు॒కృ॒తః । మద॑న్తి

వి॒ఽహాయ॑ । రో॒గమ్ । తన్వ॑ఽఽః । స్వా॒యాః ।

తమ్ । లో॒కమ్ । యమి॑నీ । అభి॒ఽసంబ॑భూవ ।

సా । నః । మా । హిం॑సీత్ । పురు॑షాన్ । పశూ॑న్ । చ ॥ ౧ ॥

అనువాదం :

సహృదయులు, సుకృతులు అయిన పురుషులు

తమ శరీరాల నుంచి రోగాన్ని తొలగించుకొని

ఈ లోకంలో హరిస్తారు.

వారి లోకానికి యమశజనని అభిముఖ మైనది.

అది మా పురుషులను పశువులను హింసించ కుండుగాక ! ॥౧॥

మంత్రము :

యత్రా॑ సుహృ॑ద్ధాం సుకృ॑తామగ్నిహో॑త్రహతాం యత్ర॑ లో॒కః ।

తం లో॒కం యమి॑న్యభి సంబ॑భూవ

సా నో॑ మా హిం॑సీత్ పురు॑షాన్ పశూ॑న్శ్చ ॥ ౬ ॥

పదము :

యత్ర॑ । సు॒హృద్ధా॑మ్ । సు॒కృతా॑మ్ । అగ్ని॒హోత్ర॑హతా॑మ్ ।

యత్ర॑ । లో॒కః ।

తమ్ । లో॒కమ్ । యమి॑నీ । అభి॒ఽసంబ॑భూవ ।

సా । నః । మా । హిం॑సీత్ । పురు॑షాన్ । పశూ॑న్ । చ ॥ 6 ॥

పదము:

యత్ | రాజానః | విభజన్తే | ఇష్టాపూర్తస్య |

షోడశమ్ | యమస్య | అమి ఇతి | సఖానందః |

అవీ | తస్మాత్ | ప్ర | ముఖ్యతి |

దత్తః | శితిపాత్ | స్వధా

॥ 1 ॥

అనువాదం:

దివిలో దక్షిణ దిశలోని యమ నియుక్తులైన
సఖాసదులు ఇష్టా పూర్తానికి చెందిన ఉభయవిధ కర్మలలో
పొరపాటు వల్ల జరిగే పాపాన్ని
పదహారు భాగాలుగా విభజించి స్వీకరిస్తారు,
ఈ సమయజ్ఞంలో దత్తమైన పశువు (గొట్టె)
దాని నుంచి విముక్తం చేయుగాక!
శ్వేతపాదమైన ఆ యజ్ఞపశువు
ఆ సఖాసదులకు అహార మగుగాక!

॥ 1 ॥

మంత్రము:

సర్వాన్ కామాన్ పూరయత్యాభవన్ ప్రభవన్ భవన్ |

అకూతిప్రోవీర్ధత్తః శితిపాన్నోప దస్యతి

॥ 2 ॥

పదము:

సర్వాన్ | కామాన్ | పూరయతి | ఆభవన్ | ప్రభవన్ | భవన్ |

అకూతిప్రపః | అవీ | దత్తః | శితిపాత్ | న | ఉప | దస్యతి

॥ 2 ॥

పదము :

పచ్చా¹అపూపమ్ । శితి²పాదమ్ । అవీ³మ్ । లో⁴కేన⁵ । సమ్
2మితమ్ ।

ప్ర²దాతా । ఉప¹ । జీవతి² । పితృ³దామ్ । లో⁴కే । అక్షీ⁵తమ్ ॥ 4 ॥

అనువాదం :

ఐదు అపూపములు* కల శ్వేతపాదాన్ని
లోకసంమతమైన ఈ యజ్ఞపశువును
దత్తం చేసినవాడు పితరులు నివసించే
సోమలోకంలో అక్షయఫలాన్ని అనుభవిస్తాడు. ॥ 4 ॥

మంత్రము :

పచ్చా¹పూపం శితి²పాద మవి³ం లో⁴కేన⁵ సంమితమ్ ।
ప్ర²దాతో¹ప జీవతి సూర్యా³మాసయోర⁵క్షీతమ్ ॥ 5 ॥

పదము :

పచ్చా¹అపూపమ్ । శితి²పాదమ్ । అవీ³మ్ । లో⁴కేన⁵ । సమ్
2మితమ్ ।

ప్ర²దాతా । ఉప¹ । జీవతి । సూర్యా³మాసయోః । అక్షీ⁵తమ్ ॥ 5 ॥

అనువాదం :

ఐదు అపూపములు* కల శ్వేతపాదాన్ని
లోకసంమతమైన గొఱ్ఱను దానం చేసినవాడు
సూర్యచంద్రుల లోకంలో
అక్షయమైన ఫలాన్ని అనుభవిస్తాడు. ॥ 5 ॥

* నాలుగు కాళ్ళలోను, నాభిలోను ఉండనవి.

మంత్రము :

ఇ॑రే॒వ నో॑ప ద॒స్యతి స॒ముద్ర॑ ఇ॒వ ప॒యో మ॒హత్ ।

దే॒వా స॒వాసి॑నా॒వివ శి॒తిపా॑న్నో॒ప ద॒స్యతి ॥ 6 ॥

పదము :

ఇ॑రా॒ఽఇ॒వ । న । ఇ॑ప । ద॒స్యతి । స॒ముద్రః॑ఽఇ॒వ । ప॒యః ।
మ॒హత్ ।

దే॒వా । స॒వాసి॑నో॒ఽఇ॒వ । శి॒తి॒ఽపాత్ । న । ఇ॑ప । ద॒స్యతి ॥ 6 ॥

అనువాదం :

సవయజ్ఞంలో అర్పించిన తెల్లని కాళ్ళుగల గొట్టె
భూమివలె క్షీణింపనిది.

సముద్రంవలె అధికక్షీరం కలది.

సహవాసులైన అశ్వినీదేవతలవలె క్షీణింపదు. ॥ 6 ॥

మంత్రము :

క ఇ॒దం కస్మి॑ అ॒దాత్ కా॒మః కా॒మాయా॑దాత్ ।

కా॒మో దా॒తా కా॒మః ప్ర॒తిగ్ర॑హీ॒తా

కా॒మః స॒ముద్ర॑ మా వి॒వేశ॑ ।

కా॒మేన॑ త్వా ప్ర॒తి గృ॑హ్ణామి కా॒మైతత్ తే ॥ 7 ॥

పదము :

కః ఇ॒దమ్ । కస్మే॑ । అ॒దాత్ । కా॒మః । కా॒మాయ॑ । అ॒దాత్ ।

కామః । దాతా । కామః । ప్రతిగ్రహితా ।

కామః । సముద్రమ్ । ఆ । వివేశ ।

కామేన । త్వా । ప్రతి । గృహ్లామి । కామ । ఏతత్ । తే || 7 ||

అనువాదం :

ప్రజాపతి ప్రజాపతికే దీనిని దక్షిణగా ఇచ్చినాడు.

కాముడు కామునకే ఇచ్చినాడు.

కాముడే దాత, కాముడే ప్రతిగ్రహిత.

ఆ కాముడు సముద్రంవలె అపార రూపాన్ని ధరించినాడు.

అలాంటి కామునితో నిన్ను (దక్షిణద్రవ్యాన్ని)

ప్రతిగ్రహిస్తున్నాను.

ఓ కామా! ఈ ద్రవ్యం నీకోసమే.

|| 7 ||

మంత్రము :

భూమిష్ట్యా ప్రతి గృహ్లాత్వంతరిక్ష మిదం మహత్ ।

మాహం ప్రాణేన మాత్మనా మా ప్రజయా

ప్రతిగృహ్య వి రాధిషి

|| 8 ||

పదము :

భూమిః । త్వా । ప్రతి । గృహ్లాతు । అంతరిక్షమ్ । ఇదమ్ । మహత్

మా । అహమ్ । ప్రాణేన । మా । ఆత్మనా । మా । ప్రజయాయా ।

ప్రతిగృహ్య । వి । రాధిషి

|| 8 ||

అనువాదం :

ఓ దక్షిణద్రవ్యమా !
 నిన్ను భూదేవత ప్రతిగ్రహించుగాక !
 ఈ విశాలమైన అంతరిక్షం కూడా నిన్ను ప్రతిగ్రహించు గాక !
 మేము దీనిని తీసుకొని ప్రాణాన్ని త్యజింప కుందుము గాక !
 అత్మను, సంతానాన్ని త్యజింపకుందుము గాక ! ॥ 8 ॥

ఇది ఇరవై తొమ్మిదవ సూక్తం

సూక్తం - 30

ఐకమత్యం....

ఋషి: అథర్వడు॥ దేవత: సాంమనస్యము॥ ఛందస్సు: 1-4 అనుష్టుప్: 5
 విరాద్ జగతి, 8 ప్రసారపంక్తి: 7 త్రిష్టుప్॥ మంత్రములు: ॥ 7 ॥
 వినియోగం:- సాంమనస్య (ఐకమత్య) కర్మలోసు, ఉపాకర్మలో చేసే అజ్య
 హోమంలోను దీనికి వినియోగం.

మంత్రము:

సహృదయం సాంమనస్య మవిద్యేషం కృణోమి వ: ।

అన్యో అన్యమభి హర్యత వత్సం జాత మివాహ్నయ ॥ 1 ॥

పదము:

సహృదయమ్ । సామ్మనస్యమ్ । అవిద్యేషమ్ । కృణోమి
 వ: ।

అన్య: । అన్యమ్ । అభి । హర్యత । వత్సమ్ । జాతమ్ । ఇవ ।
 అహ్నయ ॥ 1 ॥

అనువాదం :

(వివాద పడుతున్న జనులారా !)
 మీ కోసం విద్వేష రాహిత్యరూపమైన
 సాంఘికసృజన కర్మను చేస్తున్నాను.
 సహృదయతతో, పరస్పర ప్రేమతో,
 మనుష్యులు లుండునట్లు చేస్తున్నాను.
 పుట్టిన తన దూడలను ఆవుల వలె
 మీ రొకరి నొకరు ప్రేమించుకొనండి.

॥ 1 ॥

మంత్రము :

అనువ్రతః పితుః పుత్రో మాతా భవతు సంమనాః ।
 జాయా పత్యే మధుమతీం వాచం వదతు శాన్తివామ్ ॥ 2 ॥

పదము :

అనువ్రతః । పితుః । పుత్రః । మాతా । భవతు । సంమనాః ।
 జాయా । పత్యే । మధుమతీమ్ । వాచమ్ । వదతు । శాన్తి
 వామ్ ॥ 2 ॥

అనువాదం :

కొడుకు తండ్రికి అనుకూలుడుగా ఉండుగాక !
 తల్లి పుత్రులతో సమాన మనస్కు అగుగాక !
 మగనితో భార్య మధురంగా హాయిగా మాట్లాడుగాక ! ॥ 2 ॥

మంత్రము :

మా భ్రాతాభ్రాతరం ద్విక్షన్నా స్వసార ముత స్వసా ।
 సమ్యక్ష్వాః సప్రతా భూత్వా వాచం వదత భద్రయా ॥ 3 ॥

పదము :

మా । భ్రాతా । భ్రాతరమ్ । ద్విక్షత్ । మా । స్వసారమ్ । ఉత ।
 స్వసా ।
 సమ్యక్ష్పః । సప్రతాః । భూత్వా । వాచమ్ । వదత । భద్రయా
 ॥ ౩ ॥

అనువాదం :

సోదరుడు తన సోదరుని ద్వేషించ కుండుగాక !
 సోదరిని సోదరి ద్వేషించ కుండుగాక !
 వా రందరూ సమానగతులై సమాన కర్ములై
 మంగళకరంగా సంభాషించు కొందురుగాక ! ॥ ౩ ॥

మంత్రము .

యేన దేవా న వియన్తి నో చ విద్విషతే మిథః ।
 తత్ కృణో బ్రహ్మ వో గృహే సంజ్ఞానం పురుషేభ్యః ॥ 4 ॥

పదము :

యేన । దేవాః । న । వియన్తి । నోఽత । చ । విద్విషతే ।
 మిథః ।
 తత్ । కృణ్మః । బ్రహ్మ । వః । గృహే । సమ్మంజ్ఞానమ్ । పురు
 షేభ్యః ॥ 4 ॥

అనువాదం :

ఇంద్రులు విమనస్కులు కానట్లు,
 పరస్పరం ద్వేషించు కోనట్లు,

సమాన జ్ఞాన నిమిత్తమైన,
మంత్రాత్మకమైన ఐకమత్యాన్ని
మీ ఇంటిలో నున్న వారికి కల్పిస్తున్నాను.

॥ 4 ॥

మంత్రము :

శ్వా॒యస్వ॑స్తశ్చి॒త్తి॒నో॒ మా వి యా॑ష్ట
సం॒రా॒ధయ॑స్తః స॒ధురా॑ శ్చర॑స్తః ।
అ॒న్యో అ॒న్యస్మై॑ వ॒ల్లు వద॑స్త ఏ॒త
స॒ద్ధీచీ॑నాన్ వః సం॒మన॑స స్క॒దోమి

॥ 5 ॥

పదము :

శ్వా॒యస్వ॑స్తః । చి॒త్తి॒నః । మా । వి । యా॑ష్ట ।
సమ్॒రా॒ధయ॑స్తః । స॒ధురాః । చర॑స్తః ।
అ॒న్యః । అ॒న్యస్మై॑ । వ॒ల్లు । వద॑స్తః । అ । ఇ॒త ।
స॒ద్ధీచీ॑నాన్ । వః । సమ్॒మన॑సః । కృ॒దోమి

॥ 5 ॥

అనువాదం :

లన్నదమ్ములవలె ఒకరినొకరు అనుసరిస్తూ
సమాన మనస్కులై సమాన కార్య పరులై
సమానంగా కార్య భారం వహిస్తూ సంచరించే
మీరు ఒకరినుంచి ఒకరు వేరు పడకుండురుగాక !
పరస్పరం ప్రేయభాషులై వత్తురు గాక !
మిమ్ములను ఏక కార్య ప్రవృత్తులనుగా,
సమాన మనస్కులనుగా చేస్తున్నాను.

॥ 5 ॥

మంత్రము :

సమా॒నీ ప్ర॒పా స॒హ వో॑న్న॒భాగః

స॒మానే॑ యోక్తే॒ స॒హ వో॑ యున॒జ్మి ।

స॒మ్య॒క్తోఽగ్నిం॑ స॒వర్య॑తారా నాభీ॑ మి॒వాభి॑తః ॥ 6 ॥

పదము :

స॒మా॒నీ । ప్ర॒పా । స॒హ । వః । అన్న॒భా॒గః ।

స॒మా॒నే । యోక్తే॒ । స॒హ । వః । యున॒జ్మి ।

స॒మ్య॒క్తోః । అగ్నిమ్ । స॒వర్య॑త । ఆ॒రాః । నాభీ॑మ్ అ॒వ ।

అభి॑తః ॥ 6 ॥

అనువాదం :

మీ కందరికి ఒకే చలివేంద్ర ఉండుగాక !

మీ రంతా ఒకే అహారాన్ని పంచుకొని తిందురుగాక !

మిమ్ముల నందరనూ ఏకైక స్నేహపాశంతో బంధిస్తున్నాను.

రథ చక్ర మధ్యం నుంచి చుట్టూ వెళ్ళే ఆకులవలె

మీ రంతా కలిసి అగ్నిని పూజించండి.

॥ 6 ॥

మంత్రము :

స॒ద్ధి॒చీనాన్॑ వః స॒మన॑సస్కృ॒తో-

మే॒ఢక॑శ్చ॒ష్టి స్త॒న్వంవ॑న॒నేన॑ స॒ర్వాన్ ।

దే॒వా ఇ॒వా॒మృ॒తం రక్ష॑మా॒దాః

సా॒యంప్ర॑తః సా॒మన॑నో వో అ॒స్తు

॥ 7 ॥

పదము:

స॒ద్ధీ॒దీ॒నాన్ । వః । స॒మ్మ॒మన॑సః । కృ॒ణో॒మి ।

ఏ॒క॒శ్చ॒ష్టిన్ । స॒మ్మ॒వన॑నేన । స॒ర్వాన్ ।

దే॒వాః॒ఇ॒వ । అ॒మృ॒తమ్ । రక్ష॑మా॒దాః ।

సా॒యమ్ప్ర॑తః । సా॒మన॑సః । వః । అ॒స్తు

॥ 7 ॥

అనువాదం.

ఒకే కార్యంలో ఉద్యుక్తులనుగా
సమాన మనస్కులనుగా మిమ్ము చేస్తున్నాను.
మీకు ఒకే విధమైన ఆహారం లభించునట్టుగా చేస్తున్నాను.
ఈ సాంమనస్య కర్మతో మిమ్ముల
నందరినీ వశంచేసు కుంటున్నాను.
అమృతాన్ని ఐకమత్యంతో రక్షించుకుంటూ
ఉన్న దేవతల వలె మీరు
సామనస్యంతో వర్తింతురుగాక !

॥ 7 ॥

ఇది ముప్పైయవ సూక్తం

సూక్తం - 31

వటంచునకు ఆశీర్వాదం

మును: బ్రహ్మ ॥ దేవతలు: మంత్రాలలో పేర్కొన్న పాపహరులగు అగ్ని మొద
లగువారు ॥ చందస్సు: 1-3, 9-11 అనుష్టుప్, 4 భురిగనుష్టుప్, 5 విరాట్
ప్రస్తారపంక్తి ॥ మంత్రములు: ॥ 11 ॥

పదము :

వి । ఆర్తాః । పశమానః । వి । శక్రః । పాపకృత్యయా ।

వి । అహమ్ । సర్వేణ । పాపహ్నా । వి । యక్షేణ । సమ్ ।

ఆయుషా ॥ 2 ॥

అనువాదం :

వాయువు పీనిని రోగాది పీడల నుంచి వియుక్తుని చేయుగాక !

ఇంద్రుడు పీనిని పాపకృత్యములనుంచి వియుక్తుని చేయుగాక !

ఇతనిని నేను సర్వపాపాలనుంచి వియుక్తుని చేస్తున్నాను.

యక్షురోగం నుంచి వియుక్తుని చేస్తున్నాను.

ఆయుస్సుతో సంయోగింప జేస్తున్నాను.

॥ 2 ॥

పంక్తము :

వి గ్రామ్యాః పశవ ఆరద్యైర్వాస్తస్త్వయాసరన్ ।

వ్య1హం సర్వేణ పాపహ్నా వి యక్షేణ సమాయుషా ॥ 3 ॥

పదము :

వి । గ్రామ్యాః । పశవః । ఆరద్యైః । వి । ఆవః । త్వష్టయా ।

అసరన్ ।

వి । అహమ్ । సర్వేణ । పాపహ్నా । వి । యక్షేణ । సమ్ ।

ఆయుషా ॥ 3 ॥

అనువాదం :

గ్రామాలలోని గోమహిషాది పశువులు

అరణ్యంలోని క్రూర మృగాదుల నుంచి వేర్పడినట్లు,

అశ్వ. 31

నీరు దప్పినుంచి వేర్పడి నట్టు,
 నేను సర్వపాపాలనుంచి ఈ బ్రహ్మచారిని వేర్పరుస్తున్నాను.
 ఇతనిని నేను సర్వపాపాలనుంచి వియుక్తుని చేస్తున్నాను.
 ఆయుస్సుతో సంయోగింప జేస్తున్నాను. || 3 ||

మంత్రము.

వీ॒తమే॑ ద్యా॒వా॒ప్స॒థి॒వీ ఇ॒తో వి ప॒స్థా॑నో ది॒శం॑దిశమ్ ।
 వ్య॑హం సర్వే॒ణ పా॒ప్మనా॑ వి య॒క్ష్యే॒ణ సమా॑యుషా ॥ 4 ॥

పదము :

వి । ఇ॒మే ఇ॒తి । ద్యా॒వా॒ప్స॒థి॒వీ ఇ॒తి । ఇ॒తః । వి । ప॒స్థా॑నః । ది॒శమ్
 ౭దిశమ్ ।

వి । అ॒హమ్ । సర్వే॒ణ । పా॒ప్మనా॑ । వి । య॒క్ష్యే॒ణ । సమ్ ।

ఆయుషా ॥ 4 ॥

అనువాదం :

ఈ ద్యావా పృథువులు వేరుపడే ఉన్నవి.
 ఒక ఊరి నుంచి దిక్కు దిక్కులకూ
 వెళ్ళే మార్గాలు వేరు వేరుగానే ఉంటవి.
 ఆ విధంగానే సర్వ పాపాలనుంచి ఇతనిని వేరుచేస్తున్నాను.
 నే నితనిని సర్వపాపాలనుంచి వియుక్తుని చేస్తున్నాను.
 యక్షరోగం నుంచి వియుక్తుని చేస్తున్నాను.
 ఆయుస్సుతో సంయోగింప జేస్తున్నాను. || 4 ||

మంత్రము :

త్వ॑ష్టా దు॒హితీ॑ వ॒హతుం॑ యు॒నక్తి॑—

తీదం విశ్వం భువనం వి యాతి ।

వ్యఃహం సర్వేణ పాష్పనా

వి యక్ష్మేణ సమాయుషా

॥ 5 ॥

పదము :

త్వష్టా । దుహిత్రే । వహతుమ్ । యునక్తి ।

ఇతి । ఇదమ్ । విశ్వమ్ । భువనమ్ । వి । యాతి ।

వి । అహమ్ । సర్వేణ । పాష్పనా ।

వి । యక్ష్మేణ । సమ్ । ఆయుషా

॥ 5 ॥

తన కొమార్తె కోసమై సారెను పంపడానికి త్వష్టకు

అవకాశం కల్పించుటకై ఈ విశ్వ భువనం

పరస్పరం వేరు వేరు అవుతున్నది.

అలాగే నేను ఇతనిని పాపం నుంచి వేరు పరుస్తున్నాను.

నే నితనిని సర్వపాపాలనుంచి వియుక్తుని చేస్తున్నాను.

ఆయుస్సుతో సంయోగింప జేస్తున్నాను.

॥ 5 ॥

మంత్రము :

అగ్నిః ప్రాణాన్తస్య దధాతి

చన్ద్రః ప్రాణేన సంహితః ।

వ్యఃహం సర్వేణ పాష్పనా

వి యక్ష్మేణ సమాయుషా

॥ 6 ॥

పదము :

అగ్నిః । ప్రాచాన్ । సమ్ । దధాతి ।

చన్ద్రః । ప్రాచీన । సమ్ హితః ।

వి । అహమ్ । సర్వేణ । పాష్పనా ।

వి । యక్ష్యేణ । సమ్ । ఆయుషా

॥ 6 ॥

అనువాదం :

చక్షురాది ఇంద్రియములను జరరాగ్ని

స్వస్వ కార్య సమర్థులుగా చేస్తున్నాడు.

అలాగే చంద్రుడు ప్రాణవాయువుతో

సంయుతుడై పోషిస్తున్నాడు.

నే నితనిని సర్వపాలనుంచి వియుక్తుని చేస్తున్నాను.

యక్ష్య రోగంనుంచి వియుక్తుని చేస్తున్నాను.

ఆయుస్సుతో సంయోగింప జేస్తున్నాను.

॥ 6 ॥

మంత్రము :

ప్రాచీన విశ్వతో వీర్యం దేవాః సూర్యం సమైరయన్ ।

వ్యూహం సర్వేణ పాష్పనా వి యక్ష్యేణ సమాయుషా ॥ 7 ॥

పదము :

ప్రాచీన । విశ్వతః పీర్యమ్ । దేవాః । సూర్యమ్ । సమ్ ।

ఐరయన్ ।

వి । అహమ్ । సర్వేణ । పాష్పనా । వి । యక్ష్యేణ । సమ్ ।

ఆయుషా ॥ 7 ॥

అనువాదం:

లోక వీర్య భూతుడైన సూర్యుని
ప్రాణంతో దేవతలు సంయోగింప జేసినారు.
ఆయన ఇతనికి ఆయుస్సు నిచ్చునట్టు చేస్తున్నాను.
నే నితనిని సర్వపాపాల నుంచి విముక్తుని చేస్తున్నాను
యక్ష రోగంనుంచి విముక్తుని చేస్తున్నాను.
ఆయుస్సుతో సంయోగింప జేస్తున్నాను. || 7 ||

మంత్రము:

ఆయుష్మతా మాయుష్కృతాం ప్రాణేన జీవ మా మృధాః ।
వ్యఃహం సర్వేణ పాపనా వి యక్షేణ సమాయుషా ॥8॥

పదము:

ఆయుష్మతామ్ । ఆయుః ౭ కృతామ్ । ప్రాణేన । జీవ । మా ।
మృధాః ।
వి । అహమ్ । సర్వేణ । పాపనా । వి । యక్షేణ । సమ్ ।
ఆయుషా ॥ 8 ॥

అనువాదం:

ఆయుష్మంతులకు ఆయుష్కర్తలకు చెందిన
ప్రాణంతో ఓ మాణవకుడా!
చిరకాలం నీవు జీవించు.
ప్రాణాలను వదలిపెట్టుకు.
నే నితనిని సర్వపాపాలనుంచి విముక్తుని చేస్తున్నాను.
యక్ష రోగం నుంచి విముక్తుని చేస్తున్నాను.
ఆయుస్సుతో సంయోగింప జేస్తున్నాను. || 8 ||

మంత్రము :

ప్రా॒ణే॑న॒ ప్రా॒ణతా॑ం ప్రా॒ణే॒హైవ॑ భ॒వ మా మృ॑థాః ।

వ్య॑హం సర్వే॑ణ పా॒ష్మనా॑ వి యక్ష్యే॑ణ సమా॒యుషా॑ ॥ 9 ॥

పదము :

ప్రా॒ణే॑న॒ ప్రా॒ణతా॑మ్ । వ్ర । అ॒న । ఇ॒హ । వి॒వ । భ॒వ । మా ।
మృ॑థాః ।

వి । అ॒హమ్ । సర్వే॑ణ । పా॒ష్మనా॑ । వి । యక్ష్యే॑ణ । సమ్ ।

ఆయు॑షా ॥ 9 ॥

అనువాదం :

ప్రాణంగల సర్వప్రాణులకు చెందిన

ప్రాణవాయువుతో నీవు ప్రాణం కలవాడవు కా !

ఈ లోకంలోనే ఉండు.

ప్రాణములను వదిలి పెట్టుకు.

నే నితనిని సర్వపాపాలనుండి వియుక్తుని చేస్తున్నాను.

యక్షరోగం నుంచి వియుక్తుని చేస్తున్నాను.

ఆయుస్సుతో సంయోగింప జేస్తున్నాను.

॥ 9 ॥

మంత్రము :

ఉదా॑యు॒షా సమా॑యు॒షోదోష॑ ధీ॒నాం ర॑శే॒న

వ్య॑హం సర్వే॑ణ పా॒ష్మనా॑ వి యక్ష్యే॑ణ సమా॒యుషా॑ ॥ 10 ॥

పదము :

ఉత్ . ఆయుషా . సమ్ . ఆయుషా . ఉత్ . ఓషధీనామ్ . రసేన
వి . అహమ్ . సర్వేణ . పాష్పనా . వి . యక్ష్మేణ . సమ్ .

ఆయుషా || 10 ||

అనువాదం :

ఆయుస్సు వల్ల మేము
మృత్యువునుగంచి బయట పడుతున్నాము.
ఆ ఆయుస్సుతో ఈ లోకంలో ఉంటున్నాము.
ప్రీతి యవాదుల రసంతో ప్రబుద్ధుల మౌతున్నాము.
నే నితనిని సర్వపాపాలనుంచి వియుక్తుని చేస్తున్నాను.
యక్ష రోగం నుంచి వియుక్తుని చేస్తున్నాను.
ఆయుస్సుతో సంయోగింప జేస్తున్నాను. || 10 ||

మంత్రము :

ఆ పర్జన్యస్య వృష్ట్యో దస్థామామృతా వయమ్ .
వ్యోహం సర్వేణ పాష్పనా వి యక్ష్మేణ సమాయుషా || 11 ||

పదము :

ఆ . పర్జన్యస్య . వృష్ట్యో . ఉత్ . అస్థామ . అమృతాః . వయమ్ .
వి . అహమ్ . సర్వేణ . పాష్పనా . వి . యక్ష్మేణ . సమ్ .

ఆయుషా || 11 ||

ఇతి షష్ఠోఽనువాకః

అనువాదం:

అంతటా నున్న పర్యవసాని వృష్టితో
 మేము అమృతులమై, ఉద్బుద్ధుల మౌతున్నాము.
 నే నితసిని సర్వపాపాలనుంచి విముక్తుని చేస్తున్నాను.
 యక్ష రోగం నుంచి విముక్తుని చేస్తున్నాను.
 ఆయుస్సుతో సంయోగింప జేస్తున్నాను. || 11 ||

ఇది ముప్పై యొకటవ సూక్తం

ఇది ఆరవ అనువాకం

ఇది మూడవ కొండ

